

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

✦
שנה שישיית
גיליון מספר 540

✦
בחקותי
תשפ"ד

מזרחימיה

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

מאן קיסת וזיאת השקת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
8:58	8:22	7:04	ירושלים
8:55	8:25	7:19	בני ברק
8:59	8:26	7:12	חיפה
8:55	8:24	7:19	אשדוד
8:56	8:23	7:03	בית שמש
8:56	8:23	7:20	קרית גת
8:59	8:25	7:15	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת בחוקותי תשפ"ד

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון 'בהר' בענין כיבוד הורים מתוך פחד:

מאד נהנית.

זה ממש נכון ההבחנה הזו שנתינת כבוד מתוך פחד אינו כבוד אמיתי, כי אני בכלל לא מתעסק עם המכובד, אלא עם עצמי - עם הפחד שלי...

יתכן שלא חייבים 'לנטרל' את הפחד הקמאי, אלא מספיק אפילו רק 'להודות' בו, וזה כבר מספיק בשביל להגיע למקום של כבוד מתוך בחירה ולא מתוך פחד...

*

הגדרת המצב מעולה, וגם מסביר היטב איפה הקושי, ולמה הרבה אנשים מבוגרים מרגישים שמשוהו לא נכון בכיבוד הורים שלהם.

לענ"ד יש מקום להוסיף על הצד השני של המתנס, מצד ההורים.

פעמים רבות גם ההורים משחקים את התפקיד שלהם, ומתייחסים לילד בן השלשים וחמש כמו לילד קטן.

*

תיקון טעות למה שכתבת שנפסק להלכה יש לנהוג כבוד באדם זקן רשע.

כך אומנם מפרש רש"י בגמרא, אך לא נפסק כן להלכה.

בשו"ע נאמר במפורש: וכן מצוה לקום מפני שיבה, דהיינו בן שבעים שנה (אפילו הוא עם הארץ, ובלבד שלא יהיה רשע).

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: אני איש של "מצבים". ל"ג בעומר זה אחד החגים היותר משמעותיים בשבילי. (40 שעות מירון וכו') השנה לא זכיתי לעלות למירון והרגשתי חצי בדיכאון. כבר חשבתי שאולי כדאי לי להרפות?

תשובה: כל אחד בוחר לו את דרכו הייחודית בעבודת השם, לפי האופי שלו, ולפי מה שאוהב. וזה בסדר גמור. יש דווקא ייתרון בטיפוח "מצבים", לאנשים שאוהבים את זה, והם מתעלים בזכות זה.

הבעיה שלנו היא עם התניות שהופכות להיות בלעדיות, ואז "אי אפשר בלי". כמו:

"אני יכול ליהנות מתפילה טובה, אך ורק אם..."
"אני יכול להתעורר מ'קה אכסוף' רק אצל..."

כל משפט כזה שמכיל את המילים "אני יכול רק" נועל את האדם, שיוכל ליהנות רק באופן הזה, ואז מוצא את עצמו תלוי בזה, ומפסיד לגמרי באופן שאין לו את זה. במקרים כאלו, מומלץ דווקא מפעם לפעם למצוא תחליפים.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

הוא רק משקף לך את המציאות

את הצד השני. כך כבר אמרו חז"ל על "אבק לשון הרע". ברגע שאתה משבח מדי את הזולת, כך אתה מביא את זה שמולך להשמיע דברי גנאי.

תנסה את השיטה בעצמך. קמת מאוחר? תתחיל להשמיע אנחות. "כל כך עצוב לי. כל כך רציתי לקום מוקדם היום". ואז התגובה תהיה: "אולי לא נורא, ככה נחת כמו שצריך".

טריק יפה, נכון?

ועדיין רובנו לא נוהגים ככה. למה באמת?

כי היכולת שלנו להסכים להודות בטעות, הוא לפעמים מבייש כל כך. כאילו שלאדם עוצמתי כמוני לא מתאים להיכשל, להתאכזב, להתחרט, ואולי בכלל לטעות אי פעם. כך שיש לנו צורך גבוה נורא, להכחיש ולהתכחש. והעיקר שלא לחוש רגשי אשמה, חרטה, אכזבה וכו'.

*

ובהקשר לפרשת השבוע. יש משהו מעניין שמלמד

הרבה מאוד על מבנה הנפש שלנו.

אם נעייין היטב בפרשת התוכחה, נשים לב לשלל הפחות חצי מהתוכחה מכילה עונשים רגשיים כמו "והפקדתי עליכם בהלה" ועוד רבים. ואומנם יש גם עונשים פיזיים של רעב ומחלות, אך העונש שהתווסף אליהם הוא, ההשפעה הרגשית עליו. "מכלות עיניים ומדיבות נפש". ועוד ועוד.

וכך ממש יישב הבעש"ט הק' את הסתירה בין שתי שיטות בחז"ל. במשנה נאמר: "בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון..." ור' יוסי סובר: "אדם נידון בכל יום". ועל כך אמר, שבראש השנה דנים אותנו מבחינה הקצבה הטכנית-פיזית, ואילו בכל יום דנים אותנו, באיזה רגש נקבל את הדברים.

ובחלק ההשתדלות שמוטל עלינו, אנו יכולים לפעמים להביא על עצמינו את הקללה הזאת, או דווקא הפוך, למזער אותה.

גם כשהתעוררנו בבוקר מאוחר, או הפסדנו כסף, יש לנו את היכולת לשאת בהצלחה יותר את הכישלון.

(דווקא את הכוח להתמודד נכון עם כשלונות, אפשר לקחת מהפרשה הסמוכה לתוכחה "פרשת ערכין". עיין כאן במה שכתבנו על כך בשנת תשפ"ג.)

*

ולמעיישה:

בפעם הבאה כאשר זה שמולך מעצבן אותך עם השיקוף האמיתי שלו לרגשות שלך, דווקא תיקח את האומץ לעצמך. תאשר את זה. "אכן כך, אני נורא מאוכזב". ייתכן אפילו שתודה לו במילים קצרות. "כמה טוב שאתה משקף לי את המציאות שאני מתמודד איתה".

זה קשה, כי זה דורש ממך להתמודד עם הרגשות הקשים. אך אין כמו זה, כדי להקל עליך.

בוא נגיד שהלכת לראיון עבודה או לכל פגישה מלחיצה אחרת. אתה מנסה בכל יכולתך להסתיר את הלחץ שלך, כדי לשדר ביטחון ועוצמה. ואז מגיע השאלה, התמימה לכאורה. אוי, כמה מפוצצת.

ניחשת כבר איזו שאלה?

השאלה היא: "תגיד, אתה לחוץ?"

עוד לפני שאתה מספיק להתעצבן כראוי, אתה מיד פולט. "מה פתאום לחוץ?"

ברגע הבא אתה מתחיל להתכחש לכך בכל העוצמה. להתכחש גם לעצמך.

טוב, אם זה היה קורה רק בראיון עבודה וכדו', לא היינו נדרשים לנושא.

הבעיה היא, שאנשים שאנו חיים איתם זמן רב יחד, מרבים לעשות לנו את הפעולה המעצבנת הזאת.

התעוררת מאוחר בבוקר. העפת מבט בשעון ונבהלת. הבנת שזמן קריאת שמע מאוחר. ספק אם תספיק להגיע לעבודה בזמן. ועדיין אתה מנסה לשדר עסקים כרגיל. כאילו הכול בסדר. וכשאתה עומד ובוחש בקפה בנינוחות, אז זה פתאום מגיע. "מעצבן לקום מאוחר, נכון?"

ואתה רוצה לצרוח בכל הכוח. "מה פתאום?! לא מעצבן בכלל. ובכלל לא קמתי מאוחר, בסך הכול רציתי לישון עוד קצת". והתשובה שלך כמו מתמוססת באוויר, לא מעניינת את אף אחד.

הצצת בשוק ההון, התחשק לך לעשות סיבוב קטן. שברת תוכנית חיסכון בשביל זה. ואז גילית שמכל הכסף לא נותר אפילו אבק. רגשי אשמה צורחים בפנים מאחורי האוזניים. מאשימים אותך, בזים לך, מזכירים לך את מה שידעת תמיד על עצמך, בשקט. שאתה שלימזל קטן.

ואז אתה מגיע הבית, זקן מסורק בקפידה, חיוך מרוח על השפתיים. ומה אפשר לשאול אותך חוץ מ"איך אתה מרגיש אחרי ההפסד הצורב?"...

ואתה מביטי לעצמך, שבפעם הבאה של הפסד צורב כזה, אתה יוצא לטיול בן-יומיים עם החברים. העיקר לא לחזור הביתה, ולא לשמוע את השאלה המעצבנת הזאת.

*

נעזור לרגע להתבונן. לאנשים החיים איתנו אין ענין מיוחד לעצבן אותנו. אולי יש כאן חוסר רגישות. אך מעבר לכך, יש כאן נטייה פשוטה. לשקף לאנשים את הרגש שהם מנסים להכחיש.

כך זה עובד בעולם שלנו.

לכל סיפור ולכל חוויה יש שני צדדים. צד חיובי וצד שלילי. לקימה מאוחר בבוקר, למרות כל ההפסדים הקשים יש גם רווחים. שינה טובה, כמובן. אך גם מעבר לכך, זה עוד אתגר בחיים ללמוד להתמודד איתו.

לשם האיזון, זה תמיד ככה יהיה. ככל שתתאמץ להציג צד מסויים באופן קיצוני, כך זה שמולך ירצה להציג

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת בחוקותי

כי התורה הקדושה כוללת את כל החכמות וכל המדעים, והיא המקור והשורש לכל החכמות הקיימות בבריאה, לכן אין כל צידוק לעסוק בדברים אחרים. (המגיד מדובנא)

"אם בחוקותי תלכו" (כו, ג)

הדא הוא דכתיב (תהלים קיט, נט): 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך'.

"אם בחוקותי תלכו" (כו, ג)

וברש"י שתהיו עמלים בתורה.

פעם הגיע חסיד אחד אל הרה"ק רבי צבי זיע"א בנו של הבעש"ט הקדוש זיע"א וביקש שילמד אותו כיצד להיות צדיק.

ענה לו רבי צבי: בעירנו פינסק ישנם שני עשירים מופלגים, האחד זכה לכך ללא כל מאמץ, שכן עושרו המופלג בא לו בירושה מאת אביו, ואילו השני עמל על עשרו עמל רב, על כל פרוטה ופרוטה יגע והתאמץ עד שהגיע והיה לאחד מעשירי העיר.

והנה - המשיך ואמר רבי צבי - אם יבוא מאן דהוא אל העשיר

הראשון ויבקש ממנו: למדני נא איך להתעשר, ודאי ישיב לו, אין לי מושג, שהרי לא פעל מאומה להשגת עושרו, דבר זה יש לשאול את העשיר השני אשר יגע ועמל על זה, וממנו יש ללמוד את הדרך לצבור עושר כזה. כן אני, השיב רבי צבי ברוב ענוותנותו, אבי הבעש"ט, המשיך לי נשמה גבוהה והוריש לי מסגולותיו הרוחניות, על כן אין לי מושג איך הופכים לצדיק, שאל נא את מי שעמל על כך והגיע לכך בכוח עמל ויגיעה.

ואמר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, הה"ד 'ואשיבה רגלי אל עדותיך'" (ויקרא רבה לה, א)

המגיד מדובנא היה מפרש את דברי המדרש בדרך משל: סוחר אחד היה רגיל מימים ימימה לקנות סחורה אצל חנווני אחד.

פעם ראהו החנווני יוצא עם סחורה מחנות אחרת, והיה הדבר רע בעיניו.

אמנם יכול היה הסוחר להתנצל בפני החנווני ולהסביר לו שהוא הלך לאותה חנות כיון שרצה להשיג סחורה שאינה מצויה בחנותו של אותו חנווני.

אמנם אם לחנווני יש את כל הסחורה שבעולם, שוב אין לו שום פתחון פה לתרץ ולהצדיק עצמו מדוע זנח הסוחר את חנותו של אותו חנווני והלך לקנות בחנות אחרת. אמר דוד המלך ע"ה: 'בכל יום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות',

ההיית השנה במרון?
בתקופה הראשונה של נסיעות מוסדות יד עזרה ל'שבת מברכין' במרון, נהג הרה"צ ר' אשר פרינד ז"ל, לנסע מירושלים לגליל דרך בני ברק, ושם לאסף את החברים שהתגוררו בבני ברק. ככל שבת מברכין היו החברים יוצאים לתחנת הדלק מחוץ לבני ברק, והאוטובוס של יד עזרה היה אוסף את כלם ומעלה אותם לחיים ולשלום ההרה... באחת הפעמים, הגיעה הקבוצה הירושלמית אל תחנת הדלק כמסכם, אבל אחד החברים לא נראה בתחנה! הספור הזה מתרחש בתקופה שאין בנמצא מכשירי פלאפון, כך שאין דרך לתקשר מתוך האוטובוס אל אותו חבר. לא הייתה להם בררה. האוטובוס עצר, חכה וחכה, כשכל היושבים בו לא יודעים מה לעשות עם עצמם מרב לחץ. יום ששי, והם עוד צריכים להגיע למרון ולהתארגן לקראת שבת!

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רזונבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

כך התחלתי ללמוד אצלו בתחילת הזמן ושקדתי על לימודי בהצלחה.

עברו שלושה חדשים מאז התחילו הלימודים, אבל אבי לא שילם למלמד כל אותו הזמן, כי לא מצא מניין לקחת. המלמד המתין עד אז בסבלנות, אבל כאשר עבר זמן כה ארוך, שלח אותי הביתה עם פתק: "המתנתי שלושה חדשים, לא קבלתי שום תשלום, יותר אינני יכול להמתין, הואילו בטובכם לשלוח לי את המגיע לי, אחרת לא אוכל להחזיק עוד את הילד..."

כאשר הבאתי את הפתק הביתה, פרצה בכייה בבית, אין כסף לשלם למלמד, אבל יעקב דוד הלא צריך ללמוד אצל מלמד טוב!

מה בכל זאת עשה אבי? הנה בדיוק באותו בוקר שהמלמד שלח אותי עם הפתק הביתה, הוא שמע בבית הכנסת שגביר אחד הקים בית חתנות לבנו, והיה צריך לבנות לו תנור, אלא שבית החרושת ללבנים הפסיק מאיזו סיבה שהיא לפעול ולא נמצאו לבנים עבור התנור.

הגביר, שלמרות זאת רצה לבנות את התנור בבית בנו, הודיע, כי אותו בעל מלאכה שיביא לו לבנים - הוא ישלם לו גם בשביל הלבנים וגם בשביל הקמת התנור סך של ששה רובלים טבין ותקילין.

אם כן, אמר אבי לאמי, אם אין אפשרות להשיג לבנים, נפרק את התנור שלנו ויהיו לי מזה לבנים, ואז אלך לאותו גביר ואבנה לו את

התנור בשביל בנו, כך יהיה לנו ששה רובלים, ומזה נוכל לשלם למלמד.

אמר ועשה. הוא פירק את התנור בבית, הלך אל הגביר ובנה מן הלבנים תנור חדש בבית בנו וקיבל את ששת הרובלים.

בשמחה רבה חזר הביתה, קרא לי ואמר לי: יעקב דוד, קח לך ששה רובלים ותן אותם למלמד שלך, שלושה בשביל שלושת חדשים שעברו, ועוד שלושה לשלושת החדשים הבאים של הזמן, לך נא והתאמץ ללמוד

"אם בחוקותי תלכו" (כו, ג)

וברש"י שתהיו עמלים בתורה.

סיפר מגיד המישרים המפורסם רבי שלום שבדרון: הגאון רבי יעקב דוד, הנודע בשם הרידב"ז, התגורר בשנותיו האחרונות בעיר הקודש צפת.

באחד הימים היה לו יארצייט אחר אביו, ובבואו לבית הכנסת לתפילת מנחה, ראה כי עדיין הקדים ויש עוד להמתין עד לזמן התפילה.

עמד, איפוא, והמתין והרהר לעצמו, כשהוא נשען על ה"סטנדר", אבל תוך כדי הרהור - החל לפתע לבכות חרישית.

היה שם אחד המתפללים מתושבי צפת, שהבחין בדבר. הוא ניגש לרידב"ז ושאל אותו, כדרך אנשי צפת החריפים והממולחים: מבין אני את הבכי שבכיתם, כי היום הוא יום היארצייט לפטירת אביכם, אבל הלא הוא כבר נפטר כשכבר היה בן שמונים שנה ומעלה, וגם עברו כבר למעלה מחמישים שנה מאז הלך לעולמו, מה איפוא נזכרתם דווקא עכשיו לבכות?...

השיב הרידב"ז ואמר, אספר לך במה נזכרתי, כדי שתבין למה בכיתי: כאשר הייתי ילד, שלח אותי אבי ללמוד אצל המלמדים הטובים ביותר, כי הוא תמיד אמר: יעקב דוד נתברך ב"ראש טוב" ובהרבה כישרון, ופעם אחת אף שמעתי שאמר לאמא: יעקב דוד יצמח ויהיה למדן גדול, ולכן אנחנו

מוכרחים לקחת לו את המלמד הטוב ביותר.

ואמנם היה בעיר מלמד מוכשר מאוד, אלא שהוא ביקש את שכרו, רובל שלם לכל חודש, וזה היה הרבה כסף.

אבי - המשיך הרידב"ז לספר - היה בונה תנורים ומזה התפרנס, אבל בדוחק גדול ובעניות רבה.

למרות זאת כאשר נגע הדבר בשכר לימוד למלמד - לא היתה אצלו שום שאלה, מוכרחים לשלם למלמד, שהוא הטוב ביותר, כמה שהוא דורש.

וְלָמָּה הֵם מְתַעֲבָבִים כָּאֵן? רַק בְּשִׁבִיל אָדָם בּוֹדֵד, שְׁמִשׁוּם מָה חוֹשֵׁב לְעַצְמוֹ שֶׁהוּא יְכוּל לַעֲשׂוֹת כְּכֹל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וְלִהְתַּעֲבֵב מִי יוֹדֵעַ הֵיכֵן - עַל חֶשְׁבוֹן כְּלָנוּ...
כְּמָה אֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂי יָרְדוּ אֶל הָרְחוֹב הַבְּנֵי בְּרָקִי הַמְּהַבִּיל, וְחִפְּשׂוּ טֵלְפוֹן צְבוּרִי. מִשְׁמַצָּאוֹ, הִתְקַשְּׂרוּ לְבֵית שֶׁל אוֹתוֹ חֵבֵר, אֲבָל מִתְבָּרַר שֶׁהוּא יֵצֵא מִבֵּיתוֹ לִפְנֵי זְמַן רַב...
שְׁעָה חֲלָפָה, וְעוֹד שְׁעָה, שְׁעָתִים תְּמִימוֹת שֶׁל עֶרֶב שֶׁבֵּת עָמוּס וּמְלֵא לַחֵץ, בְּאוֹטוֹבוּס צְפוּף וּמְלֵא לַחֵץ - עַד שֶׁמִּידְעָנוּ הַחֲלִיט סוּף כָּל סוּף לְהוֹפִיעַ בְּשַׁעְרֵי הָאוֹטוֹבוּס...
כְּמוֹכֵן שֶׁהוּא זָכָה לְשִׁטָּף שֶׁל בְּטוּיֵי טְרוֹנִיָּה וְכַעֲס, הֵיִתְכּוֹן, לְעַצֵּר צְבוּר שְׁלֵם בְּגִלְל גְּחָמוֹת אִישִׁיּוֹת...
ר' אֶשֶׁר, יֵשֵׁב שָׁם עִם הַחֲבֵרִים, וְאָמַר: מִבְּחִינְתִּי, אֲנִי כֹבֵר יְכוּל לְחֹזֵר לִירוּשָׁלַיִם. אֲנִי אֶצֵּל רַבִּי שְׁמַעוֹן כֹּבֵר הֵיִתִּי...
כִּי הַשְּׁעָתִים הָאֵלּוּ בְּדַרְכֵיכֶם, בְּאוֹטוֹבוּס הַרוֹתֵחַ, שְׁעָתִים שֶׁהִתְבַּשְׁלַתִּי בָהֶם בַּחֶסֶר הַבְּנָה, בְּרִצּוֹן לְכַעֵס עַל אוֹתוֹ אֶחָד שֶׁמְשַׁבֵּשׂ אֶת כָּל הַתְּכַנְיּוֹת שֶׁלָּנוּ, אוֹתָם שְׁעָתִים שְׁעַבְדִּתִּי בָהֶם עִם הַכַּעֲס שְׁלִי, לְבַטֵּל אֶת הַהֲבָנָה הָאֲנוּשִׁית, לְהִבִּין שֶׁכָּל הַכַּעֲסִים נוֹבְעִים מִהֲרִצּוֹן לְשִׁלֵּט עַל הַמַּצֵּב - זֶה הִיָּה הַגְּלוּי שֶׁל רִשְׁב"י אֶצְלִי בְּלֵב!
עֲכָשׁוּ, אִם אַתֶּם רוֹצִים - אֲנִי מוֹכֵן לְנִסְעַ בְּשִׁבִילְכֶם לְמֵרוֹן, אֲבָל אֲנִי? אֲנִי כֹבֵר הֵיִתִּי אֶצֵּל הַרִשְׁב"י!
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

היטב.

על הארץ מתפתים אנשים אחר יצרם ללכת ולטייל

אנחנו בבית - הוסיף הרידב"ז - כל בני המשפחה, האבא, בחוצות, ואין באים לבית המדרש לעסוק בתורה,

ולפעמים צריך השי"ת להוריד גשמים שלא בעתם שלא לצורך התבואה אלא רק כדי להכניס את העם שבשדות לביהמ"ד אבל כ"שתהיו עמלים בתורה" אז "ונתתי גשמיכם בעתם" רק לצורך התבואה, כדי שתתן הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו.

(וידבר משה)

"ואכלתם לחמכם

לשבע" (כו, ה)

במהלך שנות המלחמה, סבלה ישיבת נובהרדוק במעזריטש חרפת רעב.

ראש הישיבה, רבי דוד בלייבר זצ"ל כיתת רגליו בין הכפרים והעיירות, מנסה להשיג מעט מזון. בקושי רב ובמאמצים עצומים הצליח לכלכל את מאתים תלמידי ישיבתו ועוד תלמידי ישיבות סמוכות.

והנה קרב ובא חג הפסח ונוספה דאגה לדאגתו: מאין ישיג קמח למצות שמורות עבור כל הישיבה?

אחר מאמצים רבים הצליח להשיג קמח בכמות נכבדה שיספיק לכל הפסח עבור בני הישיבה.

נקל לתאר את שמחת כולם, לחם ניתן להשיג אך בקושי, אבל מצות מהודרות תהינה!

החבא בתוך מערה

התנא האלוקי ר' שמעון בר יוחאי, הִיָּה חֵיֵב לְהִתְחַבְּאוֹת מִהַרְוּמָאִים.

במערה הִיָּה לוֹ חֲמוּץ, מֵה אֲנִי עוֹשֶׂה פֹה, לְמָה אֲנִי צָרִיךְ לְהִתְחַבְּאוֹת וְכֵלָם מְסֻתּוֹבְבִים בְּחוּץ חֲפְשִׁיִּים, לְמָה אֲנִי צָרִיךְ

לְהִיּוֹת לְבַד, בְּלִי בְגָדִים, בְּלִי אָרוֹן סְפָרִים וְלֹא עִם בְּנֵי מִשְׁפַּחְתִּי?

וְהַצְדִּיק, הִרִי יֵשׁ לוֹ כַּח שֶׁל 'שִׁפְתוֹתָיו דּוֹבְבוֹת בְּקִבְרִי', שֶׁאִפְלוּ בְּקִבְרֵי הַשִּׁפְתִּים שְׁלוֹ לֹא מִפְסִיקוֹת לְדַבֵּר מֵאֲמוּנָה, גַּם כִּשְׁהוּא בְּשֹׂאֵל תַּחֲתִיתִי, בְּמִצֵּב הַכִּי גְרוּעַ שְׂדוּמָה לְקִבְרֵי הוּא מִמְשִׁיךְ הַלְאָה לְדַבֵּר.

וְכִשְׁפִּיּוֹ שֶׁל הַצְדִּיק, לֹא נִסְגַּר גַּם בְּקִבְרֵי, אֶת הָאוֹר הַזֶּה אִי אֶפְשֶׁר לְכַבּוֹת, וְלִכֵּן כִּשְׁאֲנַחֲנוּ לּוֹמְדִים אֶת הַתּוֹרָה שֶׁל הַצְדִּיק 'שִׁפְתוֹתָיו דּוֹבְבוֹת בְּקִבְרִי', דִּהְיִנוּ שֶׁאֲנַחֲנוּ מִקְבָּלִים כַּח לְהַמְשִׁיךְ לַחֲיּוֹת בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ שֶׁל הַצְדִּיק, כְּמוֹ שֶׁהוּא מְדוּבָב הַלְאָה בְּקִבְרֵי, גַּם אֲנַחֲנוּ.

יֵשֵׁב ר' שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחַאי שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּמַעְרָה וְכָל הַהִסְתַּכְלוֹת שְׁלוֹ עַל הָעוֹלָם, הַשְׁתַּנְתָּה, מִי צָרִיךְ כֶּסֶף לְעֵמֶת הַקֶּשֶׁר עִם הַבוֹרָא, מֵה אַתָּה שׁוֹבֵר מִהַכָּאֵב, זֶה הִרִי בּוֹנֵה אוֹתָךְ. עַד שֶׁ...סוֹף סוֹף מֵת הַקִּיֶּסֶר הַרוּמָאִי וְהוּא יָכַל לְצַאֵת הַחוּצָה.

הוּא יֵצֵא, וְרָאָה אֲנָשִׁים לְהוֹטִים אַחֲרֵי תַעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, מְדַבְּרִים דְּבָרִים בְּטָלִים וּבִשְׁפָה רְדוּדָה, וְהוּא לֹא הֵבִין אוֹתָם, לְמָה לְבַזּוֹ אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר, וְאֶת הַתּוֹעֲלוֹת הָעֲצוּמוֹת שֶׁנִּתֵּן לְהַשִּׁיג בְּכָל רֵגַע.

כָּל כֶּף קֶשֶׁה הִיָּה לוֹ לְרֵאוֹת זֹאת, אֲזִי הוּא עָקַץ אוֹתָם - שָׂרַף אוֹתָם.

עֵצָם זֶה שֶׁאַתָּה לֹא מִקְבֵּל אָדָם כְּמוֹ שֶׁהוּא - אַתָּה בְּעֵצָם שׁוֹרֵף אוֹתוֹ בְּזֶה.

יֵצֵא בַת קוֹל וְאָמְרָה לוֹ "חֲזְרוּ לְמַעַרְתְּכֶם", אֶל תִּשְׁכַּחוּ שֶׁאַתֶּם הַתְּנַהֲגֶתֶם בְּדִיוֹק כְּמוֹהֶם, אֲלוּלִי אוֹתוֹ מַעְרָה שֶׁהַמְּנוֹס הַיְחִידִי לְהַשְׁאֵר שְׁפוּי בְּכֹאֵלוּ מִצְבִּים הִיָּה הָאֲמוּנָה וְהַבְּטוּל - לֹא הִיִּיתֶם מֵאֲמִינִים בְּכֹלֹם.

וּמִמִּילָא אֵין שׁוּם הַבְּדֵל בֵּין הָעוֹבֵד ה' לְאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוּ, הַהַבְּדֵל הוּא שֶׁהוּא עֵבֶר כְּאֲבִים וְלֹא הִיָּה לוֹ לְאֵן לְבָרַח - אֲזִי הוּא חֲפֵשׁ אֶת הַקֶּב"ה, וְהוּא עֵבֶר כְּאֲבִים וְהִיָּה לוֹ לְאֵן לְבָרַח אוֹ לִיתֵר דִּיוֹק הוּא מְדַמֵּן שִׁישׁ לוֹ לְאֵן לְבָרַח וְלִכֵּן הוּא עֲכָשׁוּ נִרְאָה כְּכֹה. אִם הִיָּתֵה לֶךְ אֶת הָאֲפִשְׁרוֹת לְבָרַח כְּמוֹהוּ, הִיִּיתַ הַיּוֹם בְּדִיוֹק כְּמוֹהוּ.

וְכִמוֹ שֶׁהִרֵה"צ ר' אֲשֶׁר פְּרִינְד הִיָּה אוֹמֵר עַל עֲצָמוֹ: אֲשֶׁר, הוּא הָרֵאוֹן שֶׁיִּבְרַח מִהַדְרָךְ שֶׁהוּא כָּל הַזְּמַן מְדַבֵּר עֲלֵיהָ...

(א נקודה'לה - ספינקא)

האמא וכל הילדים, כולנו קפאנו מקור במשך כל אותו החורף, בקושי הצלחנו להתכרבל בתוך סמרטוטים, בקושי רב יכולנו לישון מרוב קור, אבל הכל בשביל שיעקב דוד יוכל ללכת ללמוד אצל המלמד הטוב ביותר.

כזאת היתה מסירות הנפש כדי להנחיל תורה לילד בישראל.

למה איפוא בכיתי - סיים הרידב"ז את סיפורו, כי הנה עכשיו בטרם צאתי מביתי לתפילה, חשתי קצת קור בגופי, וכבר מיהרתי לחשוב בעצמי, שאולי כדאי להימנע מלצאת החוצה ולהתפלל בבית.

והנה, אז הרי יכלו הורי וכל הילדים לסבול קור אימים כל חדשי החורף בשביל תלמוד תורה שלי, האיך עלתה בי במחשבה להישאר בבית בגלל מעט קור. על זה היה הבכי שלי!...

(שאל אביך ויגדך)

"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם..."

(כו, ג-ד)

וברש"י שתהיו עמלים בתורה.

י"ל בדרך צחות, כי בעת שיש מזג אויר נאה והשמש זורחת

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

את הקמח היקר בעליית הגג, הישיבה.... ללמדך כוחו של בטחון בה'!

(רבי יעקב אומר)

"ואולך אתכם קוממיות" (כו, יג)

בקומה זקופה (רש"י).

אמר פעם הצמח צדק מליובאוויטש לנכדו הרש"ב, חסד גדול עשה הקב"ה עם האדם שבראו להלך בקומה זקופה, ובכך הוא רואה את השמים אפילו כשהוא מהלך על הארץ ומקבל עול מלכות שמים, ולא כבעלי החיים שרואים רק את הארץ.

"ויסרתי אתכם אף אני" (כו, כח)

בשעה שהאב מכה את בנו, כואב גם לו. אף הוא מתייסר בייסורים. זהו ויסרתי אתכם - אף אני.

(רבי לוי יצחק מברדיצ'וב)

"ורדה אתכם קול עלה נדה... וכשלו איש באחיו" (כו, לו-לז)

לא די שהאויב ירדפם, אלא גם "וכשלו איש באחיו" - יהודי יהיה רודף את אחיו; בני ישראל יריבו בינם לבין עצמם. (כלי יקר)

מספר שאמר הרה"ק מלובלין לחבריא קדישא, שלעתיד לבוא יבוא הקב"ה וישאל אותנו במה אני אלקיכם, כמו שכתוב: מה ה' אלקיך שאל מעמך, במה אני ה' אלקיך" - זה הקב"ה שואל מעמך.

ישב שם בנו של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק, ר' אלעזר, וגנח: אוי טאטע. אמר לו הרבי מלובלין: ואולי הוא לא אבא שלך... ספר הבן לאביו מה שהיה.

אמר לו הרה"ק, היית צריך להגיד לרבי מלובלין שאפשר "לשאל אבא לתקופה, כמו שכתוב: "שאל אביך ויגדך".

מה העמק בספור הזה? בסופו של דבר הקב"ה באמת נעלם, ואולי הוא לא אבא שלנו צועקים המחשבות מדי יום, אולי הוא שכח, אולי הוא החליט בל"ג בעומר תשפ"ד ללכת למקום אחר, ולא להיות חליצה אתנו?

אז אכן אין לה את זה בברור, אבל אתה יכול גם לשאל אבא, לשאל אמונה ובטחון. להאמין בזה בלי להבין...

אבל מאיפה אשאל בזה דבר, אולי הוא באמת לא אבא שלי. ברור שיום אחד יתגלה לעין כל שהוא אבא שלי, ויום אחד יתגלה שהכל היה לטובה (ימות המשיח) ומאותם הימים צריך לשאל השראה להיותם.

יש מדרש: מנין לתחית המתים מן התורה, שנאמר "אז ישיר משה". מה הפשט, ומה הקשר?

אלא, כתוב "וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים", ופרש רש"י: אחד מחמש יצאו ממצרים, כלומר, יוצאי מצרים היו יכולים להיות פי חמש יותר, אלא שמתו במכת השן. זאת אומרת יוצאי מצרים עוברים את הים, וכל אחד אבד אבא או בן או אח במצרים. כי אם ארבע מתוך חמש נשארו במצרים זה אומר שבכל משפחה, בטוח היה אחד שנפל... ועדין כלל ישראל אומרים שירה, מנין הכוחות?

סימן שזה אמתית שהכל לטובה, וזה אמתית, הקב"ה הוא אבא שלנו, ואנחנו מקבלים כוחות והשראה מהימים שהכל יהיה ברור אל תוך ימי האפל בהם אנו נמצאים ואנחנו שרים שירה עם הקשי.

זאת אומרת: הלעתיד לבוא בא לקראתנו, אנחנו רק צריכים לשאל השראה מהימים האלו.

אם אנחנו חיים לנצח, אם יש בנו כח לשרוד את השואה, חיב להיות שיש תחית המתים, ומהימים האלו אנחנו מקבלים השראה - כך דרש הרה"צ ר' אהרן מבועלזא בטיש הראשון אחריו סיום שנות הזעם.

ומאלו הימים "שאל אביך" תשאל לה אבא, תקבל כח אמונתית, כי יש תקוה לאחריה.

(א נקודה'לה - ספינקא)

הניח ראש הישיבה למשמרת, ובלילה סערו רוחות חזקות וגשמי זעף ניתכו, מלווים באבני ברד ששברו את הרעפים מעליית הגג, והגשם חדר פנימה.

הקמח בא במגע עם המים והוחמץ.

נקל לתאר את אכזבתם של בני הישיבה. כל כך השתדלו, קיוו ושמחו. מה יעשו? מה יאכלו?

אסף אותם ראש הישיבה ואמר להם: רבותי, רוצה אני לשאל אתכם ארבע שאלות:

א. מי ציוה לאכול מצות בפסח? נענו כולם: הקב"ה!

ב. מי עזר לי להכין הקמח עבור המצות? נענו:

בוודאי הקב"ה!

ג. מי הביא עלינו את הברד ששבר את הרעפים? כמובן הקב"ה - ענו מיד.

ד. ומי החדיר את המים והחמיץ הקמח? הקב"ה!

סיכם ראש הישיבה: הרי שהכל ממנו, והוא יודע שאנו זקוקים לקמח, ברצונו יביא לנו קמח אחר!

שלוה ורוגע אפפו עתה את כל בני הישיבה. והנה בערב בדיקת חמץ הגיע דוור ומסר לראש הישיבה סכום כסף גדול עבור קניית קמח מהודר לאפיית מצות עבור כל בני

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת בחקותי – עמל התורה

"אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם"
(ויקרא כ"ו, ג')

יוחנן אמר: "ג' פסיעות פסע". ריש לקיש אמר: "לא פסע אלא צווארו עיקם". הקב"ה אמר: "הצטערת לראות, חיך שאגלה עליך מיד". "ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה" (שמות ג', ד') אע"פ שמשה היה מוכן לנבואה, **מכל מקום הדבר לא היה מושג על ידו בלי עמל מצידו.**

אומנם מדובר בעמל קטן מאוד כעיקום צוואר, אבל בכל זאת בלעדיו לא היה מועיל שום דבר שבעולם ואפילו לא הזכויות של משה וההכרח לגאולה. ללא עמלו הקב"ה לא היה נגלה אליו משום שכל יגיעה חשובה והכרחית כדי להגיע להישגים. **מכאן נלמד עד כמה יש לייקר ולהחשיב כל יגיעה.**

בתפילת ר' נחוניא בן הקנה (ברכות נ"ח, ב') כתוב: "אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר". יש להבין, הרי גם שאר העולם שעמלים מקבלים על כך שכר ומפני מה כתוב שעמלים ואינם מקבלים שכר?

מין החפץ חיים מברר (פרשת בחוקתי): שאר העולם למרות שהם עמלים אינם מקבלים שכר על עצם העמל אלא רק על התוצאה היוצאת מעמלם. אם עמלו ולא יצא כלום- אינם מקבלים כלום על השקעתם. מה שאין כן אנחנו מקבלים שכר רב גם על העמל שעמלנו עבור דברים רוחניים אפילו אם אנחנו לא רואים תוצאות בעיניים.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות משרת ציון

צפני לבת

ע"פ	כנסת לבת	צאת לבת	הבין תפ
י"ג	19:03	20:16	21:12
ת"א	19:22	20:15	21:09
מ"ט	19:26	20:18	21:13
כ"ג	19:22	20:15	21:09

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שירונה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן זימנה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגנט רותי בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

"ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות האלה ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בְּהִלָּה... וזרעתי לריק וזרעכם ואכלוהו איביכם" (ויקרא כ"ו, י"ד-ט"ז).

רש"י הקדוש פירש: "אם בחקתי תלכו יכול זה קיום המצוות כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו וגו' הרי קיום מצוות, אמור מה אני מקיים אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה התורה". עיקר החיוב להיות עמלים בתורה וע"כ יתקיימו כל הברכות, ואם לאו- ח"ו יחולו על האדם כל הקללות. **יש עניין וחיוב גדול לעמול בתורה הקדושה.**

בגמרא (מנחות ז', א') כתוב כאשר אבימי שכח את מסכת מנחות בא לר' חסדא תלמידו על מנת שיזכרנה לו. הקשו עליו בגמ': "ולישלח ליה וליתי לגביה", שהרי **מן הראוי שהרב ישלח לקרוא לתלמידו שיבוא אליו.**

הגמרא מתרצת: "סבר הכי מסתייעא מילתא טפיל". רש"י פירש משום יגעת ומצאתי. אנחנו רואים שאין כל השוואה ודמיון בין הלומד מתוך עמל ויגיעה ללומד מתוך הרווחה. אפילו יגיעה זו של הליכה שלכאורה נראית כדבר פעוט, נחרטת היא בנפש וסגולה היא להצלחת הלימוד- "מצאתי".

כמו שבמסכת מגילה (י', ב') כתוב: "יגעת ומצאת- תאמין". היגיעה גורמת לאדם הצלחה. מבואר בזה כי על ידי עמל התורה אדם זוכה לדברים שבדרך הרגילה לא יגיע אליהם- אחרי "יגעת" מגיע "מצאת".

במדרש (תנחומא שמות) מובא לגבי משה רבינו: "ויאמר משה אַסְרָה נָא וְאֶרְאֶה" (שמות ג', ג'). ר'

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָּה – בְּשׂוּלֵי גוֹיִים – חֵלֶק ח'

שאלה: ?

תשובה: !

מה הדין כאשר הישראל הניח את השיפודים וקודם שהגיע לשליש בישולו הגוי הפך את הבשר?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

אם הישראל הניח בשר או שיפודים על האש לצלותו וקודם שהגיע לשליש בישול הגוי הפך אותו מצד לצד, הבשר מותר באכילה מכיוון שהבשר היה נצלה גם ללא הפיכתו של הגוי. **הערה:** מרן בבית יוסף (שם) בשם הרשב"א: אם היה יכול לבוא לידי מאכל בן דרוסאי בלא היפוכו, מותר. אולם כאשר בלא היפוך הגוי החתיכה לא היתה מתבשלת- הבשר אסור. כ"פ בשו"ע (שם ס"י) שדווקא במונח על גבי גחלים עוממות אסור, מכיוון שבלא הפיכתו של הגוי לא היתה החתיכה מתבשלת. לענ"ד פוק חזי, שגם ללא הפיכת השיפוד או חתיכת הבשר, החתיכה מגיעה לשיעור מאכל בן דרוסאי, שהוא שלישי בישול מכוח הנחתו של הישראל. ע"ע להרחי"א בשיורי ברכה (סימן קי"ג ס"ק י"ב) בשם שו"ת שערי ישועה ושכ"כ הרדב"ז.

איסור בישולי גויים שייך גם בעזרת בית גויה השכורה לו בבית הישראל. **הערה:** מרן בבית יוסף (יו"ד סימן קי"ג) אסר גם בשפחות ועבדים הקנויים לנו למעשה ידיהם, שמצויים אנו על שביתתם. כן פסק בשו"ע (שם ס"ד) בשם יש אומרים בתרא. למרות שהרמ"א (שם) מיקל, דאין איסור בישולי עכו"ם בשפחות, האחרונים כתבו, דהיינו דווקא בשפחות הקנויות לנו דליכא קירבה כלל. בזמנינו, שאינם אלא שכירים ואינו מצווה על שביתתו, אסור. הפרי חדש (שם אות ט) כתב דבכהאי גוונא, שהם שכירים אף ל"א הראשון, שהביא השו"ע אסור. מ"ש הש"ך (סק"ז) להקל בשפחות השכורות, ראה בספר ההלכה במשפחה להגר"מ שטרנבוך (עמוד רג הערה מז) היינו דווקא שכורות לשנה, משא"כ בשפחות שכורות של ימינו, שיכולים לחזור בהן ולהתפטר מעבודתם, אסור לכו"ע. כ"כ בשו"ת ויברך דוד- הארפענס ח"א (יו"ד סימן צ"ד), כ"כ בספר דיני מאכלי נוכרים (פ"ד סק"ד) ובספר שושנת העמקים - בוחבוט ח"ד (עמוד שס"ג).

גוי שבישל בכלי של ישראל, אפילו שהמאכל כשר ללא תערובת דבר- איסור, חכמים קנסו אותו והכלי צריך הכשרה. לכתחילה, גם כאשר הגוי בישל בכלי שהוא לא בן יומו, צריך הכשרה, אבל בדיעבד, מותר. גם כלי חרס מועיל הגעלה ג' פעמים. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קיג ט"ז) כתב בסתם: הכלים צריכים הכשרה. כאשר באים לתת הכשר במפעל שהכלים בלועים מבישולי גויים, חובה מן הדין להכשיר את כל הכלים קודם השימוש. באופן שהיה שישים [במאכל שאין בו בישול גוי] כנגד האיסור, לא נאסר הכלי, כגון: גוי שבישל ביצים במים בכלי של ישראל והיה רוב מים כנגד הביצה - מותר, ש"ך (סק"א). ע"ע קובץ בית הלל (תמוז תשס"ז עמוד ל"ה).

מה שכתבנו שלכתחילה אף אם הכלי אינו בן יומו יש להכשירו, הרב כף החיים (שם סק"צ) כתב שכך דעת החכמת אדם (כלל ס"ו). הפרי מגדים (שפ"ד סימן צ"ג אות ג) כתב שהלכה רווחת היא בישראל, אפילו איסור דרבנן שנבלע בכלי לא מהני טעם לפגם. אולם הרב ערך השולחן (אות כב) כתב שרוב האחרונים סוברים שכלי שאינו בן יומו באיסור דרבנן מותר לכתחילה. הרב בן איש חי (חקת אות כד) כתב בכלים, שחושש לשבירתם מחמת ההגעלה ויש הפסד מרובה, הוי כדעבד ויש לסמוך על המקילין להשתמש אחר מעת לעת. כ"כ בספר יצחק ירנן להרב שחיבר (סימן ע"ז). כאשר הכלי שבישל בו הגוי התערב בשאר כלים ואנחנו לא יודעים, היכן הוא, מותר. משום ספק ספיקא, שמא אין הכלי שנאסר וגם אם תרצה לומר שזה הכלי, שמא הלכה כמאן דאמר, שאין הכלים נאסרים בבישול הגוי.

עֲזָרָה מְשֻׁמֵּים

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'השגחה פרטית'. יש בסיפור זה ללמד אותנו, כי כאשר האדם הולך בדרך התורה, בורא עולם עוזר לו. להלן הסיפור מפי הכותב: במשך תקופה היה לי קשר עם יהודי יקר מבוגר, עובד ה' בן עלייה המתייגע בתורה. בעברו שימש כשופט בערכאות. ברחמי שמיים זכה לשוב בתשובה שלמה ולעזוב את המקום שבו שימש שופט.

באותם זמנים היה לו תפקיד נכבד ביותר לשיטתם. הוא התפרסם בכל העיתונים כמאן דאמר נחשב למדי, אלא שבעוד חבריו רואים בו אחד משלהם, הוא כבר התחיל בשלבים של חזרה בתשובה. תורת ישראל שבתה את ליבו. הוא קיים הלכות רבות עדיין בלי לשנות את מראהו החיצוני. בינתיים המשיך בתפקידו בבית המשפט.

יום אחד הוא הוזמן לנהל טקס של מינוי שופטים חדשים. מדובר בטקס רב רושם שבו יושבים כל ה'נכבדים' ליד שולחן הכבוד ונושאים נאומים על השופטים החדשים. לכבוד האירוע הוגש בקבוק של יין משובח. המנחה הספיק לעיין בתווית שעל היין וראה שאינו מבושל. הוא החליט: **מהיין הזה אני לא שותה!** זאת היתה החלטה קשה כיוון שהשקת כוסיות היא חלק בלתי נפרד מהמעמד. הוא לא יכול להתחמק מכך, שכן הוא יושב ליד שולחן הכבוד ולא בפניה צדדית. הוא לא רוצה לפוצץ את האירוע, אבל גם לשתות יין נסך לא בא בחשבון. מה עושים? הוא התפלל מעומק ליבו שהקב"ה יעזור לו, ואכן נשלח לו עזרו מקודש.

באירועים כאלה יש מלצר מיוחד שתפקידו לחלק את היין בכוסיות. הוא עבר מאחד לשני. בדיוק כשהגיע לאותו שופט, נגמר היין! המלצר לא ידע את נפשו. הוא התנצל עמוקות על התקלה המביכה. הוא אמר שהוא תכנן כראוי את הכמות הראויה להימזג לכל כוס, הוא לא מבין איך אחרי שנים רבים של ניסיון באירועים ממלכתיים הוא נכשל בכך. אבל מידענו הבין גם הבין, כיצד אירעה התקלה והודה בכל ליבו לבורא עולם. הכתר והכבוד לחי העולמים.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הרב שלמה אמסלם זצ"ל

חכם הרב שלמה אמסלם זצ"ל - נולד בחודש טבת ה'תר"מ (1880) בעיר מידלאת בין הרי האטלס במרוקו. בתחילת לימודיו למד מפי רבו חכם אברהם עטיה. רבינו עשה חיל בלימודו ועלה במעלות התורה והיראה עד שלא נמצא בעירו מלמד שמתאים לו. מאותו הזמן רבינו ישב בעליית הגג שבבית הוריו, שם הגה בתורה הקדשה יומם ולילה ביגיעה ובשקידה עצומה. בית הוריו היה בית ועד לחכמים בו התאכסנו דרך קבע כל השלוחים שבאו מארץ הקודש לעיר מידלת.

רבינו למד גם מפי אותם שד"רים והוסיף עוד על קדושתו. לאחר נישואיו התחיל ללמוד ולהעמיק בתורת הנסתר והיה בקיא בנגלה ובנסתר. שמעו של הצעיר המתבודד בעליית בית הוריו הגיע לאוזניו של רבי מסעוד אביחצירא, בנו בכורו של רבי יעקב. בשנת ה'תרנ"ט (1899) כשהיה בן תשע-עשרה חכם מסעוד אבוחצירא ביקש לראותו. לאחר שבחן את ידיעותיו ודיבר איתו בדברי תורה ובפרט בהלכות איסור והיתר, השתומם מהתפעלותו ומחוכמתו מידיעותיו של רבינו ומיד נתן לו 'כתב סמיכה'. לימים רבינו התחבר עם בנו של חכם מסעוד אבוחצירא, מן ה'בבא סאלי' זצ"ל והם היו לומדים יחד וממתיקים סוד.

פעם אחת חכם ר' מסעוד הגיע לעיר מידלת. כאשר ביקש לשוב לעירו, בני העיר יצאו ללוות אותו. כשהגיע הזמן להיפרד ממנו, בני העיר בכו וביקשו ממנו שיישאר איתם. רבי מסעוד הסיר את ה'סודרא דרבנן' שעל ראשו, כרך אותו סביב ראשו של רבינו ואמר להם: "מעתיק רבי שלמה הוא רבכם" ורבינו התחיל לשמש כמנהיג הקהילה. גם עם רבי מאיר אביחצירא, בנו של ה'בבא סאלי', היו לרבינו קשרי הערכה עמוקים. רבי מאיר כיהן כדיין בבית דינו של רבינו והתבטא על רבינו שהוא 'חד בדרא'.

הליכותיו בקודש של רבינו היו כאחד מהחסידים הראשונים, פרוש ומובדל מכל ענייני העולם הזה ותענוגותיו. כל מעשיו היו בצנעה וענווה. הרבה בטבילות מדי יום גם אם לשם כך היה צריך לשבור את שכבת הקרח מעל המים. כשלושים שנה לא אכל מאכלי בשר. גם משאר המאכלים התנזר, והרבה בתעניות עד שנחלש מאוד. מלומד בניסים.

זמן קצר לאחר פטירת חכם אברהם עטיה רבינו היה חייב להקדיש מזמנו עבור הקהל. מאז לימד רבינו את העם אורחות חיים ודעת אלוקים, ובני העיר שתו בצמא את דבריו. זכה לגילוי אליהו הנביא. נפטר ב-כ"ה אייר ה'תשכ"ג (1963). חי כ-83 שנים. בהלווייתו התאספו כל בני העיר, גדולים וקטנים כולל יהודים ושאינם בני ברית. הספידו אותו בקול נהי בכי תמרורים, רבי מאיר אביחצירא (ראב"ד ארפוד בעת ההיא), חתנו ותלמידו, ר' משה עטיה (ראב"ד מידלת) ור' רפאל בירדוגו (ראב"ד מכנאס). ציונו מידלאת בין הרי האטלס במרוקו. שומר בית-העלמין העיד שבכל ימי השבעה ירד עמוד אש על קברו של רבינו בכל חצות לילה.

אביו: חכם משה. **אמו:** מרת חנה. **אשתו:** מרת אסתר. **מרבתי:** חכם אברהם עטיה. **חברותא:** המקובל ר' ישראל אביחצירא (הבבא סאלי). **בנו:** חכם ר' מסעוד. **חתנו:** ר' משה עטיה (ראב"ד מידלת). **מתלמידיו:** ר' משה עטיה (ראב"ד מידלת), ר' יהודה חיון. **מספריו:** **בני שלמה** - חידושי על התורה, על ה'נ"ך, חידושי תהילים ועוד (הודפס על ידי בנו רבי מסעוד ונכדו הגה"צ ר' שלמה יעקב, ראש ישיבת 'בני שלמה' בבאר שבע).

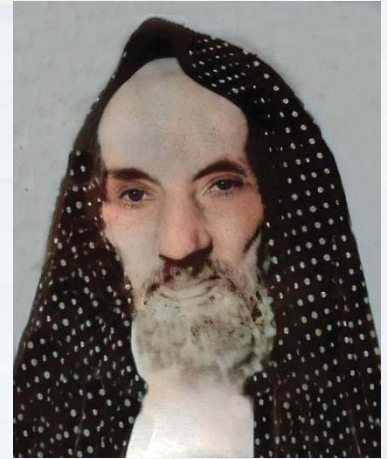
רבינו נהג לקום בכל חצות הלילה כדי לומר תיקון חצות ולעסוק בתורה הקדושה בעליית ביתו במידלת שבמרוקו. תלמידו הצדיק רבי יהודה חיון העיד כי לא אחת ראה עמוד אש יורד בחצות לילה מן השמיים על עליית הבית של רבינו בשעה שהצדיק אמר תיקון חצות ולעסוק בלימוד התורה הקדושה.

שכניו סיפרו שהיו שומעים קול רעש גדול יוצא מחלון חדרו שבעליית ביתו. הם התפלאו מאוד מאחר ולא הבינו מה מקור הרעש שיוצא מחדר הצדיק אבל כמובן הם לא העיזו להיכנס לבית-רבינו ולבדוק מה מקורו. פעם אחת היה רעש חזק. אחד השכנים החליט להתלונן בפני רבינו על הרעש שנשמע בשעת לילה מאוחרת ומפריע לו לישון.

השכן נכנס לבית הצדיק שהיה פתוח. הוא ניגש את דלת חדרו, סובב את הידית פתח את דלת החדר. לתדהמתו הוא הבחין באור גדול וחזק שבוקע בתוך החדר. הוא הבין כי רבינו הוא צדיק נשגב והם לא מכירים ברום ערכו וכי הוא זכה לראות דבר שהשתיקה יפה לו. תיכף ומיד הוא סגר את הדלת בפתח וחרדה ושב לביתו בשתיקה.

פעם בשעת רצון רבינו סיפר על אחת מפעולותיו הנשגבות שהשיג בשעת חצות הלילה בשעת תיקון חצות וכך סיפר: "כאשר היתה בעירנו עצירת גשמים, קמתי באחד הלילות לתיקון חצות. חשבתי לנפשי: 'שעת רצון היא לפני יתברך, אולי בשעה זו ישמע ה' את תפילתי וירחם עלינו'. פתחתי ואמרתי ברעותא דליבא פיוט 'ראה בעני עמך, רחם על עולמך'.

כשסיימתי, הוצאתי את ידי מן החלון, והנה יורד גשם. השבתי את ידי - ומיד הגשם פסק. הוצאתי שוב את היד והגשם החל לרדת שוב. השבתי את ידי ושוב פסק. לא ידעתי מה לעשות. עמדתי באימה ואמרתי: 'רבונו של עולם, אם כך רצונך שכאשר אוציא את ידי אז ירד הגשם, מוכן ומזומן אני לעמוד כך כל הלילה כולו ובלבד שתרחם על בניך רחומיך שהגשם עבורם הוא חיים'. "מיד כשסיימתי לומר את דבריי ארובות השמיים נפתחו וירד הגשם כל הלילה מבלי שאצטרך להוציא את ידי". (מעובד מתוך 'כתר מלוכה')

אין עוד מלבדו

מחר לבית החולים – סידורים, טפסים וכל מה שצריך. הניתוח נקבע לשבע בבוקר.

המזכירה התקשרה בשעה שמונה בערב כדי לוודא שאנחנו מגיעים ומבינים את ההנחיות. שוחחנו מספר דקות. בדרך אגב אני מספרת לה שהתינוקת קיבלה היום את חיסון הפוליו.

היא סיפרה לפרופסור והוא אמר לה מיד: "תבטלי את התור שלהם למחר. אסור לנתח בשום אופן עד שבועיים מרגע קבלת החיסון!".

שמעתי את הדברים והייתי המומה! מה? איך? למה? כבר התכוננו רגשית וטכנית לקראת הניתוח, מחכים להיות אחרי, לקחנו חופש מהעבודה...

מה פתאום לדחות את הניתוח בשנייה האחרונה? למתי ידחו? רק שהמצב חלילה לא יחמיר. המחשבות עלו לי בראש עד שהתעשתי ואמרתי בקול: "כל עכבה לטובה!".

המזכירה קבעה לנו את מועד הניתוח בעוד שבועיים. כשהגיע המועד בעלי נסע עם התינוקת לאסוף מהקליניקה של הפרופסור את המסמכים החדשים לקראת המועד המעודכן של הניתוח.

באותה הזדמנות בעלי נכנס לפרופסור כדי שיבדוק את התינוקת לפני הניתוח. הוא חזר איתה הביתה לאחר שעה. אני שאלתי אותו: "איפה המסמכים?".

בעלי מחייך חיוך גדול ומביא לי דף אחד. קראתי את מה שהיה כתוב שם: "לא נצפה בקע. גמר טיפול. בכבוד רב, פרופסור..."

אני קוראת שוב ושוב ולא מאמינה! הבקע נעלם כלא היה! בעלי סיפר שבמשך חצי שעה הפרופסור בדק את הילדה ולא ראה שום בקע. הוא פשוט נעלם!

מדהים לראות את השגחת הבורא בכל שלב בסיפור הזה: מהרגע הראשון שהלכנו לחיסון של הפוליו ולא חיכינו לאחר הניתוח.

לאחר מכן שבכלל חשבתי לשתף את המזכירה ולספר לה על כך.

שהפרופסור באותה השעה היה במשרד והמזכירה סיפרה לו על כך.

שדחו בדיוק בשבועיים ושהלכנו לביקורת לפני כן - כדי לגלות שהבקע הסתדר.

לאורך כל הזמן הזה הייתה בי אמונה שלימה שהכול לטובה. יש ניסים! תפילות לעולם אינן שבות ריקם! אין עוד מלבדו.

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'משכן שילה'. יש בסיפור זה כדי ללמד אותנו כי כל מה שעושה הקב"ה - הכול לטובה. צריך רק להתבונן לראות את השגחת הבורא בכל רגע ורגע. להלן הסיפור מפי בעלת המעשה:

בשבח והודיה לבורא עולם על כל חסדיו איתנו בחודש כסליו ה'תשפ"ב נולדה לנו בתנו נוגה, מתוקה, בריאה ושלימה.

שבועות ספורים לאחר הלידה הבחנתי בבלוטה גדולה בגופה. לאחר ביקור אצל רופא ואצל כירורג מומחה נאמר לנו כי מדובר בבקע ויש לבצע ניתוח דו-צדדי.

קיבלתי את הבשורה בצורה קשה מאוד. לחשוב שתינוקת כזאת קטנה צריכה לעבור ניתוח בהרדמה מלאה ובכלל - כל הפרוצדורה...

כאישה מאמינה הודיתי לקב"ה, שזה רק זה והתפללתי שבורא עולם ישלח לה רפואה שלימה ואם זה אפשרי - שלא תצטרך ניתוח ושהכול יעבור כלא היה.

הפרופסור קבע תור לניתוח בעוד שלושה חודשים. לפני כן נקבע תור נוסף לביקורת ולהכנה. במשך הזמן הזה לא היה יום שלא התפללתי.

ארבעים יום ברצף אמרתי 'נשמת כל חי' ו'מזמור לתודה'. בתפילת העמידה בברכת 'שומע תפילה' ביקשתי בריאות איתנה ושבועזרת ה' הבת לא נצטרך ניתוח.

כעבור שלושה חודשים הגענו לביקורת. הייתי אחוזת אמונה שהבקע הסתדר ויגידו שאין צורך בניתוח, אבל לצערי עדיין ראינו את הנס ולא היה מנוס מלהגיע לבית החולים לצורך הניתוח.

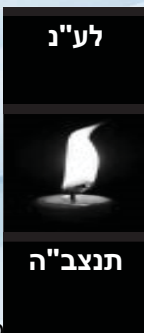
המזכירה נתנה לנו את כל הטפסים והסבירה לגבי צום שגם ממנו חרדתי, איך אפשר להשאיר תינוקת בצום במשך שש שעות?!

חזרתי לבית ואמרתי לבורא עולם: "הריני מאמינה באמונה שלימה, שכל מה שמגיע ממך נעשה במיוחד עבורנו בהשגחה פרטית מדויקת ומושלמת. אם אתה חושב, שהתינוקת צריכה לעבור את הניתוח - זה הדבר הטוב עבורה, ואני מקבלת בלב שלם. תעשה שזה יעבור הכי קל שיש".

למחרת התקשרו אליי מטיפת חלב. האחות סיפרה, שיש התפרצות של נגיף הפוליו ל"ע. היא אמרה כי משרד הבריאות החליטו כדי לעצור את ההתפרצות של הנגיף, יש לזמן את כל התינוקות כדי לקבל מנה נוספת של החיסון. היא ציינה כי יש להגיע בדחיפות בלי תור.

בבוקר הלכתי עם התינוקת לטיפת חלב. הם נתנו לה את הטיפות וחזרנו הביתה. התחלתי לארגן את התיק, שניקח

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן רבקה דב ז"ל יצחק יצחק בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל יוסף בן נעמי ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה מרים בת שרה ע"ה מרים בן מרים ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל אבירון בן ג'ולי ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל אילון בן נעמי ז"ל מרים בת שרה ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אריה בן מרים ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמי ז"ל פיבי מלכה בת מזל ע"ה אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה אלון בן נעמי ז"ל דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה איליאה בן פרידה ז"ל אלואר בן נעמי ע"ה שושנה בת נעמי ע"ה מאיר בן נעמי ז"ל בנימין בן דב ז"ל שפרה בת פסיה ע"ה שפרה בת פסיה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל חי יזידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה סעידה בת תופחה ע"ה הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קסאנש בת דגיטו ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1013

הדלקת הנר: 19:19 צאת השבת: 20:25 רבינו תם: 21:09 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ה' עוזי (ירמיה טז), שבת מברכין.

או צרות הפרשה

פרשת "בחוקותי"

"אם בחוקותי תלכו וגו'" [כו, ג]. **עמל התורה הוא רצון הבורא.**

ה"אור החיים" הקדוש שואל: מדוע עמל התורה נקרא בלשון "חוק", ומדוע נאמר "בחוקותי" בלשון רבים? ועוד, מהו לשון "תלכו"? ועוד, מהו עמל התורה?

ועיין בדבריו במקום שכתב על כך ארבעים ושתיים פירושים (!) ואנו נביא כאן מקצתם: מה שנאמר "בחוקותי" לשון רבים הוא מלשון חוק וזמן, שצריך לקבוע לו עת לתורה ביום ובלילה, כדכתיב: "והגית בו יומם ולילה". ועוד, אמר "תלכו" ללמדך שצריך לעסוק בתורה אפילו בהליכה כמ"ש "ובלכתך בדרך", בכל רגע ורגע חייב אדם בלימוד התורה, כמו שמצינו במדרש: "חשבת דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך" (תהלים קיט, ט), שהיה דוד חושב לעשות עניינים ועסקים ורגליו מוליכות אותו לבית-המדרש, וזה בא מצד החשק והרצון שהיה לו ללמוד התורה, שאפילו היה רוצה ללכת למקום אחר היו רגליו מוליכות אותו לבית-המדרש.

"וי"תלכו", דהיינו אל תעמדו במקומכם, כל יום ויום תלכו ממעלה למעלה וזה ההבדל בין אדם לבהמה. עגל בן יומו קרוי עגל, עם לידתו יכול הוא כבר ללכת ואין לו כל התקדמות בחייו. לעומת זאת, התינוק כשנולד הוא הולך ומתעלה מיום ליום כיוון שזו היא תכליתו. וזה אף עדיף על המלאכים שאצלם לא שייכת התקדמות. וזו חובתו של האדם ללכת ולחפש כיצד להתעלות בתורה, למצוא את מקום לימודו וללמוד בחשק ואהבה. כך אפשר לקיים "ובתורתו יגהה יומם ולילה". ומהי "תורתו"? הרי זו תורת ה'! אלא כאשר האדם מתחיל ללמוד – עדיין זו תורת ה', אך אם הוא עמל בתורה היא כבר נקראת "תורתו".

דברי "אור החיים" נפלאים עד מאוד, ומעשה מיוחד במינו אירע עמו:

נוהג מיוחד במינו היה לו לרבו בעת כהונתו כרב בעירו סאלי שבמרוקו טרם עלותו לארץ הקודש. מדי ערב שבת היה מספק לתלמידי-חכמים שבעירו צרכי שבת, ובין היתר סיפק להם נתח בשר כדי שיעשו שבתם בהרחבה.

קרה פעם, ומסיבת איזו מחלה שפגעה בבקר שבעיירה, נטרפו רוב הבהמות והבשר התייקר עד למאוד, ואף עשירי העיירה לא היה בידם להשיג בשר לשבת קודש. היה זה בערב שבת, ורבו ציווה לשחוט עגל כדי לחלק את בשרו לצרכניו, ובחשדי השי"ת הוברר כי העגל הזה לא הוטרף וכך לא נשתבש מנהגו והוא חולק לבני תורה. בעת החלוקה לת"ח אחד, נכנס אחד מעשירי העיירה אל רבו וביקשו שתמורת תשלום הגון יתן גם לו נתח בשר. רבו ענהו בתקיפות כי אין הוא מוכר בשר וביתו לא אטליו ואינו רוצה לתת לו בשר, כי הבשר מיועד רק לתלמידי-חכמים.

העשיר האדים מכעס ופנה לרב בלשון זלול: "הגם זה בין תלמידי-חכמים?! מה לו ולחלוקת הרב?"

הרב לא השיב לעשיר כלום, ומלא סיפוק עלה על יצועו בהודאתו להשי"ת שמנהגו לא הופרע על אף חסרון הבשר. בעת שינתו פקד את רבו חלום קשה ובו מודיעים לו כי בשמים התעורר עליו קיטרוג גדול על שלא מחה בעת שהעשיר זלול בתלמיד-חכם לעיניו, ולזיכוכ חטאו זה יקבל על עצמו גלות שנה אחת.

במוצאי"ק ארז ה"אור החיים" את חפציו ויצא לערוך את הגלות. פסק השמים פסק הוא – ואין לערער אחריו.

כך נווד לו רבו מעיר לעיר ומכפר לכפר, אכסנייתו ביום היא לא אכסנייתו בלילה, הוא קיים את הגלות לכל פרטיה ודקדוקיה. וכך לאחר כמה שבועות של נדודים מצא את עצמו בערב שבת בחוקותי, ובשעה קצרה זו חידש יותר מארבעים ושניים פירושים על פסוק ראשון של "אם בחוקותי תלכו".

כשהתאושש מרעיונותיו, שנשכו בו כוחות חדשים ורעננים החל לפסוע אל העיירה הקרובה. כשהגיע אל העיירה עם דמדומי חמה כבר היו תושבי העיירה בבית-הכנסת בתפילת מנחה. רבו הצטרף אליהם וקבע לו מקום בבית-הכנסת ליד כל הארחי פרחי. כמוכן שאת גדולתו הסתיר ולא עלה על דעת אף אחד מבני העיירה שקדוש עליון ה"אור החיים" נמצא בתוכם.

אחר התפילה הוזמן אל אחד מבעלי-הבתים הפשוטים כדי שיעשה שבתו אצלו. באמצע סעודת שבת פנה בעה"ב אל רבו והודיע לו שמנהג העיירה שאת סיום הסעודה וברכת המזון עורכים בצוותא כל בני העיירה בבית הרב, ולכן מבקשו שיצטרף איתו. רבו לא התנגד והצטרף עם בעה"ב אל הרב. התאספו בצוותא לאכול את סיום סעודת שבת קודש, ולומר את זמירות השבת יחד עם רבם שהיה מצדיקי הדור.

רבו תפס לו מקום בקצה השולחן. לפתע השתררה דממה, הרב הניח ראשו בין ידיו והתעמק ברעיונותיו. בני העיירה מנוסים בזאת עת הרב מתעמק ברעיונות קדשו חזקה שזה עתה מרחף הוא בעולמות העליונים ומשיג השגות קדושות, ועל כן השתררה דומיה וחרדת קודש הייתה על פני כולם.

כך יושב לו הרב אחוז שרעפים, פניו מאירות ומוזהרות וכאילו אש להבה אחת. לפתע מזדעזע הרב, אות כי השיג השגות גדולות ועתה יורידם כאן אל קהל עדתו היושבים בצפייה ובכללות הנפש לשמוע מה בפיו.

"התגלו עתה לפני – פתח הרב – "ארבעה-עשר דרכים בפירוש הפסוק 'אם בחוקותי תלכו'".

וכך החל לבארם אחד לאחד וכל הקהל יושב באימה ופחד ואינם מאבדים אף מילה מפיו הקדוש של הצדיק.

"חידושי תורה אלו" – מסיים הרב לאחר פירושו האחרון – "נשמעו ונלמדו עתה בפמליא של מעלה, והם החידושים הנוראים שחידש הצדיק קדוש עליון רבו חיים בן עטר החי בעלמא הדין!"

רבו "אור החיים" קם מפניתו והכריז: "חיים בן עטר!"

כל הקהל בשומעם מפי איזה ארחי פרחי את בזיון "אור החיים" הקדוש בערה בהם חמתם. כן ביקש הרב לכלות חמתו באדם הפשוט היושב בצד ומעיז לזלול בכבוד קודשו של "אור החיים", אף שהרב לא הכירו מימיו אבל אם בפמליא של מעלה לומדים את תורתו, חזקה שקדוש עליון מופלג האיש, אך בעה"ב שאצלו סעד "אור החיים" הרגיע את הרב והאנשים הנרגזים.

אחרי כמה שעות של לימוד בצוותא בתורה ויראה, חזר בעה"ב ולצידו אורחו ולא החליפו ביניהם אף מילה אחת.

למחרת בסעודה שלישית של שבת שוב חזרה הפרשה כמו אתמול. הרב עשה עליית נשמה ואחר כך אמר עוד ארבעה-עשר פירושים וחידושים ששמע בפמליא של מעלה, ובסוף הכריז שוב: "תורה זו נאמרה בפמליא של מעלה, והיא מתורתיו של קדוש עליון רבי חיים בן עטר החי בעלמא הדין!"

רבו "אור החיים" קם ממקומו והמהם בקול חלוש: "חיים בן עטר."

לרפואת יוסף בן זולכיה הי"ו, אליהו בן אסתר הי"ו, ענת בת אסתר הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, דניאל בן רותם הי"ו, מיכל אפרת חיה בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

חמתו של הרב בערה בו ושוב רצה לכלותה באיש שזלזל בכבודו של רבי חיים בן עטר. בעה"ב חזר שוב והתחנן לפני הרב שלא יפגע באורחו ויניחנו לנפשו.

בהמשך הסעודה, בעת רעווא דרעוויין התלהב הרב במאוד ושוב נשמתו עלתה למעלה בתבערת לב עצומה, והוא נשאר על מקומו מתעלף כאילו רוחו ניטלה ממנו. כעבור איזה זמן ירד אל קהל אנשיו ועתה בפיו ארבעה-עשר חידושים נוספים על הפסוק "אם בחוקתי תלכו", ולבסוף שוב הכריז: "אמרים נוראים אלה הם מפיו של קדוש העליון, רבנו חיים בן עטר!"

הפעם רבנו קם מלוא קומתו ובקול ברור וחזק הכריז: "חיים בן עטר!" מהומה החלה להתחולל, הרב מלא זעם שאג: "לכל חוצפה יש גבול! יותר לא נחשה! המזלזל ביאור החיים ישלם את גמולו במעצר!" טרם סיים הרב את ציוויו וכבר תפסו את רבנו וסגרוהו בתא חשוך והשאירוהו לבדו. סעודה שלישית נמשכה כרגיל כאילו לא קרה דבר, ורבנו סגור על מסגר חשוך על שבזיה את קדוש העליון רבי חיים בן עטר...

לפתע החלה להשתולל רוח סערה איומה, רעמים מחרשי אונניים פילחו את האוויר וברקים מסנוורי עיניים האירו את פני הרקיע החשוך, עצים נעקדו ממקומם וגגות הבתים עפו לכל עבר, פחד ורעדה אפפה את בני העיר וזעקות איומות נשמעו מכל צד, בני העיר התנפלו לפני הרב בידעם שרק הרב בכוחו להציל את המצב הנורא, שמן הסתם יגרור אחריו קרבנות אדם. הרב פעל מיד בעליית נשמה, ושאלת נפשו איתו: "בשל מי כל הסער הגדול הזה?" והתשובה הגיעתו מן השמים: "במשך כל שעות שבת קודש נחים הרשעים מן הגיהנום הבווער בכל ימות השבוע. מיד בצאת השבת כאשר רזי חיים בן עטר מבדיל על היין מכירים בשמים שימי החול הגיעו, הגיהנום מתחיל לפעול והרשעים נשלחים לתוכו. אך בשעה זו רבי חיים בן עטר סגור אצלך בתור אסיר – ואינו יכול להבדיל – שוררת אנדרלמוסיה בעולמות, ולכן השתוללת הסערה כעת."

בדרך אגב, הודיעו לרב מן השמים שילך ויבשר ל"אור החיים" הקדוש, שבשעה זו שהיה סגור בחדרו נתכפר לו עוונו של שמיעת בזיונו של הת"ח, ושוב אינו צריך לסיים את שנת גלותו. מיד בהיודע ל"אור החיים" דבר זה נפרד מהרב וחזר לעירו. הא לך הנהגה של תלמיד-חכמים המוכנים לקבל ייסורים בעלמא הדין ובתנאי שיגיעו זכים וטהורים לעולם הבא. מה נורא כוח קדושתם של קדושי עליון! (אור דניאל).

"והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם" [כו, יב].

סיפר הרב גואל אלקרין שליט"א: במדינת וונצואלה אין כמעט בחור ישיבה אחד, ונדיר לראות שם יהודי במראה חרדי. בחור ישיבה אחד, הוצרך לשהות שם, והקפיד גם שם ללכת עם כובע וחליפה. הוא לא שינה כלום מהליכותיו וקידש בכך שם שמיים. יום אחד, כשהלך ברחוב פגש אותו סטודנט יהודי, ושאל אותו לפרש מראהו החרגי. הבחור הסביר לו, שהוא לומד תורה בישיבה, וזהו לבוש של יהודים בני תורה. הסטודנט לא הכיר את המושג ישיבה, ואפילו לא ידע מה היא תורה. במשך שעה וחצי שוחחו השניים. בחור הישיבה הסביר, שהלבוש היוצא דופן, הוא לבוש מכובד, כמו שמתאים לבן מלך, "והרי כל יהודי הוא בן של מלך מלכי המלכים. נשיא ארצות הברית לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, נכון? אתה רואה אותו תמיד מופיע עם מלבוש מכובד. גם אני, כבן-ישיבה, משתדל ללכת עם בגדים מכובדים."

"איפה נמצאת הישיבה?" התעניין הסטודנט. "בליקווד", השיב הבחור. לא עבר זמן רב, עד שהסטודנט החליט לנסוע לליקווד, לבדוק מקרוב את הישיבה המסקרנת הזאת. אזרח של וונצואלה, שבדומם אמריקה, זקוק לויזה כדי להיכנס לארצות הברית. לאותו סטודנט היתה ויזה, והוא הגיע למעבר הגבול, אבל לא שם לב שפג תוקפה של הויזה שלו. השוטרים בצד האמריקני של הגבול התייחסו אליו בחומרה, כאילו רצה להיכנס לארצות הברית במרמה.

הגיע שוטר כושי עם ניידת, הורה לו להיכנס, והתחיל לנסוע. עמדו לגרש אותו בחזרה לאמריקה הדרומית. בדרך פונה אליו השוטר, ושואל: "למה באת לארצות הברית?" השיב לו: "באתי ללמוד בישיבה". "באת לישיבה?...". משהו בלתי ברור השתנה, פתאום. עצר השוטר את הניידת, עשה פרסה, והתחיל לנסוע לכיוון ההפוך. "היי, לאן אתה לוקח אותי?" הסטודנט נבהל.

פניו של השוטר משדרות אהדה. למרבה ההפתעה, הוא אומר: "אני לוקח אותך לעורך דין אחד. תשלם לו אלף דולר, והוא יארגן לך ויזה באופן מיידי, במקום".

עלה הסטודנט לעורך הדין, שילם לו, וקיבל ויזה. השוטר בינתיים חיכה לו למטה בניידת. "בוא, חביבי", אומר השוטר, "אני עכשיו מונית ספיישל בשבילך, אני אסיע אותך בניידת עד תחנת ההרכבת. אביא אותך לרכבת שתיקח אותך לליקווד". הסטודנט היה מלא הכרת הטוב, אבל גם מבולבל מאוד. "אני מודה לך מאוד על כל העזרה, אבל אפשר לשאול משהו... מה קרה שהחלטת, פתאום, לא לגרש אותי ולעזור לי כל כך הרבה?"

"תשמע סיפור, אבל סיפור חזק", אומר השוטר. הוא סיפר על תיק ש'תפרו' לאשתו. העלילו עליה עלילה, וחייבו אותה לשלם אלפיים דולר. מאחר שלא היה באפשרותם לשלם את הסכום הזה, הכניסו אותה לכלא.

זמן מה אחר כך, הלך השוטר ברחוב, וראה יהודי חסיד יוצא עם תיק מחנות. פתאום הגיח בסערה בריון בגובה מטר תשעים, ומול עיניו של השוטר, התנפל על החסיד וחתף ממנו את התיק. החסיד התחיל לצעוק ולרדוף אחרי השודד, אבל השודד היה הרבה יותר מהיר ממנו. לא היה לו סיכוי מולו. השוטר, לעומת זאת, היה בכושר מעולה. הוא רדף אחרי השודד, לכד אותו, ולאחר מאבק קצר השכיב אותו על המדרכה, והזמין ניידת. הוא החזיר את התיק לחסיד. החסיד היה נרגש. הוא הודה לשוטר במילים חמות, וסיפר לו שבתיק היה סכום כסף גדול מאוד. "אין צורך להודות לי", אמר השוטר, "רק עשיתי את העבודה שלי".

"הצלת את רכושיי", אמר החסיד, "ואני רוצה להכיר לך טובה. לא רק דיבורים". מכיון שכן, סיפר לו השוטר: "אשתי נמצאת בכלא בגלל אלפיים דולר שחסרים לי...". מיד הוציא החסיד את הכסף, ונתן לו. שאל השוטר: "איך אחזיר לך טובה על שהצלת את אשתי?" אמר לו: "אתה לא צריך להחזיר לי טובה, הרי כבר עשית לי טובה גדולה. עם זאת, אני מבקש ממך, שאם תראה פעם בן-ישיבה בצרה, תעזור לו".

השוטר מסיים ואומר לסטודנט: "כבר עשר שנים אני מחפש בן-ישיבה, ואתה הראשון שאמרת לי שאתה הולך ללמוד בישיבה. כעת מצאתי את ההזדמנות להחזיר טובה לחסיד ההוא, ולכן ממש שמחתי לעזור לך להגיע לישיבה".

הסטודנט כמעט לא האמין למשמע אוזניו. הרצון שלו להגיע לישיבה ולעמוד על טיבה התחזק פי כמה וכמה. הוא הגיע לליקווד, וזכה ללמוד ולהתעלות בישיבה כמה שנים. היום הוא אברך דתי בירושלים, ויש לו ב"ה אשה וילדים שהולכים בדרך התורה. וממה הכל התחיל! - מהלבוש של בן הישיבה, שהתהדר בלבוש של יהודי בן תורה בוונצואלה הרחוקה. "שהיו מצויינים שם..." (דורש טובי!).

עד כאן המעשה, וכעת ברצוננו לשאול: לאור ההלכה (במסכת ע"ז כ"ו. וש"ו"ע יור"ד סי' קנ"א סי"א) שאין ליתן לנכרים מתנת חנם, ונלמד הדבר מהפסוק "לא תחנם" - האם היה מותר לחסיד ליתן מתנה כה גדולה לשוטר הגוי שפעל מתוקף תפקידו? ואמנם מצינו כמה מקומות שקיים עניין הכרת הטוב אף כלפי נכרים, אולם עדיין יש לשאול ביחס לשוטר שעשה את המוטל עליו והציל עשוק מיד עושקו, האם גם כאן מותר (או ראוי) ליתן לו מתנה כספית? ...

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברסטיין שליט"א: אין כאן 'מתנה', אלא 'מסחר', דהיינו, החסיד נתן לנכרי מתנה, על מנת שישלב טובה לבן תורה שיזדמן לו, ונמצא שקיבל החסיד שכר על מתנתו, ולכן אין כאן חשש משום 'לא תחנם'. רואים אנו שכאשר לפנינו אדם בצרה, אפילו כשמדובר בנכרי, והוא מבקש מאיתנו לעזור לו, עלינו לנהוג עמו ברחמים, כי 'רחמינו על כל מעשינו'. ויתכן שתהיה בזה גם צדקה והצלה לישראל, כדכתיב 'ישלח לחמך על פני המים כי ברוב המים תמצאנו' (קהלת י"א) (ופריו מתוק).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ועקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן לביה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת וקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהנג ז"ל, לע"נ מניזה בת שוקט ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פלוין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לע"נ
אמו"ר ר'
אברהם
אלעזר
בן ר' נפתלי
וינברג
הצ"ל
כ"ז ניסן

שבת קודש כד אייר תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 7:04 תל-אביב: 7:19 חיפה: 7:12 מוצאי שבת: ירושלים: 8:22 תל-אביב: 8:25 חיפה: 8:26 ר"ת: 8:57

פרשת בחוקותי

ברכת השלום

אין ברכת הארץ אלא בזמן ששורר שלום בין איש לרעהו!

נלמד מהפסוק: "ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד" (פרק כג-1)

וכתב רש"י: שמא תאמרו הרי מאכל הרי משתה אם אין שלום אין כלום, תלמוד לומר אחר כל זאת "ונתתי שלום בארץ", מכאן שהשלום שקול כנגד הכל, וכן הוא אומר "עושה שלום ובורא את הכל". והרמב"ן פירש: "ונתתי שלום בארץ" – היינו שלום שיהיה ביניכם ולא תלחמו איש באחיו, וכן פירש האור החיים, שפסוק זה מכוון על בני ישראל.

אמרו חז"ל בגמרא (יבמות סב:): המדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה והמשיאן סמוך לפירקן, עליו הכתוב אומר (איוב ה-כד) "וידעת כי שלום אהליך". ויש להבין: מדוע המשיא את בניו ובנותיו סמוך לפירקן יהיה השלום מצוי בביתו?

וביאר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו בניהו) משום שאם ימותו וישיא אותם, את בנותיו, כשהן מבוגרות יותר, שאז יש להן יותר הרגשה והכרה בשל אחרים, הרי כל מה שיעשה האב לבתו בנדונייתה, לא יהיה חשוב בעיניה לכלום, כי תראה את בנות העשירים, ותתקנא בהן ותרצה שיעשה לה כמותן, ובוודאי אביה לא ירצה, ואז ירבו קטטות ומריבות בבית.

וכך גם הבנים. כשיגדלו ירגישו ויכירו במה שיש לאחרים ויראו מה שמפזרים העשירים בחופות בניהם וירצו כמותם, ואביהם וודאי לא ירצה ואז ירבו קטטות ומריבות

אבל כאשר משיא בניו ובנותיו מוקדם סמוך לפירקן, שעוד עודם צעירים וקטנים ועדין אין להם כאלו מושגים בשל אחרים, אז כל מה שיעשה להם האב, יהיו שמחים בו ולא ימצא קטטה ומריבה בבית, אלא רק שלווה ששון ושמחה.

רעיון נוסף בענין השלום בבית, אמר רבינו יוסף חיים בהקדם השאלה: אם פרעה הרשע ביקש להרע לישראל ולכן הורה להרוג כל הבן הזכר שנולד, מדוע הורה להחיות את הנקיבות?

אלא ביאר בעל ה"בן איש חי" שגם בכך היתה לו לפרעה מחשבה זדונית ורעה. הוא הבין שא"א להרוג את כל הילדים, שכן יהיו נשים שילדו בביתן ולא יצליח לאבד את כל העם, אבל רצה למנוע לכל הפחות את גאולתו של העם. הכיצד יעשה זאת?

ובכן, פרעה ידע שהגאולה תלויה בשלום ובאחדות שישרור בעם ישראל, ותיכנן להפר את השלום בכך שאחרי שרוב הזכרים ימותו והנקבות ישארו בחיים, ממילא יאלץ כל יהודי לשאת כמה נשים. ואז מובטח לו, שבכל בית תהיה קטטה ומריבה עד בלי די ושלום הבית יופר... על כן, לאור האמור, כדי לקרב את הגאולה יש לחזק מבית ומחוץ את השלום והאחדות.

האם המריבה מוצדקת?!

סיפר הגה"צ רבי יצחק מוורקא זצ"ל את הסיפור המדהים הבא: "פעם נסעתי עם מורי ורבי כ"ק האדמו"ר רבי דוד מלעלוב זצ"ל והגענו לעיר אחת, לפתע פתאום ללא התראה מוקדמת, רצה אלי אשה אחת והתחילה להכות אותי, לחרפני ולגדפני:

"אכזר שכמותך. רוצח, תבטיש לך! להפקיר כך אשה וילדים!" היא היתה בטוחה שאני בעלה שנשט אותה ואת ילדיהם ונעלם...

ואם לא די בכך, כל באי השוק התכנסו ובאו "לעזור" לה והצטרפו לגידופיה. בקושי רב עלה בידי מורי ורבי להרגיעה ולחקור אותה על בעלה וסימניו, ולהוכיח לה את טעותה.

כמוכּוּן, אחרי שהבינה האשה שטעתה, הזדעזעה ומיהרה לבקש סליחתי על שפגעה בי ועל שגיפדה אותי והרימה יד. השבתי לה: "אינך צריכה לבקש ממני סליחה, שכן לא בי פגעת. את חרפת וגידפת את בעלך ואותו הכית... ואולי מגיעות לו באמת מכות נאמנות..."

סיים הרבי מוורקא במוסר השכל: "כך קורה כמעט בכל ריב ומחלוקת... שני הצדדים צודקים כשהם תוקפים את מה שחושבים כעמדתו של הצד שכנגדם. יש רק לפקוח את עיניהם שמה שדימיינו לעצמם אינו מדוייק: המכות אולי מוצדקות אבל אין זה הבעל..."

באהלי צדיקים

למען השכנת שלום...

כשהתגורר הצדיק רבי יעקב מוצפי זצ"ל בבגדד הקים חברה בשם "אהבת שלום", אשר כל תפקידה היה להשכין שלום בין איש לרעהו ובין אדם לחברו.

היו לילות שהיה רבי יעקב מזמין לביתו אנשים שהיה ביניהם מריבות ואי הבנה הדדית. הוא ישב ודיבר עמם בסבר פנים יפות, באהבה ובחיבה יתירה ובסבלנות עצומה, כדי להשקיט זעמם היה אומר: "גם אני בביתי לפעמים בא לידי ויכוחים, אבל אחר כך מוותרים..."

ולא נח ולא שקט עד שהיה משיג את מטרתו, ואז היה מלווה את בני הזוג שעזבו את ביתו בשמחה ובטוב לבב.

ארי עלה מבבל

ככל שירבה אדם בעצמו ובעם ישראל את לימוד התורה וקיום המצוות, כן ייטיב עם העם!

נלמד מהפסוק: "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ" (פרק כו-ג, ד, ו)

נמצאנו למדים, כי מי שחפץ באמת ובתמים לתרום תרומה נכבדה ומכרעת להגנת העם והארץ. מי שחפץ באמת לסייע להדיפת האויבים ומיגורם ובהשגת שלום ובטחון. אין לו אלא למלא וליישם את אותם הוראות המפורשות בתורה: לעמול בלימוד התורה ולקיים מצוותיה; כי רק על ידי אלו מובטח שלום ובטחון בארץ. וממילא, ככל שיותר יתרבה לימוד התורה וקיום המצוות בעם, כן תגדל ותתחזק רשת ההגנה והבטחון.

הורו חז"ל לדורות כי לימוד התורה הוא עוגן ההצלה היחידי והאמצעי הבלעדי להנצל מהאויב כמו שאמרו (במ"ר דברים א-יט) על הפסוק "רב לכם טוב את החר הזה פנו לכם צפונה" (דברים ב-ג) מהו "פנו לכם צפונה"? אמר להם, אם ראיתם שמבקש להתגרות בכם ברחו לתורה! ואין צפונה אלא תורה שנאמר (משלי ב) "יצפן לישרים תושיה". וכך גם אמר הקב"ה לאברהם: אתה עסקת בתורתך, חייך שאני מגן לך. כשם שהמגן אוהז החרב אפילו זורקים בו חיצים ואבנים המגן מקבלם, כך אני מגן לך. ולא לך בלבד אלא אף בניך, אם יהיו עוסקים בתורה כשם שעסקת אתה כך אני נעשה להם כמגן שנאמר "אמרת ה' צרופה מגן הוא לכל החוסים בו".

ולכן כששלמה המלך לקח מן העם עבדים ואנשי מלחמה, השאיר שישית מן העם שיעסקו רק בתורה כי ידע שרק מכח עסק התורה יוכל לנצח במלחמה, כפי שביארו חז"ל (שבועות לה:). בפסוק "כרמי שלי לפני" [=זו כנסת ישראל שהיא כרמו של הקב"ה] "האלף לך שלמה ומאתים לנוטרים את פריו" - אומרת השכינה שעל כל אלף איש שלקח שלמה לעצמו להיות לו לעבדים ולעבודת הצבא ולמלחמה, השאיר מאתים לנוטרים את פריו שהם "רבנן", היינו הת"ח ששומרים על ישראל בתורתם (כפי שביאר הנצי"ב בספרו **מרומי שדה**).

לא בכדי מכונה המלחמה הזו שניחתה עלינו משמחת תורה תשפ"ד בשם "חרבות ברזל", משום שהיא אכן מנוהלת בניסים גלויים בזכות לימוד התורה שנקראת "חרב", והיא חרבם של ישראל לנצח במלחמות. כמו שכתב הנצי"ב בפירושו **העמק דבר** (בראשית יב-יז): "תורה נקראת חרב וכדכתיב (תהלים מה) "חגור חרבך על ירך"... ואיתא בגמרא (שבת סג.) ההוא בדברי תורה כתיב. למדנו שתורה היא כלי מלחמה לנושאיו נגד כל הצרות כמו חרב... שעל כן נקראת התורה "משמרת" דכתיב ושמרו משמרתך, משום שהתורה משמרת מכל רע". עכ"ל.

וכן הביא הנצי"ב בפירושו עה"פ (בראשית יד-יד) "זירק את חניכיו": "זכות התורה היא חרב של ישראל, ובזה הזכות הגין ה' ולחם בשביל אברהם. על כן, כל שהמלחמה כבידה, יש להעמיק יותר בהלכה ולשנן את החרב. וכך עשה אברהם, הריק את חניכיו בהלכה עמוקה עד שהיה קשה להם להבין והוריקו פניהם. עכ"ל.

לאור אמרות חז"ל ודברי הנצי"ב בביאור הפסוקים, שלימוד התורה היא חרבם של ישראל להגן ולנצח את האויב. הרי שכל מי שדר בארץ הוא חייב לישא בנטל הבטחוני הזה ולעסוק בתורה, ואינו יכול להשתמט מהשירות החיוני וההכרחי הזה בתואנה שהוא "תורם" כביכול לבטחון בדרך אחרת. שהרי אותם מקורות בתורה לזכותינו על הארץ, הם גם המקורות לכך ששמירת הארץ תלויה אך ורק בלומדי התורה!

ואשר על כן, אין זה מוסרי והגיוני להפיל את כל הנטל הביטחוני החיוני הזה רק על כתפי ה"מיעוט החרדי" שמייגע עצמו בתורה בישיבות ובכוללים במסירות ובעונו, ואילו אחרים (המשתמטים מכאן ומכאן) פוטרם עצמם ב"שלום עלי נפשי", אף שאם קשה להם להיות ספונים בבית המדרש.

יתר על כן, הרי זה עוול נורא ובל יכופר להפריע לאלו שכן לומדים ולנסות להוציא אותם מבית המדרש ולמנוע מהם את לימוד התורה שהוא "חרבם של ישראל לנצח במלחמות", כאמור, ובכך לסכן רח"ל את כל העם. ואדרבה, הורו לנו חז"ל שאם פגש בך מנוול זה (היצה"ר) משכחו לבית המדרש, ולא להיפך.

ובזעקתו הנוקבת של הגראי"ל **שטיינמן** זצ"ל - שהיה מראשי הלוחמים בדורינו נגד מהרסי התורה - וכך זעק: "עלינו לחשוש ולפחד מאותם העומדים כנגדינו ומנסים לערער את מעמדם של בני הישיבות לומדי התורה בדורינו ורוצים שילכו לשרת בצבא, יותר מהחשש של האיום האיראני רח"ל. כאשר אלו המנסים לערער את מעמדם של לומדי התורה, הרי הם מסכנים את קיומינו כפשוטו, ולא רק את קיום נפשותינו אלא גם את קיום גופינו, בכך שמנסים למנוע את ההגנה האמיתית שהיא לימוד התורה בטירתה שרק היא מגנא ומצלא".

כרוז תקיף כנגד הגיוס...

בימי מלחמת תש"ח (המכונה "מלחמת השחרור"), היתה ירושלים במצור, במצוק וברעב ומצב תושביה הלך והחמיר. הלחץ על בני הישיבות בכלל ובירושלים בפרט שעליהם להתגייס לצבא היה גדול והתעמולה כנגדם הלכה וגברה. בין מנחה למעריב היו נכנסים לבתי הכנסת ומגייסים בכח צעירים ובני תשחורת.

בני ישיבה רבים התגייסו, ובמצב שנוצר היה חשש רציני ביותר לעתידן של הישיבות בארץ ישראל והיתה סכנה גדולה שקול התורה לא ישמע עוד ח"ו, ושוב לא תהיה כל זכות להגן על תושבי הארץ, חלילה [כפי שמפורש בתנ"ך ובש"ס שרק זכות לימוד התורה מגינה ומצילה].

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שראה את המצב הנורא הזה ואת גודל הסכנה הבטחונית האורבת ליושבי הארץ באם יפסק ח"ו קול התורה, קם כארי והתנשא כלביא, בעוז ובגאון להצלת העם היושב בציון, ופרסם כרוז תקיף ביותר כנגד גיוס בני הישיבות.

בדרך עץ החיים

"הנס בזכות עמל התורה"...

שאל פעם אדם את החזון איש: מפני מה בזמנינו אין מצוי לראות ניסים גלויים המונהגים בהשגחה פרטית מהש"ת (בשנה זו, תשפ"ד, ודאי לא היה שואל את שאלתו) השיב לו החזון איש: גם בזמנינו אפשר לראות ניסים גלויים הבאים מכח עמלה של תורה וכמעשה הבא:

ביום שסיים החזון איש לכתוב את חיבורו העמוק על מסכת עירובין, ישב בבית הכנסת במינסק, והיה זה בתקופת מלחמת העולם הראשונה. בעת ההיא מי ששהה בלא ניירות ומסמכים מתאימים היה חשוד כמרגל.

לפתע נכנס אדם לבית הכנסת והודיע כי קבוצת חיילים עומדים לפשוט על העיר לחפש אנשים שאין להם תעודות. החזון איש שלא היה לו שום תעודה ומסמך מתאים, יצא מבית הכנסת לכיוון העיר כדי להתחבא שם עד יעבור זעם.

והנה בהגיעו מחוץ לעיר הבחין החזון איש כי כל החיילים עם מפקדיהם עומדים שם וממתנינים להכנס לעיר. בלית ברירה החל החזון איש להחיש צעדי, וכך עבר בין שתי שורות של חיילים... עד שהגיע לעיר. וכאילו היה "רואה ואינו נראה" כי אף אחד מן החיילים לא ראה ולא הבחין בו.

הפטיר על כך החזון איש שהוא בטוח שהנס הגלוי שאירע לו היה בזכות לימודו ועמלו במסכת עירובין, ומכאן שכל הרוצה לראות, יכול לראות בכל יום ובכל שעה ניסים גלויים בהשגחה פרטית...

עפי" פאה"ד

רפואה מכח לימוד התורה...

אירע פעם שאחד מאנשי הצוות של ישיבת טעלז, חלה במחלה קשה. הוא הוצרך לעבור ניתוח נירולוגי והורדם. אך לא התעורר מהניתוח. בני הישיבה התפללו לרפואתו, אף הוסיפו לו שם, אבל מצבו לא הוטב.

באחד הימים הודיע הרופא לראש הישיבה, הגאון **רבי אליהו מאיר בלוצ** זצ"ל, שאם תוך יממה לא יהיה שינוי דרמטי במצבו, המצב אבוד...

או- **אז** התפרץ הרב בלוצ לבית המדרש וזעק בקול נשנק: איפוא אהבת חברים שלנו! ואז הכריז כי יש לנו את כח התורה, ואת השעה והבאה יקדישו כולם ללימוד רצוף בלי להפסיק שניה אחת, לזכות רפואתו של החולה. אפילו את עובדי המשרד והמטבח שלח לבית המדרש, והקירות רעדו מקול התורה.

כשהתסיימה השעה, צילצל הטלפון הציבורי. מבית החולים הודיעו שהחולה התעורר לפתע מתרדמתו! ולאחר כמה ימים הוא חזר לביתו בריא כאחד האדם.

הלמות עמלים

שלימות בגמילות חסד - כאשר נעשה באופן המועיל ביותר לזולת!

נלמד מהפסוק: "ונתתי גשמיכם בעתם" (פרק כו-ד)

ואמרו חז"ל: מהי בעתם? לא שכורה [שלא תשתה יותר מדי] ולא צמאה אלא בינונית. דבר אחר: בעתו - בלילי רביעית ובלילי שבתות. ופירש רש"י: שאין טורח על בני אדם דאין הולכים בדרכים (תענית כב:). עוד אמרו חז"ל (מד"ר לה-ט): בימי הורדוס המלך היו גשמים יורדים בלילות, ובשחרית נשבה הרוח נתפזרו העבים וזרחה החמה, נתנגבה הארץ והיו פועלים יוצאים ועוסקים במלאכתם, ויודעים שרצון אביהם שבשמים הם עושים. כך צריכה להיות ההטבה מאדם לחברו, באופן הנוח ביותר לחברו.

מאופן ההטבה שמטיב הקב"ה עם בריותיו כדוגמת ירידת הגשמים, שאין בצורת ירדתם טירחה וצער לבני אדם, כך עלינו ללמוד לנהוג כן עם הזולת, מחובת ההתדבקות במדותיו של הקב"ה וההליכה בדרכיו, שתהיה ההטבה באופן הנוח ביותר לזולת ובאופן המתאים לו.

ולא זו בלבד, אלא כל מה שברא הקב"ה בעולמו אין זה רק כדי להטיב עם עולם שלם. אלא המטרה של כל הבריאה עם כל תענוגי העולם. כל הארמונות, הבניינים והטובות שישנו, הם עבור אדם אחד בלבד! וכדברי חז"ל (סנהדרין לז). "לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך וכו' לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם". והיינו שהקב"ה טוב ומיטיב ואוהב חסד עד שרצונו היה לברוא את כל העולם עם כל תענוגיו עבור כל יחיד ויחיד.

וממילא זה לימוד לכל אדם לעשות חסד עם חברו, ויתן לו את כל הטוב האפשרי. לדאוג שיהיה לו כל צרכיו. שהשני לא יהיה בעיניו מתחרה שצרה עינו בו, אלא אדרבה, יתן לו את כל הטובות שבעולם.

אחד מעיקרי התשובה - כותב **רבינו יונה ז"ל** (בשערי תשובה שער ראשון - מז) הוא לרדוף אחר פעולות החסד והאמת, כענין שנאמר (משלי טז-ו) "בחסד ואמת יכופר עוון וביראת ה' סור מרע". ואמנם אם חוטא לא שב אל ה', לא יתכפר עונו בפועל החסד, כמו שנאמר (דברים יז-יז) "אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד". ופירשו חז"ל: לא יקח שוחד מצוה, למחול ולהעביר על העוונות....

ונבין בזה מה שמספרים חז"ל בגמרא (סוטה מ). שנמנו חכמים ביניהם והחליטו למנות את רבי אבהו לראש הישיבה. אך רבי אבהו אמר להם: אל תמנו אותי לראש הישיבה אלא את רבי אבא דמן עכו, משום שהוא חכם גדול וראוי יותר ממני.

ומדוע אמר כך? משום שראה שרבי אבא עני ואביון ומרובים הם בעלי חובותיו, ומי שנתמנה לראש ישיבה היו מעניקים לו מתנות וממון ומעשירים אותו, ורצה רבי אבהו לחלץ את רבי אבא מעונו ומחובותיו המרובים.

ואולם הקשה **העיון יעקב**: מדוע ויתר רבי אבהו על התמנותו לראש ישיבה, הרי אין זה רק ענין של כבוד ועושר, אלא יש בזה, בעצם המינוי, מעלה רוחנית גבוהה, כפי שאמרו חז"ל (סנהדרין יד). שכל העולה לגדולה מוחלים לו על כל עוונותיו, ואיך וויתר רבי אבהו על מעלה נשגבה זו?!

ותירץ העיון יעקב, כי מעשה החסד שעשה רבי אבהו עם רבי אבא, הוא כה גדול ונשגב, עד שגם בו יש כדי לכפר עוונותיו, וכמו שהבאנו מרבינו יונה, והמקור לכך מדברי חז"ל (ברכות ה): שמצוות גמילות חסדים מכפרת עוון ולמדו זאת מהפסוק, "בחסד ואמת יכופר עוון".

וכתב המהר"ל זצ"ל (בנתיבות עולם - נתיב גמ"ח פ"ג) כי ההטבה והחסד שגומל האדם עם זולתו, גורמת לו התעלות ומרוממת אותו אחרי השי"ת להיות קרוב אליו, לפי שהולך הוא בדרכיו של הקב"ה, והקב"ה מצילו ומגיניו, וכפי שמשפיע האדם טוב וחסד על זולתו, כן יושפע עליו משמים שפע טובה וברכה.

גומל לאיש חסד כמפעלו...

שמענו מפי **הגאון רבי אפרים רוטשילד שליט"א** (מרבני קריית ספר) מעשה מופלא על **הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א** כפי שהעיד בעל המעשה על עצמו (ויהיה החיזוק מפירסום מעשה זה לזכות רפואתו השלימה של רבי מיכל):

לפני מספר שנים חלה רבי מיכל במחלה קשה במעיו. כדי להציל את חייו קבעו הרופאים שעליו לעבור ניתוח קשה שבסיומו ספק גדול אם יוכל לאכול בדרך הטבעית כשאר האדם, רח"ל. רבי מיכל שמע זאת ונכנס ללחץ גדול ולא ידע את נפשו מרוב פחד וחרדה: איך יוכל לחיות במצב נורא שכזה. בני המשפחה ניסו להרגיע את רוחו ולהפיס דעתו אך לשווא. ככל שהתקרב יום הניתוח כך גברו אצלו הלחץ והחרדה.

והנה הגיע יום הניתוח, ולתדהמתם הרבה של בני המשפחה התעורר רבי מיכל משנת הלילה שלפני הניתוח, כשהוא שליו ורגוע לחלוטין ואף הראה אופטימיות ושמחה. כשהרגיש בפליאתם פתח וסיפר מעשה מדהים שאירע לו הלילה, אך תחילתו לפני עשרות שנים וכך סיפר להם. ונביא כאן את הסיפור בקצרה:

הדבר אירע לפני כארבעים שנה. רבי מיכל התפעל מאוד ממה שסופר על הצדיק **רבי אריה לוי זצ"ל** שכידוע היה מבקר חולים ומצורעים במסירות ללא חשש של הדבקות. החליט רבי מיכל שגם הוא יעשה מעשי חסד בהקרבה אישית, והיה מבקר בקביעות במושב זקנים כדי לסייע לכל מי שנזקק לעזרה.

והנה באחד הביקורים פגש בזקן שבור ורצוף בוכה במר נפשו, שאלו רבי מיכל: מה קרה? על מה ולמה בוכה כל כך? והשיב שממילא לא יוכל לעזור... אך רבי מיכל לא הרפה עד שגילה לו הזקן כי הוא חולה מאוד במעיו וצריך לעבור ניתוח להצלת חייו אך זה עולה הרבה כסף ואין לו מאומה. וגם הבנים שלו מתעלמים, בטענה שאין בידם לעזור... ואינו יודע מאין יבוא עזרו.

הרגיע אותו רבי מיכל והבטיח לו שהוא ידאג להוצאות ויסדר לו כל מה שצריך. באותה תקופה קיבל רבי מיכל מילגה מהכולל בסך 50 ל"י לחודש ועלות הניתוח 300 ל"י. נטל על עצמו חובות ושילם מכספו את הוצאות הניתוח והרפואה של אותו זקן עד שהחלים. (נציין שהטיפול בזקן חזר על עצמו כנ"ל עוד מספר פעמים והכל לקח רבי מיכל על עצמו).

בנתיים נפטר הזקן לבית עולמו ורבי מיכל שכח מכל הסיפור. אך בלילה שלפני הניתוח, הופיע לפתע אותו זקן בחלומו של רבי מיכל ואמר לו בערך כך: לא שכחתי את כל מה שעשית למעני. ביקשתי לפני כסא הכבוד שירחמו עליך בזכות החסד שעשית עמדי וישלחו לך רפואה. באתי לבשר לך שאין לך מה לפחד. לא יאונה לך כל רע והכל יעבור בהצלחה. סיים רבי מיכל: אני בטוח בבשורת הזקן ולכן נרגעתי לחלוטין.

לאחר הניתוח סיפר הרופא, כי בדרך נס הצליח הניתוח בלי שיפגע במקום ממנו חששו בתחילה שיגרום לתוצאה הקשה. רבי מיכל החלים וחזר לאיתנו ושב לאכול כדרך כל האדם. [כשמע **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** את המעשה, הגיב בהתרגשות: ארבעים שנה המתין הקב"ה לשלם לרבי מיכל שטרן שכר פעולתו בעוה"ה, ושמרו לשעה שיזדקק לכך]..

לגמול חסד עם יהודי...

יהודי בא לפני בעל ה"מכתב סופר" וביקש ממנו טובה: "הן רבינו נמצא לעתים תכופות בוינה, עיר המלוכה, לרגל עיסוקו בענייני הכלל. יש שם אציל נכרי בעל השפעה, ואני זקוק לטובה ממנו. שמא יוכל הרב לדבר עמו". בירר בעל ה"מכתב סופר" ונמסר לו שאותו אדון לא יהיה בביתו אלא בראש השנה.

לא שהה בעל ה"מכתב סופר" בקרב בני קהילתו ועם בני משפחתו בראש השנה בקראקא, אלא התעכב בוינה בראש השנה. ולאחר התפלה צעד במשך שעתיים תמימות לבית אותו אדון, כל זאת כדי לגמול חסד עם יהודי!

לגמול חסד עם יהודי! רבינו שמעון סופר - הגדת החת"ס

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

שלושה סיפורים – מסר אחד

הסכום: מתנה. ואם יחזיר - יחזיר.

למחרת. למחרת! נכנס אלי לנגריה אדם לא מוכר ושואל:
'אתה מכיר אותי?'

'לא.'

'אני פלוני אלמוני' מציין האיש ומזכיר לי את זהותו.

מסתבר שלפני שנים רבות ביצעתי לו עבודת נגרות גדולה בביתו. מאז נעלמו עקבותיו. את התשלום על העבודה לא קבלתי, וכבר שכחתי מכל העניין. על גבול היאוש...

והנה עומד האיש לפני. מושיט לי מעטפת כסף במילות התנצלות.

מיותר לציין שבמעטפה היה הסכום המדויק שרק אמש(ו!) הענקתי לאותו תלמיד חכם שהיה שרוי במצוקה...

* * *

וכך הולך ומתגלגל לו גם הסיפור הבא בפניו של הרב מזלומיאן:

במוצאי שבת של פרשת ויקרא שנת תשפ"ג, שמעתי מידיד יקר - **מר רון הי"ו**, נהג מונית בשכונתנו בחולון, יהודי "חילוני" בהגדרתו אך אוהב מסורת ומורשת ולא נוסע במונית בשבת-קודש:

'ביום שישי האחרון הפרנסה לא היתה מוצלחת, בלשון המעטה. אני יושב במונית, בתחנת המונית שלי בחולון, וממתין וממתין וממתין, ומאומה לא קורה. אין הזמנות=אין פרנסה...'

'החלטתי שאני נוסע לתל-אביב, אולי משם תבוא הפרנסה. הגעתי לאחד מרחובותיה הגדולים של העיר, ופתאום אני רואה נפנוף של אנשים. אני מתקרב. שני תיירים דוברי אנגלית מבקשים נסיעה לירושלים. אני מתבונן בשעון, עוד 45 דקות נכנסת שבת. התיירים רואים שאני מהסס ומציעים סכום גבוה: 'נשלם לך 400 ש"ח, רק תקח אותנו בבקשה...'

'הרגשתי מלחמה פנימית. מצד אחד כל היום לא הלך בפרנסה, ומצד שני הרי לא אספיק לשוב לפני שבת... הסברתי להם שאיני יכול להיענות לבקשתם וכו'... התאכזבו. גם אני התאכזבתי... אבל שבת זה קו אדום בשבילי!'

'עדיין לא זזתי מהמקום, והנה פתאום מגיע אדם אל המונית: 'אני רואה שאתה משכונת קרית-שרת בחולון (מהשלט שעל גג המונית), אני צריך לרחוב דקר"... לא יאומן כי יסופר, הרחוב שביקש ממש סמוך לביתי. לא ביקש לעיר אחרת. לא ביקש בשכונה אחרת בחולון. רק לשכונה שבסמוך לביתי! הסעתי אותו, והרווחתי!'

'הרגשתי כיצד ה' מנסה אותי עד הסוף ממש. כל היום אין פרנסה, והנה בדקה ה-90 מבקשים ירושלים... משעמדתי בנסיון, הפרנסה הגיעה עד אלי, לתוך המונית ממש... לא יאמן!'

סיפר הרב הגאון **רבי ישי מזלומיאן** שליט"א, רב דק"ק 'אביר יעקב' - חולון:

היה זה בחודש אדר של שנת תשפ"ג. אברך יקר המתפלל עמנו בבית הכנסת, היה נוכח בוויכוח קולני, חד צדדי, שהתנהל בבית-כנסת: הגבאי המהולל הודיע קבל עם ועדה לבעל-קורא שלא יקבל את משכורתו!

לא משנה כעת מדוע התנפל עליו הגבאי, אך הבעל קורא סלח על עלבונו. שתק ולא ענה מאומה.

האברך הנזכר, שהיה עד למחזה המזעזע, ניגש אל הבעל-קורא וביקש ממנו את מספר חשבון הבנק על מנת להפקיד לו את כל הסכום. הבעל-קורא, בעדינותו, סרב לקבל. רק לאחר הפצרות שהכסף מקופה מיוחדת של כספי מעשר, ולאחר סיכום שאם יקבל את משכורתו ישיב את הכסף, ניאות לקבל את הסכום.

לאחר כמה שבועות "נרגע" הגבאי (כנראה זה פרק הזמן שהיה דרוש לו...) והעביר את הכסף לבעל קורא. לאחר חג הפסח האחרון, מתקשר הבעל-קורא לאברך הנזכר ומודיע: 'קבלתי את הכסף מהגבאי, ואני מבקש להחזיר לך את הסכום!'

'זה בסדר' עונה לו האברך, 'כבר אמרתי לך שאלו מעות מעשר, טוב יתני אותה לך מתני אותה לאיש אחר" למי ראויים מעות מעשר אם לא לאברכים עמלי תורה!?!...'

הבעל-קורא המשיך לסרב אך לבסוף התרצה.

'ממש לאחר שיחת הטלפון' סיפר האברך 'התעוררה בי תחושה חזקה ואמרתי לאשתי בזה הלשון: "את תראי, עד למחר נקבל את הכסף בחזרה מהשם יתברך - ואפילו כפול!"'

למחרת(!!) פוגש אחד מתושבי השכונה את האברך ומושיט לו שקית עם מטבעות ושטרות כסף.

'מה זה?'

'כספי מעשר. רווחים מהחנות.'

החנות המדוברת לא נפתחה אתמול, ואף פעם לא הביא לו בעל החנות כספי מעשר. בדיוק היום, ודווקא אליו, הוא החליט "משום מה" לתת מעשרות.

לאחר ספירת הכסף, היה שם יותר מכפול...

* * *

ככל הנ"ל סיפורי בשיעור. מיד מצביע אחד המשתתפים, ירא וחרד, נגר במקצועו, ומספר:

לפני כ-30 שנה ביקש ממני ת"ח גדול שנקלע למצוקה כלכלית, הלואה כספית גדולה, של עשרות אלפי שקלים(!!) הרגשתי שזה יותר מתנה מאשר הלואה, ובמחשבה זו באמת נתתי לו את

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך – וגם חייך אליו

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
זאסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

716

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

נפתחו שערי גן עדן

דפיקות רמות נשמעו על דלת בית האבלים. זו היתה שעת בוקר מוקדמת, ובני הבית הופתעו. "אביך בא אלי בחלום", אמר האיש שבפתח הבית לבנו של הנפטר. "לא יכולתי להמתין עוד, ובאתי לכאן מיד".

ר' יעקב-קאפל ברמינגהם היה מעמודי התווך של מושב קוממיות. הוא נמנה עם ראשי הקהל, והיה מאנשי אמונם של רבני המושב, הרב בנימין מנדלזון ובנו ממלא מקומו הרב מנחם מענדל מנדלזון.

ר' יעקב היה מאלה שיצרו את אופייה המיוחד של הקהילה ביישוב החקלאי בדרום השפלה. אחד הדברים שהתייחד בהם היה שיעור לימוד קבוע בכל בוקר. בשיעור השתתפו עוד שניים מבני המושב, ויחד התמידו שנים רבות להתאסף ללימוד המשותף.

ר' יעקב היה מחנה את אופניו בחצר בית הכנסת. ר' שמחה אויש היה מכבה את הטרקטור החדש והכחול שלו, ור' יוסף פרגר היה יורד מהטרקטור הישן והכתום ששימש אותו. הם היו עוזבים את עבודתם, מרכיבים משקפי קריאה וצוללים למעמקי התורה.

השיעור הקבוע בשעה הזאת היה חריג למדי. בבית המדרש התקיימו שיעורים רבים, קול התורה החל להישמע כבר בשעה ארבע בבוקר, בשיעור משניות עם פירוש ברטנורא. אחריו התקיימו עוד שיעורי תורה. אבל אחר כך יצאו האנשים לעמל יומם, וקול התורה שב להישמע בין כותלי בית המדרש רק לקראת הערב.

בשעות הבוקר שקק המושב פעילות כלכלית וחקלאית. המרפאה והצרכנייה, המזכירות ומשאית התערובת שיועדה ללולים ולרפתות - פעלו בשעות האלה. חיי החולין במושב רחשו פעילות שיא. רק בשעות אחר הצהריים והערב השתררה רגיעה על המושב, והחיים הרחניים חזרו להתחונן בעוז.

הקביעות ללימוד התורה בשעות הבוקר לא היתה קלה למשתתפים. הם עבדו קשה לפרנסתם, והיו עסוקים עד מעל הראש. ובכל זאת הקפידו שלוש החברות על קביעותם בלימוד התורה, והתעקשו לקיים את השיעור בשעה שבית הכנסת היה ריק למדי.

ערב אחד זועזע המושב למשמע הבשורה על התאונה המחרידה. ר' יוסף פרגר נספה בשעה שכיסח קוצים במכסחת הדשא שחוברה לטרקטור שלו (ביום י"ז אייר תשמ"ח).

ר' שמחה אויש, שותפו לקביעות העיתים ומחותנו, הוא שמצא אותו מוטל בשדה, אחרי שעות של חיפושים קדחתניים.

המושב היה שרוי בהלם. האבל ניכר על פני כולם. ר' יוסף, שעבר את המחנות בסיביה, איש נעים ומסביר פנים, מהאנשים האהובים ביישוב, מצא את מותו בדרך טרגית ונוראה כל כך.

גם ילדי המושב כאבו את לכתו. הוא היה חביב גם עליהם, ולא כעס כאשר היו קופצים על העגלה הנגררת אחרי הטרקטור שלו, נהנים מקטע נסיעה בחינם וממשב רוח צונן.

המשפחה ישבה שבעה זרם המנחמים לא פסק. אבל הדפיקות בדלת בשעת בוקר מוקדמת היו חריגות. בנו של ר' יוסף ניגש לדלת וראה מולו את ר' יעקב ברמינגהם, חברו של אביו לשיעור הקבוע. הוא

עמד בפתח ופניו חיוורים.

ר' יעקב היה אדם מאופק. הוא לא פחד מאיש ולא חשש משום דבר. בדרך כלל מיעט בדיבור, וארשת פניו היתה תמיד רצינית ואחראית. הוא לא נטה להתרגש, ובוודאי לא להחוויר.

הבן הזמין אותו להיכנס. ר' יעקב התיישב ואמר בשקט: "לפני כמה דקות התעוררתי מחלום מטלטל. בחלומי ראיתי את אביך מופיע מולי, זכרתי כי הוא נפטר, ושאלתי אותו מיד מה אתה עושה כאן.

"אביך החל לספר לי מה אירע לו בהגיעו לעולם האמת. הוא סיפר כי ניצב לפני דלת, שמעברה שני מצוי חלקו בגן עדן. כל שהיה עליו לעשות הוא לפתוח את הדלת ולהיכנס.

"אך כשניסה לפתוח את הדלת נתקל בקושי. מישהו בצד השני מנע ממנו להיכנס. החלה התגוששות, הוא ניסה בכל כוחו לפתוח את הדלת, בעוד מישהו אחר התאמץ למנוע זאת.

"אביך הוסיף וסיפר: 'גייסתי את כל כוחותי בניסיון לגבור על הכוח שעמד מולי, לא הרפיתי. לבסוף הצלחתי לפתוח את הדלת ולהיכנס לנחלתי בגן עדן. כשנכנסתי נאמר לי כי התעקשותי לפתוח את הדלת עלתה בהצלחה רק בגלל התעקשותי לשמור על הקביעות בלימוד התורה בכל מצב, מידה כנגד מידה'.

"ואביך סיים: 'ר' יעקב ידידי ורעי, באתי אליך לספר לך זאת, כדי שתמשיכו שניכם לשמור על קביעות העיתים לתורה".

את הסיפור הזה סיפר ר' יעקב לבנו של הנפטר. ר' יעקב לא היה בעל חלומות ובוודאי לא היה בעל דמיונות. הוא הוסיף לשמור על הקביעות עד יומו האחרון, באדר תשע"ו.

(על פי סיפורו של ר' משה גוטמן, המודיע)

נפשי חולת אהבתך

סיפר הרב ברגמן סיפור שהתרחש לפני כשלושים שנה.

יהודי בן שבעים נשוא פנים, היה מגיע לשטיבל'ך בבית כנסת שבפלטבוש שבארצות הברית לתפילת שחרית.

תמיד היה מגיע כרבע שעה לפני הזמן, ואמר ברכות השחר וקורבנות, מתפלל בשפתיים חזקות, ברגשי קודש, מתחבר למילים, לא קורא סתם מילים בעלמא, מתפלל - מדבר עם הקב"ה, אך תפילין הוא לא הניח, אף פעם לא ראו אותו מניח תפילין.

ניגשתיו אליו לאחר התפילה, ראיתי שהוא לא אמריקאי, אמרתי לו שלום עליכם, מה שמך? השיב לי זושא. מאיפה הגעת? השיב לי אני מרוסיה, הגעתי לכאן לאמריקה ושכרתי יחידה ליד השטיבל'ך.

הצעתי לו אולי כבודו רוצה את התפילין שלי? הוא אמר לי לא, לא, אני לא לוקח תפילין של מישהו אחר, תפילין הן יקרות אני מפחד שיינזקו.

למחרת אני רואה אותו מגיע שוב לתפילה ומתפלל בלי תפילין. עליתי למעלה, יש שם שטיבל'ך חסידי של אדמו"ר, אמרתי לחסידים רבותי, יש פה יהודי לא צעיר עם הדרת פנים, נראה אדם מאוד רציני, מאוד ירא שמים, מאוד אמיתי, אך אין לו תפילין והוא מפחד להניח תפילין של מישהו זה בואו נעשה לו מגבית ונקנה לו תפילין. החסידים תרמו לו ביד רחבה ותוך זמן קצר היה באמתחתו כאלפיים דולר. כולם הסכימו להיות שותפים במצוה הגדולה הזו. הלכתי וקניתי לו תפילין מהודרות.

למחרת היה זה ביום שלישי, אני מגיעה בשש וארבעים, פונה אליו ואומר לו רב זושא, בבקשה, יש לך תפילין.

המשך סיפור לשבת קודש

לע"נ שרה בת פכ"ב

להם את הלב - יש להם אבא ויש להם תפילין, יש להם הכל אבל איפה הלב??? איפה הלב? הלב שלהם נמצא במחוזות אחרים, צריך להדליק את הלב!

הסבא מנובהרדוק היה אומר: אתה לוקח ברזל מלובן, הוא אדום אש, תיקח אותו לסיביר, ותוך שתי דקות אין כלום, אבל תיקח נחושת קטנה ותניח אותה בתוך קופסה סגורה עם קצת חורים, והיא תדלק מצוין.

שואל הסבא מנובהרדוק: מדוע זה כך? ומשיב, כי זה בעירה חיצונית וזה בעירה פנימית. הבעירה הפנימית מחזיקה מעמד, כשיש בעירה פנימית אז גם בן אדם בסיביר מחזיק מעמד.

(102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים, מאת הרב צבי נקר 050-4124438)

התעוררות הוא כלל גדול בתורה וזה כל האדם שיתן לב להתעורר ליראה ולאהבה ולקים כל דבר טוב כתקונו כדת מה לעשות ולמשך ידו מעשות כל רע. אבל מה יעשה הבן שאין לו דבר שיעוררהו על ההתעוררות, והיצר הרע מפיל תרדמה על האדם ואינו מניחו להתעורר, אבל לכל יש תקנה ובתחבולות יעשה מלחמה, כי בעדנא דיצר הרע הוא דלית למדכר ליצר הטוב אך אתה קדמה לרשיעא עד לא יקדמך, ועשה כמו שכתבתי בערך "גדר", שכתב לכל דבר התעוררות הצריך ויקרא בו או בספרים המדברים באותו ענין אם דבר הנוגה בכל יום תקרא התעוררות מדי יום ביום, ואם הוא דבר הנוגה מזמן לזמן יקרא התעוררות סמוך לזמנו ודבר בעתו מה טוב. וטוב לגבר שילמד או יאמר לבני ביתו התעוררות הצריך לכל דבר ודבר בעתו, שמתוך שמוציא הדברים מפיו בהרחבת לשון למודים ולהשכילם מה המצוה הזאת ואיך ראוי לעשותה ומה טעם יש בה, וכן על זה הדרך מה העברה הזאת ומה חמרה ואיך ראוי להתרחק ממנה, גם הוא יוסיף דעת ויוסיף להתעורר ולהתחזק יותר ויותר הרבה תורה למדתי מרבותי וכו' ומתלמידי יותר מכלם. וגם טוב לגבר שיעשה התעוררות חיצון להוראת אהבה ויראה ושמחה רבה וכדומה, דבר בעתו כאשר צריך, כך יהא נכר בהכרת פניו ותנועת גופו כל דליכא למחש ללעג המלעיגים ולמחזי כיהרא כה יעשה וכה יוסיף, כי ההתעוררות חיצון מעורר וגורם גם התעוררות פנימית.

ואולם ההתעוררות מועיל למי שהוא חי, אך ישן הוא. כשמעוררים אותו ואומרים לו בן אדם מה לך נרדם, העירה והקיצה, אז ייקץ משנתו ויעשה חובתו, אבל מי שהוא מת לא יועיל לו התעוררות, שאין בשר המת מרגיש באזמל, כן הדבר הזה שמי שנגע יראת ה' בלבו אלא שתקפו יצרו והעבירו על דעתו ועל דעת קונו, עד שברב הימים נעשה לו הדבר ההוא שהרגל בו כהתר, אז כשיבוא לו התעוררות על ידי למוזד ספרי המוסר או שמעו בלמודים, יתעורר לבו ויחיל בקרבו ויתחרט חרטה גמורה ויבקש תרופה למחלתו ושב ורפא לו, ולא כי הרשעים שכל כך טבעו ביון העברות עד שאין יראת ה' נגד פניהם כלל, כי מחמת טמאת עונותיהם רחק מהם מאד זיו השכינה ורוח הטהרה מבית ומחוץ תצפנו ורובם עונות, ומחמת הרגלם נעשו להם כהתר וזרכם ישר בעיניהם, על האנשים כאלה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות יח ב) רשעים בחייהם קרויים מתים, ואז לא זו שלא יתעורר מעצמו כלל אלא אפילו אם ישמע כפעם בפעם איזה התעוררות מפי ספרים או מפי סופרים לא חלי ולא מרגיש, באזן אחת יכנסו הדברים ובאזן האחרת יצאו, וכמעט אין להם תקנה, ושערי התשובה נעולים בפניהם, כי איך ישנו מאחר שזרכם ישר בעיניהם ואין להם מתעורר כלל לעשות למצא עונו וישאן מואס בחכמים ומפקפק בדברי רבותינו ז"ל הקדושים, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ילקוט שמעוני ריש פרשת בחוקותי), והביאו רש"י בפרשת בחקתי, ששבעה עברות הראשונה גוררת השניה עד השביעית שכיון שאינו לומד אינו עושה וכשאינו עושה מואס באחרים העושים כי חפץ יהיה רעת רבים נחמת שוטים, ואחר כך שונא את החכמים ומונע את אחרים, ונותן יד לפושעים וכופר במצוות וכופר בעקה. הנה כי כן אור לא נגה עליהם ובחשכה יתהלכו עד יום מותם ולעולם הם עמלים ורצים לבאר שחת

באין מרפה:

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

<p>לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730</p>		<p>נא לבקש רחמים על ליליאן בת פאני לרפואה שלימה!</p>	
<p>מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו</p>		<p>נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפואה שלימה!</p>	
<p>אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!</p> <p>יחזקאל בן מהין ורעייתו כרפמיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פנינה ורעייתו, עבבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו, יעקב אליהו בן רחל חיה ורעייתו</p>		<p>ההצלחה: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה</p>	
<p>העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברוח ולזווג הגון ליוסף בן שולה</p>		<p>העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל</p>	
<p>לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, דנין מיהה בת מרטל מייסה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שלמיט בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת אאלה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת</p>		<p>שדכנית (לבתורים מגיל 30+): א-ה 22:00 - 24:00</p> <p>שידוכי "חסדי חיי שרה" בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00</p> <p>שידוכים לשם שמים למגזר החרדי</p> <p>לנשים: 053-4163681 לגברים: 053-4110655</p> <p>ניתן לפרסם ספרים ובכונות אוצר החכמה ועוד</p> <p>c9595@okmail.co.il</p>	
<p>לעילוי נשמת: משה בן מהין, עמנואל בן אירן, עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליהו בן גוהר, רחמים בן חנוס בשי, יהודה בן ויקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, ראובן בן נעמי, משה אהרון בן אסתר, משה בן זוהרה, רחמט בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זולייקה, רוזמן בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלטת, סלטת בת סאווס</p>		<p>מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמצלת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב און: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.</p>	

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

שתשים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעונינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמיים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

לב

שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1168

בחקותי - מברכין החודש כ"ד אייר תשפ"ד - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

גיליון מורחב

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם צריך לדעת ש"אין התורה מתקיימת אלא על מי שממית עצמו עליה".

המקור בפרשה: "אם בחקותי תלכו".

על דרך אומרם ז"ל (שם פ"ד מ"ד): "הוי גולה למקום תורה", שצריך לכתת רגליו ממקום למקום ללמוד תורה, וצא ולמד דבריהם ז"ל בגמרא (חגיגה ה ע"ב) כי כולן היו גולין ללמוד, ויש

רוצים לצאת לימי נופש בבית, ואולם לעומתם ישנם הרבה בחורים שאין דעתם נוחה מכך ורצונם הוא להשאר בישיבה - שזהו מקום חיותם. צריכים אפוא מנהלי הישיבות לדאוג שבישיבה יהיו תנאי אש"ל (א - אכילה, ש - שתיה, ל - לינה) במשך כל השנה כולה כדי לאפשר לאותם הבחורים המעוניינים בכך, להשאר בישיבה בכל זמני השנה, ובשכר לימוד התורה - נזכה לגאולה שלמה על ידי משיח צדקנו.

שהיה הולך ששה חדשים וחוזר כמו כן לעסוק ביום אחד, והוא אומר: "אם בחקותי - שהיא עסק התורה - צריכים שתלכו ממקומכם אחריה, גם כדי שתהיו פנויים, אין נכון ללמוד והוא בביתו, כי יטרדוהו בצורכי הבית, לכן יעזוב איש את אביו ואת אמו, ויסע ממקומו ללכת אחריה". (אוה"ח הק').

הפסוק "אם בחקותי תלכו" מדבר גם אל מנהלי הישיבות: ישנם זמנים בשנה שמספר בחורים

אושי וועשה אושי וועשה אושי וועשה אושי וועשה

הצדיק האהוב מצפת

בהם מנהגי ישראל תורה, והיה מחזר ומהדר על כך שיבואו המה לסעוד על שולחנו כדי שיראו את מאכלי השבת המיוחדים, וישמעו זמירות שבת, והיה גם אומר בהזדמנות זו דברי תורה, ורוקד עמם, הכל למען יחרטו מנהגי ישורון בעצמותיהם.

נקודה מעניינת בקשר לכך יצויין, כי למעלה מיובל שנים היה מונהג בבית מדרשו להגיש לציבור אחר תפילת מוסף קידוש מיוחד עם תבשיל החמין שהיה מוכנס בקערות גדולות ובשפע לכל הציבור, לא כולם יודעים רז זה וטעם הדבר, אך כפי ששמענו ממקורביו החל רבנו במנהג זה אחר ששמע שיש יהודים שלא אוכלים טשולנט בשבת בסעודה, והיות שרצה להחדיר את הענין בציבור, הגה ברעיונו להגיש זאת לציבור אחר התפילה, וכך להחדיר את המנהג, וכך מוגש מידי שבוע בשבוע עד היום, במשך כשבעים שנה (!) טשולנט בבית מדרשו לציבור המתפללים.

בשנים מאוחרות יותר החלה נהירה של משפחות חוזרים בתשובה שבאו להתגורר בצפת, רבינו פתח בפניהם את דלתותיו, וכאומן הנושא את היונק, המשיך ללוותם בקשייהם, מנווטם ועומד להם לעזר בכל מה שהם צריכים, כשהוא תורם להם מנסיונו בעיסוק עם כאלו האוהזים עדיין בתחילת הדרך, ביתו היה פתוח לפניהם והם הרגישו שם בני בית, היו באים לסעוד על שולחנו וכן ללמוד הדרכות, רבינו אף היה להם לעזר לעיתות שמחה כעריכת בריתות, והיה עוזרם רבות עם כל הדרוש.

הרה"ק רבי אהרן יחיאל לייפר מנדבורה זצוק"ל במרכז

לחיי תורה ויהדות בזכותו, הצעירים הללו הקימו בהמשך בתים לתפארת של תורה ויהדות, כשרבינו עצמו דואג גם לקשרי השידוכין, ואחר כך להוצאות החתונה וכל הנלווה, הרבנית גם היתה לעזרו ועמדה בקשר עם צעירות והחזירה אותם וכך נבנו בתים רבים בישראל, וכיום רבים הם המשפחות הבלועים בדמה של היהדות החרדית זקנים ורגילים ולא נודעו כי באו את קרבו בזכותם עבודתו בקודש של רבינו, חלקם אף הצטרפו עם הזמן למגזר החסידי והחלו בלבישת שטריימל ובגדי שיראין חסידיים, ורבינו מעודדם ויש מהם אשר קיבלו מרבינו מלבושים כשטריימל ועוד, ואף מינה חלק מהם כגבאים בבית מדרשו, כאות חביבות יתירה לבניו מחמדיו. בהתעסקו עם קירוב היהודים נתן דעתו להכניס

ד י לא מתרפק אחר דמותו של הרה"ק רבי אהרן יחיאל לייפר מנדבורנה זצוק"ל, הרבי הבלתי נשכח מצפת, במשך יובל שנים האיר לארץ ורבים מבני ירושלים היו עולים לעתים לצפת לפקוד את חצרו. הסתלק ביום א' סיון שנת תש"ס, ועתה אנו נכנסים לשנת ה-25 לפטירתו.

בערך בשנת תשי"ב רכש הרבי את המבנה של מוסדות "נזר הקודש"-נדבורנא-באניא, והקים שם מקווה טהרה, ובית מדרש לתורה ולתפילה, ופתח את חצר החסידות העומדת עד היום לשם ולתפארת, בראשות בנו כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א שיחיה לחיים ארוכים. (אגב, יש לציין כי ראש הרשות הפלשתינית טוען שמשפחתו התגוררה במבנה זה בשנים עברו, ואם כן יש בכך משום ברוך מציב גבול אלמנה).

עם פתיחת חצר הקודש, החל רבינו בד בבד לעסוק בכל העוצמה בקירוב רחוקים וקרובים לאביהם שבשמים, כשהחצר על כל אגפיו עומדים לרשות כך. כיום מתרבים והולכים ארגוני התשובה הרבים המאורגנים וממוסדים לתפארת, אך רבינו פעל בדרכיו שלו, ללא כל פרסומת וללא כל ארגון ורשמיות, פשוט אסף צעירים מהרחוב והחל ללמוד עמם, קבע עמם שיעורים קבועים ולימדם במתק לשון, הקנה להם ידע בהלכות בסיסיות ופתח בפניהם צוהר ללימוד התורה הקדושה והוי החיים היהודיים, כך בעבודה מאומצת ועקבית ללא כל עזרה, עמל רבינו על הצעירים, שבמשך השנים נאמדים במאות שעברו את מפתנו וחזרו

לעילוי נשמת הגאון רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

שאלות קצרות ותשובות בצידן:

1. מה הקשר בין סוף הפרשה הקודמת פרשת בהר לתחילת פרשתנו?

תשובה: פרשת בהר מסתיימת בפסוק: "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו" ואילו פרשתנו פרשת בחקותי פותחת בפסוק "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו". מהסמיכות של תחילת פרשתנו לסוף הפרשה הקודמת ניתן ללמוד ששמירת השבת, איסור העבודה זרה ומורא המקדש הינם החלק המרכזי של המצוות שאותן עלינו לשמור וללכת בהן וכלשונו של בעל הטורים בתחילת פרשתנו: "ששקולים הם ככל המצוות".

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: הפרשה פותחת על פי פירושו של רש"י בעניין עמל התורה (וזו לשונו: "בחקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה") והפרשה מסתיימת בהזכרת הר סיני שעליו קבלנו את התורה. ומכאן שתורתנו הקדושה שאותה קבלנו על הר סיני ואנו מצווים לעמול בה, היא הקשר בין התחלת הפרשה לסופה.

3. כיצד האבות והאמהות של עם ישראל מרומזים בפסוק הראשון בפרשה?

תשובה: בעל הטורים כותב שהראשי תיבות של המילים "אם בחקותי תלכו" - זה אבות היינו שתלכו בדרכי אבות. ניתן להוסיף על דבריו שהמלה שפותחת את הפרשה - "אם", ניתנת להיקרא "אם" (היינו אימא) ומכאן הרמז שבנוסף לכך שעלינו ללכת בדרכי האבות כלשונו של בעל הטורים, עלינו גם לקיים את הפסוק "אל תיטוש תורת אימך".

4. מה הקשר בין תחילת חומש ויקרא לסופו?

תשובה: הקטנות והענווה הן הקשר בין תחילת החומש לסופו. במלה "ויקרא" שאיתה פותח החומש ישנה אות אלף קטנה שמבטאת על פי המפרשים את הענווה והשפלות של משה רבינו. וחומש ויקרא מסתיים במילים "הר סיני" אשר בשל היותו הנמוך והקטן מכל ההרים, ניתנה עליו התורה.

באמצעות אבי שתנאי מאסרך יוחמרו). ולכאורה המאמר מוקשה מאד: איך רבי שמעון בן יוחאי דיבר לרבו רבי עקיבא דברים קשים כאלו?!

ניתן לבאר את דברי רבי שמעון בן יוחאי על פי צחות, שהכוונה בדבריו היא, שאם רבי עקיבא לא יסכים ללמוד איתו, אז עלול להגיע למדרגה כזאת שיהיה שונא את החכמים. ואת זה הוא אמר לרבי עקיבא: אם לא תלמד איתי תורה, אגיע על ידי זה לאותה דרגה שאהפוך ל"מוסר" ואומר לאבא שימסרך למלכות.

ומידה טובה מרובה ממידת פורענות: "אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה" וכו', "והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלקים", ופירש רש"י, "אטיל עמכם בגן עדן".

בהפטרה (ירמיה יז, ז): ברוך הגבר אשר יבטח בה' וגו'

פסוקים אלו מובאים במשנה (אבות פרק ג משנה ז),

וזה לשונו: "כל שחכמתו מרובה ממעשיו למה הוא דומה, לאילן שענפיו מרובין ושורשיו מועטין כו' שנאמר: "והיה כערער בערבה" וגו'. אבל כל שמעשיו מרובין מחכמתו למה הוא דומה? לאילן שענפיו מועטין ושורשיו מרובין כו' שנאמר: "והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו: גו'.

והקשה המדרש שמואל: צריך להבין, הרי הנה הפסוקים

שהביא כאן לראיות אין עניינם בזה כלל. כי למעלה אמר: "כה אמר ה' ארור הגבר אשר יבטח באדם" וגו' "ברוך הגבר אשר יבטח בה'" וגו'. הרי לך מבואר שלא בא משל העץ כי אם לבוטח בה' ולאשר אינו בוטח, ואיך יוכיח בזה רבי אלעזר בן עזריה ענין החכמה עם המעשים. ואפשר, כי האדם אשר חכמתו מרובה ממעשיו מורה בזה שאין תורתו לשמה רק להתגדל בעיני בני אדם, ושם בשר זרועו, כי הוא מפואר בעיניהם וכו'. אמנם מי שמעשיו מרובין מחכמתו שם בטחונו בה'". עד כאן דבריו.

על פי זה יש לבאר גם מה שאמרו (אבות שם, משנה ט) "כל שמעשיו מרובין מחכמתו, חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת". שהרי אמרו בגמרא מסכת מגילה (ו' ע"ב): "לאוקמי גירסא - סייעתא דשמיא" (להצליח בלימוד צריך סייעתא דשמיא), אם כן מובן, שמי שמעשיו מרובין מחכמתו, שבטחונו בהקדוש ברוך הוא כנ"ל, יש לו סייעתא דשמיא וחכמתו מתקיימת. מה שאין כן מי שחכמתו מרובה ממעשיו, זה מוכיח שמן ה' יסור לבו כנ"ל, בודאי שאין לו סייעתא דשמיא, אם כן אין חכמתו מתקיימת.

אם בחקותי תלכו (כו, ג)

פירש רש"י: "שתהיו עמלים בתורה". אפשר שרש"י למד כן מלשון "תלכו", כלומר שתלכו ותכנסו בתוך החוקים, וזהו לימוד התורה בעמל ועיון, שמוחו ושכלו נכנס בתוך העניין. עיין בספר התניא פרק ה.

ומידה כנגד מידה, השכר הוא "והתהלכתי בתוכם" (פסוק יב) וכדפירש רש"י "אטיל עמכם בגן עדן". וזהו העונג האלוקי שנכנס בתוך האדם העמל ומתיגע בתורה. וכמו שמפרש שם בתניא, שהתורה היא מזון לנפש השכלית העוסקת בתורה, על ידי הנפש מתלבשת בתורה בעיונה ולמודה. וזהו "בחקתי תלכו", ועל ידי זה "והתהלכתי בתוכם", שהתורה מזון לנפש וחיים בקרבה מחיי החיים אין סוף ברוך הוא.

אם בחקותי תלכו

כתב הב"ח או"ח סימן מ"ז: "עיקר הבטחה שהבטיחנו הוא יתברך, לא הייתה אלא על עסק התורה, הוא העמל והטורח. כמו שנאמר אם בחקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה".

ובט"ז שם: "התורה אינה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, דהינו שעוסק בפלפול ומשא ומתן של תורה, כמו שנאמר אם בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה. מה שאין כן באותם שלומדים דברי תורה מתוך הענג, ואינם יגעים בה, אין התורה מתקיימת אצלם וכו', שעיקר מעלת עוסקים בתורה דוקא דרך טורח ויגיעה, ואל זה כווננו בברכה לעסוק בדברי תורה".

מבואר מדבריהם, שענין "עסק התורה" הוא מה שנאמר בפרשתנו "אם בחקותי תלכו" - "שתהיו עמלים בתורה".

ועל פי זה אפשר לבאר דברי רבי מאיר (אבות פרק ו' משנה א'): "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה". "עוסק בתורה" הוא מה שנאמר אם "בחקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה", ו"הדברים הרבה" הכוונה לכל היעודים שנאמרו בפרשה.

ואם לא תשמעו לי וגו' (כו, יד)

פירש רש"י (פסוק יד, טו): "הרי שבע עבירות, הראשונה גוררת השניה, לא למד כו', שונא את החכמים" וכו'.

רואים מזה לאיזה דרגה יכול האדם להגיע על ידי שאינו לומד תורה.

ומזה יש לפרש הא שמובא במסכת פסחים (ק"ב, א): "כשהיה רבי עקיבא חבוב בבית האסורין, אמר לו רבי שמעון בן יוחאי: רבי למדני תורה. אמר איני מלמדך. אמר לו: אם אין אתה מלמדני, אני אומר ליוחאי אבא ומוסרך למלכות". (פירש המהרש"א שכך אמר רבי שמעון לרבו: אני אגרום

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לאז'ה הפרוש מקבל תורה בליאז'נה

ברי-אוריין ובעל השגה בפרד"ס. יהודים שהתורה לחם חוקם והחסידות מימם. הללו אוספים היו את התרומות מקרב אחינו בני ישראל, ובדרכם אף ידעו להבחין בעיניהם הבחונות בטעון תיקון. ואף גם ידעו להשקות את הצאן מן אשר דלו במעינות רבם.

* * *

אותו יום שהגיעו השדרי"ם לצפת, לאחר מסע מפרך, נכנסו ראשית כל לבית-מדרש שנזדמן להם, להשיב נפשם, בדף גמרא ובפרק חסידות.

אותו יום זוהר ומזהיר היה, מימי האביב אשר בארץ ישראל. הדלות המשוועת לא יכלה בשום אופן להעיב על העושר והיופי הטבעי שעטורה בה ארץ הקודש. מדרונות ההרים כוסו בפלומת עשב ירקרק. פה ושם מבצצים בו כל צבעי הקשת של פרחי האביב: אין ציר כאלוקינו...

רועים ערבים שוטטו בין עדריהם, הלוחכים את העשב, ובחליל הגס שבידיהם הרעיפו צלילים שהתמזגו בפעיית הצאן.

השלוחים התיישבו בבית המדרש הקטן. בשעה זו של צהרים התרוקן מעט מן האנשים.

יהודים ניגשו אליהם הושיטו יד צנומה לשלום עליכם, והזמינו את האורחים לפת חרבה. השדרי"ם דחו את ההצעות: אין ברצונם להשתתף בסעודה שאינה מספקת לבעליה. ברוך השם גם צידה הביאו עמם. אין הם נצרכים חס ושלום למתנת בשר ודם.

וכשהבחינו ביהודי קטן-קומה זה והשקיפו עמוק לעיניו, נוכחו כי לפניהם אחד מאלה שרבים בודאי ימצא בו ענין

לאחר שהקהל עזבם, הגביהו השדרי"ם עיניהם והבחינו ברבי לאז'ה, שבאותה שעה עדיין נתכנה רבי לאז'ה הפרוש. כאמור היתה עינם של השדרי"ם חדה ומבינה וכשהבחינו ביהודי קטן-קומה זה והשקיפו עמוק לעיניו, נוכחו כי לפניהם אחד מאלה שרבים בודאי ימצא בו ענין. רבי לאז'ה מצידו, כדרכו, לא הבחין באלה שיצאו מבית-המדרש, וכן לא הבחין בנכנסים. פרוש היה מן העולם החיצון, והדיו לא הגיעו אליו.

כיון שהיתה שעת צהרים, ניגש רבי לאז'ה לצקלונו המרופט, פרס לעצמו נתח מלחם הקיבר העטוף בו, ערכו על השולחן והלך ליטול ידיו. התמהמה רבי לאז'ה כמה שהתמהמה, וכששב, טבל פיתו במלח צרור בסמרטוטית, ובעודו מעיין בספר מסויים החלו שיניו "ללחום" עם הלחם שנתקשה. אילו לא היה פרוש ומובדל כל כך מענייני עולם הזה, בודאי נותן היה על ליבו שאפשר לרכך את הלחם על ידי שרייתו במים העומדים לפניו בנטלה, אך מכיון שפרוש היה, המשיך לאכול כפי שאכל. כי בלאו הכי, לא הרגישו לא עיניו ובודאי לא ליבו ומוחו, במאכל אשר פיו התגבר עליו סוף סוף...

* * *

ואם כי סדר לימודו הפליאם - הרי שנתפעלו שבעתים מדרך אכילתו

המשך בעמוד הבא

ואם תאמר, מי יכריז על כניסת השבת? הנה דמותו של רבי לאז'ה הפרוש, המעידה יותר ממאה עדים, כי קרבה שבת מלכתא...

* * *

ימים רבים נתכנה רבי לאז'ה בשם רבי לאז'ה הפרוש, עד שביום אחד באו פנים חדשות לשמו. שוב לא נתכנה בכינוי הראשון אלא כינוי חדש נתכנה, והוא רבי לאז'ה "דער קרומער" - היינו "העקום". וחלילה לנו להרהר אחר בני עליה שיכנו את הפרוש התמים בשם שאינו הולמו, אך מעשה שהיה כך היה:

* * *

כספים אלו מיועדים היו ליושבים בהיכל ה', העובדים ולומדים יומם ולילה

באותם ימים היה היישוב היהודי בארץ ישראל נתון במשברים קשים של חבלי לידה. היהודים סבלו מן הדחק ומן הלחץ, מן העניות והאביונות, לצד נגישות המושל העותומני, שדרש מדי פעם סכומי עתק, בתור מיסים שונים ומשונים.

לעזרתם של אותם יהודים דלים, היושבים בפלטרין של מלך וסובלים ייסורי ארץ ישראל, קמו אחיהם בחוץ-לארץ. ביוזמתם ובעידודם של מנהיגי הדור התקיימו קופות של "מעות ארץ ישראל" ומעות רבי מאיר בעל הנס - כספים אלו מיועדים היו ליושבים בהיכל ה', העובדים ולומדים יומם ולילה. אוכלים לחם צר ושותים מים במשורה. ויותר מכך אין להם בעולמם ולא כלום.

בין היחזמים של קופות ארץ ישראל היה כידוע אותו צדיק וקדוש בעל "התניא" והשולחן ערוך, האדמו"ר הזקן לבית חב"ד.

האדמו"ר הזקן - מן האריות שבחבורה, תלמידו המובהק של רבי דב-בר המגיד הגדול, אף מונה על ידי המגיד ל"חברותא" של בנו הצדיק רבי אברהם "המלאך". ולא בכדי: אותו גאון מופלא שערך את חיבוריו בלמדנות בלתי מצויה ובבהירות פשטנית, לא הזניח אף פרט קטן בחיי היהדות. גאונות עם פשטות, השכלה - שכל אלוקות לצד הבנת מצבו של כל יהודי באשר הוא שם. הרקעת השחקים לאצילות ואין סוף לספירות של חכמה בינה ודעת, לא מנעו מרבי שניאור זלמן את הגישה לליבו השבור של כל אחד מישראל. ולכן היה זה טבעי ומובן כאשר בעל-התניא זכותו יגן עלינו השקיע כל כך הרבה מכווחותיו כדי להעמיד קופות ארץ ישראל על תילן.

הללו אוספים היו את התרומות מקרב אחינו בני ישראל, ובדרכם אף ידעו להבחין בעיניהם הבחונות בטעון תיקון

לשם המצווה החשובה מונו על ידו שדרי"ם = שלוחי דרחמנא. הללו יצאו לקיים בלטה חסיד, את מצות רבם. בדחילו ורחימו אספו את התרומות עבור אנשי היישוב, הסובלים על בשרם - ייסורי ארץ ישראל.

אותם שלוחים לא נמנו עם "דלת" העם. יהודים

הרוח התעכבה קמעא במדרונותיהם התלולים של הרי צפת. פרשה כנפיה אנה ואנה, ובמעוף קליל המשיכה הלאה אל עבר המצבות בבית החיים העתיק, אשר הוד קדומים חופפו. לרגע השתתחה על המצבה העתיקה אשר לאר"י הקדוש, חלפה על פני קברו של המקובל האלוקי הרמ"ק, ומשם עברה וחלפה על פני שאר הקברים הדוממים שאישים דגולים טמונים בהם.

אותה שעה קרובה לכניסת שבת היתה, וסימנה: "לאז'ה" הפרוש כבר שב לביתו.

וכי מי אינו מכיר את אותו "לאז'ה" הפרוש, העושה ביתו עראי ובית המדרש קבע?

מן הראוי היה להכביר תוארים שונים לפני הזכירנו את שמו של הפרוש דגן. אם נכנהו הרב הגאון החסיד הקדוש וכו' וכו' לא נמצא את פנימיותו של האדם הקטן הלז, שרגליו נוגעות ולא נוגעות עתה בלכתו בסמטאותיה העתיקים והמעוקלים של עיר הקודש צפת.

ואם בני צפת מכנים לאותו "פרוש" כך, בודאי טעמם עמם. ומן הסתמא דברים בגו. ומה לנו להכביר מילים במקום שאינם רצויים שם?

ואף על פי כן מכונה הוא, לא רבי אלעזר ולא מעין כל התוארים שמנינו לעיל, אלא בפשטות "לאז'ה הפרוש". ואם בני צפת מכנים לאותו "פרוש" כך, בודאי טעמם עמם. ומן הסתמא דברים בגו. ומה לנו להכביר מילים במקום שאינם רצויים שם? פוסע הוא "לאז'ה" בענוות חן. הדרך מבית המדרש הקטן העומד לו מהורהר וחבוק בין בתיה הקטנים המטים ליפול כמעט, של צפת, נהירה לו היטב. ואף על פי שמחשבותיו משוטטות עדין בין דפי הספרים אותם סגר זה עתה עד למוצאי שבת שם צאת הכוכבים, שאז ישוב אליהם. אף על פי כן פוסעות רגליו בדרך הנכונה. למודות הן לצעוד שנים ועשרות שנים מהכא להתם ומהתם להכא. בדרך אחרת כמעט ולא דרכו, כי מה לו ללאז'ה לחפש במקום אחר? הלא התורה מצוייה עמו בבית המדרש הקטן, ומה ממנו יהלוק? מאי חסר הוא בעולמו של הקדוש-ברוך-הוא?

* * *

אנשי צפת אינם משופעים בממון, מלאכתם מלאכת ה' והעשירות הגשמית מהם והלאה

וכשלאז'ה שב לביתו, אות וסימן הוא לנתקלים בדרכו כי יש להזדרז. אנשי צפת אינם משופעים בממון, מלאכתם מלאכת ה' והעשירות הגשמית מהם והלאה. מוצרי מותרות כמורה שעות כמעט ואינו נבמצא בעיר. אף על פי כן, מכוונים היטב היטב בני עלייה אשר בצפת דרכם. אין הם זקוקים למורה-שעות כדי להתגבר ולקום בחצות, לקונן על גלות השכינה. אין הם זקוקים למכשיר גשמי שיעורר ליבם לתפילת ותיקין. הפשטות הטבעית חופפת את צפת על הרריה וגבעותיה. שמש וירח, נץ השחר, וצאת הכוכבים, מדריכים את אלו שליבם קשור בבוראם כל שעות היממה.

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז

תורה חגרי שק

הא-לוקי רבי שמעון בר יוחאי, לא נשמעה מקולו שום נימת כעס או נקמה על מה שעוללו לו. הוא את הכל מקבל באהבה ובדומיה עילאית.

הרב קריזהאר שליט"א הינו תלמיד חכם עצום שבקיא בכל מכמני תורת הנגלה והנסתר. במשך כל שעות היממה, הוא עובד את ה' יתברך בסילודין. אם רוצים לקבל דוגמא מוחשית כיצד נראו הצדיקים מהדורות הקודמים שהיו מופשטים מענייני העולם הזה, רצוי ומומלץ לפגוש אותנו ולקבל את ברכתנו. **נראה לי שחובה על העולם היהודי והחרדי לזעוק ולמחות על הצער והביזיון שנגרמו לתורה החיה הזאת אשר מונחת בקרן זוית.**

ויהי רצון שלא ישמע יותר שוד ושבר במחננו ומעוגמת נפש זו שחווינו השבוע נזכה בקרוב ממש לנחת רוח ולנחמה בגאולה האמיתית והשלימה שתבוא בקרוב ממש.

138 יצחק אבן-אליה

הגה"צ המקובל רבי אברהם עביר נתן נטע קרויזהאר שליט"א משוחח השבוע כשתחבושת על מצחו החבול עם שכנו מחבר העלון הרב עדו ובר ארליך שיחי

הפיך למוחו. מאוחר יותר הוא עבר ניתוח בירכו ורק בתום תקופה ארוכה, זכה בסייעתא דשמיא להשתקם ממנו.

כאופייני לצדיק שדבוק בתורתו של התנא

ה עם היהודי הזדעזע השבוע עד עמקי נשמתו למראה הצדיק יסוד עולם שנדחף באכזריות על ידי שוטר לכביש מרוצף האבנים בהר מירון. המדובר הוא בשכני הטוב זה ארבעים שנה, הגה"צ המקובל רבי אברהם עביר נתן נטע קרויזהאר שליט"א. וכאן המקום לציין שזו לא הייתה לדאבון הלב הפעם הראשונה שהוא הוכה בברוטליות נוראה על ידי שוטרים.

לפני כארבע השנים בעת הקורונה, הוא "נתפס" על חם כשהוא מתפלל בליל שבת ב"שטיבלאך" של מאה שערים. בשל מעשהו זה, נחבט קשות בראשו ובירכו. השבוע כששוחחתי איתו בבית המדרש "שועות יעקב" בשכונת מאה שערים שבו הוא הוגה בתורה משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות הלילה המאוחרות, סיפר לי שהמכות שספג אז היו פי כמה מסוכנות וקשות ממה שאירע לו השבוע.

לאחר שהרביצו לו באותה העת, הבהילו אותו בליל שבת לבית הרפואה על מנת לעשות צילום סיטי בראשו בכדי לוודא שלא נגרם נזק בלתי

לאז'ה הפרוש מקבל תורה בליאז'נה - המשך מעמוד הקודם

* * *

הדבר נודע ונתפשט ברחבי צפת במהירות הבזק: "רבי לאז'ה הפרוש איננו!"

מה זאת אומרת איננו?!

איננו וחסלו!

הדבר היה לפלא, מקומו של רבי לאז'ה נפקד מבית המדרש ממקומו הקבוע זה יומים תמימים. כלום יעלה על דעתך כי אותו פרוש בביתו שרוי? ושמה מרגיש הוא חלילה מיחוש המרתקו למיטיה?

הסברות הופכרו, עוף השמים נשא את הקול. רבי לאז'ה אף אינו מצוי בביתו. חוגתו - זוגתו הצדקנית, שחים הבריות, עיניה אדומות מחמת בכי, אינה יודעת לאן נעלם.

(המשך בשבוע הבא)

הקשיב בערנות יתירה למוצא פיהם. מצמצץ בשפתי מחמת תענוג, ולא אז מהם עד שהגידו לו מהיכן שאבו את מימיהם הזכים.

כאשר שמע רבי לאז'ה על אותו מנהיג אשר בליאז'נה שברייסין, השתהה מבטו על נקודה מסוימת כאדם המהרהר דבר מה ולאחר מכן פטרם לשני השדרי"ם ושב לתלמודו.

אותם שדרי"ם שלוחי מצוה היו, זמנם - זמן קדוש וכל צעדיהם מכוונים ומדודים. כיון שחיסלו ענייניהם אשר לשמם באו צפתה, צררו תרמיליהם כדי לשוב לבתיהם.

שיחת הפרידה ארכה זמן רב. דברי תורה וחסידות קלחו בה כמעין המתגבר, וכשנסתיימה הפרידה יצאו השדרי"ם לזרעם

מובן מאליו כי טרם צאתם אף נפרדו מרבי לאז'ה הפרוש, ופרידה זו כמאמר הגמרא היתה: הנפרד מחברו, אל יפרד ממנו אלא מתוך דבר הלכה. שיחת הפרידה ארכה זמן רב. דברי תורה וחסידות קלחו בה כמעין המתגבר, וכשנסתיימה הפרידה יצאו השדרי"ם לזרעם ורבי לאז'ה שיקע עצמו בספרו.

כל אותה עת עקבו השדרי"ם אחר תנועותיו של רבי לאז'ה. ואם כי סדר לימודו הפליאם - הרי שנתפעלו שבעתים מדרך אכילתו. דומה היה כי על כל גריסה וגריסה שלועס רבי לאז'ה בלחם, מלחשת נשמתו לגופו: "הא לך את שלך ושתוק!! הא לך את שלך - לאו מפני שמחוייב אני לספק לך תאוותיך! - לאו! אלא בכדי שלא תפריח אותי טרם עת, למען אוכל לשכון בך!"

* * *

אותם שדרי"ם החלו לבקר תכופות בבית המדרש שרבי לאז'ה שוכן בו. אמת נכון הוא כי רבי לאז'ה אינו קושר קשרים עם מאן-דהו ואינו שח שיחה עם איש אפילו אין בה מן הבטלה. אך רצונם העז להכיר את האיש מקרוב, גרמו להם להתקרב אליו על אף ריחוקו.

וכך נמצאו ביום אחד שלושתם שקועים בשיחה ערנית.

כיון ששוחחו עם רבי לאז'ה, נתגלה לפני הפרוש עולם נהדר ונאדר. מעיין החסידות שקלח מפיהם של השדרי"ם הרעיף מים חיים על ישותו. רבי לאז'ה

אינרת השבוע
מהבעל שם טוב הקדוש

נשמת האדם יורדת לעולם הזה חיה שבעים, שמונים שנה כדי לעשות ליהודי טובה בגשמיות ובפרט ברוחניות

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לציונים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 992

פרשת בחוקותי - "כוחה של עקביות בלימוד התורה"

מלאה קונים? בוודאי לא היית יכולה לומר זאת. אם כן, מהיום ואילך חשבי בכל בוקר בשעות שאני נעדר מהחנות, כאילו נלקחתי על ידי מלאך המוות ומה איכפת לך שאחרי שעה או שעתיים אקום לתחיה ואבוא לעזור לך בחנות" (אמונה שלימה).

העקביות בשעת הלימוד, ההקפדה על עמידה יומיומית בסדר הלימוד או בשיעור הקבוע – היא תנאי קריטי כדי שהבטחות התורה תתגשמה במלואן, כדי שבאמת נזכה בכל הברכות המובטחות. גם אם תגיע הצעה עסקית קוסמת, גם אם משהו יטריד אותנו מאוד, גם בימים לחוצים בזמן – שעת הלימוד שלנו היא כמו "חוק" שאינו זז, בין שעה פלונית לשעה אלמונית – אין טלפונים, אין עיסוקים, אין פגישות. היקום עוצר מלכת, עכשיו אני לומד. "חוק" – מגלה הרב הקדוש בעל ה"דברי ישראל" ממודז'יץ ז"ע, הוא משהו קבוע, שלא זז בשום נסיבות. כמו הביטוי השגור "חוק טבע", שמשמעות המילה "חוק" היא שהוא עובדה מוגמרת, בלתי ניתנת לערעור או לתזוזה מכל סיבה שהיא. סיפר הגאון רבי ניסים יגן זצ"ל, כי בהיותו אברך צעיר, הוא התגורר בשכונת בית וגן ובאחד הימים שוחח עם כמה בחורים על התמדה בתורה. סמוך אליהם עמד יהודי צדיק, שברח מרוסיה. כששמע את שיחתם, התערב ואמר: "אתם מדברים על דבקות והתמדה בתורה? אין לכם ולו שמץ של מושג בעניין זה...". הוא המשיך וסיפר כי בהיותו ילד הוא למד תורה בישיבה וחזר הביתה רק פעם בחצי שנה – בפסח ובסוכות". הנסיעות היו ארוכות ומייגעות מאוד – המשיך הזקן בסיפורו – "אבל כל אחד מאיתנו אחז באושר את המכתב יקר הערך, שאותו שלח הרב לאבא, ובו סכום התקדמות הילד במשך מחצית השנה שחלפה, בדומה לתעודה, המקובלת בימינו. הרכבת שלי עתידה היתה לצאת ביום ראשון בשעה שש בבוקר, והיא יוצאת רק אחת לשבוע. אילו הייתי מפיסד אותה – לא יכולתי לבוא עוד הביתה לפסח, משום שביום ראשון הבא כבר חל החג. במוצאי שבת ניגשתי לבית הרב כדי להיפרד. נקשתי זמן רב על דלת הבית, אולם היא לא נפתחה. הצאתי פנימה והבחנתי כי הרב עומד ליד הסטנדר ולומד מתוך הגמרא, התקרבותי עוד פגיעה אחת או שתיים ובחשש מה אמרתי: רבי, יש לי מחר רכבת, בשעה שש בבוקר, אולי אפשר לקבל את המכתב לאבא כבר עכשיו? הרב הרים את עיניו הקדושות מן הגמרא ואמר לי: סלח לי בני, אך במוצאי שבת אינני נוהג לכתוב... לא ידעתי את נפשי, והרב, שראה את מבוכתי אמר לי: אל דאגה, בוא אלי מחר, בחמש לפנות בוקר, ואז אכתוב לך את המכתב... חזרתי לחדרי, הייתי שרוי במתח, כל הלילה לא הצלחתי להירדם, חשבתי לעצמי מה יהיה אם לא אצליח להתעורר בזמן? מה יהיה אם אפסיד את הרכבת? כשהראו המחוגים על השעה חמש, מיהרתי לבית הרב, נקשתי על הדלת שוב ושוב – אולם היא לא נפתחה. שוב העזתי להיכנס פנימה צעד אחר צעד. מיד ראיתי את הרב, עומד בפניה הקבועה עם הגמרא. הבנתי שככל הנראה הוא כבר הספיק לישון וגם לקום. ניגשתי ואמרתי: "רבי, אני צריך לנסוע...". ורבי הרים את עיניו הקדושות וכשמבט מתפלא בעיניו אמר לי: "אמרתי לך לא לבוא במוצאי שבת, אמרתי כבר שאינני כותב במוצאי שבת!". ברגע הראשון לא הבנתי את דבריו, אך מיד התעשתי ואמרתי: "הרב, כעת כבר יום ראשון בבוקר". ומושגים חדשים אודות התמדה בתורה,

על הפסוק בפרשתנו "אם פְּחַקְתִּי תִלְכוּ וְגו'" (ויקרא כו, ג) כתב רש"י: שתהיו עמלים בתורה. וכן הוסיפו המפרשים כי מה שנאמר "פְּחַקְתִּי" לשון רבים הוא מלשון חוק וזמן, שצריך לקבוע לו עת לתורה ביום ובלילה, ככתוב: "וְהִגִּיתָ בוּ יוֹמָם וְלַיְלָה" (יהושע פרק א פסוק ח).

הרמב"ם בהלכות תלמוד תורה (פ"א ה"ח) כותב "כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל יסורים, בין בחור בין זקן שתשש כוחו, אפילו עני המתפרנס מן הצדקה... חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה שנאמר "והגית בו יומם ולילה".

לימוד התורה וקביעת עיתים לתורה זו אחת השאלות הראשונות שישאלו את האדם בבית דין של מעלה. רבים הם הטועים הטוענים כי עתה טרודים הם בעול הפרנסה, הילדים, הצרות ואין זו השעה לעסוק בתורה. וסיבות רבות ו"הגיוניות" להם. יש החושבים כי בגיל מבוגר אז יהיה להם פנאי לקיים את מצוות תלמוד תורה. אך, לצערנו, הניסיון מוכיח שטרדות האדם אינן פוסקות וכאשר מגיע האדם לגיל מבוגר מגיעות להן צרות חדשות, ולא רק זאת. מי יכול להבטיח לאדם כי יגיע בכלל לגיל מבוגר? ואם בכל זאת רק אז יחל בלימודו, יתכן כי כל התיקון שיעשה על הזמן שחלף יהיה מאוחר מדי ולא יספיק לו לכפר על כל עוונותיו. ה"חפץ חיים" המשיל זאת לסוחר גדול שהיה טרוד במסחרו מבוקר ועד ליל. ולא נותר פנאי בידו לתפילה בציבור ולקביעת עיתים לתורה. חלפו השנים, שערות לבנות החלו מבצבץ בראשו ובזקנו, כוחותיו בגדו בו והוא החל לחוש שהוא מזדקן וקיצו קרב ובא. תחושת מועקה מלאה את ליבו והוא הרגיש שקיצו קרב, ובקרוב הוא ידרש לתת דין וחשבון על כל מעשיו לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. על כן החליט כי עליו להכין צידה לדרך. מאותו יום שהגיע להחלטה, הוא החל להתפלל שחרית בבית הכנסת עם הציבור, ולאחר התפילה נשאר במשך שעתיים בבית המדרש כדי ללמוד, ולאחר כך הלך לחנותו. כאשר הגיע לחנות לאחר שהייה של מספר שעות בבית הכנסת ובבית המדרש שאלה אותו אשתו בתימהון לפשר איחורו, והוסיפה ואמרה לו: "הלא ידעת כי בשעות אלו החנות הומה סוחרים הממהרים לדרכם, ומה לך כי התמהמהת מלבוא?". הבעל התחמק ולא ענה לאשתו רק אמר לה שהיה טרוד בעניין חשוב מאד ונאלץ היה להתעכב. כך עבר יום ועוד יום ומיודעינו היה מאחר מלבוא לבית המסחר ובכל פעם התחמק מלספר לאשתו היכן היה. בוקר אחד פקעה סבלנותה של האשה, וכאשר ראתה שבעלה מאחר שוב, יצאה לחפש אחריו ולבדוק אחת ולתמיד להיכן הוא נעלם כל בוקר. מה רבה היתה תמיהתה וכמה גדול היה קצפה, כאשר נתברר לה שבעלה נמנה בשעות אלו עם חובשי בית המדרש. היא מיהרה לגשת לבית המדרש, ואכן ראתה במו עיניה את בעלה יושב והוגה בתורה. מיד החלה האשה לצעוק ואמרה לבעלה: "האם השתבשה דעתך?! הלא החנות מלאה קונים ואתה יושב כאן ולומד?! התחרות בימינו כל כך גדולה! כיצד מעז אתה לזנוח את העסק? הלקוחות הקבועים שלנו יפסיקו לקנות אצלנו ויעברו לקנות אצל סוחרים אחרים!". ענה בעלה ואמר לה: "שאלה אחת יש לי אלייך, רעייתי היקרה, מה היית עושה אילו בוקר אחד היה בא מלאך המוות ואומר לך שהגיע זמני להיפטר מן העולם? כלום יכולה היית לומר לו שאין עתה פנאי לך, הואיל והחנות

אשר טשטשה את התחומים והסירה את גבולותיהם הברורים של הבוקר והערב התחדשו לי באותה שעה... זוהי התמדה בתורה של הדורות הקודמים! הזקן סיים את סיפורו והותיר אותנו נפעמים.. אמנם, לפעמים זה לא קל. ברור שהדרך הרצויה היא לקבוע את שעת הלימוד לכתחילה בשעה נוחה וטובה, איש מאיתנו אינו חובב אתגרים מורכבים. אבל ברגע בו קבענו שעת לימוד, חברותא יומית, שיעור קבוע, הרי אלו קבועים וחוקקים בסלע, אין אפשרות להיזום בשום מחיר. על כוחה של קביעת עיתים לתורה בסיפור הבא שלפנינו. שח הרב ד' ויצמן שליט"א: בעת התגוררי בעיר נתיבות, שמעתי עובדה מעניינת מבעלי המעשה עצמם וזה תוכנה בקצרה: יהודי יקר תושב המקום ארע לו תאונה קשה ומצבו הדרדר במהירות עד כי הרופאים קבעו את מותו ה' יחיה. אולם בחסדי ארע נס והלה החל לפתע לנשום ובהמשך הזמן חזר לתפקד כאחד האדם. הלה סיפר כי בעת אשר עלתה נשמתו למרום ראה כי גמרו ומונו בבית דין של מעלה כי הגיע זמנו. ומצבו היה בכי רע, אולם לפתע הוא ראה את דמותו של ראש ישיבת הנגב רבי יששכר מאיר זצ"ל (אשר היה אז עודנו בחיים) מגיע ליד ראש הבית דין ולוחש באוזנו דבר מה. ומיד האב בית דין פסק: רד למטה. בתוך שניות חזרה נשמתו לגופו. ובמשך הזמן חזר לבריאותו. בסיימו עובדה זו, הוסיף חברו הטוב את אשר ארע באותו יום: באותה שעה בה ארעה התאונה ועדיין איש כמעט לא ידע מי ומי המעורבים בתאונה. ישבתי ליד מורי ורבי רבי יששכר מאיר ולמדנו. ואז פנה אלי ראש הישיבה ואמר: מדוע פלוני הפסיק להגיע לשיעור. אמור לי כי מהיום יגיע לשיעור התורה הקבוע. פלוני זה היה מיוחדנו בעל המעשה אשר ארעה לו התאונה. ומן השמים סובבו כי אותו גאון וצדיק רבי יששכר מאיר ידאג באותה שעה לכך שהלה יחזור לקבוע עיתים לתורה. ובכוח זה האב בית דין החזירו לחיים. וזה אשר הראו לו מן השמים את הראש ישיבה לוחש באוזני האב בית דין דבר מה, היות ובאותה שעה שיצא מפי ראש הישיבה לדאוג לו לחזור לשיעורי תורה, צלמו של הרב נראה בשמים ישר ובזכות כך חזר לחיים. הבה נאמץ את הגישה הזו, נקבל על עצמנו ששעות הלימוד שלנו יהיו קבועות, עמידות, יציבות, חזקות, בלתי ניתנות לשינוי. גם בעת נסיון או אתגר, נהיה מוכנים ומזומנים להשליך מאחור את כל העולם בשעת הלימוד שלנו, כי עכשיו אנו בשעה שה"חוקק" היומי שלנו קובע שעכשיו אנו לומדים. ואם נזכה לקבוע את שעת הלימוד שלנו ולהעמידה יציבה ואיתנה ללא אפשרות להזזה, אזי נזכה לברכת שמים והצלחה מובטחת, למעלה מן המשוער. הסיפור הבא שלפנינו יבהיר לנו דברים אלו היטב. בפרוש חג הפסח תשע"ח, נקרא הרב א. לשיחה דחופה עם המנהל הרוחני ב"תלמוד תורה" בו לומד בנו בן ה-12. אך נכנס האב בשערי חדרו של המנהל, שלף הלה קלסר עב כרס, שבראשו ניילונית עליה מתנוסס שם בנו יקירו. האב התיישב לשיחה עם המנהל, שהחל לעבור אתו על התיק האישי של בנו. העידריות תכופות, בעיות משמעת, ציונים עלובים, מבחנים שלא נערכו, איחורים עד חצי היום – כל אלו ועוד הופיעו בתיק האישי, בכמות שוברת לב. אמת, כי האב ידע זה מכבר שמצבו הלימודי של בנו אינו מן המשופרים, אך עתה, לנוכח התייעוד המדוייק ומצבור החומר שלפניו, לבו פשוט התרסק. "אינני יודע מה לומר לך", אמר המנהל בצער, "אבל הבן שלך, משהו לא טוב עובר עליו. אני מרחם עליו ומשאירו כאן, אבל אינני יודע אם יש לו סיכוי להתקבל לישיבה נורמלית...". האב חש שראשו סחרחר עליו, הבשורות הקשות הכו בקודקודו מכות מחץ אימתניות. הוא ביקש כוס מים בכדי להירגע ושירך את רגליו הביתה. כשנכנס הביתה צנח על הספה ובקול נכאים סיפר לרעייתו: "שבר על שבר הושברנו. אם לא די בבעיות הקשות שיש לנו עם מוישי הגדול, המסרב ללכת לישיבה והוא כבר עומד על סף נשירה, תראי מה קרא לנו עם שרוליק הקטן ממנו...". האם שמעה את הדברים ופשוט פרצה בבכי. מוישי הגדול,

תלמיד ישיבה כבן 14, כבר כמה חודשים שניכרת עליו ירידה רוחנית קשה. הוא מסרב בעקשנות ללכת לישיבה, אינו פותח ספר יהודי, כל סיגו ושיחו התדרדרו למחוזות שההורים כלל לא הכירו. ואם לא די בכך, כעת בשורות כה קשות גם מאחיו בן ה-12, אוי, ריבוננו של עולם, שתי בנים שמתדרדרים במהירות מדחי אל דחי, מאין יבוא עזרם?! היה זה לפני שנה בדיוק – תשע"ח, ביום חמישי פרשת בחוקותי. בו ביום הגיע אליו גליון זה בתיבת הדואר אלקטרוני שלו והוא הדפיסו והחל בקריאתו. בגליון בחוקותי תשע"ח הופיעה עדותו של אב שבנו השתנה רוחנית לחלוטין, הודות לכך שאביו קיבל על עצמו שיעור יומי קבוע בלימוד המשניות. עתה, מיוחדנו הרב א. קרא את הדברים, וחש שהם נשלחו אליו כמסר שמימי ממש... כבר באותו רגע, קיבל על עצמו האב החלטה חזקה ונחושה, לקבוע סדר לימוד יומי קבוע בלימוד המשנה, בשעה קבועה מדי ערב. "יעבור עלי מה שיעבור, יקרה מה שיקרה – שעת הלימוד הזו לא תזוז, בשום אופן ובאף מחיר!" הרהר האב, וקיבל על עצמו את הלימוד בהחלטה איתנה כסלע. מני אותו יום, החל לעסוק בלימוד המשנה, הספק קבוע, בזמן קבוע, בסדר קבוע. לא תמיד זה היה קל, אך הוא לא זז מהחלטתו. לילה אחר לילה התיישב לסדר הלימוד הקבוע, כשלפני תחילתו הוא מפיל תחיתו לפני בורא עולם, למען בניו יקירו והצלחתם הרוחנית הנשאפת, שיצליחו להיגאל מכל מפריעיהם, ולהתייצב במצב רוחני חיובי וגבוה! וראו זה פלא, באורח כמעט ניסי, התקבל הבן הצעיר לישיבה מצויינת. מלכתחילה כלל לא חשב האב שיש טעם לנסות להתקבל אליה, אך ניסה את מזלו – ובורא עולם עמד בעזרו. הבשורה על קבלתו לישיבה איכותית העניקה לבן עוצמות ואנרגיות חדשות, והוא שב לחבב את דף הגמרא... גם בחלקו של הבן המבוגר יותר, התחולל מהפך של ממש. בימי חופשת הקיץ גילו ההורים כי בנם נפרד מהחברים הפחות חיוביים, ואף שקד על התורה בהיכל "ישיבת בין הזמנים" בשכונה. עם פרוש חודש אלול שבו שני הבנים לספסל הלימודים, כשהם שבים להיות הבחורים הטובים והנחמדים, עדיני הנפש ומצוייני הלימוד, כפי שהיו פעם! את הסיפור הזה מספר האב בעצמו, כשמעיניו זולגות דמעות אושר. הוא מוסיף ומספר כי הוא ממשיך להקפיד בעקביות על הסדר היומי בלימוד המשנה, ובסייעתא דשמיא ממשיך ללקק את השפתיים במלוא חופניים נחת מבניו. ומדבריו למדנו: קביעת שיעור לימוד יומי קבוע, מביאה בכנפיה ברכה וישועה רבה ברוחניות ובגשמיות. כך, הבה נשתמש בעצה הזו, כי לכולנו יש בעיות הזקוקות לפתרון, שערים שהיינו שמחים לפתוח. שיעור יומי קבוע בלימוד הוא מפתח רב עוצמה שפותח שערי שמים, ומעניק לנו שפע אושר וברכה והצלחה (פניני פרשת השבוע).

לעיתים, אנו לומדים בעקביות משקים ומדשנים, אולם נראה כי זרעי ההצלחה אינם עושים פרי... אפילו ניצן קטן לא נראה באדמת חיינו... במקרים אלו, אנו נוטים להתייאש ולהרים ידיים, אנו חדלים מלהשקות ולעמול ולא מבינים כי במו ידינו קברנו את הצלחתנו. כשאדם לומד בעקביות ואינו רואה תוצאות, עליו לדעת כי גם אם הוא עדיין אינו רואה תוצאות, ידע שבסופו של דבר, אם ימשיך בדרכו זו – בוודאי יראה ברכה רבה בעמלו! כי כל מילה של תורה – מחוללת מהפך! כל רגע של לימוד – מחולל שינוי! אלא שלעיתים יש צורך בסבלנות בכדי לראות את פירותיו של השינוי הזה. כל עמל וכל יזע, כל מילה של תורה או תפילה – מצמיחים שורשים עמוקים בליבנו ובגשמתנו! אילו היינו ממשכים להתייגע, להשקות ולזבל בעקביות – בסופו של דבר, לפתע פתאום, היינו מגיעים לרגע הזינוק! לפתע פתאום היה כל עמלנו נושא פרי הילולים, ואנו היינו רואים את הצלחתנו מתנשאת לשחקים! שהרי לאמיתו של דבר, כל השקעה, כל עמל וכל יגיעה – פעלו את פעולתם. כל מאמץ, כל הקרבה – השפיעו על נפשנו ועל צמיחתנו הרוחנית. הן אומנם ההשפעה הזו אינה ניכרת מיד

לעין, הן אומנם היא אינה ניתנת למדידה בחוש, אולם היא קיימת! ואם נמשיך להתמיד מבלי להרפות – אנו נראה אותה במוחש לפתע פתאום, כאשר נזנק ונעפיל לגבהים עצומים של גדלות בתורה וביראת שמים. מענין כי ישנה תופעה מדהימה בעץ מסוים בטבע אותה הזכירו אותה רבותינו בירושלמי (שביעית פרק ה הלכה א), שנדרשים שישים יום עד שיוצאים ששת העלים הראשונים של העץ, אך לאחר מכן, שישים עלים צומחים בשישה ימים...!!!). וכך גם בכל הנוגע לצמיחתו הרוחנית. כאשר אנו רואים אדם גדול משכמו ומעלה, גאון עצום וצדיק נשגב – עלינו לדעת כי לגדלותו קדמו שנים של השקעה בעמל ויזע, שנים של השקיה ודישון, עד שזכה להגיע להיכן שהגיע! אולי לא ניתן היה לראות זאת מראש, שכן לא תמיד התוצאות ניכרות מיד על פני השטח, אולם בסופו של דבר – זה היה סוד הצלחתו וצמיחתו הרוחנית של רבי עקיבא. "מה היה (היתה) תחילתו של רבי עקיבא? – כך שואלים רבותינו (באבות דרבי נתן פרק ו, ב), והשיבו: "אמרו בן ארבעים היה ולא שנה (למד) כלום, פעם אחת היה עומד על פי הבאר, אמר: מי חקק אבן זו? לא המים שתדיר נופלים עליה בכל יום? והיה רבי עקיבא מתמיה על זה. אמרו לו: עקיבא! אי אתה קורא אבנים שחקו מים. מיד היה רבי עקיבא דן קל – וחומר בעצמו – מה רך פסל את הקשה, דברי תורה שקשים כברזל על אחת וכמה שיחקקו את לבי שהוא בשר ודם! מיד חזר ללמוד תורה...". מעיר על כך הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל ("אור ישראל" סימן אות ד): רבי עקיבא המיואש מאי הצלחתו בלימוד התורה התבונן במים הנוטפים ללא הרף על האבן. הוא ראה את השקע שנוצר בתוך האבן ולפתע הבין הכל, אם שחקו המים את האבן הרי עשו זאת כל טיפות המים שנפלו עליה במשך הזמן. גם הטיפה האחת והבודדה שאירה את רישומה על האבן אף כי הדבר אינו בולט וגלוי לעין. הוא הדין, חשב באותו הרגע, גם בלימוד התורה, כל רגע של עיון מותיר את רישומו במעמקי הלב. גם אם אין זה ניכר עתה לעין, ברבות הרשמים תחול בו המהפכה הברוכה... התבוננותו באותה האבן שחקקה המים – לימדה אותו שאין צריכים לכבוש את "ההר" בבת אחת. הוא הבין שהחור באבן לא נעשה מיידית על ידי הטיפה הראשונה אשר נטפה עליו – אלא בהצטרף טיפות רבות. ומכאן הוא הקיש אף לעניין לימוד התורה, וחשב לעצמו: לא בבת אחת, לא ביום אחד, אלא צעד אחר צעד בעקביות – אך לבסוף לבטח יחקקו דברי התורה את ליבי! מיד חזר ללמוד תורה... לחידוד הדברים נתבונן במעשה הבא שלפנינו. הדבר אירע בעיצומה של מלחמת העולם השנייה. מטוס קרב אמריקאי מסוג 17 ובו שבעה נוסעים טעה בדרכו. במקום להגיע לאחד האיים הקטנים באוקיאנוס השקט מצאו עצמם הטייסים אי-שם מעל למרחבים הכחולים האינוסופיים של האוקיאנוס הגדול בתבל. לאחר שאזלה טיפת הדלק האחרונה נאלצו הנוסעים לנטוש. הם ניפחו שתי סירות הצלה קטנות ויצאו למסע הפלגה של אלפי קילומטרים, כשברשותם חמישה תפוזים וחפיסת שוקולד. לאחר שהמזון אזל הצליח אחד מהם ללכוד ציפור קטנה. הם השתמשו בבשרה כפיתיון ולכדו דגים, מהם ניזונו בימים הבאים. מצוקת הצמא איימה להכריע אותם עד שפרץ גשם פתאומי הביא להם מספיק מים כדי להתקיים בדוחק. לבסוף, בתום מסע סייזיפי שנמשך שלושה שבועות, הצליחו השבעה להגיע בכוחות עצמם לחוף מבטחים לאחר שעשו דרך של קרוב לאלפיים קילומטר. משנשאלו כיצד החזיקו מעמד במסע התלאות, הסבירו הניצולים: "בכל פעם אמרנו לעצמנו – עוד דחיפה קלה, ועוד דחיפה קלה, בסוף הצטברו הדחיפות הללו למסלול שהציל את חיינו...". סירת ההצלה של חיינו מטלטלת בין גלים סוערים ולעיתים מתנגבת ללב מחשבה מייאשת – מה הספקנו? האם השתפרנו? האם איננו תקועים במקום? במצבים כאלה צריך לזכור שכל דחיפה קלה משמעותית. אם נצליח מעתה להשתפר במשהו, אם נהיה קצת יותר טובים מאשר בימים עברו, אזי התקדמנו. לעיתים הגלים

סוערים והאופק נראה מייאש. צריך לזכור שגם מסע של אלפי קילומטר מורכב מהרבה מאוד צעדים קטנים. רק עוד דחיפה קלה ועוד דחיפה קלה. בסוף מגיעים. כל גורדי השחקים בעולם נבנו מחזון גדול ומהרבה לבנים מרובעות וקטנות!... כך הם דברי תורה – שתי הלכות היום ושתי הלכות למחר בעקביות, עד שנעשים כמעין הנובע. סוד הצלחתם של טיפות המים לבקוע חור באבן, נובע מהעובדה שהזרם המופעל על האבן אינו יותר מאשר טיפה אחת בלבד, אך ברציפות ובהתמדה של שנים! נוצר הפלא הטבעי של "אבנים שחקו מים". ללמדך, שהתנאי היחיד והבלעדי להצלחה בתורה הוא הכוונה לשבת באוהל, להתמיד בתורה. קשר עם התורה אינו תלוי בכישורים או ביכולות, הוא תלוי אך ורק ברצון לשבת בהיכל בית המדרש, להתרכז, להיות שקוע בתורה. מקור ההצלחה של יהודי בתורה הוא זה ורק זה. וככל שהדבר קשה יותר, מורכב יותר, ככל שהישיבה על הכיסא, הריכוז, ההתמדה – דורשים מאמץ גדול יותר, זה ההוכחה שאתה בדרך הנכונה. עליך רק להמשיך בכל הכוח ובכל העוצמה, לא לוותר ולא להירתע, מתוך אמונה ברורה בדרך וידיעה בהירה שרק כך מגיעים אל היעד. רק בהתגברות על הקשיים הללו ובריכוז מאמץ להוסיף ולשבת, להשקיע ולשקוע בתורה – רק כך זוכים בקשר נצחי עם התורה!

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שסיפר הרב אשר קובלסקי שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, על כוחה של עקביות בלימוד התורה, כאשר הביטוי "אגוני מגנא ואצולי מצלא" אשר התורה הקדושה מרעיפה על לומדיה מקבל משמעות מצמררת...

ר' חוב סוקולוב בבני ברק, בית הכנסת "כתב סופר". מדי ערב, כמה דקות לפני השעה 9:00, מתכנסת במקום קבוצה של תלמידי חכמים וקובעי עתים, לשיעור "הדף היומי" אותו מוסר הגאון רבי ניסן גולדברג שליט"א, רב מלמד בישיבת 'אור ישראל'. השיעור נמשך שעה, כאשר כל המשתתפים שמים אוזנם כאפרכסת, מתנתקים מההמולה הנושבת בחיצות, מתעלים מעל החורף הסוער או הקיץ המהביל, ושוקעים אל תוך דף הגמרא האהוב, מתחברים לדף היומי. אחד המשתתפים הוותיקים בשיעור, הוא רבי יצחק חמוי הי"ו, אשר משתתף בשיעור בקביעות ובמסירות מדי יום ביומו, גם כאשר... היה זה לפני שנים ספורות. רבי יצחק התנדב לפקח על עבודות הריסה ובניה במבנה חינוכי בעיר, ונהג הטרקטור לא שם לב למיקום המדויק בו הוא עומד, ו"השליך" קיר גבוה היישר על רבי יצחק, שהשתטח ארצה וכמעט נמחץ תחת הקיר. בניסי ניסים הצליחו כוחות ההצלה לחלצו מבין ההריסות, והוא הובהל לבית החולים במצב קשה, כשעצמות רבות בגופו שבורות ומרוסקות לחלוטין. במשך כחצי שנה היה רבי יצחק מאושפז בבית החולים, מנותח שוב ושוב, כשהרופאים מנסים לאחות את השברים ולהשיב את גופו למצב תקין ככל האפשר. הוא חווה ייסורים קשים ונוראים אשר אי אפשר לתארם, והתחזק באמונה ובביטחון "כי את אשר יאהב השם יוכיח". לאחר כמחצית השנה של שהות רציפה בבית החולים השתחרר לביתו, כשרגלו האחת משותקת, רגלו השנייה בקושי יכולה לנוע עקב כאבים עזים, והוא נדרש לשוב ולהתייצב לביקורות, ניתוחים וטיפולי פיזיותרפיה. מיד עם הגעתו לביתו, הדבר היחיד שהיה ברור לו הוא שהינו חוזר לשיעור ה"דף היומי". הניתוק בן מחצית השנה מהשיעור – היה עבורו קשה מספיק, לבטח יותר קשה מהמאמץ הכביר שהוא נדרש אליו כדי להגיע לשיעור החל מעכשיו. אם בעבר היה עליו לקום מהכסא, לרוץ במדרגות ולהגיע לשיעור תוך דקות – הרי שעכשיו הוא נכה וחצי משותק וההשתתפות בשיעור דורשת ממנו מאמץ איתנים, זמן ממושך, וגם כאבים לא פשוטים... אולם לא איש כרבי יצחק יאמר נואש. מדי ערב התאזר בגבורה, ובשעת ערב מוקדמת החל להתארגן ליציאה. הירידה במדרגות מביתו, הדרך לבית הכנסת, ההגעה עד

הסביר הפרופסור הבכיר במחלקה האורטופדית, "הרי רגלו היתה משותקת, בכלל לא זרם דם בעורקים. איך פתאום בשעת לילה החל הדם לזרום בעורקים שכמעט יבשו? כיצד קרה הדבר שתוך כדי שינה האיש כמעט הבריא לחלוטין?!". תמה הפרופסור בקול, והכניס את רבי יצחק לסדרת בדיקות מקיפות... אך גם בסוף סידרת הבדיקות, התברר שפשוט קרה כאן נס, נס פלאי של ממש. רק ביום האתמול רגל אחת היתה משותקת לחלוטין והרגל השניה היתה מיוסרת וכאובה, ולפתע פתאום הרגליים שבו לתפקד. עוד ניתוח אחד או שניים ורבי יצחק יוכל לשוב ולהלך כאחד האדם! הם מיהרו לקבוע לו תור לניתוח, ובלילה שלפניו ביקש רבי יצחק מחברי השיעור להתפלל למענו. ויהי בבוקר, בבוא לבית החולים לקראת הניתוח, לפתע פתאום התבלבלו הרופאים, פשוט הסתחררו מתוצאות הצילומים שנגלו לעיניהם. התברר כי הניתוח פשוט מיותר, רבי יצחק מהלך כצעיר ובריא, רגליו נשמעות לו בקלילות! את מה שהרופאים הגדירו 'נס רפואי מהלך', רבי יצחק מגדיר "נס של הדף היומי". הנה כי כן, חודש בדיוק לאחר שובו לשיעור היומי הקבוע בדף היומי – בעיותיו הרפואיות החלו לחלוף כבאורח פלא, ובתוך תקופה קצרה הן פשוט נעלמו, והוא חזר לאיתנו כמימים ימימה....!

למקום השיעור. כל סעיף כזה ארך זמן ומאמץ רב, ורבי יצחק היה מוכן להקדיש את כל המאמץ הזה ובלבד שיוכל להשתתף בשיעור! חבריו של רבי יצחק קיבלו את פניו בהערכה מהולה בהפתעה. היטב ידעו את העובר עליו, חלקם אף ביקרו אותו בבית החולים, והיטב הבינו כי מדובר עבורו במאמץ עילאי – כמעט על אנושי – לצאת מהבית ולבוא לשיעור. מכאן נבעה ההפתעה שלהם למראה הופעתו, ומכאן גם ההערכה הרבה שרחשו לו על מסירות הנפש שהובילה אותו לשוב לשיעור, למרות מצבו הרפואי, נכותו הקשה, הרגליים שאינן מתפקדות... במשך חודש ימים התמיד רבי יצחק בהגעתו לשיעור, וביום ה- 31 הופתעו שכניו להתעורר לקול צעקות רמות, שנשמעו מכיוון ביתה של משפחת חמוי. הם ידעו כי מצבו הרפואי של האב אינו מהמשופרים ולפיכך נבהלו, אלא שאז נדהמו לגלות: הצעקות היו קריאות שמחה, שבני המשפחה פשוט לא הצליחו לכלוא בליבם. בניגוד לכל הסיכויים, למרות תחזיות הרופאים הפסימיות, בחלוף שבעה חודשים מאירוע הנפילה הוא – רבי יצחק חש דם זורם באצבעות רגליו, הוא הצליח להגיע אותן כאחד האדם! בני המשפחה הופתעו, השכנים לא האמינו למראה עיניהם, וגם הרופאים שקיבלו אותו בשעת בוקר העניקו לו את הכינוי "נס רפואי מהלך". "לא היה לזה כל סיכוי, אין לזה הסבר!"

אחים יקרים!

נכון, לימוד התורה אינו תמיד קל. הוא דורש מאמץ, ריכוז, כח רצון. אך כשמבינים עד היכן הדברים מגיעים, עד כמה בורא עולם יושב ומצפה ללימוד התורה שלנו, עד כמה כל מילה שלנו יקרה לו והוא משלם בגינה שכר אינסופי – זה מיקל על הקושי ומאפשר להתגבר עליו, להתחזק ולהעצים את השקידה בתורה. כעת, בזמן מתן תורה, זה הזמן לקבל החלטה. להתבונן עד כמה הלימוד שלנו יקר ואהוב אצל אבא שבשמים, עד כמה הוא חפץ בכל מילה שאנו לומדים, ועד כמה הוא מוכן לשלם שכר שלא יסולא בפז בגינה. הבה נתחבר ללימוד התורה באמת, נקבל על עצמנו קבלות טובות להוסיף לימוד רצוף, שיעור תורה, חברותא נוספת, ספר הלכה או דף גמרא נוסף, וננצל כל רגע אפשרי כדי להתחבר לתורה – ואז נזכה בברכות התורה המורעפות על לומדיה עד בלי די, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

התודה והברכה

ברכה לראש משביר ראש וראשון לכול דבר שבקדושה, מוקיר תורה ולומדיה, האדם הצנוע והישר דרך אהוב נפשי ר' ישראל כהן שליט"א שיזכה לרוב נחת, בריאות איתנה ונהורא מעליא ולכול מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, ברכה בכול מעשי ידיו ושפע משמיא עד בלי די, אמן. כמו כן ברכה שלוחה למוקירי התורה החשובים והיקרים ר' יוסף סוויסה ור' מתן סוויסה שיזכו לבריאות איתנה, רוב נחת, שפע ברכה והצלחה בכול, אמן. ואחרון חביב ברכה לראש משביר מוקיר רבנן ותלמידהון ר' ראובן אדאדי שליט"א הגבאי המסור שעושה ימים כלילות לרווחת מתפללי בית כנסת ובית מדרש "אדאדי", שיזכו הוא ורעייתו לראות נחת מכול יוצאי חלציהם ולגדלם לתורה ולמעשים טובים מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא, שפע ברכה והצלחה בכול, אמן.

קבלת שבת

שנה שבע עשרה - עלון דו שבועי

בסיעתא דשמיא, כ"ג באייר התשפ"ד.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת בחוקותי

"אם בַּחֲקָתִי תִלְכוּ" (כו, א).

מבאר רש"י (מתורת כהנים): "שתהיו עמלים בתורה".

הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל (שהשבוע חל יום פטירתו, זיע"א), ראש ישיבת "פורת יוסף", התייחס מאביו בגיל צעיר. באותם ימים היה המצב הכלכלי בירושלים בכל רע, בעלי מלאכה הרוויחו פרוטות ספורות שהספיקו בקושי למחיה, ולומדי התורה רעבו ללחם, פשוטו כמשמעו. לפיכך החליט רבי עזרא, שהיה אז בחור צעיר, עילוי ושקדן, כי עליו לעזוב את בית המדרש כדי לעבוד ולהרוויח לפרנסתו ופרנסת אימו האלמנה. רגיל היה לקום באישון ליל, לסידרת שיעורים רצופים שנמשכו בשרשרת עד לאחר תפילת ערבית. אותו יום בו גמלה בלבו ההחלטה לצאת לעבודה, המשיך בשינה עד אור הבוקר, כדי לאגור כח לקראת היום הקשה המצפה לו.

שאלה אימו: "מה קרה, מדוע איחרת ללכת ללמוד?".

ענה: "משום שאני יוצא לעבוד, להביא כסף להכין את השבת".

אמרה לו: "הכנת השבת אינה מענייניך! אתה, לך ללמוד, וה' יעזור!".

האם המסורה נטלה על כתפיה החלשות את פרנסת הבית. היא היתה צובעת מטפחות ראש, תופרת בגדים, עובדת במשק בית כעוזרת, הכל כדי שבנה ימשיך ללמוד תורה!

יום מנוחה אחד היה לה בשבוע, יום שבת קודש, אליו היתה מגיעה כשהיא עייפה ורצוצה. היא היתה אוכלת עם בנה את סעודת השבת הדלה לאור מנורת הנפט, ולאחר הסעודה היה מתחיל הבן ללמוד כשהיא מביטה בו בעיניים אוהבות. גם מבחינת ההלכה צריכה היתה לשבת לידו, כדי להשגיח שמרוב עיונו לא יגביה מעט את שלהבת המנורה בהיסח הדעת, ויחלל חלילה את השבת (שבת יב:). אבל העייפות היתה נותנת בה את אותותיה, אצבעותיה הנפוחות כאבו וגופה ביקש מרגוע. אט אט נעצמו שמורות עיניה. כאשר הבן היה רואה שאימו מונממת, היה פוסק מללמוד. שהרי אמרו שהלכה היא, שהוא זקוק ל"שומר" בגלל המנורה שליידו.

שקט היה משתרר, ואז היתה האם האהובה ננערת וקוראת: "לא, בני, מחמד עיני, המשיך ללמוד, אני אתעורר, אחזיק מעמד, אלחם בשינה - ובלבד שתלמד..." (מעין השבוע)

"אם בַּחֲקָתִי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם... וְנָתַתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְכוּ" (כו, א).

דרשו חז"ל בגמרא בעבודה זרה (דף ה.) על פסוק זה: "אין 'אם' אלא לשון תחנונים". והיינו שמכיון שהקב"ה חפץ להריק לנו השפעות טובות וחסדים לכן הוא מבקש ומתחנן שנלך בחוקותיו.

והסביר הרה"ק רבי ישעיה מטשחוב זצ"ל לבאר את מאמר חז"ל הג"ל על פי דברי הגמרא ביומא (דף לה:) דכיון שיצאו רוב שנותיו של אדם ולא חטא שוב אינו חוטא, וכתוב "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה". נמצא שרוב שנותיו של אדם הזוכה לגבורות הם מ"א שנה.

וזה פירוש הכתוב: "אם בחוקותי תלכו", היינו שהקב"ה מבקש שנלך בדרכיו א"ם שנים, אלו רוב שנותיו של אדם, ועל ידי זה יהיה מובטח שלא יחטא עוד, ואז יוכל להשפיע עליו שפע ברכה והצלחה כדברי הכתוב "ונתתי גשמיכם בעתם וכו'".

ובספר "טובך יביעו" הביא לפרש מה שמע מת"ח אחד, לפרש את הפסוק: אדם שרוצה לצאת לרחוב וחושש מהמראות האסורות שבדרך, מה יעשה? ע"ז אומרת התורה: "אם בחוקותי", אם אתם עסוקים ראשכם ורובכם בהבנת עומק התירוץ של ה"קצות החושן" בסוגיה של מקיף וניקף, או ביישוב הקושיה על ה"בית יוסף" בהלכות ריבית, אז "תלכו" - אתם יכולים לצאת לרחוב מבלי לחשוש, כי הרי הראש שקוע בתורה...

"אם בַּחֲקָתִי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתֵי תִשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (כו, א).

מפרש רש"י (מהתורה כהנים): "אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה, ואת מצוותי תשמורו - הוו עמלים בתורה ע"מ לשמור ולקיים".

ביאור נפלא במאמר חז"ל זה, אמר הגאון רבי משה יהושע העשיל אורנשטיין זצ"ל, בעל "ם התלמוד":

לכאורה, יש מקום להקשות על כך, שבפרשתנו ייעדה התורה שכר להולכים

בדרכיה, והרי ידוע הכלל (קידושין לט:): 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא'?

אולם, הדברים יבוארו לאורה של פנינה יקרה שהביא בעל 'ם התלמוד' בשמו של אביו, הגאון רבי מרדכי זאב אורנשטיין זצ"ל:

על הפסוק (רות ב, יב): "ישלם ה' פועלך ותהי משכורתך שלמה מעם ה' אלוקי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו", מצינו במדרש אימרה הנראית על פניה כתמונה, וכך לשון המדרש (רות רבה, פרשה ה'): 'ישלם ה' פועלך - אמר רב חסא, אשר באת לחסות תחת כנפיו, עכ"ל המדרש. והם פלא גדול: מה הוסיף רב חסא על מה שכבר נאמר בפסוק, והלא הדברים הם לשונו המדויק של הפסוק עצמו?

אלא, אמר רבי מרדכי זאב אורנשטיין, הרשב"א ביאר את הטעם לכלל 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא' - משום שהמצוות הם כאות ועדות על אחדותו יתברך, ולכן לא יתכן לקבל על קיומן שכר, שכן ההלכה היא שאסור ליטול שכר כדי להעיד. ע"כ. ואולם, מבואר בשו"ע (ח"מ סימן כח) שדין זה שהנוטל שכר להעיד פסול, הוא דוקא כאשר ראה את העדות ואז הוא מחוייב להעיד, ואם לא יעיד - יעבור על 'אם לא יגיד ונשא עונו', אבל אדם שלא ראה את דבר המעשה, יכול לקבל שכר כדי ללכת ולראות את המעשה כדי להעיד לאחמ"כ על מה שראה. ואף כאן, לכאורה היה מקום להקשות על מה שאמר בועז לרות 'ישלם ה' פועלך'. וביארו 'שלם ה' פועלך - בעולם הזה, והרי 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא'? אולם על יסוד הדין הנ"ל ניתן לחלק בין יהודי שכבר חייב בקיום המצוות, לבין גוי שבא להתגייר ומקבל ע"ע עול מצוות, שעל כך מותר לו לקחת שכר בעוה"ז, שהרי לא יחייב בעדות העולם בקיום המצוות, והוא שהכניס עצמו לקיום זה, ובאופן זה כאמור לעיל, מותר לקבל שכר. והדברים מאירים ונפלאים.

בעקבות ביאורו של אביו, הלך גם בעל 'ם התלמוד', בבואו לבאר את הפסוק שלפנינו, ואת דברי התורה כהנים: בגמרא בברכות (לה:) הקשו סתריה בין מה שנאמר בישיעה (פא) 'ועמדו זרים ורעו צאנכם' לבין הפסוק בדברים (יא) 'ואספת דגנך', שממנו עולה שישראל עצמם יעשו את מלאכת השדה? ותרצה הגמרא, שבזמן שישראל עושים רצונו של מקום, מלאכתם נעשית ע"י אחרים ועל מצב זה נאמר 'ועמדו זרים ורעו צאנכם', אולם בזמן שאין עושים רצונו של מקום מלאכתם נעשית ע"י עצמם, ומצב זה מתייחס הפסוק 'ואספת דגנך'. והנה, הקשה הגאון רבי יהודה רוזאניס זצ"ל, בעל 'המשנה למלך' בספרו 'פרשת דרכים': היאך יכולה הגמרא לחלק כך, והרי 'ואספת דגנך' הוא המשך 'והיה אם שמעו תשמעו אל מצוותי וגו', הרי שעל מצב של 'עושים רצונו של מקום' מדבר הפסוק?

וכתב ה'פרשת דרכים', ליישב ע"פ דברי חז"ל (שם): 'בא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים היו מכניסים פירותיהם דרך טרקסמון (דרך שערי החצר והבית - רש"י), כדי לחייבן במעשר. דורות האחרונים מכניסים פירותיהם דרך גגות, ודרך החצרות, דרך קרפופות כדי לפטורן מן המעשר'. והנה, ידוע הדין שמירוח עכו"ם פטר ממעשר, וא"כ כך הוא הביאור בדברי הגמרא: כאשר ישראל עושים רצונו של מקום, דהיינו לגמרי, א"כ אף אם תיעשה המלאכה בידי עכו"ם והיה מירוח עכו"ם שפטר ממעשר, מ"מ כיון שמתאמצים לעשות רצונו של מקום בטלימות, לא ישתמשו בהיתר זה, כדי לפטור את עצמם ממעשר, ולכן זוכים ל'ורעו זרים צאנכם', אבל כשאין עושים רצונו של מקום, אי אפשר שמלאכתם תיעשה בידי עכו"ם, שהרי אם כך יהיה, יפטרו את עצמם ממעשר, ולכן 'ואספת דגנך' - אתה בעצמך. עד כאן מדברי ה'פרשת דרכים'.

עתה נשוב לפסוק שלפנינו 'אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה', דהיינו יומם ולילה, וידוע מה שאמר רבי שמעון בר יוחאי (בריכות שם): 'אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה וכו', תורה מה תהא עליה? - אלא מלאכתו נעשית ע"י אחרים, וכיון שמלאכתם של ישראל כאשר הם עמלים בתורה נעשית ע"י אחרים, היו יכולים להיפטר ממעשר, ולמרות זאת 'ואת מצוותי תשמורו ועשיתם אותם', וכדברי התורה כהנים: 'על מנת לשמור ולקיים', שאתם בעצמכם תמרוחו את הכרי כדי להתחייב במעשר - על כך מבטיח הכתוב: 'ונתתי גשמיכם בעיתם', ולא קשה ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, שהרי כדברינו לעיל שאדם מביא את עצמו לידי חיוב המצוה - יכול לקחת שכר בעולם הזה!

ודברי פי חכם חן!

(כמוצא שלל רב)

העלון מוקדש לשחרורם במהרה של כל השבויים בריאים ושלמים, לרפואת כל הפצועים, להצלחת וישועות כל אנשי הבטחון ועם ישראל בכל מקום שהם.

שבת שלום ומבורך

אופק חדרה

כניסת שבת	19:12	לוח מקומי
יציאת שבת	20:25	אור החיים
תם	20:56	
	21:09	

"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם" (כז, א)

שואל רש"י: האם כוונת התורה במילים: 'בחוקותי תלכו' זה קיום המצוות? ומפרש רש"י שהתורה אומרת: 'ואת מצוותי תשמרו' - הרי הכוונה לקיום המצוות, אז מה כוונת התורה במילים 'אם בחוקותי תלכו'? **שתהיו עמלים בתורה!**

המפתח לקבלת הברכות הוא עמל התורה! הברכות ניתנות רק למי שמתאמץ ועמל בתורה. רבי שמשון פינקוס זצ"ל היה אומר: מצוות שבתורה מכוונות כנגד איברי האדם. ה"פלא יועץ" (ערך כללות) מבאר איזו מצוה מכוונת כנגד איזה איבר.

מי שכואבות לו הידיים - יתחזק ויקיים מצוות שמקיימים בידיים. מי שכואב לו הראש - יתחזק ויקיים מצוות שבראש, כמו אמונה. אבל "תלמוד תורה כנגד כולם" - תלמוד תורה הוא 'מאסטר', מפצח שפותח ומסדר את כל הבעיות והכאבים. ובאה התורה ומדגישה לנו: **המאסטר הזה פועל בתנאי שאדם עמל בתורה!**

סיפר הרב יעקב שיש שליט"א: ראש ישיבה של ישיבה קטנה סיפר לי סיפור מיוחד מאוד, ששנים לא שמעתי כמותו.

אותו ראש ישיבה, כשהוא נוסע לארצות הברית לאסוף כסף לישיבה, הוא מתארר אצל אברך מסויים. האברך הזה עוזר לו, וגם מסיע אותו ברכיבו לכל מקום שאליו הוא צריך להגיע.

לאברך יש חברותא, שהינו אחד מתלמידי החכמים המופלאים בלייקווד. הוא מתמיד עצום. כולו תורה, בלי משרות, ובלי התחכמויות, יושב בכולל סדר א' ב' ג' ד', על התורה ועל העבודה. אשתו אשה גדולה, שעושה הכל כדי שהוא יוכל ללמוד ללא שום טרדות, אשה מיוחדת במינה.

לפני כמה שנים היא הרגישה לא טוב, והלכה לרופא, שלח אותה לסדרת בדיקות. זמן קצר לאחר מכן קיבל הבעל שיחת טלפון בהולה לנייד שלו, הרופא ביקש, שהוא יגיע בדחיפות לקליניקה, בלי אשתו. האברך הגיע לקליניקה, והרופא בשר לו, בצער גדול, שגילו אצל אשתו את המחלה במקום מאוד בעייתי. המחלה בשלב מתקדם מאוד, ואין כבר מה לעשות. אפשר לנתח ואפשר גם לערוך סדרת טיפולים, אמר הרופא, אבל הם לא יוכלו להציל את חייה. הרופא העריך, שנתרו לה בין חודשיים לשלושה חודשים של חיים, וטען שחבל שהיא תצא מהעולם מתוך כאב וסבל של טיפולים, כי בלאו הכי שום טיפול לא יקדם אותה לשום מקום.

המכה היתה קשה מאוד, אבל האברך ואשתו לא הסכימו להרים ידיים. הם שלחו את הבדיקות לרופאים נוספים ולבתי חולים שונים, אולי בכל אופן ימצא איזשהו טיפול שיש בו סיכויי הצלחה. בזו אחר זו הגיעו התשובות המייאשות. שום רופא לא רצה בכלל להתעסק עם התיק הזה, שנראה לגמרי חסר סיכוי וחסר תקווה.

האברך, שלמד בצעירותו בישיבת מיר באצות הברית, הלך אל ראש הישיבה שלו, הגאון רבי שמואל בירנבוים זצ"ל, שהיה צדיק וגאון עולם, ולא פסק פומיה מגיירסא.

האברך נכנס לחדרו של ראש הישיבה, וסיפר לו את כל הסיפור. ראש הישיבה פרץ בבכי, וישבו שניהם ובכו בכי מר. לאחר שראש הישיבה נרגע מעט, הוא אמר לאברך: "אני אתן לך ברכה, וה' יעזור". אבל האברך לא הסתפק בזה וביקש: "שהראש ישיבה יתן לי משהו יותר מברכה, איזו הבטחה!"

"מה אפשר לעשות", אמר הרב בירנבוים, "אני ראש ישיבה, לא אדמו"ר ולא מקובל. אדמו"רים מבטיחים, ראש ישיבה מברך... אני יכול לעשות רק מה שאני יכול לעשות".

האברך המשיך להפציר: "אבל אשתי היא לא סתם אשה, היא לוקחת על עצמה את הטיפול בכל העניינים, מא' ועד ת', כדי שאני אוכל לשבת וללמוד. אני אפילו לא יודע איפה המכולת שבה אנחנו קונים. הכל היא עושה בשביל לימוד התורה שלי!"

"עד כדי כך?" שאל הרב.

"כן".

הרב חשב רגע, ואמר: "תשמע, אם זה כך - אל תדאג. ה' יעזור והכל יהיה בסדר. אני אעשה עוד משהו בענייך".

האברך שב אל ביתו, כשתקוה חדשה בליבו. זמן קצר לאחר מכן התקשרו אליהם מאחד מבתי החולים בארצות הברית. הרופא ששוחח איתם מטעם בית החולים סיפר על ניסוי חדשני שעומד להיערך אצלם. הניסוי המדובר לא נערך לפני כן בשום בית חולים. למפרע ניתן לספר, ששוב לא חזרו על הניסוי הזה גם לאחר מכן. רופאי בית החולים הזהירו מראש, שהסיכויים להצלחת הטיפול הניסויני לא גדולים, ולא זו בלבד - אלא שהניסוי הזה עלול להביא למותם של חלק מהמשתתפים בו, ולכן הוא מיועד רק לאנשים שמצבם סופני, וללא הטיפול אין להם, על פי דרך הטבע, שום סיכוי לשרוד.

לאחר שנשקלו כל הצדדים, חתמו האברך ואשתו על הסכמתם להשתתפות בניסוי.

הניסוי נערך על עשרים חולים אונקולוגיים, שקיבלו במקביל שלוש תרופות אגרסיביות, אשר לכל אחת מהן השפעות ותופעות לוואי קשות. שמונה-עשר מהחולים לא שרדו, הם נפטרו תוך כדי הניסוי. אשת האברך ועוד גוי אחד עברו את הטיפול ושרדו.

במהלך הטיפול, וגם בשבועות הראשונים שלאחר מכן, היה מצבה של אשת האברך קשה ולא יציב. היא היתה שרויה במעין עילפון, ונראה היה שרק כחוט השערה מפריד אצלה בין מוות לחיים.

לאחר שלושה חודשים נראה כאילו קמה לתחיה. היא התעוררה מהעילפון, ומאז הלך מצבה והשתפר, עד שהבריאה לחלוטין! ברוך ה', היא בריאה ושלמה עד היום הזה, ומתפקדת כאחד האדם.

האברך נכנס אל ראש הישיבה, ועם דמעות של שמחה בעיניו, בשר לו את הבשורה הטובה.

אמר לו ראש הישיבה: "עכשיו אספר לך מה עשיתי באותו יום שבו באת וספרת לי על המצב הקשה. כשיצאת מהחדר שלי, נעלתי את הדלת, ופתחתי את הגמרא שהיתה מונחת על השולחן לפני. באותו עמוד הובאו דברי אבבי ורבא, ופניתי ואמרתי להם: 'תראו, מגיל שבע-שמונה אני לומד את התורה שלכם, מגיל שבע-שמונה אני עמל על התורה שלכם. עד היום לא ביקשתי מכם דבר, עכשיו אני רוצה לבקש מכם דבר, בפעם הראשונה והפעם האחרונה בחיי. יש כאן יהודי, שכל כולו שקוע בהוויות אבבי ורבא, מבוקר עד לילה במשך חמישים שנה. וכל הלימוד שלו הוא בזכות אשתו, שנותנת לו במסירות עצומה את האפשרות להיות עסוק בתורה יומם ולילה, אז אני מבקש מכם שתהפכו עולמות עבורה'.

"והנה, ברוך ה', זה הצלית. היום היא ברוך השם עומדת על הרגליים, בריאה ושלמה".

התורה היא הברכה הגדולה ביותר עבור האדם. בספר "במחיצתם" מספר הרב שלמה לורנץ:

פעם, בהיותו בכנסת, ניסו לחוקק חוק המתיר מכירת חזיר בארץ. שומו שמים! הגמרא (בבא קמא פב, עב) מספרת שארץ ישראל הזדעזעה ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה בעטיו של חזיר שנעץ טלפיו בחומת ירושלים, ובאותה שעה אמרו: ארור האיש שיגדל חזירים, ושם בכנסת ניסו לקדם חוק שיתיר גידול חזירים ושיוקם למכירה בחנויות...

הרב לורנץ עשה את כל המאמצים לבטל את רוע הגזרה, אך הללו דיברו דברי בלע וכפירה בלהט ובכעס, תיצלנה אוזניים מלשמוע, והוא לא הצליח לבטל את זממם.

מדוכדך כולו הגיע לרב מבריסק זצ"ל וסיפר לו את שאירע. הרב פתח חומש דברים (לא, טו) ואמר: הכל כבר כתוב בתורה: "ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וזנה אחרי

הפכות

דיני ברכות יתר מאכלים ומשקאות - המשך

המוצץ את הפרי במציצה שאין בה לעיסה, מברך עליו "שהכל נהיה בדברו", ואם מוצץ את הפרי על-ידי לעיסה בשיניו, ואחר כך זורק את הפרי, מברך עליו "בורא פרי העץ". ובענבים, בכל-ענין בין במציצה שאין בה לעיסה, וכל-שכל על-ידי לעיסה מברך עליהם "בורא פרי העץ".

אם בדעתו לשתות יין וכן שאר משקאות, מברך על היין "בורא פרי הגפן", ופטר את שאר המשקאות, ואינו מברך על שאר המשקאות לא ברכה ראשונה ולא ברכה אחרונה. אבל האוכל מאכל שברכתו "שהכל", לאחר ששתה יין, אין היין פוטר את המאכל, וצריך לברך על המאכל "שהכל".

ברכת "שהכל" על משקה פוטרת כל-מאכל שברכתו "שהכל", וכל-שכן שברכת "שהכל" על מאכל פוטרת משקה שברכתו "שהכל".

פירות של אילן סרק (שאינו מוציא פירות, כגון פיניונס וכדומה) מברך עליהם "שהכל נהיה בדברו", כיון שאין חשובים כדי שיצטרכו לברך עליהם "בורא פרי העץ", ואם ברך "בורא פרי העץ", יש לו על מה-לסמוך. (אורות ההלכה)

פנינים

"וְנִסְתָּם וְאֵין-רודף אתכם" (כו, יז)

"רודף אותם קול עֶלְה נידף וְנִסּוּ מנוסת-חרב ונפלו ואין רודף" (כו, לו)

ונסתם ואין רודף, קשה, מדוע ללא רודף? ועוד כיצד בזה, אם מנוסתם מעלה נידף, ודאי שאין רודף...

עונה על כך ר' שמחה פלאטרוביץ בשם אביו. כי כבר אמר שלמה המלך, החכם מכל אדם **"והאלקים יבקש את נרדף"** (קהלת ג טו). משום שהקב"ה רחמן ומרחם, וכאשר אדם רודף אחרי חברו, ה' מסייע לנרדף. אולם אם לא יהיה רודף, לא יסייעו לנרדף. ואם כן אפוא, לא יהיו רחמי שמים רחמנא ליצלן.

הנלמד מכך: נעלבת? פגעו בך? עדיף שלא תגיב, תוותר. מדוע? כדי שתהיה בגדר נרדף, ואזי תזכה לסייעתא דשמיא תמידית. (נפלאותיך אשיחה)

"אם בחוקותי תלכו" (כט, ה)

שתהיו עמלים בתורה (רש"י)

ה'מגדלות מרקחים' כותב, שאחד מתלמידי אביו זצ"ל סיפר לו כי הוא התגלה אליו בחלום, ואמר לו, שאם רוצה הוא להצליח בעסקיו ובפרנסתו, עליו לקבוע עיתים לתורה.

ענין זה רמוז בפסוק זה:

על ידי שאדם קובע לו זמן, שהוא **'חוק'** בל יעבור, וכל כולו מוקדש ללימוד - זוהי סגולה נפלאה לפרנסה, שגם היא נרמזת במילה **'חוק'**, כפי שאומרת הגמרא (ביצה טו, עא) על הפסוק: **"כי חוק לישראל הוא"**: **"חוק לישנא דמזוני הוא דכתיב 'ואכלו את חוקם'"**.

נמצא, אפוא, שהתורה אומרת: **"אם בחוקותי"** - אם רוצים אתם מזונות, אז **"תלכו"**, עליכם להיות עמלים בתורה.

(ומתוק האור)

שבת שלום ומבורך

לעילוי נשמת: שושנה שירה חגיבי בת אברהם, מיכאל חגיבי בן סעדיה, לזכות אריה חגיבי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעדיה הינדי, ציון נגר בן סעדיה, אסתר תוהמי בת סעדיה, דיקלה בת אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, אביבה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת ויממה יששכר, אייל בן ניסים ורחם, משה כהן בן יעקב, קמר (שושנה) נגר בת עוואד, בנימין חיים בן יהודית, צדוק סאלח בן ג'וליס, גבריאל נגר בן זכריה, מנשה ג'יבלי בן שלום, שקד דהן בן סיגלית, אריה בן סעדיה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה, תמר לימור בת שושנה.

לרפואת: נוי בת הילה, עלמה בת מור, אתי אסתר בת רבקה.

אלוהי נְכַר הארץ... ועזבני והפר את בריתי אשר כרתי איתו". מדברים כאן על אנשי דור המדבר, אוכלי המן, כל אחד שאכל מן הוא 'שר התורה', ומה כתוב עליהם? שאחרי מות משה הם יתעסקו בחטא החמור ביותר - עבודה זרה, יזנו אחרי אלוהי נכר הארץ. ולא זו בלבד, אלא אפילו לא יהיו כמו הנוצרים ימ"ש שמאמינים בשיתוף, אלא "ועזבני" - הם יעזבו לגמרי את הקב"ה, ויאמינו רק בעבודה זרה. וגם זה לא יהיה הסוף, אלא "והפר את בריתי" - הם אפילו לא יעשו ברית מילה! והתורה ממשיכה שמידה כנגד מידה גם ה' יעזוב אותם: "וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים והסתרתני פני מהם והיה לאכול ומצאוהו רעות רבות וצרות". נפילה נוראה ואיומה.

וכאן בא הקב"ה ואומר למשה: אני אתן לך מתכון שעל ידו יצליחו לצאת מכל הבוץ הזה: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדוה את בני ישראל שימיה בפייהם". המתכון הוא לכתוב ספר תורה, ולשבת ללמוד את התורה הקדושה. החיזוק בתורה מוריד בחזרה את הקב"ה לעולם. קודשאת בריך הוא ואורייתא וישראל - חד הם. כשמישהו יושב בפינה שלו ולומד - גם אם הקב"ה חלילה רוצה לעזוב את השגחתו, הוא מחזיר אותו בלימודו, ובזכותו יש גילוי שכינה והארת פנים בעולם. וזה שאומרת התורה: "אם בחוקותי תלכו - שתהיו עמלים בתורה", תזכו לכל הברכות כולן, בכל תחומי החיים, כי הקב"ה, מקור הברכות, נמצא עם מי שעמל בתורה.

מן הראוי להביא כאן מעשה שהיה בראש הישיבה הרב שך זצ"ל, שפנה אל בחור אחד שהחסיר סדר בישיבה, ושאלו: "היכן היית?" השיבו הבחור: "בפדיון הבן".

תמה הרב שך: "על חשבון הסדר?", ואף אותו בחור השיבו בתמיחה: "הלא פדיון הבן שווה ל-פ"ד תעניות!", והוסיף וטען: "עד שיוצא פעם פדיון הבן... הלא חצי מהילדים שנולדים הן בנות, והחצי השני - הבנים - רובם אינם בכורות, ויש גם שנולדים לכהנים או לויים, ועד שסוף סוף יוצא פדיון הבן, חבל לוותר עליו".

השיבו הרב שך: "גם דף גמרא שווה פ"ד - ד"ף הוא פ"ד"... "אם אתה מחפש סגולות", הוסיף מרן והסביר, "אין סגולה כתורה. היא סגולה טובה לבריאות ולפרנסה ולכל דבר טוב שיכול להיות בעולם".

על כך מצביע החיבור בין שני הפרקים הראשונים בספר תהילים: אם "בתורתו יהגה יומם ולילה", הרי שאפילו אם "יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו", אין מקום לחשוש, מדוע? כי "יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו". בזכות מי? בזכות לומדי התורה, כפי שאמרה התורה: "אם בחוקותי תלכו" - שתהיו עמלים בתורה, "ונתתי שלום בארץ... ושכבתם ואין מחריד". (נאה דורש/ומתוק האור)

מצפה האזניים

2-3 דקות לפני שנכנסים הביתה

כדי שלא לצער את אשתו, מחוייב האדם לעשות הכנות שהוא נכנס הביתה. נספר כאן מקרה שאירע לי בצעירותי עם אחד מגדולי ישראל. לפני שנים רבות נזדמן לי לנסוע עימו בצוותא בנסיעה ארוכה בדרך לביתו, וכאשר היינו קרובים כבר אל הבית, פונה אלי 2 נכון שבעוד "הגדול ואומר לי: נכון שבעוד 2-3 דקות נגיע לביתי בעז"ה? כשהנהנתי בראשי לחיוב, הוסיף ואמר: "נו, צריכים להתכונן!" וביאר את דבריו. "בעוד שתים-שלוש דקות אדרוך בעז"ה ואז אפגוש את זוגתי הרבנית ואת הילדים שלא ראיתם במשך שעות ארוכות. "כיוון שאני שרוי בעייפות לאחר הנסיעה הארוכה, אם אכנס לביתי ללא 'הכנה' הנני עלול להגיע למצב של כעס, גם אם אף אחד לא יעשה נגדי מאומה, לכן, צריכים להתכונן קמעה, לחשוב באותן דקותיים שעוד נותרו לי עד לכניסתי הביתה, על החובות המוטלות עלי כבעל לאשה וכאב לילדים "ולהתכונן" פירושו להרהר בחיובים שאני מחוייב בהם כלפי רעייתי שלא ראיתיה כל היום, וגם אם הם יאמרו לי דבר שלא יהיה לרוחי - עלי להבליג, ולוותר.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

536

פרשת בחוקותי תשפ"ד

אם בחוקותי תלכו (כו, ג)

...הא מה אני מקיים אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים
בתורה (רש"י)

עמל התורה בדרגתו הגבוהה מתבטא גם ביכולת לצמצם את המחשבות ללימוד בריכוז ובשקיעות ללא שימת לב לסובב. למרות שהדרגות הללו שייכות בעיקר אצל גדולי תורה, אבל נראה שגם אצלנו כל אחד לפי דרגתו צריך לתת דגש על לימוד בריכוז וללא הפסקה ככל האפשר, ומסתבר שאת זה ניתן להשיג באמצעות הפעלת הסקרנות הטבעית והתעניינות בדברי התורה הנלמדים.

* * *

ארבע לירות שבועיות - זהו הסכום שהבטיח הגה"צ רבי אריה לוינ' זצ"ל כ'קעסט' [ד'מי מזונות] לחתנו מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בזמן סגירת השידוך. עני ואביון היה רבי אריה, בביתו אין אפילו אוכל לפי הטף. יודעי דבר אף יודעים לספר שאחד מבניו נפטר, ל"ע, בעקבות רעב... מנין לו ארבע לירות ליתן לחתנו הגדול?. אמנם הוא חשב שיצליח לעמוד במעמסה הגדולה, אך לא הצליח. לא היה בידו ולא כלום. א"כ מנין חי רבינו הגרי"ש"א בשנות נישואיו הראשונות, שבהן ישב בבית המדרש 'אוהל שרה' מהבוקר עד הערב ולמד בהתמדה?. שמעו נא פשט חדש ב'מידות!', מהלך חדש ב'בין אדם לחברו'!. אביו, הגה"צ רבי אברהם אלישיב זצוק"ל, היה משיג בדרכים שונות את הסכום האמור. את הכסף לא היה מעביר ישירות לבנו, לא ולא! ארבעת הלירות עברו לידי רבי אריה לוינ', והוא העבירם כ'קעסט' לידי חתנו... הסדר זה נמשך קרוב לשלוש-עשרה שנה... מזמן נישואיו עד שנת פטירת אביו הגאון רבי אברהם אלישיב זצוק"ל. מאז שנפטר אביו לא היה מי שיעביר את ארבעת הלירות לידי רבי אריה לוינ'. לראשונה בחייו נאלץ רבינו לצאת מגבולות בית המדרש 'אוהל שרה', שם קבע את לימודו מבוקר ועד ערב מיום עלותו ארצה, [מעט לאחר בר המצווה שלו]. ולאיזה כולל עבר ללמוד?. ברחביה שעל יד שכונת 'שערי חסד' הוותיקה, התנוסס לתפארה כולל 'אוהל תורה'. הכולל איגד בתוכו אברכים גדולי תורה, אלו שלימים האירו את עיני ישראל בתורתם. עם חבורת האברכים נמנו הגאונים הגדולים: מרן הגרי"ש וואזנר; רבי שלמה שמשון קרליץ אב"ד פתח תקווה; רבי שלמה טנא אב"ד ת"א; רבי אליעזר ולדנברג בעלה'ציץ אליעזר; רבי אברהם וורנר; רבי שלום שברון זכר צדיקים

לברכה, ועוד רבים וטובים. בראש הכולל עמדו הגאונים רבי אפרים זאב גרבוז ורבי אהרן ביאליסטוצקי זצ"ל. צורך הקיום אילץ את רבינו ללמוד ב'כולל' לאחר שלוש עשרה שנות נישואין שבהן למד בביתו ובבית מדרש 'אוהל שרה' הסמוך לביתו. כולל 'אוהל תורה' שקק חיים, האריות שהתקבצו שם עקרו הרי הרים וטחנום זה בזה בסברא. ואיך 'התקבל' לכולל?. לראש הכולל, הגאון רבי אפרים זאב גרבוז זצ"ל, היתה 'קביעות' ללמוד בצוותא עם מרן הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל, גאב"ד ירושלים. הגרז"ר בענגיס שוחח עם ראש הכולל ואמר לו בצורה מפורשת: "דע לך, אברך זה הינו גדול בתורה, וללא ספק הוא מתעתד להיות אחד מגאוני הדור". כששמע זאת ראש הכולל, צירפו מיד אל הכולל ואף מינה אותו לומר 'חבורות' בפני אברכי הכולל. את התמדתו העצומה ויגיעתו בתורה באותם הימים תיאר הגאון הגדול רבי שלמה קרליץ זצ"ל: "בשעה מדויקת היה מגיע אל היכל הכולל, עד שיכלו לכוון את השעון לפי זמן הגעתו. נכנס, עשה את צעדיו לעבר מקומו, פתח את הגמרא ושקע בתוכה כליל. במשך כל הסדר לא הרים את עיניו מהגמרא אשר לפניו. מוחו היה כה שקוע בלימוד, עד שלא שמע ולא ידע מה נעשה בכולל. אין לו אלא לימודו, גמרתו ותו לא מידי. מיוזמתו לא הלך 'לדבר בלימוד' עם איש מגדולי האריות שלמדו בכולל. גם כשהוכר תוך זמן קצר בקרב לומדי הכולל כארי שבחבורה, היו צריכים לנתקו בכוח משקיעותו המוחלטת בתורה כדי לנסות לשוחח עמו בלימוד. רושם עצום נחקק בקרב גדולי האריות שבכולל 'אוהל תורה' למראה איבוד חושיו כשהתיישב ללמוד את סוגייתו. לדידו, כמעט ולא התרחש שינוי בין הלימוד בבדידות בבית המדרש 'אוהל שרה' לבין הלימוד בכולל האריות 'אוהל תורה' שבקצה שכונת רחביה, פרט לדרך שהיה עליו לצעוד בכל יום אל היכל הכולל.

* * *

עניין השקיעות בתורה עד כדי חוסר שימת לב מוחלטת לכל הסובב, דבר שבעבורנו נראה כדרגה גבוהה וכמושא שאיפה שלא כל אחד מסוגל להגיע לכך, נתפס אצל רבינו כדבר פשוט ורגיל, עד שלא הבין אפשרות אחרת. עד כדי כך הגיעו הדברים שכשאברך חשוב משיבת מיר ניגש לרבינו לשאול מפיו דבר ד' זו הלכה: "לפעמים", כך שאל, "יושב הוא ולומד בביתו, ובאותו זמן עוסקה זוגתו בהשכבת הילדים או במלאכת הבית, ופעמים שהיא מפזמת לעצמה. מה דינו לגבי לימוד התורה, האם יכול להמשיך בלימודו

כששומע את קול שירתה". נשא רבינו עיניו אל האברך השואל ואמר: "איני מבין מילה ממה שאתה מדבר! איזו מין שאלה זו?". חזר האברך וניסה להסביר גופא דעובדא: "אני יושב ולומד בקול, ואני שומע את אשתי שרה - האם אני יכול להמשיך ללמוד?". רבינו אמר לו שוב: "איני מבין מילה ממה שאתה מדבר! מעולם לא שמעתי שאלה כזאת!". לאחר שחזר האברך על שאלתו בשלישית. אמר לו רבינו: "איני מבין את שאלתך, איך אתה אומר שאתה יושב ולומד ושומע מישהו?! כשאדם יושב ולומד, הוא אינו יכול לשמוע מישהו אחר! אם לומדים ומרוכזים בלימוד - לא שומעים!". מעמד נורא היה באותו יום שלמדו בשיעור בביהמ"ד 'תפארת בחורים' את הסוגיה של 'שמא יטה' במסכת שבת. אחד התלמידים העז ושאל בלשון ציורית: "יושב יהודי, ושטריימל חבוש לראשו בליל שבת, והוא לומד, וכי שייך לשכוח שעכשיו שבת, עד שאנו חוששים שמא יטה?". תשובתו הפשוטה של רבינו הרעידה את אמות הספים בבית המדרש: "מה לא מובן? יהודי יושב בליל שבת ולומד תוספות, ופתאום האור נעשה חלש והוא אינו יכול לראות מה כתוב בתוספות, וכי הוא משוגע? ודאי שהוא יטה!". והיו הדברים מרעידים בפשטותם. עיניים רבות דמעו באותו הלילה בגעגוע גדול להגיע להבנה פשוטה כזאת... מי שאוחז באמצע 'תוספות' ומפסיק ממש באמצע, הוא משוגע! איך אפשר להתנתק באמצע 'תוספות'???

[מתוך 'גדולה שמושה']

על חובתו של האדם להתמיד בלימודו ולא לעסוק בשום דבר אחר, סיפר פעם הגר"ד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז': "בצעירותי, כאשר למדתי בפולטובה היה רעב גדול מאד, עד כדי כך שבתחילתו של כל שבוע קיבלתי חתיכת לחם שגודלה היה פחות מכיכר לחם שלנו, וחתיכה זו היתה אמורה להספיק לכל ימי השבוע... בלית ברירה הייתי נאלץ לעשות סימנים בלחם, כדי לדעת עד היכן לאכול היום, עד היכן מחר, וכו'...". "וזכורני", המשיך הגר"ד פוברסקי לספר, "שבזמנים ההם היתה קיימת אפשרות 'לעשות מסחר' כלשהו בענייני האוכל. דהיינו, לקחת מאכל מסוים, שהיה עשוי משמן, למכור אותו ולקבל בעבורו לחם, מרבית הבחורים שהיו עמי בישיבה לא התעסקו בזה, והעדיפו להישאר רעבים, העיקר לא לצאת מהלימוד ולו לרגע קט, אבל היו מועטים שבשל הרעב הגדול שפקד אותם - מכרו את המאכל ההוא וקבלו את הלחם". והעיד הגר"ד, לדורות ולדורי דורות, שכל מי שהתעסק בזה - לא נשאר בעולם התורה... מבהיל, הרי הבחורים הללו לא עשו זאת לשם מסחר. "גם אני מעיד על כך", ציין ראש הישיבה, "שחברי עשו מה שעשו בגלל הרעב שפקד את האזור כולו, ולמרות הכל, התורה איננה סובלת התערבות של גורמים אחרים בלימודה! אי אפשר גם ללמוד וגם 'לעשות מסחר'. אי אפשר!". "אני עצמי", הדגיש הגאון זצ"ל, "איני מבין למה לא נותרו הבחורים ההם בלימוד, אבל זו היתה המציאות. ומציאות, כידוע, אי אפשר להכחיש. אם זזים רק מעט מן הגמרא, אם נוגעים רק קצת במסחר, כבר אין זה לימוד!".

והוסיף הגר"ד פוברסקי לספר, שהמעשה ההוא עם הבחורים בפולטובה, שימש אותו ב... פגישתו עם שר הפנים. היה זה לאחר שעלה לארץ ישראל, והתמנה לראש ישיבת פוניבז'. בתקופה מסוימת ביקשה הממשלה להגיע להסכם עם ראשי הישיבות, שכל הבחורים יתאמנו במטווחי-ירי וידעו להחזיק רובה, דהיינו, לא גיוס מלא ולא גיוס חלקי, אבל לפחות שיידעו לירות... הגר"ד, יחד עם שני ראשי ישיבות נוספים, הגיעו לפגישה עם שר הפנים כדי לשכנעו שגם היוזמה הזו תיתקל בהתנגדות גורפת מצד כל עולם התורה. השר, שלעדותו של ראש הישיבה היה 'אדם ישר והגון', התרשם באופן מידי מדבריהם של ראשי הישיבות, והבטיח שבישיבת הממשלה יצביע נגד החוק, אבל ביקש מהגר"ד להסביר לו - "מה יקרה אם בחורי הישיבות ידעו להחזיק רובה: הרי אין אנו מבקשים לגייסם לצבא, וכי מה זה יכול להזיק להם אם ידעו לעשות שימוש ברובה?..." ואז חזר בפניו ראש ישיבת פוניבז' על הסיפור ההוא, של הבחורים שהתעסקו במכירת המאכל בישיבה בפולטובה...

[מתוך 'חישוקי חמד' - הגש"פ]

סיפר אחד מבניו של מרן הגרמ"ש שפיירא זצ"ל ראש ישיבת 'באר יעקב': "אאמו"ר היה רגיל להסתגר בחדרו, כשהוא שקוע בעיונו בסוגיה הנלמדת בישיבה. בני הבית, אשר מודעים היו לשקיעותו המופלגת, לא הניחו לאיש להפריעו. באחד מהפעמים הללו לאחר שבמשך למעלה מחמש שעות ברציפות היה סגור בחדרו, הגיעה אשה מרת נפש וביקשה להתקבל לשיחה עמו. בני הבית כבר ידעו כי שיחות מעין אלו, מקפיד אאמו"ר שלא לדחותם, ולפיכך הכניסו את האשה אל חדרו. אאמו"ר ניתק משרעפיו השקועים בעומקה של הלכה, לסייע לאשה עלובה זו. והנה, כפי הנראה זקוקה היתה האשה בדחיפות לעזרה כלכלית מסוימת, שכן לאחר מספר רגעים יצא מחדרו וביקש מאחד מתלמידיו כי ילווה לו חמישים שקלים. את הכסף מסר לאותה אשה אומללה, ליווה אותה אל מחוץ לביתו ומיהר לשוב אל חדרו וללימודו. אם סבורים אנו כי חוט ריכוזו ניתק בעקבות אותה 'הפרעה', אם סבורים אנו כי מעתה היה עליו לרכז את עצמו ולשוב ולהיזכר בפרטי הנושא אשר על ליבו עמל - הרי שאיננו אלא טועים... ההיפך הוא הנכון - גם באותם רגעים עצמם בהם עסק אאמו"ר באותה מצוה שאינה יכולה להיעשות ע"י אחרים, היה ראשו מגיע השמימה, ודעתו נתונה לעניינים העומדים ברומו של עולם... הגיעו הדברים עד כדי כך שלאחר מעשה לא עלה בידו להיזכר מי הבחור ממנו לווה את סכום הכסף, עובדה אשר גרמה לו עוגמת נפש מרובה... באותו הערב, כאשר עלה אל היכל הישיבה, התעניין אצל התלמידים אודות זהותו של המלווה האלמוני, כאשר עלה בידו לאחר מאמצים מרובים לאתרו, אמר לבחורים שהתקבצו סביבו: "הנה, אתם רואים? כשלומדים - אי אפשר ללוות כסף... באמצע

הלימוד לא ניתן לזכור מי המלווה, ועלולים להגיע למצב בו לא ידעו למי להשיב!..."

סיפר מקורבו הגר"צ פלונצ'ק שליט"א: "בתקופה מסויימת, בה היתה הישיבה דחוקה באופן משמעותי מבחינה כלכלית, היה על רבינו להשיב הלוואה אשר נטל למען הישיבה בסכום גדול מאוד. מאחר וקופת הישיבה היתה ריקה לחלוטין ואפילו שקל אחד לא היה שם. הוחלט לערוך אסיפת נדיבים מידידי הישיבה בהשתתפות רבינו, כאשר בסיומה של אותה אסיפה ירים כל אחד מהנוכחים את תרומתו בעין יפה. ואכן, האסיפה התקיימה. רבינו נשא בה דברים. לאחר מכן נאספו התרומות והונחו אחר כבוד במעטפה סגורה אשר נמסרה לרבינו, אשר פנה ויצא לדרכו בחזרה אל ביתו. אותו מקורב, אשר ליווה את רבינו לאסיפה האמורה, משוכנע היה כי ימהר לפתוח את המעטפה ולעמוד על תוכנה כדי לברר האם יש בסכום שנאסף די בכדי לסלק את ההלוואה, אולם רבינו - דעת אחרת הייתה עמו, הכניס את המעטפה לכיסו, שקע בהרהוריו אשר עסקו בוודאי בסוגיה הנלמדת עתה בישיבה. משהגיע אל פתח ביתו, פתח את הגמרא הגדולה וצלל לעומקה של הלכה... למחרת היום, הגיע אותו מקורב אל רבינו ומיהר לברר ולשאול: 'האם רבינו כבר יודע כמה כסף נאסף באסיפה בליל אמש? האם יש בו די בכדי לכסות את החוב?' אולם לרבינו לא הייתה תשובה בעבורו... 'טרם פתחתי את המעטפה!!' - גילה... 'על שום מה ולמה? מדוע מתעכב רבינו ואינו מברר את תוצאות האסיפה? האם אינו מוטרד מהחוב הרובץ על כתפיו?' - הקשה המקורב, ונענה בתשובה אשר יש בה כדי ללמד פרק נכבד וחשוב בהל' התמדה ו'ביטול תורה'. ... בפשטות אופיינית, כאילו אין טבעי וברור מכך - הסביר לו רבינו כי לא פתח עדיין את המעטפה מאחר ולא היה לו זמן לכך... 'בכדי לפתוח את המעטפה - נחוץ רגע. בכדי לספור את הכסף - נחוצות מספר דקות יקרות. המידע בדבר תכולתה של המעטפה והסכום שנאסף - אינו בעל משמעות מיידית, מאחר ואת הכסף אינני צריך להחזיר היום אלא מחר. ומעתה, מדוע יהיה מותר לי לבטל מספר דקות של לימוד לשם עניין שאינו נוגע למעשה?' - תמה, והוסיף: "מחר, לכשאצטרך לפרוע את החוב - אפתח את המעטפה, ואם יחסר סכום כסף - ישלימנו לי הקב"ה בוודאי!..."

באחד הימים ישב החברותא של רבינו במקומו, ממתין לבואו לביהמ"ד. כשהגיע רבינו, היה ניכר עליו כי טרוד הוא, ופנה לחברותא ואמר לו, כי בשל חוב מחובות הישיבה עשויים להגיע היום בבוקר אנשי ה'הוצאה לפועל', והינו מסתפק מה לעשות עתה, לנסות לגייס כספים, או לומר שיעור. "מה אתה אומר?" פנה לבחור. הבחור נבון מתחילה, ומשהתעשת אמר, "אולי ללמוד". מיד קיבל רבינו את הדברים ושקע בלימוד והכנה לשיעור כשלא ניכרת עליו כל טרדה. רבינו אף החל באמירת השיעור, ובאמצע ראו הבחורים את אנשי ההוצאה לפועל נכנסים לבנין הישיבה. לפתע נכנס אדם אחד לביהמ"ד, ופנה לרבינו באמצע

מסירת השיעור ואמר לו, כי יש בידו הלוואה לתת לרבינו. רבינו לקח את הכסף ושלחו ביד אחד הבחורים להעבירו לידי אנשי ההוצל"פ והמשיך בשיעור, כשלא ניכרת עליו כל התפעלות מהפלא שהתרחש זה עתה לנגד עיני כולם. כמו"כ סיפרה הרבנית זצ"ל כי הרבה פעמים אירע שבבוקר עמד רבינו בספק - האם לגייס כספים לצורך דחוף או למסור שיעור. ותמיד התחזק ואמר "הישיבה של הקב"ה והוא ידאג" ופנה ללימודיו ולאמירת השיעור. ובהרבה פעמים באה הישועה תוך כדי אמירת השיעור, עד שהסתפקה הרבנית האם לבשר לו ע"כ באמצע השיעור...

[מתוך 'המבשר-תורני', מרשימות הרב אשר סגל]

אם בְּזוֹקוֹתַי תִּלְכּוּ... וְעַץ הַשְּׂדֵה יִתֵּן

פְּרִיּוֹ (כו, ג-ד)

סיפר אחד מפעילי 'קרן השביעית': "בחודש אב תשס"ז, ערב שנת השבע, שוחחתי עם בעליו של כרם זיתים גדול המניב שמן זית מובחר ואורגני, שישמור שמיטה כהלכתה. הוא נענה ברצון, והביע את כאבו על כך שבשמיטה קודמת סמך על היתר המכירה. הצעתי לו שארשום אותו ב'קרן השביעית' לקבלת מלגה, אולם הוא באצילותו ויתר על כך, והביע את בטחונו בה' שיזמן לו את ברכת השביעית מידו הפתוחה הקדושה והרחבה. יש לציין, שבמשך שנים ארוכות השקיע במטע הזיתים שלו מאמצים ודמים מרובים. עצים רבים נגנבו ונזקים נגרמו לו על ידי ישמעאלים.

שנת השמיטה החלה. בערב יום כיפור תשס"ח מקבל הבעלים ידיעה שמטע הזיתים עולה באש. ככל הנראה היתה זו הצתה מכוונת של הישמעאלים. הוא עורך חישוב מהיר ומגלה שאם הוא מטפל כעת בשריפה, הוא עלול להגיע בטעות לחילול היום הקדוש. בגבורת נפש הוא מתעלם מאיבוד נכסיו והולך לבית הכנסת לתפילת כל נדרי. רק לאחר חג הסוכות התפנה לטפל בענין, ואז החל דיון מקצועי לגבי אופן הטיפול בעצים השרופים. המדריך החקלאי, האגרונום והמומחים השונים, ירדו לשטח כדי לבדוק בעיניהם את העצים השרופים ולדון באפשרויות הטיפול שאולי תוכלנה להציל את העצים. על פניו נראה היה המצב כלאחר ייאוש. עצים שרופים הם עצים מתים. המסקנה של כל בעלי המקצוע הייתה, שהדרך היחידה שתוכל להועיל לעצי הזית ואולי תאפשר להציל אותם היא, רק פעולה של 'גיזום עמוק' [המומחים היו חלוקים בדעתם אם אכן יועיל הגיזום העמוק. היו מהם שטענו שגם פעולה זו לא תועיל]. מומחה לעצי זית מטעם 'קרן השביעית' התערב בעניין בהמשך. הוא טען כי העצים לא ייהרסו אם לא יטופלו מיידית, ולעומתו טענו כל המומחים האחרים, ובהם בכירים מאד, שאם הטיפול לא ייעשה מיידית לא תהיה בו תועלת. אם ימתינו במצבם עד לאחר השמיטה, ימותו העצים לחלוטין, ללא תקנה.

פנינו להגרא"א יעקבזון שליט"א, רב המושב תפרח, ולאחר מו"מ בהלכה הפנה אותנו להגרמ"מ מנדלסון זצ"ל, רבה של קוממיות. הרב יעקבזון הוסיף ואמר כי הגרמ"מ הוא

שעה ארוכה סיירו הראב"ד וחברי בית הדין ברחבי המפעל, תוך שהם מעבירים את שבט ביקורתם על כל מכונה ומכונה, מסיירים במחסנים ובאולמות הייצור ומאזינים להסבריו של אחראי הכשרות במקום. סוף סוף הסתיימה הביקורת לשביעות רצונם של חברי המשלחת. המפעל עמד בכל דרישות הכשרות, והרבנים אף הביעו את התפעלותם מסידורי הכשרות המיוחדים שהונהגו בו.

בטרם יצאו לדרכם פנה הראב"ד וחברי בית הדין להיפרד לשלום מבעל המפעל, ומה רבה היתה הפתעתם כאשר פנה אליהם האיש ואמר: "רבתי, במסכת ברכות (לא:): דורשת הגמרא מדבריו של עלי הכהן לחנה אם שמואל, אחר שחשבה לשיכורה (שמואל א' א', י"ז) "לכי לשלום ואלוקי ישראל יתן את שאלתך אשר שאלת מעמו" - 'מכאן לחושד את חברי בדבר שאין בו, שצריך לפייסו, ולא עוד אלא שצריך לברכו'. מאותה ברכה, כפי הידוע לכבוד תורתכם זכתה חנה לישועה מעל לדרך הטבע, ונפקדה בפרי בטן". וכאן פרץ האיש בבכי והמשיך בדבריו: "כאשר הגעתם הנה לביקורת פתע, הרי שעשיתם זאת משום שחשדתם ופקפקתם בנאמנותי. כעת כשעברה הבדיקה בהצלחה בחסדי ה', נמצא שאף אני כחנה נחשדתי במה שאין בי. והנה אני ואשתי חשוכי בנים זה שנים רבות וכבר אמרו הרופאים נואש, לכן מבקש אני מכם שकेלי הכהן בשעתו, אף אתם תפייסוני ותגזרו בגזרת בית דין שיחוננו אותנו מן השמים בפרי בטן!". שתיקה עמוקה ריחפה בחלל המשרד. האיש אמר את דבריו בהתרגשות אך טענתו הייתה ערוכה וברורה!. לאחר התייעצות קצרה פתח הרב אפשטיין ואמר בקול בוטח: "אחר שנועצנו יחד כל חברי ביה"ד ודנו בדבר טענתו של האיש, מצאנו כי אכן צודק הוא בדבריו הנכוחים. עלינו אפוא לפייסו ולברכו, ולפיכך מבטיחים אנו בזאת כי לתקופת הימים יזכו הוא ואשתו לבן זכר בעזרת ה'".

ואכן, כפי שפסקו בית הדין כן היה. כנגד כל תחזיות הרופאים, לאחר כשנה זכו בני הזוג לחבוק בן זכר לשמחת לב כל מכריהם... מיד לאחר הלידה מיהר האב הנרגש לביתו של הראב"ד כדי לבשרו כי ברכתו התקיימה ולהזמין לשמש כסנדק לבנו בברית שנערכה באולם השמחות של ביה"ח 'ביקור חולים'. הרב שמח בשמחת האב הנרגש, אישר את ההזמנה וברכו בחום. לאחר שיצא אמר הראב"ד לממונה הכשרות הרב אברהם אהרן שיינברגר שעמד לצדו: "בודאי עוד מעט ידברו כולם על ה'מופת' שאירע כאן, אולם דע לך שאין כאן 'מופת' כלל". המשיך וסיפר הראב"ד: "כאשר שבת לביתי לאחר הביקור שלנו בבית החרושת, הרהרתי לפתע על האחריות הכבדה שנטלתי על עצמי; הרי היהודי הפשוט הלזה חושב אותי לאדם גדול, בטוח הוא כי לראב"ד ירושלים יש כוח לגזור בבי"ד של מעלה, ומה אם חלילה לא יתקיימו הדברים, הרי עלול הדבר לגרום לחילול ה'... מיד נטלתי בידי ספר תהילים ובמשך כמה שעות שפכתי שיח בדמעות שלישי לפני אבינו שבשמים שישלח דברו ויושיע את היהודי הזה, וב"ה התקבלה תפילתי, והוא נשע...".

[מתוך 'ויעמוד פנחס ויפלל', 'תבנות']

המומחה הגדול ביותר בהלכות שמיטת הארץ בפועל, בין בהלכה ובין במציאות, ובפרט שקיבל ממרנא ה'חזון איש' זיע"א הרבה מאוד בעניינים אלו. פנינו להגרמ"מ זצ"ל והוא הסתפק מאוד. מחד, רצה להקל לעשות מלאכה דרבנן לפי דברי החזו"א שיש הבדל בין מאורע של יחיד למאורע של רבים, אולם אמר שאין בידו להכריע בזה ושאחכה עד שיכנס לשאול את מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל והוא יכריע בדבר. הוא נכנס למרן, ומרן הביא ראיה מהסוגיא בבבא מציעא (דף ק"ה - ק"ו) לגבי מכת מדינה. מרן קם והוציא גמרא מהארון, ויחד עם הרב מנדלסון עיין בגמ' ובתוס' שם, אם שריפה היא מאורע של יחיד, ודן ופלפל בזה באריכות לכאן ולכאן, ולמעשה לא הסכים להתיר. הגרמ"מ אמר לי לומר לבעלים של המטע, שגדול הדור דן בדבר והכריע לאיסור, אך אם קשה לו לקבל את הפסק מחמת גודל הניסיון, שיודיע לנו ונתיישב בדבר, אולי נמצא פתרון או דרך להקל.

הנ"ל התרגש מאוד לשמוע שגדולי ישראל דנו בעניינינו, והכריז: "כשנטעתי את עצי הזית התפללתי שמהזיתים שלי יביאו שמן לבית המקדש! להדלקת המנורה לא ייקחו שמן של 'היתרים', אלא רק שמן זית שנעשה על פי רצון ה'". חודשים ארוכים עמד המטע שומם ושרוף ומעיד בכך על גדולתו של בעליו. 'גיזום עמוק' לא נעשה בו ולא שום טיפול אחר. וראה זה פלא! בחודש שבט החלו האילנות השרופים להניב פירות, בניגוד מוחלט לכל דברי המומחים! חלקם לא האמינו כשסיפרנו להם על כך, ונסעו בעצמם למטע הזיתים לראות את הפלא בעיניהם.

הגרמ"מ מנדלסון זצ"ל התפעם מאוד כששמע על כך, ואמר שצריך להודיע למרן הגראי"ל, שהרי הוא לקח על עצמו את אחריות הפסק בעניין זה. כשספרתי זאת למרן ראו את השמחה על פניו. מובן שגם בשמיטה שלאחריה שבתו העצים על פי כל גדרי ההלכה, כשהם מכריזים בעצם קיומם "וציוויתי את ברכתי!".

[מתוך 'דברי שיח']

וְהִפְרִיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבִּיתִי אֶתְכֶם (כו, ט)

ידוע היה הגאון רבי פינחס אפשטיין זצ"ל ראב"ד העדה החרדית בירושלים, בקנאתו לכל דבר שבקדושה. מתוקף תפקידו בבית הדין של העדה החרדית היה אחראי על הענקת תעודות כשרות מהודרת לבתי העסק והמפעלים שעברו את שבט ביקורתו המדוקדקת. לרוב אחריותו המיוחדת היה עורך מפעם לפעם ביקורת פתע במפעלים ובתי עסק. יחד עם עמיתיו הגאונים חברי הבד"ץ, היה מופיע בפתאומיות כדי לעקוב מקרוב אחר הציות להוראות בית הדין. לא פעם ולא פעמיים אירע שמפעל שלם נפסל ואיבד את תעודת ההכשר כתוצאה מביקורת פתע אלו.

באחת הפעמים הגיעו הראב"ד ובית דינו לביקורת פתע שגרתי במפעל ממתקים שעמד תחת בעלותו של יהודי יקר, בר אוריין וירא שמים מיוצאי קהילת רומניה. כשנכנסו למפעל הופתע בעל הבית לראותם, אך בשמחה התלווה אליהם לסיור נרחב ומעמיק בכל מחלקות המפעל, תוך שהוא עומד מן הצד בחיל וברעדה, בירתו פן חלילה ימצאו דבר מה שיגרום להסרת תעודת הכשרות מהמפעל. במשך

"הזרעים בדמעה ברינה יקצרו"

בנשיאות מו"ר הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל

בְּחֻקְתֵּי

עלון מס' 678 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ דינה בת זיסקו ושרה - ט"ז איר ז"ל י"ח איר תשפ"ד

999 פ 10/99

בְּחֻקְתֵּי - תוכן ענייני הפרשה

- א. "אם בְּחֻקְתֵּי תִלְכוּ" - והשכר על כך (כו, ג-ג).
- ב. "וְאִם בְּחֻקְתֵּי תִמְאָסוּ" - שבע דרגות בחטאים, ועל כך רח"ל - שבע דרגות עונש, ובכל דרגה שבעה עונשים (כו, יד-מו).
- ג. הלכות המקדיש עצמו ואומר: עלי לתת ערכי למקדש.
- ד. דיני המקדיש והממיר בהמת קדשים בבהמה אחרת.
- ה. דיני פדיון הקדש: בית, שדה שירש, ושקנה (כו, ט-ל).
- ו. הלכות בכור שור ושה, והקדש בהמה טמאה למקדש.
- ז. הלכות פדיון מעשר שני מהתבואה, ומעשר בקר וצאן.

"וְנִתְּתֵי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ" (כו, ו)

רבנו חיים בן עטר זיע"א בעל ה'אור החיים' הקדוש כתב: "צריך לדעת למה הוצרך לומר זה אחר שכבר אמר (כו, ה): 'וְיִשְׁבְּתֶם לְבַטַח בְּאֶרֶצְכֶם'? ואולי שיכוון על בני ישראל עצמם שלא יהיה להם פירוד הלבבות, שיטע ה' ביניהם שלום ורעות".

בדברי ה'אור החיים' הקדוש מבואר, "וְיִשְׁבְּתֶם לְבַטַח" שהברכה הראשונה "בְּאֶרֶצְכֶם" (כו, ה), היא על השלום מהמדינות מ'בחוש', שלא יקומו חלילה להילחם נגד עם ישראל.

אבל עדיין צריך ברכה שיהיה שלום מ'בפנים', שלא יהיה חלילה פירוד לבבות בישראל בין איש לרעהו. על זה באה הברכה הנוספת: "וְנִתְּתֵי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ". שבורא עולם יטע בעם ישראל שלום ורעות בין אדם לחברו.

בעוונות הרבים, בזמנינו אש המחלוקת בוערת בעם ישראל. בו בזמן שנאמר (דברי הימים א' יז, כא): "וְיָמֵי כְעֶמְקָךְ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ".

הגאון מוילנה ביאר שפסוק זה הולך על ארץ ישראל. אנחנו זקוקים לרחמי שמים מרובים שנזכה במהרה לקיום הברכה: "וְנִתְּתֵי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ".

וכבר כתב רש"י: שמא תאמר, 'הרי מאכל והרי משתה. אין שלום - אין כלום'. תלמוד לומר אחר כל זאת: 'וְנִתְּתֵי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ'.

חז"ל אמרו (מסכת עדויות ה, ז): "אין אליהו הנביא בא לעשות שלום בעולם". ביאור הדבר, שכל עוד שלא יהיה שלום בישראל - אין השכינה יכולה לשרות בישראל וממילא אין משיח צדקנו יכול לבוא.

"אם בְּחֻקְתֵּי תִלְכוּ" (כו, ג)

אומר בעל הטורים: ר"ת - 'אבות'. שתלכו בדרכי אבות. כתב החזו"א באגרותיו שבכל דבר שרוצים להשיג בחיים, ה'השתדלות' הכי מועילה היא התפילה על אותו דבר. וברור שגם ההצלחה ללכת בדרכי אבות תלויה הרבה בתפילה על זה, ובפרט תפילת הורים על ילדיהם שהיא תפילה מתוך רגש ואהבה לילדים יש בכוחה לעורר רחמים ולפתוח עבורם שערי תורה ויראה.

פותחת הפרשה: "אם בְּחֻקְתֵּי תִלְכוּ" - מלמד שהקב"ה מתאוה שיהיו ישראל עמלים בתורה ובמצוות (מדרש 'לקח טוב'). עמל התורה והמצוות מבטא את האהבה והשייכות שמרגיש יהודי כלפי הקב"ה. כשעוסקים בתורה ומצוות באופן זה מתרוממים וזוכים לקרבת אלוקים.

דפיקה על דלת ביתו של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל. זקן ישיש נראה על מפתן הבית. משפתחו לו - עמד שותק, והתבונן בעיניים בוחנות ברבנו. "מה רצונכם"? שאלוהו בני הבית, משראו כי מילה אין בלשונו, רק עיניו פעורות לרווחה מביטות בפני רבנו. "רק באתי לראות את ראש הישיבה", הסביר כמתנצל. "זאת למה"? בקשו בני הבית להבין, אם

יהודי זקן - שאינו מקומי - מטריח את עצמו לבוא, בוודאי יש דברים בגו, "מה מטרת ביקורך כאן". אחר הפצרות רבות סיפר הישיש: "בימי מלחמת העולם השנייה הייתי בשווייץ.

באחד הלילות, כאשר עלטה מוחלטת שררה בחוץ, הבחנתי באור קטן מבליח מחלון בית הכנסת. נכנסתי. וטוב שנכנסתי. שם, בבית הכנסת החשוך, ישב רבנו ולמד לאור הנר. נגשתי אליו ושאלתי: 'מה אתה עושה כאן? לבד...

בבית הכנסת... הא, מי יודע בכלל שאתה לומד', כדברים האלה אמרתי לבחור הצעיר, שישב רכון על הגמרא, דבוק למטרה, חדור אהבת תורה. תשובתו הקצרה האירה באור יקרות את האולם הריק, ואת חשכת הצרות שנחתו עלינו:

'אני לומד לתכלית שאזכה להיות מרכבה לשכינה'. "נצרתי את המראה הזה בליבי, נצרתי בתוכי את תשובתו החצובה מעולם גבוה ועילאי, בוודאי עדין לגדולות... והנה כעת

באתי - שבעים שנה אחרי - לראות כיצד הוא נראה"... ולפי זה אפשר לראות את הקשר להבטחה שאז "וְנִתְּתֵי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ" (כו, ח). לכאורה, אם יעשו ישראל רצונו של מקום, מה להם בברכה שייפלו האויבים לפניהם,

הן הקב"ה כל-יכול ויכול להבטיח שלא יבואו שונאים כלל. זאת ועוד, מה הנאה יש לו לקב"ה מגויים שנלחמים ונמצאים בעולם.

מבאר בספר 'אוהב חסד' לרה"ק רבי דוד מנדבורנה, על פי מה שדייק הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' - "ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה", שהיה לו לומר 'מבטלין' את רוע הגזירה", ולא "מעבירין". אלא הכוונה בזה שלאחר שנגזרה הגזירה לרדת לעולם בשל מעשים לא טובים, גם אם

היטיבו הבריות את דרכן ומעשיהן - הרי שהגזירה מוכרחת לרדת לעולם, אלא שהיא מועברת על ראש הגויים. וזהו "מעבירין את רוע הגזירה".

לפי האמור, מבאר ה'אוהב חסד': אם נגזרה גזירה על ישראל שייגעו עליהם אויבים למלחמה, ועשו ישראל תשובה והגזירה אינה ראויה להם עוד, שולח הקב"ה את הגזירה על ראשם של גויים אחרים. וביאור הפסוק "וְנִתְּתֵי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ" לפני שייחמו אויבים איתכם, יבואו עליהם גויים אחרים ויפילו אותם. זוהי הסיבה שיש בעולם גויים שמנהלים מלחמות, לטובתן של ישראל אם יהיו זכאים.

מכאן שהברכה והקללה תלויים בעמל של עם ישראל בתורה ובדביקות שלנו בבוא העולם. וישמע החכם ויוסיף לקח.

הרב אורבך אמר לו: "אתה רב, אבל תפקידי באנטוורפן ללמד השקפה לתלמידות. אם אני מתנצל, קלקלתי את החינוך שלי". ובכל זאת, מפני כבודו של אותו רב, פנה הרב אורבך לשני רבנים נוספים שישבו במזרח ושאל: "וכי צריך אני להתנצל"? והם אמרו: "הוא צודק, אין לו מה להתנצל כלום!" [יחי ראובן]

"אם בַּחֲקָתִי תִלְכוּ" (כו, ג) – בכוח ההתמדה –

סיפור גדלותו של המהר"ם שיק – סיפור

וברש"י: שתהיו עמלים בתורה. בבית קטן בקצה העיירה, לילה חשוך, רוחות משתוללות בחוץ, התריסים מוגפים, כולם ישנים, אך משה הקטן עדיין לא ישן. הוא יושב במיטתו, מכורבל בשמיכה, ומתנדנד בדביקות. על שרפרף קטן ליד מיטתו מונח ספר גדול, וידו הקטנה מונחת על הספר בערגה. קולו החרישי התנגן בחלל החדר, הוא חזר שוב ושוב על לימודו, כשגופו הקטן והחלוש נלחם בקושי רב בעייפות שלו.

פתאום השתתק ברגע, דלת חדרו נפתחה, ואמו נכנסה. הסתכלה במבט עצוב על בנה הקטן. משה הסתכל על אמו ושתק גם הוא. ואז האם אמרה בקול רך: "משה עליך לישון, השעה מאוחרת מאוד". "כן אמא, מיד אני אשכב לישון, רק..." הילד לא ידע אם להמשיך ולבסוף החליט לשתוק. אך האמא לא ויתרה "מה רצית לומר בני היקר? משה ענה בשקט: "רציתי רק לגמור לחזור על מה שלמדנו היום בחיידר"... "אני יודעת, ענתה האם, אבל חזרת כבר על לימודך מאז שחזרת מהחיידר, כל הזמן אתה משנן". ומשה אמר "כן, אמא... אבל עדיין אני לא מבין את הגמרא...". האם נאנחה, חשבה לרגע כמה קשה לו לבנה הקטן, הוא לא בעל כשרונות מבריקים, ואין לו זכרון טוב, לכן, למרות אהבת התורה שיש לו, ויש לו הרבה, אינו מצליח בלימודיו... ואז אמרה: "בני, אתה חייב לישון, הרי אתה לא בריא וחזק כל כך ואם לא תישן מספיק, אתה עלול לחלות חלילה... לכן לך עכשיו לישון, ובעזרת ה' תזכה להבין את השיעור..."

משה היה ילד טוב. לא רצה לצער את אמו, לכן ברך אותה ב"לילה טוב" ונשכב לישון. הוא לא הצליח להירדם מיד, הגמרא, ההסבר, הקושיה - מול עיניו. הוא כל כך רוצה להבין את הכל, כמו כולם. רק לאחר הרבה זמן נרדם.

למחרת בבוקר, הבחין יוסף, אביו של משה, בעננה של עצבות על פניה של אשתו. יוסף שאל את אשתו "מה קרה"? ואז סיפרה האם בדמעות: "ליבי נקרע לגזרים... אני לא יכולה לראות בצערו של מושי שלנו. הוא כל כך רוצה ומתאמץ ולא מצליח. תראה את חבריו, משחקים משתוללים וגם מצליחים בלימודים, ומושי יושב כל היום חוזר ומשנן, לומד ולומד... ואינו מצליח"... האב שמע, חשב וענה לבסוף: "עוד תראי בעזרת ה'... אם הוא ימשיך כך, בהתמדה כזאת, וגם עם התפילות והדמעות שלך, אין ספק שהוא יזכה להיות בין גדולי הדור". וכך היה. משה הקטן המשיך בכל הכוח. כל יום היה חוזר מהחיידר ומתיישב לחזור ולשנן את לימודו, למד בלי הפסקה, רצה לדעת ולהבין הכל. חלפו ימים ולאט-לאט במשך השנים ראשו התחיל להפתח, כשרונותיו החלו לפרוח, הוא עלה והתעלה במעלות התורה והיראה, עד שזכה להיות בין תלמידיו של ה"חתם סופר", ולהיות בין גדולי הדור ממש, הלא הוא המהר"ם שיק הקדוש, שהיה מגדולי הפוסקים בעם ישראל. לימים סיפר על עצמו ואמר: "בילדותי היה לי 'תקו קאפ' [ראש דלעת] וה' עזר לי שהפכתי אותו לראש אנושי והכל בכוח העמל והיגיעה"... [אחת שאלתי]

"אם בַּחֲקָתִי תִלְכוּ" (כו, ג) – מהי השקפה

נכונה – סיפור

וברש"י: שתהיו עמלים בתורה. אני עמל והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר (ברכות כח): יש לדעת, כי ברוחניות, עוד יותר מגשמיות, המושגים הם הקובעים את ערך המצווה. כפי המושג של האדם במצוה - כך הוא טועם בה, ובאותה מידה - מרוויח מחמתה שכר בעולם הזה ובעולם הבא. אותה מצוה יכולה להיות שווה פרוטה, ויכולה להיות שווה מיליארדים - אם רק יעריכנה במיליארדים!

ה"חתם סופר" זצ"ל היה אומר על דברי התנא באבות (א, א) "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס" - "פרס" בלשון הש"ס הכוונה 'חצי'. אומרים לך חז"ל: אל תעבוד עבור חצי.

נשאלת השאלה מי עובד בשביל חצי שכר? התשובה, אם תעריך את המצווה בחצי משווה, נמצא שאתה עובד בשביל חצי. ידועים דברי שלמה המלך ע"ה, החכם מכל אדם, על התורה הקדושה (משלי ג, טו): "יְקַרְהָ הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשְׁוּוּ בָּהּ". אם מעריכים בכך את התורה מקבלים תשוקה. חז"ל (סוטה ד): ביארו את הפסוק ואמרו "יְקַרְהָ הִיא מִפְּנִינִים - מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים", היינו שתלמיד חכם יותר יקר מהיהלום הרוחני - הכהן גדול הנכנס לקדשי קדשים. שמעתי עובדה, באנטוורפן שבבלגיה בימים ההם, היהלומים היו בשיא תפארתם. הממון היה הערך של האנשים והיקר. לא היתה נמצא בת שתנשא לבן תורה מוחלט.

והנה בת מהסמינר המקומי, התעקשה להינשא דוקא לבן תורה שעתיד לשבת ולשקוד על לימוד הגמרא. זה היה דבר יקר, וגם מעניין. בסעודת ה'שבע ברכות' השתתפו רבים וטובים מתושבי העיר, ובראשם הרבנים, כמו רבי טוביה וייס ועוד, שלצורך הסיפור לא אנקוב בשמותיהם.

בשעת הסעודה נאם שם מנהל הסמינר, הרב אורבך. בדרשתו שאל את השאלה הידועה, מדוע אין אפשרות לפרש כפשוטו: "יְקַרְהָ הִיא מִפְּנִינִים" - מיהלומים יקרים, מדוע להגיע עד לכהן גדול הנכנס לפני ולפנים? התשובה היא פשוטה בתכלית - כך אמר בשם רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל. אם יאמרו לאדם: 'תראה, היהלום הזה, יקר יותר מערימת המלפפונים העומדת בצד החדר', יצחקו עליו, שכן מה שיהלום יקר יותר ממלפפונים אין צורך לומר בכלל, זו שטות. כמו כן לענין התורה, אם נאמר שהתורה יקרה מיהלום, זה כמו לומר שהיא יקרה יותר מקילו מלפפונים. אם כן בוודאי הכוונה היא לפנינים אמיתיות, לא לפנינים מהבורסה, אלא רוחניים - כהן גדול הנכנס לפני ולפנים! התורה יותר יקרה מיהלום הזה. באנטוורפן לא היה מקובל סתם לשאול שאלות או הערות באמצע דרשה.

אחרי הדרשה היה אפשר לשלוח הערה בכתב. רק כך. אך הנה הוא מבחין שרחש עובר בקהל... לא היו מסוגלים להיות בשקט, בעקבות האמירה ה"מזעזעת" הזו. הוא הפסיק את נאומו והתעניין: "אני רואה שמתרחש כאן דבר, האם יש למישהו הערה?" "כן" השיב פלוני, יהודי נכבד מאוד ועשיר גדול. בבקשה, תאמר מה יש לך להעיר". "כנראה שהרב אויערבך לא ראה מעולם יהלום אמיתי, גדול מאנטוורפן, כי אם היה רואה - לא היה מתבטא כך: מלפפונים!..."

הרב אורבך הגיב: "שמע נא. אני ממש לא יודע מה לומר לך, האם רבי שלמה זלמן ראה כזה יהלום או לא, שמא כן ראה ואולי לא. אבל דבר אחד ברור לי, כי אתה את רבי שלמה זלמן לא הכרת מעולם. אם היית רואה אותו, לא היית אומר כך... ישב שם לידו ב'מזרח' אחד הרבנים ולחש לרב אורבך: "בבקשה ממך, תתנצל. דע לך היהודי הזה הוא מהתורמים הגדולים שלי לצדקה, וכפי הנראה בושה כיסתה כעת את פניו, ולפי מעמדו בישת אותו ברבים".

"אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכוּ - וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעָתָם"

(כו, ג-ד) - **צדק אותו כפרי - סיפור**

"קבלת הקהל להיום הסתיימה", הודיע הגבאי לממתינים במסדרון. עשרות זוגות עיניים התרוממו בהפתעה. "הרבי ביקשני להודיע כי לא יוכל לקבל עוד אנשים", סתם הגבאי ולא הרחיב. באותם רגעים ישב בחדרו רבי אברהם יעקב פרידמן, אבי שושלת סדיגורה, ראשו שעון על ידיו וסבר פניו חמור. הדברים ששמע זה עתה פילחו את לבו, עד שביקש להפסיק את קבלת האנשים ולהסתגר בחדרו.

הדבר אירע בשנה שבה בוששו הגשמים לבוא. חלון הזמנים שבו תוכל התבואה לנבוט ולצמוח היה קטן, והחקלאים נשאו את עיניהם למעלה בתקווה לבוא המטר שישקה את השדות ויבטיח את היבול לשנה הקרובה.

כזה היה גם ראובן, יהודי כפרי שגידל חיטה בשדותיו וממנה התפרנס. ראובן קם כל בוקר והביט לשמיים בצפייה לבוא הגשמים. ככל שחלפו הימים, תקוותו לגשם נעשתה דחופה. הוא ראה את הונו ועבודתו המאומצת יורדים לטמיון, והדבר הדאיג אותו מאוד. בצר לו החליט לשים פעמיו לבית מדרשו של האדמו"ר הזקן מסדיגורה. הרבי נודע בפיקחותו הרבה וברוח הקודש ששרתה עליו.

"רבי קדוש!" קרא ראובן עם כניסתו לחדרו של הרבי. "הואיל נא להתפלל כי יירד גשם והתבואה תתחיל לצמוח! בבקשה, כל פרנסתי תלויה בגשם הממאן לבוא!"

הרבי האזין לדברים רוב קשב ואמר: "דע לך בני כי התשובה לבקשתך נמצאת בפסוקי התורה הקדושה. התורה אומרת (ויקרא כו, ג-ד): 'אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכוּ - וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעָתָם'. הקב"ה אומר לנו בפירוש שירידת הגשמים תלויה בנו. אם נקיים את רצונו ונשמור את מצוותיו, פרנסתנו תהיה מובטחת". הכפרי הביט ברבי וסירב לקבל את דבריו. "כן בחוקתי לא בחוקתי", אמר, "עמך ישראל זקוקים לגשם!...". מילותיו זעזעו את נפשו של רבי אברהם יעקב וחרו לו מאוד. הוא הורה לגבאי לעצור את כניסת הקהל והסתגר בחדרו.

כעבור זמן לא רב נודעה לחסידים הסיבה להחלטת הרבי להסתגר בחדרו. רוח של דאגה אפפה את הקהל שישב בבית המדרש. החסידים חששו שהמילים הבוטות שיצאו מפי הכפרי עוררו קטרוג על עם ישראל, ולכן החליט הרבי להתבודד, בניסיון לבטל את הקטרוג. ישבו זקני החסידים והתייעצו כיצד לנהוג. הם החליטו לבקש מרבי משה-דוד גוטמן, שהיה מגבאי בית הרבי וממקורביו, להיכנס אל הרבי ולנסות ולבטל את ה'קפידה' שהתעוררה.

גוטמן אזר עוז וקרב אל דלת חדרו של הרבי. הוא עמד בחוץ וקרא: "יש פתגם מרבי מנחם מענדל מרימנוב על הפסוק 'הֲנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְיִצְא הָעָם וְלָקְטוּ דָבָר יוֹם בְּיוֹמוֹ, לְמַעַן אֲנֻסְנוּ הַיֶּלֶף בְּתוֹרַתִי אִם לֹא'.

"אֲנֻסְנוּ", הסביר הרבי מרימנוב, הוא מלשון 'נס להתנוסס'. הקב"ה מבטיח להשפיע לעם ישראל שפע פרנסה מן השמיים 'לְמַעַן אֲנֻסְנוּ' - כדי לרוממו ולנשאו. ואולם המשך הפסוק 'הַיֶּלֶף בְּתוֹרַתִי אִם לֹא' זה כבר ה'עסק' של הקב"ה, והדבר יקרה בין ישמרו ישראל את התורה ובין חלילה לא".

חיוך קל עלה על פניו של רבי אברהם יעקב. הוא פתח את דלת חדרו ואמר: "חז"ל אמרו 'אין בן-דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב'. רצוני שכבר יבוא מצב שהדור יהיה כולו חייב".

הבעת פליאה עלתה על פניו של גוטמן, והרבי המשיך: "ודאי תתמה למשמע הדברים. כיצד ייתכן לבקש שהדור יהיה כולו

חייב?! אמשול לך משל: שני ידידים נפגשו לאחר זמן רב שלא התראו. כאשר התעניינו איש בשלום רעהו פתח אחד ואמר: 'נישואי לא עלו יפה; ילדי לא הלכו בדרך אבותיהם; גם הפרנסה אינה כפי שצריך. אינני יודע במה חטאתי שהקב"ה מעניש אותי כל-כך'. שמע ידידו את הדברים ואמר: 'אצלי המצב בדיוק להפך - נישואי עלו יפה, בניי ובנותיי הולכים בדרך הישר, וגם הפרנסה מספיקה לכל צרכי. אינני יודע במה זכיתי שהקב"ה נותן לי כל-כך הרבה!'

וכך בנמשל: הפירוש שהדור יהיה 'כולו חייב' הוא שהקב"ה ייתן השפעה בריבוי גדול כל-כך, עד שכל בני ישראל ירגישו עצמם 'חייבים' ואסירי תודה לקב"ה על ריבוי הטוב שהוא מעניק לבניו".

והרבי סיים: "צדק אותו כפרי. הקב"ה צריך לתת שפע רב לעם ישראל, יהיו מעשיהם אשר יהיו".

הוא ביקש מהגבאי לפתוח מחדש את דלתו והוסיף לברך את הפונים אליו. אותה שנה הצטיינה ביבול גדול, והפרנסה היתה בשפע רב. [על פי סיפורו של האדמו"ר מסדיגורה בעל 'עקבי אבירים' בביקור אצל הרבי מליובאוויטש. תורת מנחם תשד"מ, עמ' 761]

סיפורים מחזקים - עמל התורה

התמדתו של הגאון מוילנא בהקדמה לביאור הגר"א לשולחן ערוך, כותבים בני הגר"א על אביהם הגאון, שקיבל על עצמו שלא לישון יותר משתי שעות במשך יממה ומימיו לא ישן יותר מחצי שעה רצופה וגם באותה חצי שעה היו שפתותיו דובבות שעה וככה ישן במשך הלילה ג' מחציות השעה לסירוגין ובמשך היום מחצית השעה. בדברי תורה. לאחר מכן היה קם בזריזות ולומד בכל רם ואחר כך ישן עוד פעם חצי נעים אשר כל שומע התרגשה נפשו ברגשי קודש. מקודם חצות הלילה ועד אור הבוקר עמד על רגליו ולמד גמרא ופוסקים בקול ופעם בהתארחו בעיר מערעץ התארכה שנתו ב-10 והחל זועק על כך שחיסר עשר דקות מעבודת ה'. ובהזדמנו בשנית לאותה עיר הלך לאותה אכסניה וישן 10 דקות פחות מהרגלו כדי לתקן "החטא" של השינה היתרה שישן בפעם הראשונה וכאשר ראה שה' עזר לתקן את השינה היתרה שמח על כך הרבה. [מורשת אבות]

סמל אחד להתמדה, ומושא להערצת תלמידי החכמים שבירושלים, היה מרן רבי עזרא עטיה זצ"ל, ראש ישיבת פורת יוסף שהעמיד תלמידים הרבה ובראשם מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל ומרן רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ומרן הגאון הגדול הרב יהודה צדקה שמסופר עליו כי עוד בהיותו בחור היה עושה את דרכו לילה לילה אחר חצות, לקומה העליונה שבבית המדרש "שושנים לדוד" שבשכונת בית ישראל שם ישבו חכמים ומקובלים מיהדות עיראק.

על מקום זה שמר בסודיות לבל יפריעהו, ושם שהה מחצות לילה עד שקיעת החמה של יום המחרת, ואז הלך לביתו אכל הארוחה היומית שכללה פיתה וירק, ושכב לנוח עד חצות הלילה.

הרב יחזקאל עזרא שהיה בקי גדול בש"ס שמש לו חברותא מספר שעות ביום, הוא גילה סוד מחבואו כאשר הביא פעם את אחיו הצעיר יצחק ניסים פתח לפני הדלת ואמר לו: "רואה אתה את הבחור הזה אם תלמד כמוהו, יומם ולילה, תהיה לגדול בישראל"... דוגמא זו השפיעה על הנער אשר עלה בתורה, ולימים היה הראשון לציון.

על אף חששותיו של השמש מהצפוי לו, עשה כאשר הורה לו אבי, ושוב הלך אל האטליז. כאשר ראה אותו הקצב, עשה כאשר הבטיח והנחית עליו מכות נמרצות.

בקושי רב הצליח השמש לחמוק מידי הגברתניות ולהימלט מהמקום כל עוד נפשו בו. חבול וזב דם חזר אל בית הרב. כשראה זאת אבי החליט כי כלו כל הקיצין. הוא קרא לי ולימד אותי להגות שם קדוש. לאחר מכן אמר לי: 'לך אתה אל חנותו של הקצב והזהר אותו שעליו להתייצב לפניי. אל תירא ואל תחת מפניו. אם תראה כי הוא עומד במריו ומתכוון לפגוע בך, הנח את ידך על המזוזה ואמור את השם שמסרתי לך'.

הלכתי לאטליז ומסרתי לקצב את דברי אבי. הקצב נתקף בחמת רצח והרים את זרועותיו להכות אותי. באותו רגע הנחתי את ידי על המזוזה ואמרתי את השם הקדוש. באותו רגע צנח הקצב על הארץ ונפח את נשמתו'.

רבי שמעון סיים את סיפורו ונעץ מבט נוקב בחבורת הלומדים העילויים. "מוריי ורבותיי", אמר להם, "דעו כי אותו שם קדוש שלימדני אבי, עדיין שמור בזיכרוני".

דממה עמדה באולם הגדול, ורבי שמעון המשיך בדבריו: "אם כוונתכם לשם שמיים, ללחום את מלחמתה של תורה - אדרבה, השמיעו את דבריכם. מוכן אני להתווכח עימכם. אבל אם כל כוונתכם לקנטר - היזהרו והישמרו לכם. השם הקדוש מוכן ומזומן בפי!".

כאשר סיים רבי שמעון את דבריו נפלה חרדה על חבורת הלומדים. הם קמו ממקומותיהם ונסו בבהלה מבית הכנסת. רבי שמעון סופר מסר את דרשתו בנחת ובלי הפרעה, ונבחר לכהן פאר כרבה של העיר קרקוב. הוא ישב על כיסאו עשרים ושתיים שנה, עד פטירתו (בשנת תרמ"ג), ונודע בכינויו 'הכתב סופר'.

[על-פי 'גדול בישראל']

"אם בחקתי תלכו" - אל תירא ואל תחת

המועמדים לתפקיד הרבנות נדרשו לאומץ רב, כדי להיכנס לגוב האריות שהיו צריכים לעבור בדרך למשרה הרמה.

זה היה אחרי שהתפנתה משרת הרב של העיר קרקוב בפולין. ראשי הקהילה פתחו במסע חיפושים אחר מלא מקום, שיהלום את הקהילה המכובדת והחשובה.

מכל האזור הוצעו שמות של רבנים נכבדים לתפקיד. כאשר נראה היה כי מועמד כלשהו בא בחשבון, היו שבעת טובי העיר מנהלים חקירה ודרישה על המועמד, בקיאותו בתורה, ניסיונו בפסיקת הלכה ומידת הרגישות לפונים אליו בשאלות. לאחר מכן הוזמן המועמד לשאת דרשה בבית הכנסת הגדול של קרקוב.

'ירושלים של גליציה' כונתה קרקוב. העיר התברכה בתלמידי חכמים עצומים. עילויים אדירים, בעלי מוחות חריפים, היו מבניה. הם היו בקיאים בש"ס הבבלי והירושלמי ובספרי הפוסקים כבכף ידם.

בכל פעם שעלה מועמד למשרת הרבנות לשאת את דרשתו בבית הכנסת הגדול, ישבה חבורת הלמדנים העילויים בשורות הראשונות, ועטה עליו בקושיות חריפות. הללו ניסו להוכיחו כי יסוד הפלפול שלו שגוי, והתאמצו לסתור את הבניין שבנה בעמל רב.

חריפותם של הלמדנים הכריעה גם את טובי המועמדים. הדורש היה מתבלבל ונאלץ לסיים את דרשתו במהירות. במבוכתו נטש את הבימה בבושת פנים ועזב את המקום בפחי נפש.

עשרות רבנים ידועי-שם באו לעיר, אולם לאחר 'מבחן הדרשה' שבו על עקבותיהם, שבורים מעוגמת הנפש המרובה שהסבה להם חבורת העילויים של העיר.

החודשים נקפו וכיסא הרבנות בעיר נותר מיותר. הקהילה היהודית של קרקוב נשארה בלי מנהיג ומורה דרך, שינחה את העדה.

יום אחד, בשנת תרכ"א (1861), נודע כי לעיר עומד לבוא הגאון המפורסם רבי שמעון סופר, בנו של ה'חת"ם סופר'. הידיעה עשתה לה כנפיים בכל רחבי העיר, והכול ציפו ליום שבו יעלה המועמד החדש על בימת בית הכנסת המרכזי ויישא את דרשתו.

היום המיוחל הגיע. קהל רב התכנס בבית הכנסת. כולם ביקשו לראות את המועמד הנכבד, הנכון להתמודד עם חבורת האריות היושבת בשורות הראשונות.

ההיכל היה מלא מפה אל פה. רבים צבאו על חלונות בית הכנסת בתקווה לראות ולשמוע את הנעשה בפנים.

רבי שמעון סופר עלה על הבימה וסקר במבטו את הקהל. עיניו החדות קלטו מייד את חבורת העילויים המופלגים שהמתינו דרוכים למוצא פיו, שְׁשִׁים אֵלֵי קָרָב.

"בטרם אפתח בדבריי, אספר לכם סיפור", פתח רבי שמעון.

"יום אחד נודע לאבי, ה'חת"ם סופר, כי קצב מסוים מוכר לבני העיר בשר שיש פקפוק בכשרותו. אבי שלח מייד את השמש אל הקצב להזמין להופיע לפניו.

"הקצב, שהיה אדם חצוף ועז פנים, פער את פיו בקללות וגידופים וגירש את השמש מהאטליז בגסות. הוא לא הסתפק בכך אלא הזהיר אותו שאם יעז להופיע שוב בחנותו, יטעים אותו מנחת זרועו. אבי היה מזועזע למשמע הדברים. הוא ביקש מהשמש לגשת שוב אל הקצב ולהתרות בו שעליו להתייצב אצל הרב.

**בברכת התורה
דיון ברינה**

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמָה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וזכור - א' ניסן

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כותון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, חדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה **זיווג הגון:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר זרבה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
אריאל בן אביגיל: אהרון בן רוזה: משה בן רוזה
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: יקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נוארה: רות בת לינה: נורית בת רחל
לימור הודיה, ושחנה בנות תרון יפה

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: עדי בת מזל
יקטוריה תקוה בת רינה

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

בית זכריה פרשת בחוקותי

תורה וחסד – עלון מספר 475

סבא רבא כמז"ר סאלם במז"ר מתנא זכריה זצוק"ל זיע"א ראב"ד ביד"א נפ' ח' סיון
 סבי כמז"ר צאלח במז"ר סאלם זכריה זצוק"ל זיע"א אב"ד ביד"א נפ' כ' אדר
 כבוד אבי ועט"ר מז"ר עובדיה בכמז"ר צאלח זכריה זצ"ל נפ' ו' אייר
 כבוד אמי מורתי מרים בת צאלח זכריה ע"ה נפטרה ה' ניסן

עורך העלון: בנם מאיר זכריה

שעון קיץ		שנה עשירית		אייר תשפ"ד		שבת שלום ומבורך	
שקיעה	חצות	ס"ז קר"ש ב	ס"ז קר"ש א	ר"ת	יציאה	כניסה	עיר
19:44	12:37	9:06	8:22	21:12	20:22	19:03	ירושלים
19:43	12:39	9:07	8:24	20:09	20:25	19:22	תל אביב
19:46	12:38	9:05	8:21	21:13	20:26	19:26	חיפה
19:43	12:38	9:08	8:25	21:09	20:22	19:22	באר שבע

להצלחת כל חיילי ישראל נ"י לרפואתם של כל הפצועים הי"ז
 וחזרתם של כל השבויים במהרה בריאים ושלמים הי"ז

שבת מברכים: המולד יהיה בליל שישי בשעה 12:25 ו-9 חלקים ראש חודש ביום השישי
אם בחוקותי תלכו... ואכלתם לחמכם לשובע (כו ג-ה)

אם בחוקותי תלכו, פירש רש"י: שתהיו עמלים בתורה.

כתב מרן מאור ישראל רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א: קיימא לן. אם אין תורה – אין קמח, ובזכות התורה יש פרנסה, ולכן תיקנו לומר מזמור 'אשרי יושבי ביתך' שיש בו כ"ב (22) אותיות התורה, וגם מוזכר בו פסוק של פרנסה שהוא: "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון".

אבל הפסוק (תהילים קלו כה): "נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו" נתקן ונאמר על אותם כ"ו (26) דורות שהיו לפני מתן תורה שזן אותם הקב"ה בחסדו דכתיב "דבר ציוה לאלף דור" – תתקע"ד דורות לפני בריאת העולם, ועוד כ"ו דורות עד זמן מתן תורה. אבל עתה (לאחר מתן תורה) – הדבר תלוי בתורה. (מאור ישראל, ח"א ברכות ד' עמ' ז)

אם בחוקותי תלכו (כו ג)

בספר מכתב מאליהו (ח"ב) להרב אליהו דסלר זצ"ל נכתב. האדם העמל בדבר מסויים, כמידת עמלו מתקשר הוא אליו, ואהבתו לדבר זה מתגברת והולכת עם הגברת היגיעה. "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו" (פסחים נ.) לא בשכלו אלא בידו; פירוש. מה שקנה בהשתדלותו בעמל. מכאן שלעולם הבא אין תורתו של אדם נידונה לפי כישרון שכלו, אלא לפי עמלו בתורה.

כתוב ב"מסילת ישרים" פרק ז: "הזריזות היא מידת שלמות גדולה... ומי שמתגבר ותופש בה כל מה שיוכל, הנה לעתיד לבוא יזכה לה באמת, אשר הבורא יתברך יתמנה לו בשכרו, חלף מה שהשתדל אחריה בזמן עבודתו".

סיפור

מעשה נפלא על קבלת עול תורה כפי שסיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: הגר"מ קפלן שליט"א סיפר מעשה שהיה בבעל תשובה, לאחר שעשה את השירות הצבאי שלו החל את לימודיו בישיבה. וכשהגיע הזמן שבו היה צריך לעשות מילואים בצבא, ניסה להשתחרר מכך, אבל כיוון שעל פי הכללים חלה עליו חובת המילואים, לא הסכימו לשחררו.

כשהגיע לשירות המילואים הורו לו מפקדיו לנהוג בקומנדקר (כלי רכב צבאי גדול מימדים, המשמש בדרך כלל להסעת חיילים בשדה הקרב). היה זה פלא גדול, כיוון שנהיגה ברכב כזה מצריכה התמחות מיוחדת ומי שלא נהג ברכב זה מעולם, לא יסתגל אליו כל כך מהר. המפקדים של בעל התשובה הורו לו להתחיל מיד לנהוג בפעילות מבצעית.

ואת אשר יגורנו בא, החייל עשה תאונה והרג, רח"ל, את אחד ממפקדיו. נקבע לו זימון למשפט, וכיוון שהעונש הקל ביותר שאפשר לגזור עליו הוא חמש שנות מאסר, יעצו לו חבריו לשכור עורך-דין מקצועי.

כדי להקל על צעדיו של בעל התשובה, נכנס איתו הגר"מ קפלן למרן ה"סטייפלער" זצ"ל. כאשר שמע מרן את הפרטים, והבין שמדובר באברך המוסר את חייו לתורה וליראה, אמר לו שאין צורך לשכור עו"ד מקצועי, ואפשר להסתפק בעו"ד שמעמיד הצבא לרשותו של כל חייל העומד למשפט.

כאשר התקרב זמן המשפט, אמר עוה"ד הצבאי לחייל שהשופט שאמור לשבת בדינו ידוע כמי שמחמיר מאוד במשפטי הצבא, ובמיוחד עם לומדי תורה. חוששני מאוד, שהוא יחמיר בדיןך ויגזור עליך הרבה יותר מחמש שנים.

הרב קפלן נכנס שנית עם בעל התשובה אל ה"סטייפלער" ששאל: "מה הזמן שתצטרך לשבת בכלא?" החייל השיב שמדובר בחמש שנים.

"תקבל על עצמך ללמוד חמש שנים בקבלת עול תורה אמיתית, והמקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ!"

אמר מרן בעל "קהילות יעקב". ובעל התשובה אכן קיבל על עצמו באותו מעמד את הוראת מרן.

והנה מגיע יום המשפט. בעל התשובה מגיע לבית-המשפט ועוה"ד כבר מצביע לו על השופט ההוא היושב במשפט. כל מי שיצא מהאולם היה בפנים נפולות.

מגיע תורו של החייל להיכנס למשפט. עוד דקה-שתיים והוא בפנים. שמו מתנוסס על השלט בחוץ, כמי שצריך להתכונן להיכנס...

לפתע יוצא עוה"ד ועל פניו ארשת תדהמה. "משהו לא צפוי אירע זה עתה, ונדמה לי שהיה לך נס גדול מהשמים!" – אמר לבעל התשובה שישב במסדרון.

"ממש בזה הרגע הודיעו לשופט שחמותו אושפזה בבית-רפואה, ושהוא חייב להגיע מיד. ועכשיו יחליף אותו שופט אחר..."

ואכן כך היה. כשנכנס לבית המשפט, קרא השופט המחליף את פרטי האישום ובמקום לפנות אל הנאשם, הוא פונה אל התובע הצבאי וגוער בו: "איך נתנו לחייל שלא נהג מעודו בקומנדקר לנהוג בו בפעילות מבצעית; הרי הינכם אשמים בכל מה שקרה!"

בסופו של דבר האשים השופט את הצבא ברשלנות ופטר את החייל מכל אשמה, אם כי שלל ממנו את רשיון הנהיגה לשנה. השלילה עצמה הייתה לברכה, כי על ידי כך לא יכול היה לשמש כנהג, וממילא שיחררו אותו מהשירות הצבאי לגמרי.

היש לנו דוגמא טובה יותר ל"כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך

ארץ" (פרקי אבות פ"ג מ"ו)?! (ברכת דוד)

. אם בחוקותי תלכו (כו ג)

רש"י. שתהיו עמלים בתורה. מפרש הרב זווין בספרו לתורה ולמועדים, שכל עמלכם, שאתם עמלים ויגעים, כולל "אדם לעמל יולד", וכן "בזעת אפיק תאכל לחם", וכן כל העסקים שלכם

ז. מותר לומר לחברו חפץ זה עלה לי כך וכך אם הוא דרך סיפור בעלמא, אבל אם חברו מעוניין לקנות את אותו חפץ אסור. (אך טוב וחסד).

ח. מותר לטלטל מוקצה ע"י נפיחה ואין זה נהשב שמטלטל מוקצה (שו"ע שח, מג).

פתגמי חסידים

אמר רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל: ההולך בדרך התורה, הוא הגדול שבסיגופים לגוף.

מילי דבדיחותא

לא היה לי כסף לקנות דלק, אז מה עשית? מכרתי את המכונית, ובכסף שקבלתי קניתי דלק.

חכמת חיים

בנוהג שבעולם – האומר אינו עושה והעושה אינו אומר.

ענייני רפואה - מלפפון

המלפפון מצויין לכל מחלות בדרכי העיכול, כגון דלקות ופצעים. מיזגו קר ולח, מגביר שתן, טוב נגד כיבים בשלפוחית השתן ונגד אבנים וחול בכליות ובשלפוחית.

תשובות מפרשת אמור

שאלה: היכן 'כפות' ולא 'ידיים'? . **תשובה:** כפות תמרים

חידה: מה ההבדל בין שמירה לעשייה? **תשובה:** שמירה זה הלימוד, עשייה זה המעשה.

ענו 20 הזוכה: יעקב שמואל יעקובי נ"י מודיעין עילית

שאלות מפרשת בחוקות

שאלה מדוע יאפו עשר נשים בתנור אחד? .

חידה: איזה בית הוא גאון?

השתתפות בהגרלה צריכים לענות על השאלה והחידה.

הפותרים נכונה תיערך הגרלה תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע.

הגרלה על מיקרופון קריוקי בלוטוס ובוקסה.

רפואה שלימה: שולמית בת חיים. הרב יפת שליט"א בן חנה. ציון בן חנה. שלום בן זיהרה. אביבה ר. בת חיים. נחמה עליזה בת חיים. סגולה בת שרה זרהה. מנשה בן ברכה. נתן בן מאיר. משה בן חיים. אהרון בן חיים. הרב אהרון ב"ר יוסף. ינון ב"ר עובדיה. יונה בן אסתר איטה. פרידה לאה בת צילה. לולו לאה בת אדל. יהודה בן עפיה. הרב שלמה יוסף בן חממה יונה. אירן בת גוהר. מאיר בן עיישה. נריה בן רחל. אהרון בן מרים. יוסף בן אסתר. הנריאט רבקה בת מרים מיריל. פנינה בת אלקה. שמואל בן מרים. מאיר בן שמחה אלגרה. יהודית אהובה בת סאסי. **לזיווג הגון:** מרגלית בת מרים. נתנאל צבי בן יהודה. דוד בן פלורה. יאיר ב"ר יהודה. דוד בן לירן. יוסף חי בן גאולה חיה. תמיר בן מרים. יוסף חיים בן בהיה. אושרת בת טובה. שילת בת איתן. לירון שירה בת עופרה. ליסוף יוסף בן עופרה. אפרת מיכל בת שרה דינה. מוריה נאוה בת אורה. ישי בן שלמה. רפאל בן מלכה. **להצלחה בכל:** הרב אריה מכלוף בן אסתר. יפה איווט בת שמחה. אברהם בן שרה. סימי רחל בת טובה. ציפורה בת שרה. אורן בן סימי רחל. מאי בת שרון. אלה שרה בת מאי. תמר רבקה בת מאי. שיר אביגיל בת מאי. הרב יאיר בן שרה. יהודה ב"ר עובדיה. נסים בן לולו לאה. ניב בן אביחי. אסתר ב"ר עובדיה. הרב הראל בן דורית. מאיר בן לולו לאה. אביחי ב"ר עובדיה. דורית בת תמר. שלום חי ב"ר זכריה. סעדיה בן שושנה. מרגלית בת שמעה. יחזקאל בן הלה. עופרה בת אביבה בתיה. יחזקאל בן שרה יוטא. אהרן טוביה אריה בן איטה יהודית. טליה בת ניב. דוד רחמים בן הינדא ריזל. אברהם בן תמר. רחל בת מרים. **לזרע של קיימא:** שילה בן ברכיה וחני ב"ר בנימין. אברהם בן יוקי ויהודית בת אסתר. יונה יוסף בן לאה ויעל בת רבקה.

לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מו"ר מתנא במו"ר סאלם זכריה זצוק"ל מרן מו"ר הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זצוק"ל זיע"א.

הצדיק משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב זצ"ל. מרן מו"ר הגאון רבי שמעון ב"ר דוד בעדני זצוק"ל. רבי זכריה בן סאלם ונה זצ"ל

הסבא צאלח במו"ר מתנא ז"ל. הר"י זכריה במו"ר צאלח זכריה זצ"ל. חיים בן יחיא והב ז"ל. ר' בנימין בן מנצור דעוס ז"ל. אליהו בן צדוק אהרון ז"ל. אליהו מגורי ז"ל ב"ר מרדכי נ"י. אליהו בן חיים והב ז"ל. אברהם בן יוסף סאלם מדמוני ז"ל. הרב שמואל ב"ר אהרן בבי ז"ל. יוסף בן יעקב שלום ז"ל. סבתא רבא סעדי ב"ר יוסף זכריה ע"ה. ישראל בן מרים. **כל חיילי ישראל הי"ד.** מרדכי יוסף בן אליהו זיידל טובל ז"ל. סבתא שמש בת צאלח זכריה ע"ה. שמש במו"ר סאלם זכריה זצ"ל. הדסה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעד מרחום ע"ה. הדודה יונה חממה בת יוסף והב ע"ה. הדודה עליה כודרה בת יחיא זכריה בידני ע"ה. חבצלת ב"ר עובדיה ז"ל בידני. מרת רוזה בת סעדה ז"ל. מרת אורה מעודה ע"ה במו"ר חסן זכריה זצ"ל. מרים בת בילה ז"ל. מרים בת קאמר כהן ע"ה. שרה בת שמעון טיירי ע"ה שרה ז"ל בת זוהר קארו נ"י. אחותי מירב ב"ר עובדיה ז"ל. ובתה מוריה ז"ל בת שלמה אנקונינה נ"י. גיסתי רחל בת חיים בן שמואל ע"ה. הצדקת שמחה אלחוד ע"ה. הרה"ג דוד גדליה במו"ר שלמה יגאלי זצ"ל. יוסף בן נור. הר"י שלום דוד (דיויד) יוזשעף ז"ל. הרה"ג צהל ב"ר רחמים שרפי זצ"ל. רבי שמעון ב"ר שלום זוהר ז"ל

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים זצ"ל כ"ה אייר עד ב סיון תשפ"ד

כה. רבי חיים חורי. רבי שלמה אמסלם. רבי חיים מקוסוב. רבי משה יצחקוף הכהן. רבי יעקב לוברבוים. **כו.** רבי סעדיה גאון. רבי משה חיים לוצאטו. רבי שלמה האדמו"ר מזוועל. רבי עמרם ציון אזולאי. רבי יצחק מוואלוז'ין. **כז.** רבי יצחק אבולעפיה. רבי אליעזר זאב רוזנבוים מקרעטשניף. רבי ירחמיאל י. מ. קאליש מאמשינוב. הצדקת סול סוליקא חג'וואל. **כח.** שמואל הנביא. רבי יצחק מקורביל. **כט.** רבי בן ציון אטון. רבי מאיר מפרמישלאן. רבי משה סוויד. רבי אברהם הכהן. רבי פנחס הכהן רבין.

א. רבי יוסף ניסים בורלא. רבי מאיר הלוי הורביץ. רבי אברהם מנחם מ. שטיינברג. **ב.** רבי יעקב שאול דוויק הכהן. רבי ישראל הגר מויז'ניץ. רבי ח. אלעזר שפירא ממונקטש. רבי נתן יהודה אורטנר. רבי דוד שלוש. רבי מדרכי בן שמעון. רבי יעקב דוויק הכהן.

עלון

ה'תשפ"ב

למנוח הרב ה'תשפ"ב

ב"ד

ה'תשפ"ב (79) תמוז

פרשת-בחוקותי

כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ

רש"י אם בחוקותי תלכו שתהיו עומלים בתורה כתוב במסכת אבות (ג,ה) כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, אם אדם מקבל על עצמו עול תורה הקב"ה מסיר ממנו עול מלכות, שום משטר אינו יכול לו, הוא מעל חוקי המשטר בנוגע לתורה ולקיום מצוות וכן עול דרך ארץ היינו פרנסה וכלכלה

סיפור רבי יעקב טייטלבוים ז"ל שהיה עובדא בדידיה בעיר וינה בירת אוסטריה. שלושה חדשים אחרי שהגרמנים ימ"ש ספחו את וינה, הופיעה לפניו אישה אחת בקול בוכים ואמרה שחטפו את בנה יחידה ואין היא יודעת אנה הלך. כבר שבועיים שעבר מאז ראתה אותו בפעם האחרונה, ואין היא יודעת מה לעשות. ענה לה הרב כל המקבל עליו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ, שאל אותה הרב האם את מבטיחה שאם בנדך ימצא הוא יתמסר ללימוד התורה?? ענתה לו האישה בלי היסוס, כן רבי אני מסכימה. אמר לה הרב אייב צאי וחפשי אותו וודאי שתמצאי אותו בע"ה. **מספר שהאישה יצאה** מביתו ותוך שעה שבה עם בנה. וכיצד זה קרה?? מייד כשיצאה מבית הרב הלכה לתחנת המשטרה הקרובה. חדורת אמונה מדברי הרב, ואמרה להם בתקיפות תנו לי את הבן שלי. הקצין שהיה שם התפרץ כנגדה אבל היא לא נבהלה, ואמרה שוב בתקיפות תנו לי את הבן שלי. הקצין שאל אותה לשמו של בנה ולאחר שכנס לחדר השני חזר כעבור דקה עם בנה, סופו של הסיפור שהאישה שלחה את הבן לארץ ישראל ללמוד תורה וכך ניצל מההשמדה הנוראית של ששת המליונים הי"ד.

למוד התורה נקרא "על", מפני שהתורה דורשת מהאדם עמל רב וגיעה רבה, וכמו שאמרנו במסכת ברכות (דף סג) על הפסוק במשלי: "כי מיץ חלב יוציא המאיה", במי אותה מוצא המאיה של תורה (שזוכה להורות הוראות בישורא!) במי שמקיא חלב שניקן מאמו על דברי התורה.

במלחמה העולמית הראשונה, באו בחורי הישיבה אצל הגאון רבנו החפץ חיים, לדעת מה יעלה בגורלם, האם ישחררו מן הצבא או לא.

השיב להם הרב: בני, זכרו מאמר התנא באבות, "כל המקבל עליו על תורה מעבירים ממנו על מלכות". עלולים אתם לשאול, למה לא, מן הדין היה שכל בחור ישיבה יהיה משתחרר מן הצבא, ומדוע אנו רואים שפמה בחורי ישיבה נתפסים לצבא (אם כי לפעמים רק לזמן מה)? התשובה לכך היא, כי מן השמים מודדים לאדם מדה כנגד מדה. והכל תלוי במהות של "המקבל" על תורה, כי מי שהקבלה איתנה וחקקה אצלו, ומתבטאת בצורה תקיפה שהוא מתמיד גדול בתורה, מעבירים ממנו על מלכות לחלוטין. אבל מי שמתרשל ומגלה רפיון בקבלת על התורה, ו"המקבל" אצלו נושא אפי חלש, אזי גם "מעבירים" מתבטא אצלו בצורה רופפת, והוא נתפס לצבא תקופה מסוימת.

נמצא, שתוקפו של המקבל על תורה, בתוקף המעבירים ממנו, שאם מקבל בשלמות ובתקף, גם השחרור הוא מלא, ואם לאו לאו. סגלה מיוחדת לחשובי בני שהנולדו יהיה שאלו לה' כשמואל שהיה חנה שיהיה שאל לה' להתחייב שהבן יהיה בן תורה ויעסוק בתורה כל ימיו

מסופר על אמות של אחד ממקורבי ה"חפץ חיים" היתה נשואה פעשר שנים ולא היה לה ילדים. היא באה אל אחיה ובקשה ללכת עמה ל"חפץ חיים", לבקשו לעורר רחמים עליה שתזכה לבנים. לאחר שבאה עוד פעם עם בעלה והפצירו מאד ב"חפץ חיים" לבקש רחמים עליהם, הואיל להתפלל עליהם, ואמר להם בזה הלשון: -האם תקבלו עליכם שהילד הנולד יהיה שאול לה' כל ימי חייו: תקף ענה האיש, שהוא מקבל עליי. שאול ה"חפץ חיים" פעם נוספת. כדי שיוזר את אשר הוא מתחייב, והאיש ענה עוד פעם שהוא מקבל עליו. בשנה ההיא נולד להם בן זכר. (מסתמא אמר בלי נדר) בבוא הבשורה לאחיה, ספר ל"חפץ חיים". פנה ה"חפץ חיים" ובקש את האח שאול יגלה לשום איש באמרו: אם יתפרסם הדבר, הלא עלי לברח מן העיר ולהקבא, כי לא יהיה לי עת פנוי ללמד מלה. לאחר פטירת ה"חפץ חיים" נתפרסם הדבר.

כתב בעל האגלי טל שכל הלומד תורה בהתמדה וברצף אני ערב לו שלא יהיו לו שום בעיות פרנסה **בכלל המקבל עליו עול תורה מסירים מעליו עול דרך ארץ היינו שלא יהיו לו בעיות של שלום בית אלא אשתו תבטל אליו אם משקיע בלימוד תורה לפי יכולתו והשגתו**

פעם אחת, בא לפני הגאון הנצי"ב רב נפתלי צבי יהודה ברלין עשיר מפלג ובעל עסקים גדולים, וספר לו, שאף על פי שמצבו החומרי במעמד טוב והולך במישרים, וגם אין לו מה להתלונן בכלל על דך, והכל לפי רוחו. אך כל זה הוא רק עד מפתח הבית שלו, כי כשהוא נכנס לביתו, חש ומרגיש מועקה בלב, ומרגיש עצמו משפל ונדכה בגוף ובנפש, וכאלו גיהנם פתוח לו מתחתיו.

שאל הרב מדוע הוא כדך? השיב לו האיש, משום הנהגת אשתו עמו, כי לא רק שאינה נוהגת בו בכבוד הראוי שצריכה אשה לתת לבעלה, אלא היא גם נראית כמושלת עליו, ומבטלת את כל קיומו. אינה מתחשבת כלל עם דעתו ועם דבריו, והיא רודה בו בתקף ובחזקה, עד כי הוא מרגיש עצמו בביתו כפסל וכעלוב, והיא מושלת בכל. ובנוסף לכך, גרמה גם שמשפטי הבית והעוזרים שומעים רק אליה, והוא נשאר כמו גלמוד ובודד, ואין מי שפונה אליו, ואין מי שדורש בטובתו.

שאל אותו הרב לאורח חיי ולסדרי יומו משעות היום והלילה. ענה האיש ואמר: רוב ימי מקדשת לעסקי, לעריכת מכתבים והשפונות, ולקבל פני אורחים סוחרים וכדומה, פנהוג בעסקים רחבי ידים. הוסיף הרב לשאול: האם יש לך שעה או שעות לקביעות עתים לתורה? ענה לו האיש: כי העסקים הגדולים, שוללים ממנו את כל זמנו כמעט, ולכן אין לי זמן לקבוע עתים לתורה. אמר לו הרב: הנה מצאתי את המפתח לחידה מדוע הנהגת בידך לא כדרכך כל הארץ, ואפרש לך דברי. הנה הכתוב אומר בספר "משלי": "ברצות ה' דרכי איש, גם אויביו ישלים אותו", ואמרו על זה במדרש: "אויביו זו אשתו [שנאמר אויבי איש אנשי ביתו]. והפעם שהאשה מכנה בשם "אויב", הוא על פי מה שאמרו במסכת זבמות (סג.) על הפסוק "אעשה לו עזר כנגדו", וזה - עזרתו, לא זכה - הרי היא מנגדתו ונעשית אויבת שלו. ובכן, כדי שיעשה לך ח' יתברך שלום עם אויבך שזו אשתך, עליך לעשות מעשה שבגללו ירצה ה' את דרכך. והדבר היותר רצוי בעיני ה', היא - העסק בתורה, ועל כן אמרו, כל העוסק בתורה, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו (עבודה זרה יט.).

ולכן אינך לך, שתסדר מהלך עסקיך וכל ענייני היומיים באופן כזה, שתוכל לקבוע עתים יום ליום לתורה, ואז אני מבטיחך, כי אשתך תרצה לך ברממות המעלה, ותתנהג עמך בכבוד ובגבומוס, כחובת כל אשה לבעלה, כדת של תורה ובדרכך ארץ.

הגאון סיים את דבריו ואמר: ואני מבשרי אהנה, כי בטרם הגיעתי למעלת התורה, בקנן הראוי לפי ערכי, היתה אשתי עונית אותי ורק אחרי ששקדתי בתורה כראוי לפי ערכי, השלמה אתי אשתי, וכך היא דרפה של תורה, כך סגלתה וכך זכותה. עשה העשיר כדברי הרב, וכן הצליח בכך.

הנה לפנינו עצה בדוקה ומנוסה מגאון ישראל, אשר על ידה זכה האדם להביא את השלום לביתו, ולא פאותם שחושבים לותר על שעות תורה למען השלום ביתי? שאלם, אלא ונהפוך הוא, שעל ידי שבורחים מהשעורים, נגרים להם חרוב והפרעות בשלום הבית, ולא זו הדרכ להשכין שלום בביתו. יתמיד הבעל לקבוע עתים לתורה, ויראה ברכה ושלום ביתו.

מסופר על אברך בישיבה שבה לרבו וסיפר לו שאשתו מזולתת בו מאוד, לא מגהצת לא מכבסת ולא מבשלת ומבזה אותו והוא אינו יודע מה לעשות! אמר לו הרב תראה אתה במקום להגיע לכולל בשעה תשע אתה תמיד מאחר בחצי שעה או יותר וכמוכן אתה קודם הולך להכין לך נס קפה לא לפני שאתה עושה כמה שיחות בפלאפון וסיגרית ורק מאוחר יותר אתה נכנס לכולל ועד שאתה פותח את הגרמא זה עוד רבע שעה ובמקום ללמוד אתה מדבר הרבה עם החברותא, וכיוון שזהו היחס שלך לתורה זהו היחס של אשתך אליך שנאמר 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם' ואין מים אלא תורה, ולפי הפנים והרצינות שלך אל התורה כך הפנים עם האשה שלך אליך, אני מציע לך תתחיל להתמיד וללמוד בחשק כך גם הבית ישתנה, והאברך הנייל קיבל על עצמו והשתנה מאוד לטובה וכעבור חודש ימים בא לרבו ואמר לו שעל אשתו נאמר אשת חיל מי ימצא ולמה? כי נודע בשערים [של ביהמ"ד] בעלה. קבל עליך עול תורה או קבע עיתים לתורה לפי יכולתך ותזכה לעולם הזה ולעולם הבא

סיפר הגרי"מ פיינשטיין על דודו הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל: אחרי המהפכה הקומוניסטית ברוסיה בזמן שהבולשביקים בססו את השתלטותם בכל ערי רוסיה ורוסיה הלבנה, והיבסצקים הגבירו את מעשיהם בעקירת הדת מכל צד, במסגרת רדיפת הרבנים הם הוציאו את הגאון ר' משה פיינשטיין מדירתו, ואת משפחתו. בלית בררה עבר לגור בחדר הסמוך לבית הכנסת. כל התגורר בצער גדול מאוד עם משפחתו בחדר אחד, שהיה בתי מרוצף כי אם רצפת חול, וכך באותו חדר ובתנאים אלו, ישב שם רבי משה ולמד בהתמדה גדולה ללא הרף. שם כתב חידושי תורה כדרכו ללא הפסקה במשך תשע שנים.]

זכה להבנה עמוקה בתורה בזכות תפילה בציבור ומעומק הלב שיזכה להבנה
 שמעתי עובדה אחת נפלאה בטיב כוחה של תפילה. באחת מהשיבות קטנות החשובות שבירושלים, ישב בחור אחד בן טובים, שמשום מה לא הצליח בתלמודו, מוחו היה סתום ושכלו קלוש, ושום לימוד לא נקלט בראשו. אך רצונו היה עז. הוא ניסה את כוחו שוב ושוב, ללא הצלחה, כישרונותיה החלשים לא קידמוהו ליום הישג ממש בלימודיו, ועל אף היותו בחור ירא שמים, נעים הליכות, ובעל מידות טובות, לא עלה לתלמודו בידו. מהר ימים הסובים שבישיבה נקשר מאד בנפש בחור זה, והשקיע בו עבודה יתירה. לאחר גמר השיעור ישב עמו מדי יום וישני עמו כמה פעמים את הגמרא עם התוספות וכו', אבל גם לאחר השיעור הפרטי המיוחד, לא נקלט בראשו אף לא תוספות אחד על בוריו, שלא לדבר על המפרשים הרבים שנאמרו במהלך השיעור. מגיד השיעור המסור היה אובד עצות. זוהי תופעה נדירה למדי, שכן על פי רוב מי שמשקיע ומתייגע בתלמודו הרי הוא מתעלה ומצליח, ואילו בחבור הנחמד דן, על אף התמדתו ויגיעתו בעקביות, אינו עולה ואינו מתעלה בתורתו כלום. לאחר רוב מאמצים שלא נשאו פרי, החליט מגיד השיעור לנסוע עם החבור אל מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל (שליט"א) בבני ברק, ולבקש עצה וברכה בדבר. מצאו להם אפוא הרב ותלמידו יום מתאים, שלא על חשבון לימודי הישיבה, ונסעו לבני ברק, בהגיעם לבית הרב ונקראו אל הקודש פנימה, פתח מגיד השיעור בשבחו של החבור הניצב עמו, בתפילותיו ובהלכותיו וביראת שמים שלו, אבל משום מה אין תלמודו עולה בידו כלל! התחייך רבי חיים למשמע השאלה, ואמר: "כנראה צריך קצת יותר יגיעת התורה! שאין התורה נקנית אלא בעמל וביגיעה קשה!" אמר מגיד השיעור, שיכול הוא להעיד מקרוב, שהרבה יגע אותו בחור ומנסה בכל כוחו, אך הראש חלש, והוא אינו מצליח לקלוט ולהבין! פנה רבי חיים אל החבור, ושאלו ברוב ישיבה: "האם הנך מתפלל ומבקש על הצלחת התורה?" "בבואי" "וענה החבור", תמיד בוכה אני ומבקש בדבר, אבל לצערי עדין לא נעניתי. "תקבל על עצמך להתפלל תמיד תפילה בציבור, ושלא להפסיד תפילה בציבור במסירות נפש!" "חתם רבי חיים את הישיבה, וברכס אותו בחור בקבלה גמורה, שלא לוותר בשום אופן על תפילה בציבור, אף במסירות נפש! חלפו ימים, והחבור סיים את חוק לימודיו בישיבה קטנה, והתקבל לאחת הישיבות גדולות הטובות ביותר, הודות ליראתו ולנועם הליכותיו. לאחר כמה שנים, הופיע יום אחד בחבור היקר בליקור בישיבה קטנה בה למד בנערותו כנהוג, ונכנס לחדרו של אותו מגיד שיעור שהיה קשור אליו בעבותות אהבה תמיד. מגיד השיעור שמח לקראתו. להפתעתו, מניח החבור לפניו על השולחן, קונטרס נאה "חידושי תורה במסכת יבמות". המשעלעל הרב מעט בעמודי הקונטרס, מצאו מלא וגדוש בחכמה ועמקות נפלאה, ומלבד הבהירות וההסברה היפה בהצעת הדברים, ניכר גם בתחילת לימודי הישיבה גדולה אל הבנתו כמעט כלום, כהרגלי ימים ימימה... במהלך השיעורים יכולתי רק להביט בקנאה בחברי העולים ומתגדלים בתורתם מדי יום ביומו, ואילו אני תקוע במדרגת תורתית כמעט כשל ילד בחידור... לקראת סוף הזמן יצאה הישיבה לנסיעה, לתפילת יום כיפור קטן במירון יצ"ו ולשאר המקומות הקדושים שבגליל. היה זה ביוסחמישי, ערב ראש חודש מוקדם. הטיוול נמשך עד שעה מאוחרת בלילה. כשחזרתי לבית בשכונת רמות בירושלים, היתה השעה מאוחרת מאד. ישיבת עם הורי היחידה בשעה זו למצוא מנין למערב, היא בבית הכנסת הגדול שבשכונת זכרון משה יבמרכתי העיר. אך כיצד מגיעים עתה לזכרון משה! התחבורה הציבורית כבר מזמן אינה פועלת! החלטתי, שלאור הקבלה שקיבלתי על עצמי, מוכרח אני לכל הפחות לעשות השתדלות בדבר. יצאתי אפוא מן הבית, והרחקתי לכת עד כביש רמות המרכזי. שדרות גולדה, [בנסיון למצוא אולי טרמפ שיקח אותי לזכרון משה. אך הכביש היה כמעט ריק, מכוניות בודדות שחלפו על פני, שעטו ביעף, ולא עצרו כלל. לאחר זמן רב של המתנה בקור הירושלמי, החלטתי שאני נשאר להתמתן כאן עוד עשר דקות; אם עד עשר דקות מוצא אני דרך להגיע לזכרון משה הרי טוב, ואם לאו הריני חוזר הביתה, ובלית ברירה אתפלל הפעם ביחידות, וההכרח לא יגונה! כעבור שבע וחצי דקות בדיוק נעצרת על ידי מכונית, ובתוכה יושב יהודי ירא שמים שהכרתי משכונתנו, ושואל אותי בחביבות: "להיכן? לזכרון משה?" עניתי: "טוב מאד!" "אמר האיש", גם פני מועדות לתפילת מעריב בזכרון משה!" ראיתי בכך הארה טובה מן השמים, והמשכנו בדרכנו. משהגענו לבית הכנסת כבר המתינו שם חמשה אנשים שעדין לא התפללו, יושבים ומצפים למנין שיתאסף, איתנו יחדו היו כבר עתה שבעה אנשים, ועדין חסרו שלושה למנין. חלק מהאנשים, בראותם כי אין מנין רצו ללכת לביתם, אך הוא ביקש והתחנן מכולם להתמתן עוד מעט, כי מוכרח הוא להתפלל בציבור! בשעה שלוש בלילה היה, ברוך השם, מנין שלם! יתיך החלה תפילת ערבית, בשעות האחרונות של הלילה. עבורי "מספר החבור", היתה זו תפילה מיוחדת במינה, מיד מתחילה הרגשתי שגורה תפילתי בפי, התפללתי ברגש ובכוונה רבה מילה במילה. אולם משהגעתי בתפילת שמונה עשרה לברכת אתה חונן, נפתח לבי בפתע פתאום; פרץ דמעות אדיר ניגר מעיני ללא הפוגה! בכיתי ובכיתי שם בפני בית הכנסת, מעולם לא חוויתי חוויה שכזו, ומעולם לא בכיתי בכי שכזה! ועמתי שם בפניתי בברכת אתה חונן (בלבד בערך כשלושת רבעי השעה כשיציבור המתפללים כבר מזמן סיים את תפילתו והתפזר אשתי אשתי-אשתי לביתו). יצאתי מתפילה זו כאיש אחר לגמרי, והרגשתי חברה חדשה ומחודשת! והואיל והיתה כבר השעה סמוכה לותיקין, ודרך חזרה לביתו עדיין לא היתה לפניו, החליט החבור להישאר בבית הכנסת ולהמתין עד אור הבוקר. בינתיים הוא שלף גמרא סנהדרין מן הארון, והחל ללמוד בה. והנה, להפתעתו העצומה הוא החל פתאום קולט ומבין! שבת אחת נפתח לו הראש חש בלימודו טעם מתוק וערב עד מאד, כפי שמעולם לא הרגיש, הכל האיר וזרח בפניו! בפעם הראשונה בחייו הוא קרא מלים בתוספות, והבין את עומק משמעותם! הן נמשך לו הלימוד תוספות אחר תוספות, והכל נהיר ובהיר במוחו ובלבו! והוא היה בשמחה עצומה, על הישועה הגדולה שעשה ה' עמו! וכך ניגש מתוך הכנה דרבה לתפלת שחרית, שהייתה בהתרגשות גדולה ובכביות עצומות. כשהגיע לברכת אתה רבה יליבו נפתח כאולם, וכל נפשו השתפכה לפני ה'! יאבינו אב הרחמן,

המרחם, רחם עלינו, ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל וכו', והאר עינינו בתורתך... "שום כשהגיע לברכת אתה חונן 'הוא געה בבכי נורא. הוא עמד כך וברכה זו זמן ארוך מאד, עד שהכביות של מעריב של אמתול לא היו אלא כמשל לעומת שחרית זו! לאחר תפילת שחרית, חזר לביתו, סעד פת שחרית, ונכנס תכף לחדרו. הוא הוציא את הגמרא הקדושה, והחל לומד בחשק רב והתלהבות עצומה. מכיון שזכה לחוש ערבות מתיקות התורה, היה חבל לו על כל רגע של ביטול תורה שיעור לטמיון! הכל זרח והאיר לו באור מופלא רום מעלה. כך ישב בחדרו ולמד כל אותו יום ששי בלי הפסק, עד שהגיעה שבת המלכה ופרשה כנפיה על פני תבל. אז סגר את הגמרא הקדושה. מחמד נפשו, ויצא אל בית הכנסת לתפילת קבלת שבת וערבית של שבת. לאחר תפילה חזר עם אביו לסעודת שבת קודש, שהיתה מלאה שמחה ואושר עצום לכל בני המשפחה כולה. הוא רומם את השבת וקדושתה למעלה עליונה ונשגבה. לאחר הסעודה פנה אליו אביו בבקשה, שהגיעה העת לפרוש למיטתו ולישון מעט, שזה כבר למעלה מיממה וחצי שלא נתן תנומה לעפעפיו, לאחר שבמשך כל יום חמישה היה בנסיעה, ובליל ששי וכל היום שלאחריו ישב רכון על תלמודו. אמר החבור: "אלמד לא עוד מעט... לאחר כך אלך לישון". אך אותו מעט נמשך על אותו ליל שבת עד שהגיע זמן קריאת שמע של שחרית! והוא הרגיש שהוא נמשך ונדבק יותר ויותר באור של התורה הקדושה, ולא היה מסוגל לעזוב תלמודו מרוב שקיקה ותשוקה. בשחרית של שבת התלווה עם אביו לבית הכנסת לתפילה, ולאחריה לסעודת שבת מלאה זמירות בשמחה עצומה! לאחר הסעודה כבר ראה בו אביו, שהוא מותש וחלוש, והכריחו להיכנס תכף למיטתו, ולישון כדי צרכו. מאותו היום נפתחו לו שערי אורה, לשעי תורה, ונעשה ממתי עצום, תלמיד חכם מופלג בהבנה עמוקה ובסברא ישרה בכל דבר, וזכה להתעלות עצומה בכתרה של תורה' [טיב המעשיות].

הנהגה מונית שרק הסייע את החזון והרב רוסטבנוג חזר בתשובה שלמה.
 סיפר יהודי למשפחת היינמן: "אבי המנוח ייסד תלמוד תורה בחיפה. בהגיעי לגיל בר - מצוה נסע אבא לבני ברק כדי להזמין את מרן היחזון אישי זצ"ל לסעודת המצווה הנסעה לכבודו. כדי לחזק את ידי אבי שהקים ישיבת בעיר חיפה, שתושביה היו רחוקים בזמנו משמירת מצוות, הסכים החזון"א להגיע לאירוע. בתקופה ההיא נחשבה נסיעה כזו לטרחה רבה, עד שאפילו נהגי מוניות סירבו לבצע למרות התשלום הגבוה שקיבלו על הנסיעה. אבא ז"ל נערך להשיג נהג-מונית שייאות לבצע את הנסיעה ולהביא את החזון"א לחיפה. לאחר מאמצים איתר נהג בשם 'בריק' שהסכים לנסוע מחיפה לבני ברק הלוך ושוב. אבל כיון שהנהג הויא לא היה אדם דתי, התנה עמו אבי שלא יגיע במכנסים קצרים, ושיתבוש כיפה על ראשו. הוא אף הוסיף ואמר לו: "אם אין לך בגדים מתאימים, אני אקנה לך בגדים מכובדים וכיפה." הנהג אכן הופיע לנסיעה בצורה מכובדת, וכשהגיע לבית החזון"א בבני ברק, היו שם, מלבד החזון"א, גם הר"ח גריינמן שהצטרף עמו לנסיעה, וגם הגר"ז רוסטבנוג זצ"ל [האש ישיבת בית מאיר] שהוצרך אף הוא לנסוע לחיפה מסיבותיו - הוא. הנהג מר בריק עשה מלאכתו נאמנה, והסייע את החזון"א ומלוויו מבי"ב לחיפה וחזרה. אך ראה זה פלא, הוא לא הגיע אל אבי כדי לדרוש את התשלום שעליו סוכם. אבי התקשר אליו ושאל: "מדוע אינך בא לקבל את הכסף?...". אך מר בריק משיב לו: "על נסיעה כזו אינני מוכן לקחת כסף". כשאבי שאל אותו למה הוא מתכוון, אמר הנהג: "די לי שזכיתי להסייע אדם גדול כזה, אינני מוכן לקחת תמורה על כך!". "אבא לא הירפה ממנו", סיפר הקשיש, "ואמר לו שהוא מצידי מחויב לשלם את החוב עד הפרטה האחרונה. אבל הנהג התעקש וסירב לקבל, גם אבא התעקש. הרהר הנהג כמה דקות. ולבסוף אמר כך: 'במשך כל הנסיעה שמעתי שהנוסעים הנכבדים מברכים אך ורק בבדי תורה, ולא העלו בשיחתם שום דבר מענייני העולם הזה. הבנתי מכך שהתורה היא דבר חשוב. ולכן אם ברצונך לשלם לי, תלמד איתי פעם בשבוע, מחצית השעה, והיה זה שכרי'. אבא הסכים לכך בשמחה רבה, הם קבעו לתלמוד מדי שבוע, וכמובן שהיה זה ללא תשלום. הנהג נהנה מאוד מהלימוד, ולאחר זמן ביקש מאבי שיוסיף לו עוד מחצית השעה. כמובן שאבא הסכים גם לכך. מר בריק החל להתקרב לתורה ולמצוות. עשה צעדים ראשונים בשמירת כשרות ושבט, עד שנעשה בעל תשובה גמור! ממשיך הקשיש ומספר: "יכול אני להעיד שכל בניו ונכדי של הנהג ההוא יצאו בני תורה יראים ושלמים, הנהגים בקלה כבחמורה!" [דרשן]

זכה לבנים בני תורה בזכות תלמודו הלימוד התורה
 סיפר יהודי לחבורתו: "אבי המנוח ייסד תלמוד תורה בחיפה. בהגיעי לגיל בר - מצוה נסע אבא לבני ברק כדי להזמין את מרן היחזון אישי זצ"ל לסעודת המצווה הנסעה לכבודו. כדי לחזק את ידי אבי שהקים ישיבת בעיר חיפה, שתושביה היו רחוקים בזמנו משמירת מצוות, הסכים החזון"א להגיע לאירוע. בתקופה ההיא נחשבה נסיעה כזו לטרחה רבה, עד שאפילו נהגי מוניות סירבו לבצע למרות התשלום הגבוה שקיבלו על הנסיעה. אבא ז"ל נערך להשיג נהג-מונית שייאות לבצע את הנסיעה ולהביא את החזון"א לחיפה. לאחר מאמצים איתר נהג בשם 'בריק' שהסכים לנסוע מחיפה לבני ברק הלוך ושוב. אבל כיון שהנהג הויא לא היה אדם דתי, התנה עמו אבי שלא יגיע במכנסים קצרים, ושיתבוש כיפה על ראשו. הוא אף הוסיף ואמר לו: "אם אין לך בגדים מתאימים, אני אקנה לך בגדים מכובדים וכיפה." הנהג אכן הופיע לנסיעה בצורה מכובדת, וכשהגיע לבית החזון"א בבני ברק, היו שם, מלבד החזון"א, גם הר"ח גריינמן שהצטרף עמו לנסיעה, וגם הגר"ז רוסטבנוג זצ"ל [האש ישיבת בית מאיר] שהוצרך אף הוא לנסוע לחיפה מסיבותיו - הוא. הנהג מר בריק עשה מלאכתו נאמנה, והסייע את החזון"א ומלוויו מבי"ב לחיפה וחזרה. אך ראה זה פלא, הוא לא הגיע אל אבי כדי לדרוש את התשלום שעליו סוכם. אבי התקשר אליו ושאל: "מדוע אינך בא לקבל את הכסף?...". אך מר בריק משיב לו: "על נסיעה כזו אינני מוכן לקחת כסף". כשאבי שאל אותו למה הוא מתכוון, אמר הנהג: "די לי שזכיתי להסייע אדם גדול כזה, אינני מוכן לקחת תמורה על כך!". "אבא לא הירפה ממנו", סיפר הקשיש, "ואמר לו שהוא מצידי מחויב לשלם את החוב עד הפרטה האחרונה. אבל הנהג התעקש וסירב לקבל, גם אבא התעקש. הרהר הנהג כמה דקות. ולבסוף אמר כך: 'במשך כל הנסיעה שמעתי שהנוסעים הנכבדים מברכים אך ורק בבדי תורה, ולא העלו בשיחתם שום דבר מענייני העולם הזה. הבנתי מכך שהתורה היא דבר חשוב. ולכן אם ברצונך לשלם לי, תלמד איתי פעם בשבוע, מחצית השעה, והיה זה שכרי'. אבא הסכים לכך בשמחה רבה, הם קבעו לתלמוד מדי שבוע, וכמובן שהיה זה ללא תשלום. הנהג נהנה מאוד מהלימוד, ולאחר זמן ביקש מאבי שיוסיף לו עוד מחצית השעה. כמובן שאבא הסכים גם לכך. מר בריק החל להתקרב לתורה ולמצוות. עשה צעדים ראשונים בשמירת כשרות ושבט, עד שנעשה בעל תשובה גמור! ממשיך הקשיש ומספר: "יכול אני להעיד שכל בניו ונכדי של הנהג ההוא יצאו בני תורה יראים ושלמים, הנהגים בקלה כבחמורה!" [דרשן]

זכה לבנים בני תורה בזכות תלמודו הלימוד התורה
 סיפר יהודי לחבורתו: "אבי המנוח ייסד תלמוד תורה בחיפה. בהגיעי לגיל בר - מצוה נסע אבא לבני ברק כדי להזמין את מרן היחזון אישי זצ"ל לסעודת המצווה הנסעה לכבודו. כדי לחזק את ידי אבי שהקים ישיבת בעיר חיפה, שתושביה היו רחוקים בזמנו משמירת מצוות, הסכים החזון"א להגיע לאירוע. בתקופה ההיא נחשבה נסיעה כזו לטרחה רבה, עד שאפילו נהגי מוניות סירבו לבצע למרות התשלום הגבוה שקיבלו על הנסיעה. אבא ז"ל נערך להשיג נהג-מונית שייאות לבצע את הנסיעה ולהביא את החזון"א לחיפה. לאחר מאמצים איתר נהג בשם 'בריק' שהסכים לנסוע מחיפה לבני ברק הלוך ושוב. אבל כיון שהנהג הויא לא היה אדם דתי, התנה עמו אבי שלא יגיע במכנסים קצרים, ושיתבוש כיפה על ראשו. הוא אף הוסיף ואמר לו: "אם אין לך בגדים מתאימים, אני אקנה לך בגדים מכובדים וכיפה." הנהג אכן הופיע לנסיעה בצורה מכובדת, וכשהגיע לבית החזון"א בבני ברק, היו שם, מלבד החזון"א, גם הר"ח גריינמן שהצטרף עמו לנסיעה, וגם הגר"ז רוסטבנוג זצ"ל [האש ישיבת בית מאיר] שהוצרך אף הוא לנסוע לחיפה מסיבותיו - הוא. הנהג מר בריק עשה מלאכתו נאמנה, והסייע את החזון"א ומלוויו מבי"ב לחיפה וחזרה. אך ראה זה פלא, הוא לא הגיע אל אבי כדי לדרוש את התשלום שעליו סוכם. אבי התקשר אליו ושאל: "מדוע אינך בא לקבל את הכסף?...". אך מר בריק משיב לו: "על נסיעה כזו אינני מוכן לקחת כסף". כשאבי שאל אותו למה הוא מתכוון, אמר הנהג: "די לי שזכיתי להסייע אדם גדול כזה, אינני מוכן לקחת תמורה על כך!". "אבא לא הירפה ממנו", סיפר הקשיש, "ואמר לו שהוא מצידי מחויב לשלם את החוב עד הפרטה האחרונה. אבל הנהג התעקש וסירב לקבל, גם אבא התעקש. הרהר הנהג כמה דקות. ולבסוף אמר כך: 'במשך כל הנסיעה שמעתי שהנוסעים הנכבדים מברכים אך ורק בבדי תורה, ולא העלו בשיחתם שום דבר מענייני העולם הזה. הבנתי מכך שהתורה היא דבר חשוב. ולכן אם ברצונך לשלם לי, תלמד איתי פעם בשבוע, מחצית השעה, והיה זה שכרי'. אבא הסכים לכך בשמחה רבה, הם קבעו לתלמוד מדי שבוע, וכמובן שהיה זה ללא תשלום. הנהג נהנה מאוד מהלימוד, ולאחר זמן ביקש מאבי שיוסיף לו עוד מחצית השעה. כמובן שאבא הסכים גם לכך. מר בריק החל להתקרב לתורה ולמצוות. עשה צעדים ראשונים בשמירת כשרות ושבט, עד שנעשה בעל תשובה גמור! ממשיך הקשיש ומספר: "יכול אני להעיד שכל בניו ונכדי של הנהג ההוא יצאו בני תורה יראים ושלמים, הנהגים בקלה כבחמורה!" [דרשן]

[יד] אסור לתן מעות לנוכרי מערב שבת לקנות לו בשבת; וכן אסור לתן לו פרקמטיא למכור לו בשבת, אבל אם לא אמר לו לקנות או למכור בשבת, אלא נתן לו בסתם, אף על פי שהנוכרי קונה או מוכר בשבת, ומותר; ובלבד שיקוף יש שכר טרחה כדי שיהיה הנוכרי אדעתא דנפשא קעביד. ודוקא בהיכא דאפשר הנוכרי לקנות או למכור זה בימי החול, אבל אם אי אפשר לו לקנות או למכור אלא דוקא בשבת, כמו במקומות שיום השוק שלהם הוא ביום שבת דוקא אסור דהוי ליה כאילו אמר לו בפרוש לקנות או למכור בשבת. ובצורך גדול מאוד ובנוק גדול ונותן לגוי בסתם ואינו מזכיר לו שבת וקצץ עימו אף על פי שהשוק הוא רק בשבת יש להתיר, וכן ספינה המקבלת רק בשבת ויש צורך גדול מאוד ונוק גדול אם לא יתן צרורות הכסף לרב חובל או צורך אחר גדול מאד בזה יש להתיר שימסור הישראל את צרו הכסף ביד גוי שישלחנו בספינה ויקצוף לו שכר ולא יאמר שישלחנו בשבת אלא יאמר לו שישלחנו סתם אף על פי שידוע שישלחנו בשבת ויש גם צד להקל שמא תצא הספינה ביום שני או באופן אחר שלא יצטרך הגוי להוליך לצרור בשבת אבל אם אין צורך גדול אין להתיר [ואם אי אפשר לנכרי לקנות חפץ בשבת יש להקל במקום הצורך כל שלא הזכיר בפרוש שבת ולכן יש להקל במקום הצורך למסור רכב לתיקון לגוי העובד בקבלנות כדי לקבלו ביום ראשון אף על פי שזוהי יעבוד הגוי גם בשבת ואפילו במקום שגרים שם יהודים]

[טו] גוי שקנה שחורה מישראל ובה לקחה מבית ישראל אפילו שיש עירוב אסור לגוי שיחשדורה שמכרה לו בשבת וכן אסור להוביל משא שישק הגוי המשאות מביתו בשבת אסור אף על פי שקצץ מפני החשד דאושא מילתא [טז] השואל מחברו דבר בשבת ואינו מאמינו, יכול להניח משכון אצלו, אך ניח המשכון בסתם ולא יאמר לו בפרוש: "הלך משכון זה!" דזהו כמעשה חול. במה דברים אמורים: בשואל מיני מאכל ומשקה או מלבוש שהם לצורך השבת, אבל שלא לצורך השבת אסור להניח משכון, שדומה למקנה קנין בשבת.

[יז] מלאכה מהתורה אסור לומר לגוי לעשותו בשבת אפילו לצורך מצוה אבל דבר שאיסורו מדברי סופרים מותר לומר בשבת לעשותו לצורך מצוה או לצורך חולי אפילו חולי שאינו כולל כל הגוף ואינו סכנת איבר ויש מתירים גם במקום הפסד כגון לטלטל על ידי נכרי שחורה מקצת הנפסדת בגשם ויש לסמוך על דבריהם בהפסד גדול[ע"ג] גם במקום הנאת הגוף מותר דלא כערך השולחן. במקומות שכותב גוי בצניעה את קונה המצוות יש להם על מי לסמוך ולא יעשו מחלוקת בשביל זה אבל אם אין מנהג אסור וגם לנוהגים ראוי לבטלו, שבות דשבות יש להקל גם על ידי ישראל כשיש צורך בכך]

[יח] אף על פי שהרהור בעסקיו מותר יש הרהור דאסור מדינא כגון שמהלך בשבת בשדהו או במקום של עסק מלאכה עושים שם פועלין שלו בחול כדי לראות מה צריכה שדהו או מקום המלאכה אחר השבת ואף על פי שאינו מדבר אלא רק מחשב בלבו כיון שעושה ההליכה בשבת למקום שיש לו צורך בו ביום השבת מנכרא מלתא שהולך לראות להזמין בדעתו דבר שאסור לעשותו בשבת דאם לא כן מה צורך יש לו בהליכתו שם בו ביום וכן הוא הדין אם מטייל בעיר במקום דשכיחי שם סוסים וחמורים או במקום ספינות או קרונות לראות איזה סוס או קרון או ספינה הערבים כי כדי לשכרם למחר דמנכרא מלתא דבעבור זאת הלך לטיל שם דבלאו הכי לא היה הולך לטיל שם וגם בכהאי גוונא איכא איסורא אף על פי שאינו מדבר ואינו עושה בו ביום דבר האסור לו וכן כל כיוצא בזה:

[יט] אף על גב דמדינא אם יושב במקומו ומהרהר בעסקיו מותר מכל מקום משום עונג שבת מצוה שלא יחשב בהם כלה ויהא רואה בעיניו כאלו מלאכתו עשויה ויפנה לבו מכל עסק של חול דהשכיר צריכה לכך לדבק מחשבתו בקונו לעורר אהבה ויראה בשמחה רבה וכל שכן היכה דאפשר שיהיה לו מתוך הרהור לבו בעסקיו טרדת לב או נדנדוד דאגה דלא צריך להיות לו זה בשבת כי צריך באמת להיות השבת לאדם מנוחת שלום השקט ובטח: [תלמיז חכם החפץ ללמוד בעיון ומוצא נחת רוח בכך מותר הדבר אולם עצה טובה נראה שיותר נכון לקבוע גם זמן למדוש ואגדה והעיד החיד"א שכן המנהג רוב התלמידי חכמים בכל המקומות]

הליכות עולם א. "ממצוא חפצך ודבר דבר", אמרו רבותינו ז"ל (כתובות ה.) ובטור ושלחן ערוך (סימן שו סעיף ו) חפצך אסורים, חפצי שמים מותרים. ולכן מותר גם כן לשדך, ולדבר עם המלמד ללמד תורה לתינוק בשכר, וללמדו אמונות. ובלבד שלא יזכיר סכום מעות. השוכר פועל לשמור לו הזרעים שבניתו, אינו נותן לו שכר שבת, מפני שנראה כמקח וממכר בשבת, אבל רשאי להשכירו בשכירות חדשית, או בשכירות לשנה, ואז מותר לפועל לקחת גם שכר השבת, שכיון ששכר השבת הוא בהבלעה עם שכירות ימי החול, מותר. ויש אומרים שהוא הדין לחזנים שאסור להשכירם להתפלל בשבת או ביום טוב. ויש חולקים על זה, ואומרים, שכל שהוא לצורך מצוה, לא גזרו חכמים עליו, ומותר. וכן מותר לשכור תוקע לראש השנה, משום שאין אלו אלא לצורך מצוה. וכן משגיחי כשרות, שמפקחים בבתי מלון ובמסעדות על הכשרות בשבת, רשאים לטול שכר שבת, שהואיל ויש מצוה בדבר לא גזרו חכמים על זה. ויש להם על מה שיסמוכו. וכן דעת מרן השלחן ערוך (בסימן תקפה סעיף ה.) והעידו האחרונים שכן המנהג.

ב. אף על פי שאמרו חז"ל (שבת קיג.) "אם תשיב משבת רגלך", שלא יהיה הילוכך של שבת כהילוכך בחול, ולכן אין לרוץ בשבת, מכל מקום מצוה לרוץ אפילו בשבת לבית הכנסת או לבית המדרש, ואפילו אין זמנו

בחול, משום שהריצה לדבר מצוה מורה על חיבת ואהבת המצוה. והרץ לדבר מצוה, אפילו בשבת, שכרו גדול מאת ה'.
ג. מה יש נוהגים בכמה קהלות קודש, למכור המצות בשבת ויום טוב, כגון פתיחת ההיכל, והקמת ספר תורה, וההגבהה, והעליות לספר תורה, אין לערער עליהם שנראה הדבר כמקח וממכר בשבת ויום טוב, כי מאחר שאמרו חז"ל חפצי שמים מותרים, אף הנדבות שנתרמו בשביל מצות אלו, נחשבים כחפצי שמים, לשלם כל ההוצאות של בית הכנסת, כגון נר למאור החשמל בחול ובשבת, ושכר החזנים, והנקיון בבית הכנסת. והנה להם לישראל.

ד. חשבוניות שאין בהם צורך לשבת, מותר מן הדין לחשבם בשבת, כגון כך וכך הוצאנו בחופת בנו, כך וכך חייליו של המלך וכיו. ומכל מקום ראוי להמנע מזה, מצד שיחה בטלה, שכבר אמרו חז"ל (שבת קיג.): "דובר דבר", זלא יהיה דבורך של שבת כדבורך של חול. ופירשו התוס', שאין לדבר ולשוחח כל כך כמו בחול, וכמו שאמרו במדרש (ויקרא רבה פרשה לד) ר' שמעון בר יוחאי היתה לו אמא זקנה שהיתה מרבה לדבר, כדרך הנשים, אמר לה אימא! שבת הוא, ושקתה. ועוד אמרו בירושלמי, בקושי התירו שאלת שלום בשבת. לכן ראוי לחשוך במלים מלבד דברי תורה, כמו שדרשו חז"ל על הפסוק "האמנם אלם, צדק תדברון" (חולין פט.) וכל שכן בשבת.

ה. מותר למחול חוב לחבירו בשבת, באופן שיאמר לו: "חובי מחול לך", משום דקיימא לו בחושן משפט (סימן יב סעיף ח) שמחילה אינה צריכה קנין. וכל שכן אם הלוח איש עני הוא שיש מצוה במחילת המלוה, דלא גרע מנתינת צדקה. וכל זה במלוה שבעל פה, אבל מלוה בשטר יש פוסקים הסוברים שאין מחילתו מחילה, אלא אם כן קיבל עליו בקנין גמור ושלם על ידי קנין סודר. ומיהו בדעבד שמחלו לו בלא קנין סודר, הואיל ורוב הפוסקים סוברים דמהני מחילה גם בשטר, (וכמו שכתב הקצות החושן שם), ורשאי הלוח לטעון קים לי כוותייהו, כיון שהוא המחזיק, מחילתו מחילה. ועיין בעד השלחן (חושן משפט סימן יב סעיף קט"ו).

ו. אין ללמוד בשבת אלא בדברי תורה, שלא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא לעסוק בתורה, (ירושלמי, סוף פרק טז דשבת). ואפילו בספרי חכמות כגון ספרי רפואה אסור, ומיהו אם הרופא צריך לעיין בספרי הרפואה לצורך היום רשאי לעשות כן. וכן תלמיד המתמחה יכול להסתכל ולסמוך על הרשבי"א שמתיר

זוהר הקדוש מתורגם - שערי דמעה לא ננעלו

תיקון אחד עשר, בראשית ברי"א ש"ית, ומה הוא? ששה היכלות ננעדי ששת גמי בראשית. אלהיים, האם העליונה עליהם, שהיא היכל השביעי, וכמו שהאם העליונה הוציאה שש, כך האם התחתונה הוציאה שש, ומה הם? את השמים ואת הארץ, והם ששה כלים, ששם ביהם כי ששת גמי עשה יהויה את השמים ואת הארץ, וההיכלות התחתונים הם כלים להיכלות העליונים. וכשישיראל היו מתפללים, כל ההיכלות הללו היו נפתחים אליהם, וכעת בגלות נאמר בהם כל השערים ננעלו, והשכינה מחוץ להיכלה, והקדוש ברוך הוא מחוץ להיכלו, והמלאכים הממנים על התפלות מחוץ להיכליהם. זהו שכתוב הן אראלם צעקו חצה, ואין לתפלות מקום להקנס, וזהו כל השערים ננעלו, אבל שערי דמעה לא ננעלו, ואין מי שיתפתח את השערים הללו עד שגבא בעל הדמעה, שגאמר בו ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה, ואין ההיכל נפתח אלא בו, וזהו ותפתח, שגפחת ההיכל הזה אליו. בפה נפתח לו? בדמעה. זהו שכתוב והנה נער בכה, ומיז ותחמל עליו. ועוד ותפתח, כשישראל פותחים בתשובה בבכייה, מיז ותחמל עליו, וזהו בבכי נבאו, בזכות הבכייה שלו יתפנסו מן הגלות. שיש היכל של דמעה שאין לה רשות לפתח אלא בדמעה, ויש היכל הנגון שאין לה רשות לפתח אלא בנגון, ומשום זה דוד מתקרב לאותו ההיכל בנגון, זהו שכתוב והנה נגנו המנגון. ויש היכל של אור שלא נפתח אלא לאדם שהיה מתעסק באור התורה. ויש היכל של נבואה שלא נפתח אלא לאדם שהוא חכם גבור ועשיר, ויש היכל של יראה שנקרא היכל היראה, שלא נפתח אלא למי שיש בו יראה, ויש היכל של עניים שלא נפתח אלא לעניים שהיו מתעטפים לפני יהויה בתפלה, בעטוף של מצוה של ציצית ותפלין, ועליהם נאמר תפלה לעני כי יעטוף. יש שער של צדיקים שלא נפתח אלא לצדיקים. זהו שכתוב זה השער ליהויה צדיקים נבאו בו, וזהו השער של צדיק חיי העולמים, שגאמר בו ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם, וכעת בגלות נאמר בו הצדיק אבד. מה זה אבד? אבד ולגביה, ונאמר בו ונהר יחרב ונבש, יחרב בבית ראשון, ונבש בבית שני. ומשום שאין לו משלם, העניים צועקים בחיי ברכות התפלה אל חיי העולמים, והרי הסתלקו משם הנביעה של כל הצדיקות ואין מי שיטן להם, והשערים האחרים סתומים, ושער העציר תרב ונבש, כמו שעני תרב ונבש, וסוד הדבר - יקוו המים מתחת השמים אל מקום אהד ותראה הפישה. ואין שער פתוח אלא שער של דמעה, ומה היא בת עין? שדמעה יוצאת ממנה, ועליה נאמר שמרני פאישון בת עין, ובה והנה נער בכה, לקדוש ברוך הוא, שירחם עליה בגלות. זהו שכתוב אתה תקום תרחם ציון, משום שהיא לבת אש שנתראה למשה בסנה, שכתוב וירא מלאך יהויה אליו בלבת אש מתוך הסנה, היא בית מן בראשית, וזה בראשית.

תיקוני זוהר תיקון אחד עשרה דף כו ע"ב

אשרי חכמים : מדרש תהלים מזמור קלח על דבר אחר [קית, א כט] הודו לה' כי טוב. זהו שאמר הכתוב שמרת ביום ההוא אודך ה' (ישעיה יב א), אין לישראל מה שימרי להקב"ה אלא הודייה בלבד על כל טובה שעושה עמהם, שנאמר ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא (שם) /ישעיהו/ (כה א), כיון שראה דוד ההודייה טובה, אמר הודו לה' כי טוב, וכן הוא אומר מכסה פשעיו לא יצילח (מזמור ועזוב ירוחם) (משלי כח ג), ואומר אודה עלי פשעי לה' (תהלים לב ה), שביל שהודיתי ואתה נשאת עון חטאתי סלה (שם) /תהלים ל"ב/), וכן הוא אומר טוב להודות לה' כי טוב, כל מי שהוא מודה לפניו הוא לוקח טוב, שנאמר קחו עמכם דברים וגו' [נקה טוב] (הושע יד ג). בספר חסידים סימן לב וכל איש שאוהב את הצדקות אוהב את התוכחות אוהב את נמילות חסדים מכניס אורחים ומתפלל תפלתו בכוונה אפי' דירתו בחו"ל אינו רואה דין חיובת הקבר. ואפי' דינה של גיהנם אינו רואה. בא רואה כמה ישמח לבד אם יאמר לך מלך ב"י שמש לפני אף כי הוא רמה ותולעה כמזכ. ואנו משמשים ממ"ה הקדוש ברוך הוא על אחת וכמה וכמה שיש לנו להיות שמחים ורזים ועבודתו, ויתברך

שאלה : אדם ששנתו משקיה המשכרים בהילולה של בבא סאלי ופגש ילדים ואמר להם אתם לומדים בתלמוד תורה אמרו לו כן וחילק לכל ילד עשרים ש"ה האם יכולים לקחת את הכסף האם נעשה מדעת תשובה: אם הגיע לשכרותו של לוט שלא מודע למעשיו אסור לקחת, אבל אם הוא רק שתי יכולים לקחת וכאן מעשיו מוכחים שהוא מודע למעשיו שאמר להם אתם לומדים תורה וחילק להם מכיון שהוא מייקר את לימוד התורה ולא חילק סתם ועוד שנתו לכל אחד סכום של 20 ש"ה אם היה שיכור כלוט היה נותן סכומים גדולים בלי להרגיש וזה מוכיח שהיה מודע למעשיו אף שהיה שתי והראיה ששתי קנינו קנין ונתינתו מועילה, מאבן העזר שולחן ערוך אבן העזר סימן מד סעיף ג שיכור שקדש, קדושי קדושין אפילו נשתכר הרבה ואם הגיע לשכרותו של לוט, אין קדושי קדושין. ומתיישבין בדבר זה. וכתבו המפרשים שם ומה שמתיישבים הרבה היינו לגבי קידושין משום חומר אשת איש וכמו שכתבנו קדושין אם אינו שיכור כמו לוט אלא שתי ומתני קנין קנין הוא הדין והוא המעשה מוכחים שאינו שיכור כלוט שהרי חילק סכומים קטנים וחסות וגם אמר להם אתה לומדים תורה לכן רוצה לתמוך בהם זה נראה שיכור שאינו שיכור כלוט.

הקובע עיתים לתורה יקבל שכר גם על עבודתו

רש"י מביא אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה **המנוסח פוסק** חייב אדם לקבוע עיתים לתורה, מובא בספרי המוסר שאדם צריך להפקיר את עצמו ולגזול מזמנו כדי לקבוע עיתים לתורה אחרי 120 שנה שואלים את האדם קבעת עיתים לתורה? רבי נחמן מברסלב כותב שקבעת עיתים הוא לשון גזלה [קביעה היא לשון גזילה שנאמר "קבע את קובעיהם נפש" שגוזלים אחד מהשני] כך אדם צריך לגזול מזמנו לקבוע עיתים לתורה **הקובע עיתים לתורה יקבל שכר גם על עבודתו** **במסכת ברכות** כח: מובא שאומרים בסיום הלימוד מודה אני וכי שמת חלקי מיושבי בית המדרש וכו' שאני משכים והם משכימים אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אני עמל והם עמלים אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר וכן נפסק להלכה בשו"ע **שואל המאור ושמש** לכאורה אינו מובן מדוע הם עמלים ואינם מקבלים שכר הרי כשאדם עמל לפרנסתו לאחר שסיים את עבודתו כגון קבלן לאחר שבנה לקונה בית והקונה משלם לו הוא מקבל שכר על עמלו, ועוד משפט זה מיותר שהרי מספיק שיאמר שאנו משכימים לדברי תורה ורצים לחיי עולם הבא והם משכימים לדברים בטלים ורצים לבאר שחת וממלאו אנו יודעים שהלומד תורה מקבל שכר לעתיד לבא ומי שאינו לומד תורה אינו לומד יורש גיהנום

מתורגם בספר מאור ושמש (פרשת בחקותי ד"ה ויראה) **וז"ל** כי הנה גם העובד ה' ועוסק בתורה מן ההכרח הוא שיעסק גם במעט דרך ארץ (פרנסה) להחיות את נפשו ונפש ביתו, אמנם העובד ה' גם בעת שהוא עוסק בעסקים לצורך פרנסתו עיקר כוונתו הוא בעסק זה כדי שיהיה לו ממה להתפרנס למען ימצא מרגוע לנפשו לעסוק אחר כך בתורה וכל עסק מלאכתו הוא עבור עסק התורה ואדם כזה שתורתו קבע ועיקרית אצלו כשהוא משכים לקום באשמורת הבוקר שאז עדיין אינו זמן עסק לעסוק בסחורה אז הוא קובע לו העת ההיא לתלמוד תורה כדי לעמוד אחר כך בתפלה מתוך דברי תורה ואחר כך גם כן כשמוכרח לעסוק בעסקיו מכל מקום כל כוונתו הוא להשתכר פרנסתו שיוכל לעסוק בתורה ומפני זה הוא מקבל שכר גם על עמלו ויתורו לצורך פרנסתו הם שהוא עסק של רשות משא ומתן מאחר שכוונתו למען יוכל לעסוק בתורה ובמצות יש לו קיבול שכר גם על העסק של רשות ההוא

גם כן מלבד שכר עסק התורה. ואולם יש אנשים ריקים אשר אין שמים על לבם דבר ה' ותורתו וכל מגמתם בשכבם ובקומם לאסוף הון רב ומבלים בהבל כל מהיהם בחמדת תבל וזה מאוויים בבוקר השכם וכל היום כולו, הנה אדם כזה אין לו בעמלו שום שכר ואדרבה העסקים ההם יריצוהו אל הבור לירד לבאר שחת. וזהו כונת התנא אני עמל והם עמלים פירוש שאני עמל במלאכה ובעסקים לאחר מכל מקום כיון שכל מטרתה היא לפרנס את בני ביתי ומיד לאחר מכן אני הולך ללמוד אם כן אקבל שכר גם על עבודתי כיון שבזה שאנו עובדים הפנוי אני לומד תורה אני מגלה מחוייב בדעתי שאם היה יותר זמן הייתי לומד כל היום תורה רק שאני ומחוייב לפרנסת בני ביתי לכן אנו עמלים ומקבלים שכר לעומת זאת אדם שאינו קובע עיתים לתורה לאחר פרנסתו עליו נאמר והם עמלים ואינם מקבלים שכר הוא לא יקבל שכר על עמלו בפרנסתו

מדברי המאור ושמש **אנו לומדים** שאדם העובד לפרנסתו ולאחר עבודתו או לפני עבודתו קובע עיתים לתורה אזי גם על הזמן שהוא עובד יקבל שכר לעומת זאת האדם שרק רץ אחר הכסף ואינו קובע עיתים לתורה מפסיד פעמים גם שאינו קובע עיתים לתורה וגם אינו מקבל שכר עבור עבודתו.

קבעו עיתים לתורה ברצף ג שעות **זה עמד להם ביום הדין** מעשה נורא סיפר הגה"צ רבי צבי מיכל שפירא זצ"ל (אשר הגה"צ רבי יוסף חיים זאנענפעלד זי"ע העיד עליו שהוא גאוותה של עיר הקודש ירושלים), שני סוחרים שותפים היו במדינת טורקיה

, שהיו עוסקים במסחרם בכל יום מתחילת היום עד חצות, ולא מכן היו לומדים בחברותא משך ג' שעות רצופות, ובשעות אלו לא הפסיקו מתלמודם אפילו לרגע אחד, ביום מן הימים עשו בנייהם תקיעת כף שמי מהם שיעלה ראשון השמימה יבוא אל חברו בחזיון לילה ויספר לו מה עלה בדינו. אתה הוא יומא ואחד מהם נתעלה לשמי רום, כעבור כמה ימים קיים את הבטחתו והתגלה לרעהו בחלומו, ואמר לו שעומק הדין רב עד מאד ומי יצדק לפניו בדין, וכך סיפר, ואני בהגיגי לפני בית דין של מעלה להביאו לשם את אבותי ואבות אבותי, וכולם הביטו בכל פרטי הדין, בתחילת הדין נכנסו ובאו להם המון רב של מלאכים קדושים שנבראו על ידי המצוות ומעשים טובים שעשיתי בהאי עלמא, ולאחריהם נקבצו ובאו מלאכי חבלה מאומים ונוראים שנבראו על ידי העוונות, וכך ישבו בית דין של מעלה ודנו על כל פרט ופרט שעשיתי כל ימי חיי, לפתע ראיתי היאך חומה גדולה ואיטומה (בלשונכם בהאי עלמא) – חומת בטון) ניצקת ביני לבין כל מלאכי החבלה והעוונות, וכולם החל לצעוק לי 'גן עדן' 'גן עדן'. שאלתי את דייני בית הדין, וכי לזה עלמא דקשוט יקרא, האם זהו אמותה של דין להתעלם מכל המלאכי חבלה ולפסוק את הדין לטובה, ענו לי חומה זאת נבנתה על ידי לימוד התורה שלמדת כל יום ג' שעות ברציפות. וקודם שחזר למרום אמר, דע לך, שלא במהרה ניתנה רשות לרדת להאי עלמא אפילו בחלום, אלא ששלחוני בכדי להודיע כאן בעולם עד כמה גדול כוחה של רציפות הלימוד, ועתה הגע עצמך, מה היה קורה באם היינו מפסיקין את הלימוד זעיר שם זעיר שם, הרי לא היתה חומה זו אטומה מכל צדדיה ומלאכי החבלה היו יכולים להיכנס אף דרך נקב צר ביותר ולחייבני בדיני. [הרב אלימלך בידרמן]

כתב בספר שמירת הלשון שער התבונה פרק ט קטע 2 **מובא מעשה בירושלמי (סוטה פ"ט)**: באחד שהיה לומד שהיו צועקים הקונים שיבוא עם סחורתו למכור והיה אומר אין אני מבטל השעה שקבעתי ללימוד התורה בשביל הרווחת ממון, אם ראוי שיבוא לי ריוח יבוא הוא מעצמו מהקב"ה אף לאחר שאגמור קביעת לימודי.

וכתב החפץ חיים: והנה זה דבר שהשכל יחייבהו ודאי, כי אף יתכן שהקב"ה יגרע מן האדם מזונו שקבע לו בראש השנה עבור שלא רצה לבטל הזמן הקבוע לו לתורה. ואפילו לא אירע לו שיעיי קביעת עתים שלו נסבב לו מניעת הרווח ביום זה, אעפ"כ אל ידאג מזה, כי הרבה סיבות יש למקום, ואם לא ביום זה יתן לו ביום אחר, וידע לנכון כי עד כלות זמן הקבוע לטרף של שנה זו והוא עד ראש השנה כמשאחז"ל בודאי משלם מה שנגזר לו מן השמים. ואין החריצות וההשתדלות ביותר מועיל מאומה, כי בודאי לא יתוסף לו מאומה עי"ז שיעבור על רצונו של הקדוש ברוך הוא ויפריע את העת הקבועה לו לדברי תורה, היום יש לנו אפשרות לעבוד וללמוד תורה בפרט אדם הנוסע הרבה בדרכים יש היום דיסקים, נגנים שאפשר להטענים בדברי תורה שהוא אוהב לשמוע ומרויח מצוות לימוד תורה ואינו מאבד את זמנו ולפעמים שמיעת דברי התורה ברכב או בזמן העבודה מצילה חיים ללא שידע שזכות המצווה מגינה עליו שהיה אמור להיות בסכנה והקב"ה הצילו כמו שכתוב אין בעל הנס מכיר בניסו לפעמים האדם רואה את יד ה' שמצילו בחוש בזכות הקשבה לקלטת כפי שמסופר

מעשה ביהודי מלונדון שלא הצליח להגיע לשיעור דף היומי ולכן שמע דף היומי מקלטת דיסק ברכבו הוא החל לבצע עקיפתו של משאית ארוכה פתאום הוא שומע סירנה משטרית, כאומרת לו שיתן לה לעקוף ראשון לכן ומיד חזר לנתיבו הקודם לאחר 3-4 שניות הוא רואה מולו משאית ענקית שאם היה מבצע עקיפה המשאית הייתה מוחצת אותו מיד עצר בצד וניסה להירגע והחזיר את הקלטת אחורה לשמוע את הדקה האחרונה שמהבהלה כיון שלא שמע טוב, והנה הוא שוב שומע את הסירנה ואז הבין שבעצם מה שהצילו ממות בטוח הי"י זוהי בעצם הקלטת שהוקלטה לפני שנים רבות והקליטה גם את הסירנה ובתזמון שמימי הושמעה לו הסירנה בזמן שרצה לעקוף וכך ניצל (ברכי נפשי) היה בעל מונית שהיה מגיע כל יום לשיעור ונרדם אמר לו הסטייפלאר אתה גנרל גדול בשמים שמוכן להשבית את המונית כל יום שעה כדי להגיע לשיעור תורה

אדם המגדל חתול שאל שאלה, לחתולה יש ארון בגדים ושואל יורה להחולה בנד חדש החתולה והחתולה אין איסור או שאולינן בחר בעל החתולה שואלי נהנה שיהיה לחתולה בנד חדש

העלון מוקדש להצלת החתול והחתולה שילית חוד ובני ביתם: ש'ה יתברך יצלחם במאד מאד ושהקב"ה ימלא את כל משאלות ליבם לטובה ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלות יקויים בהם הפסוק והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

מאוצרות הפרשה

ונתתי גשמיכם בעיתם (כו, ד)

יש להבין מדוע כתוב גשמיכם האם הגשם הוא שלנו? וי"ל דאמרו בר"ה י"ז: הרי שהיו ישראל רשעים גמורים בראש השנה ופסקו להם גשמים מועטים לבסוף חזרו בהם, להוסיף עליהם א"א שכבר נגזרה גזרה, אלא הקב"ה מורידן בזמנם על הארץ הצריכה להם הכל לפי הארץ. והיינו שהקב"ה יוריד את הקצת בזמן, במקום ובהשפעה המתאימה. וזהו שאמר אם בחוקותי תלכו אז אפי' שנגזר שיהיה קצת גשם אני אתן גשמיכם והיינו הגשם שנקבע לכם בר"ה, בעיתם והיינו במקום, בזמן ובהשפעה המתאימה. (תוספת ברכה)

ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו (כו, ד) ועץ השדה פירש"י, והוא מתורת כהנים, הן אילני סרק ועתידין לעשות פירות. ויש להבין מה יצמח על אילני סרק, אם היה כתוב ועץ השדה יתן "פרי" או הייתי מבין שאילני הסרק יתנו פירות מאכל, אבל כיון שכתוב פריו זה קשה שהרי לאילני סרק אין כלל פירות, דמה יגדל על עץ אקליפטוס או על עץ אורן.

ונראה לומר (ואי"ה אף נדע זאת בבירור) עפ"י מה דאיתא בכתובות קי"א: א"ר חייא בר יוסף עתידה א"י שתוציא גלוסקאות וכלי מילת, גלוסקאות הכוונה למיני מאפה וכלי מילת הכוונה לבגדים והם יגדלו על העצים. וא"כ י"ל דודאי שהגלוסקאות וכלי מילת לא יגדלו על עצי פרי, אלא הם יגדלו על עצי סרק, יהיו עצים של לחמניות ולחמים ועצים של חולצות, חליפות ופראקים. וא"כ י"ל דזה הוא פירושו של יתן פריו. (הגאון רבי צבי רוטברג שליט"א, יקרא דאורייתא)

ואכלתם לחמכם לשבוע (כו, ה)

וברש"י: "אוכל קמעא והוא מתברך במעיו". כבר הקשו, אחרי שיתמלאו אוצרותיהם ויוכלו לאכול כל שבועם, שוב מה צורך בברכה זו (ועיין בחת"ס). והשיב הגר"ח קניבסקי זצ"ל: בפחות זמן אכילה, יכול ללמוד יותר! (דרך שיחה)

וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש לה' (כו, לב)

איתא במתניתין בכורות נ"ח: היו לו מאה ונטל עשרה, עשרה ונטל אחד, אין זה מעשר.

ויש להבין, למה במעשר דגן התורה התירה לקחת אחד מעשרה, ואילו במעשר בהמה הצריכה לעשר דווקא דרך מנין ולהעביר כל אחד תחת השבט. וי"ל, להתורה רצתה שיהיה נעשה מעשה מצוה בכולן, וא"כ י"ל, דבמעשר דגן שהוא טבל ועי"ז זה שמפריש תרומות ומעשרות ניתרין כולן, שפיר מקרי שנעשה מצוה בכולן, שהרי תיקן את כולן, שקודם היו טבל וכעת מותרים, אבל מעשר בהמה, שאינו טבל, וגם לפני הפרשת המעשר בהמה מותרות בהמות באכילה, אלא שיש מצוה לעשר, א"כ אם יטול בהמה אחת למעשר, לא עשה מעשה מצוה אלא רק בהמה שנטל למעשר, אבל לא בכולן, ולכן ציותה התורה שימנה את כולן ויטול העשירי ועי"ז נחשב שנעשה בכולן מעשה מצוה ומקבל שכר על כולן. (טעמא דקרא)

אם בחקתי תלכו... (כו, ג)

רבי מאיר דנון זצ"ל בספרו "באר בשדה", מבואר את כוונת הפסוק כך: לעיתים רבות, אדם מחליט שהוא רוצה ללמוד. הוא מגיע הביתה, פותח ספר, ובדיוק באותו רגע לאשתו יש מה לומר לו, או השכן דופק בדלת וכדומה. ואם לא זה ולא זה – שר השינה מרדים אותו, והוא נופל בתרדמה.

על כך אמרה תורה: "אם בחקתי" – אם החלטת ללמוד תורה, "תלכו" – אל תישאר בבית! לך לבית המדרש! הבית הוא מתכון לביטול תורה, מצויות בו הרבה הפרעות.

שם. שיחת מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל בישיבת כפר סבא ש"ק פ' בחוקתי כ"ז אייר תש"ז: בפרשת היום כתוב: אם בחוקתי תלכו ופרש"י כתיב להלן ואת מצוותי תשמרו הא מה אני מקיים אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה. ולכאורה תמוה הרי לימוד התורה ג"כ מצוה, ומה תירץ רש"י ומדוע שנה בלשון וכתב עמלים? אלא שכך הוא: ללמוד חומש או תהילים זו מצוה גדולה מאוד, אך לילדים צעירים שיש להם כח ואפשרות אינם יכולים להסתפק בזה, הם מחויבים להתעמק בגמרא ותוספות לעמל בהם וזהו הבאור שתהיו עמלים בתורה. ומו שחושב שדי לו במה שילמד תהילים וחומש ובה שאר יהודי חרדי אינו אלא טועה, מי שאינו מתעמק ועמל בתורה לא ישאר חרדי. וראיה ממה שנאמר להלן: ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות האלה, ופרש"י שלא תהיו עמלים בתורה והבאור שלא תתעמקו בלימוד, תרדו ז' מדרגות לא תשארו חרדים ואף תמאסו לבסוף באחרים העושים. כי רב החפשים כיום הן בילדותם היו חרדים מבית חרדי ואיך באו לכך? מפני שלא עמלו בתורה וחשבו שלקרוא דבר קל כך גם ישארו חרדים.

הגמרא מספרת, שר"ע הקהיל תלמידיו ולמדם תורה למרות גזרת המלכות. שאלו פפוס בן יהודה איך אינו ירא, והמשיל לו משל: השועל אמר לדגים בהיותם במים הנכס מפחדים כל הזמן שמא יצודו אתכם הדיגים או שמא תטרפו ע"י דגים גדולים צאו ליבשה ולא תהיו בסכנה. ענו לו: שמענו עליך שאתה הפיקח שבחיות, אף שבמים אנו מפחדים מ"מ שם הם חיינו אבל אם נצא ליבשה הן נמות מיד. כך – התורה היא חיינו היא הנותנת לנו חיים ובלעדי' אנו מתים. אבל בתורה לא די שילמדו דבר קל תהילים או חומש אלא צריך לעמול ולהתעמק.

וכ"ת הן רבים האנשים החרדים היום המסתפקים בלימוד קל ובכ"ז הם חרדים? לא, אין זה מספיק בילדותם כשכל הרחוב היה חרדי, העתונות חרדית, כל פינה בקדושה, ואז למדו והתעמקו ומאז נשארת ההשפעה להיום אבל עתה שכל פינה חילונית צריך להתעמק. ואנו מסתפקים שרק בא אחד לביה"כ והתפלל אבל באמת אין זה מספיק צריך לעמול בתורה, ועתה כשאנו בישיבה אל נחמיץ אף רגע, אנו צעירים ויש לנו כח ללמוד ולהתעמק כדי לקיים אם בחוקתי תלכו.

(נרשם ע"י תלמיד הישיבה – הרה"ג ר' מאיר וונדר, מתוך כאיל תערוג)

הנתינה בהתאם להרגשה

יְכַל מְעַשֵּׂר בְּקֶרֶךְ וְצֶאֱן כָּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֶדֶשׁ לַיהוָה. (כ"ז, ל"ב) וברמב"ם הלכות בכורות (פ"ז, ה"א): "מי שהיו לו עשרה טלאים והפריש אחד מעשרה, היו לו מאה והפריש עשרה למעשר – אין אלו מעשר. אלא כיצד עושה: כונס כל הטלאים לדי, ועושה לו פתח קטן כדי שלא יצאו שנים כאחד וכו', וכשיצאו מן הדיד זה אחר זה, מתחיל ומונה אותן בשבט: א', ב', ג', ד', ה', ו', ז', ח', ט', והיוצא עשירי – סוקרו בסיקרא ואומר הרי זה מעשר". בדברי הרמב"ם מפורטת הדרך הייחודית בה נעשית הפרשת מעשר בהמה: בעל העדר מעביר את כל הבהמות שנולדו ברשותו בשנה זו דרך פתח צר, ומונה אותן אחת אחת עד שמגיע לבהמה העשירית, אותה הוא מסמן ומכריז עליה כעל בהמת מעשר. וכך ממשיך ומונה את שאר בהמותיו ומעבירן תחת השבט. ולכאורה יש להתפלל: לשם מה נדרש לבצע תהליך כה ארוך ומורכב בעת ההפרשה, הלא בשביל להגיע לתכלית של הקדשת עשרה אחוזים מהבהמות הנולדות ברשותו והקירבתן, די בכך שימנה את כלל בהמותיו ויפריש מהן מעשר? מדוע נקבע תהליך מיוחד לסדר ההפרשה, ולא די בכך, אלא שנפסק שאם עישר שלא בדרך זו – אין המעשר חל? את התשובה – נבין על פי מעשה שהיה: הרב הצדיק רבי יצחק מוורקא נפגש פעם עם עשיר קמצן בשם ר' מוניש. הלה היה נוהג בקמצנות יתרה לא רק כלפי אחרים, אלא אף את כלכלת ביתו הנהיג במשטר חסכני בצורה קיצונית, זאת למרות שהיה ביכולתו להרשות לעצמו לבזבז ביד רחבה, ועדיין היה השפע מצוי בביתו די והותר... פנה אליו הצדיק וגער בו: "ר' מוניש, הלא הברכה מצויה בביתך בסייעתא דשמיא. מדוע שלא תאכל מידי יום ארוחת צהריים דשנה, תרנגולת צלזליה ואוזנים פטומים, ותשתה יין ישן ומשובח, כראוי למעמדך הרם? דומני שגם תוכל להרשות לעצמך לקנח את הסעודה במעדנים ערבים!" שמעו זאת מקורביו והתפלאו. "מה ראה רבנו לפקוד עליו דבר זה?", העלו את תמיחתם בפני הצדיק. "בשלמא, אם הרבי היה מדבר עמו גם על הצורך לשנות את דרכו, ולהתחיל לפזר מכספו לצרכי צדקה וחסד – ניחא, אך מה אכפת לו לצדיק כיצד הלה סועד את ארוחתו?" השיב להם הרבי מוורקא: "טבעם של רוב בני אדם, גם אלו החיים בפזרנות יתרה, שלא לתת מרכושם לזולת אלא רק כשהם חשים שיש להם די והותר, וכבר נהנו ממנו כדבעי, אך כל עוד ירגישו שלהם חסר – בה במידה יצמצמו גם את נתינתם לאחרים. "בהתאם לכלל זה, אם ר' מוניש הלך ירשה לעצמו לאכול סעודה כי המלך בהתאם לעשירותו המופלגת, כאשר אבקש ממנו כסף לצרכי צדקה, יחשוב לעצמו כך: 'אני שחוננתי בעשירות, רשות בידי לאכול סעודה דשנה וטעימה, ואילו אדם עני שאין ידו משגת כמוני – די לו בלחם טרי ומעט תפוחי אדמה'. אמנם אם ימשיך באורחות חייו החסכניות, יחשוב שאם עשיר גדול כמוהו מסתפק במועט ואוכל רק לחם יבש, אין לעני זכות גם לזאת, ונגוד עליו לגווע ברעב"... למדנו, שנתינת האדם נקבעת על פי רוב לפי תחושותיו. אם וכאשר חש האדם שהוא התברך בשפע רב – ירשה לעצמו בנקל להזיל מממונו לטובת הזולת, אך אם מרגיש בעצמו שאין לו די – יקשה עליו מאד להיפרד מרכושו.

ומענתה, נמצא תשובה לשאלתנו, כפי שביאר הגאון רבי שלמה אהרנסון זצ"ל: ירדה תורה לסוף דעתו של אדם, שאם ימצא כי סך המעשר עולה לכדי מספר בהמות – יקשה עליו להפרישן. לכך הורתה לו התורה להכניס את הצאן לדי, ולהתחיל במנייתן: הבהמה הראשונה – מיועדת עבורי, הבהמה השנייה – אף היא שלי, השלישית – אף היא בשבילי, וכך גם הרביעית, החמישית וכן הלאה עד התשיעית – כולן שלי הן. בדרך זו, כאשר יתבקש להכריז על הבהמה העשירית כבהמת מעשר המוקרבת בבית המקדש – יעשה זאת בנקל. וכך שוב מעביר צאנו תחת השבט, ומגלה כי בעצם הותיר בשביל עצמו די והותר.

ללמדך סאמאיתו של הרב מרדכי ספינקא זצ"ל

פינת ההלכה

לקנות לאשה תכשיטים כשכבר יש לה

שאלה: יש מצוה לקנות לאשה בגד או תכשיט לקראת החג כמבואר בגמרא (ר"ה ו:), וכן נפסק בשו"ע (או"ח תקכ"ט ס"ב). יש לשאול, זוג שנשוי כבר שנים רבות, ובכל שנה הבעל קונה לאשתו בגד ותכשיטים, עכשיו כבר ביתם מלא בבגדים ותכשיטים, עד כמה תכשיטים צריך הבעל לקנות לאשתו? **תשובה:** יעוין בשו"ת 'משנת יוסף' (חיי"ג ס' קע"ב) ששאל שאלה זו, לגבי אדם שקנה לאשתו תכשיטים וכבר יש לה הרבה, מה יעשה, יעו"ש. לכאורה היה מקום לומר שצריך לקנות עד 24 תכשיטים, וכעין מה שמצינו ברש"י (שמות לא, יח), שאמר על הפסוק 'ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו', ככלתו – ככלתו כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן, שלא היה יכול ללמוד כולה בזמן מועט כזה. דבר אחר – מה כלה מתקשטת בעשרים וארבעה קשוטין, הן האמורים ספר ישעיה (ג י"ח-כד), אף תלמיד חכם צריך להיות בקי בעשרים וארבעה ספרים. כן מצינו ב'בעל הטורים' על הפסוק (בראשית ב כב) 'ויביאה אל האדם', וביאה כתיב חסר, והוא עולה כ"ד, רמז שהקב"ה קשטה בכ"ד קשוטין ככלה שצריכה שצריכה כ"ד קשוטין והביאה לו (כ"ד יח א). הרי שהתורה מלמדת שצריך לתת לאשה כ"ד קשוטין, שכן הקב"ה הביא לחוה לפני שהביאה לאדם, וא"כ נראה שעד כ"ד תכשיטין צריך לתת. יש לשאול שהרי מה שנאמר בישיעיה זה כ"ד מיני תכשיטים, אבל לקנות מאותו סוג כ"ד תכשיטים לא מצינו שם. י"ל, אמנם מה שנאמר שם זה כ"ד מיני תכשיטין, אבל עדיין האשה יכולה לבחור כ"ד תכשיטין ממה שהיא רוצה, אם רוצה כמה טבעות במקום שרשרת רשאית, ולא דווקא צריכה כ"ד מיני תכשיטין שונים.

שאלה: מה עושים כשכבר קנה לה כ"ד מיני תכשיטים? תשובה: לכאורה אפשר לקנות לה ספר יפה של דברי תורה, שיהיו ערבים לה, שנאמר בתהילים (פ"ט ט): "פקודי ה' ישרים משמחי לב", וזה הולך גם על האשה שהרי בהלכות אבלות (יו"ד ס"ו שפ"ד) פסק השו"ע: "אבל, כל שבעה ימים אסור לקרות בתורה, נביאים וכתובים, משנה, גמרא, הלכות ואגדות", והטעם – כתב הש"ך (סק"א) דכתיב "פקודי ה' ישרים משמחי לב", ולא מצינו בזה חילוק בין איש לאשה. הרי שגם אשה אסורה ללמוד תורה כשיושבט שבעה, ורואים מזה שגם האשה שמחה בלימוד התורה. לכאורה דבר זה הוא בנשמת האומה היהודית שיהודי שלומד תורה נהיה בעצמותו שמח שהתורה משמחת, דבר זה יש בין באיש בין באשה. ע"כ יכול לקנות לאשה ספר העוסק בדברי תורה ומוסר הנוגעים אליה ומשמחים את לבה ולשמחה בזה.

אף שב'שאגת אריה' (ס"ו ס"ט) כתב, שכתוב "פקודי ה' ישרים משמחי לב", והאי משמחי לב אדברי תורה גופייהו קאי שהם משמחים וגורמים לשמחת הלב, וכתב: "אבל נשים שאינן חייבות בת"ת אין להן בהן משום שמחה כלל". י"ל, זהו דווקא בלימוד תורה כמה שלא נוגע אל האשה, אבל בדבר שנוגע לאשה, כגון דברי תורה ומוסר, נראה שהתורה משמחת אף את האשה ויכול לקנות לה דבר ולשמחה.

מסופר שלבן איש חי היתה סבתא, שלמדה כל יום י"ח פרקים משניות, ושאלו אותה הרי כתוב שאסור ללמוד תורה לאשה, והיא השיבה: "לא כתוב שאסור ללמוד כתוב שאסור ללמד, ואף אחד לא לימד אותי שמעתי ולמדתי לבד".

כך ידוע שבנות המשפחה של אחי החזו"א שהיו אצלו, ידעו את המשניות של מסכת מקואות בעל פה כיון שהוא חזר על זה וחזר על זה הרבה פעמים. והם שמעו. והחזון איש אמר, שלימוד אורחותיהם של גדולי הדור הם גופי תורה, ועל כן אפשר גם לקנות ספרים וללמוד מאורחותיהם של גדולי הדור, וגם זה שייך באשה. לכן יכול לקנות ספר של דברי תורה הנוגע לאשה ובוה לשמחה, כשאין דבר אחר לשמחה והיא מבקשת את ה"צאינה וראינה". יעוין עוד במשנת יוסף שם, שלמעשה בכל דבר שמשמח את האשה הוא מקיים מצוות שמחה. (הגרי"י וילברשטיין שליט"א)

חידה השבועית

10-1 10-10 10-10 10-10 10-10 10-10 10-10 10-10 10-10 10-10

תשובה לחידה פר"ש: "מלמד שאין אדם רשאי למכור שדהו אלא מחמת דחק עני (כה, כה). תשובה לחידה: 30... כל המספרים מתחילים ב 5.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות גרוס – קרני הולדת הבת הנכדה משפחת שטרן להולדת הבן
משפחות בצלאל להכנס הבנים הנכדים לעול תורה ומצוות משפחות וינגרטן – גולדמן להכנס לעול תורה ומצוות
גני הדר - משפחת נשר לאירוסי הבן משפחות פאלי – וקסלר להולדת הבת הנכדה

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדיס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 541

המאור

שבת אורה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את חשיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' זב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בחוקותי

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

אם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ: שתהיו עמלים בתורה (רש"י). אם בְּחַקְתִּי תִלְכוּ: שתהיו עמלים בתורה (רש"י). סיפר ר' חיים יונה פלאטו: אבי מורי רבי פסח זצ"ל למד בראדן במשך כשנתיים, והשתדל בכל מאודו לקבל מאורו הגדול של החפץ חיים זיע"א, את אשר שמע וראה נצר בלבבו וחי אותו כל ימיו, דמותו של החפץ חיים האירה את דרכו בזמנים הקשים ביותר ודברות הקודש ששמע מהחפץ חיים היו לו לטל של תחיה ומקור לעליה בתורה ומוסר. באחת הפעמים נגיש אל החפץ חיים וביקש את ברכתו על דבר שהוצרכו אליו ישועה, אמר לו החפץ חיים כשצריכים להיכנס לבית אפשר להיכנס מהדלת הצדדית האחרית ולהגיע דרך המטבח ואפשר להיכנס מהדלת הראשית ולהיכנס ישר לסלון, והנה התורה היא מקור הברכה על ידה נברא העולם ועליה נאמר "אם בחוקותי תלכו ומצוותי תשמרו ופירשו חז"ל "שתהיו עמלים בתורה", הרי כי התורה היא מקור הברכה והיא הנותנת שפע ברכה לזמריה, אם כן הדרך לברכה ולישועה בכל ענין הינו על ידי לימוד התורה, סיים החפץ חיים את דבריו ואמר "עסוק בתורה, היא הדרך לברכה והצלחה, וזו היא דרך המלך העדיפה על פני ברכות." (פרי חיים)

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש כי יפלא נדר בערפך נפשתי לה. אכן, אדם הקורא את פרשת התוכחה עלול להיתפס לחלישות דעת וליאוש, ויחשוב בלבבו כי אין הוא שווה מאומה, לפיכך סמכה לה התורה את פרשת ערכין, כדי לעודדו ולהוכיח לו שיהודי, בכל מצב ובכל דרגה, אם רק עבר את החודש הראשון לחייו, תמיד יש לו שווי וערך. (של"י אורחות בשם רבי מאיר שפירא זצ"ל)

וְכָל מַעֲשֵׂךְ בְּקֹר וְצֹאן כָּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קָדֵשׁ לַיהוָה: שח דבי יעקב גלינסקי זצ"ל: רבי זלמן סורוצקין זצ"ל סיפר לי, שכאשר חותנו רבי אליעזר גורדון זצ"ל ייסד את ישיבת טעלו, נסע לקייב ועלה לביתו של גביר אדיר. התקבל בכבוד, ונשאל בנימוס לרצונו. השיב רבי אליעזר גורדון: רצוני שכבודו יתרום חמש מאות רובלים. יש לציין כי חמש מאות רובלים היו סכום בלתי נתפס. כשנשרפה חצי ראדן ערך החפץ חיים מגבית ונתרמו כמאתיים רובלים לשקם חצי עיירה...השיב הגביר: "כבודו ודאי מתלוצץ"... "להתלוצץ יכולתי בבית" - ענה ראש הישיבה. "אני רציני לחלוטין". אמר הגביר: "אדרבה, מכיון שכבודו הוא הגאון בלימוד תורה, והגאונות מתבטאת ביכולת להבין ולהסביר שני צדדים במחלוקת, וכיון שיש כאן שני צדדים: כבודו רציני בתביעתו ממני כזה סכום, ואני רציני בדעתי שזו בקשה מופקעת ובלתי הגיונית, יואיל נא להסביר לי את שני הצדדים כהווייתם". נענה רבי אליעזר גורדון והחל להסביר: "הקב"ה הורה על מעשר בהמה. כיצד מפרישים? כוננים את הצאן לדיר ובו פתח צר, מעבירים אותו בפתח וסופרים: אחד, שנים, שלושה, ארבעה... תשעה, ומסמנים על העשירי רישום בצבע אדום. ואני שואל - הרי לעשירים מופלגים היה צאן רב, כמסופר בגמרא על רבי אליעזר בן עזריה שהיה מפריש מעשר שנים עשר אלף עגלים בשנה, כלומר, מעביר תחת השבט מאה ועשרים אלף; תתאר לעצמך כמה זמן וטורח זה מצריך! והשאלה: הרי ידעו מראש כמה יש, ומדוע לא בחרו שנים עשר אלף? הגביר, נדהם מהשאלה הקשה. "אענה לך" - המשך רבי אליעזר גורדון - "האמת היא, שאם היו באים לעשירי ואומרים לו: תן שנים עשר אלף עגלים לכהנים, היה לבו דוי. כל כך הרבה! מה עשו? הורו לו לעמוד ליד הפתח הצר ולספור אחד אחד: זה שלי, וגם זה, וגם זה... העשירי לכהן, זה שוב שלי, וגם זה." העשירי לכהן, וכך הלאה. וכך יבין העשירי שכל כך הרבה נתן לו הבורא, וכל כך מעט הוא מבקש בשביל לכהן. מבין כבודו - סיים רבי אליעזר - "זה שורש המחלוקת בינינו, אני ביקשתי חמש מאות רובלים להחזיק התורה וכבודו נרתע. אם כן, בוא יחד ונסקור: בית חרושת פלוני, שלו, הדירות במתחם פלוני, שלו. מניות מפעל פלוני, שלו". "די, די" - קטעו העשיר. "שוכנעת? אל יוסיף לספור". (הנהגות)

מסורת אבות

ביאורים, מוסר והנהגות הגלמים מפרקי אבות (פרק ה)

עֲשֶׂה נְסִינּוֹת נִתְּנָה אַבְרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְעָמַד בְּכֻלָּם. שואל רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל, בספרו "רוח חיים", מדוע במשנה הקודמת (משנה ב.), "עשרה דורות מנח ועד אברהם...", לא נאמר "אברהם אבינו"? ופירש רבי חיים, בספרו "רוח חיים", על פי הכתוב: "מתהלך בתומו צדיק, אשרי בניו אחריו" (משלי כ, ז). כי הצדיק ינע וטרח להשיג מידות טובות וישרות, ובניו אחריו ישיגום יותר בקלות, שכך הוא טבען של דברים. האב שמשלים את עצמו במידה מסוימת, במסירות נפש מלאה - בכוחו להחליט, להעביר, ולהוריש זאת לדורותיו אחריו. אברהם אבינו, על ידי שנתנסה בעשרה נסיונות הללו, הנציע "מסירות נפש" לדורי דורות. הוא המציא וגילה בעולם, את הכוח הטמיר בעלם ההוא, של מסירות נפש. הוא ביסס את האור, הוא שידר את האוירה, הוא קידש את חלל העולם, עד שבניו אחריו, צאצאיו לדורותיהם, יוכלו לעבור ולהשתלט על נסיונות החיים. אברהם אבינו הכשיר את הדרך, סלל את המסילה, סילק כל קמשוק, מנתיב "מסירות הנפש". ותמלא הארץ בכוח נפלא זה של אמונה בה. מעתה בין בניו, מדוע נקרא אברהם, בשם "אבינו". הלא הוא זה שזרע ונטע נטיעה. הוא זה שהניח את הגרעין הראשון. הוא זה שהצמיח פרי. "אבינו" הוא שיער התעוררות זו, המרחפת בעולם. ומי המה הקוצרים? - זרע אברהם. כלל ישראל לדורותיו. אותה התעוררות שחידש אברהם בשעתו, פועלת ומועלת לנו עד היום הזה. הימנו שואבים, הימנו יונקים. - מחזקת ועומדת לנו הקדושה מימי אבותינו...! (חיים שיש בהם)

עֲשֶׂה נְסִינּוֹת נִתְּנָה אַבְרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְעָמַד בְּכֻלָּם לְהוֹדִיעַ פֶּמָה חֲבָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם: כשחזר האדמו"ר בעל ה"דברי חיים" ממצאנו זיע"א מהלוחית בנו אריה לייבישיל, שנפטר בגיל שבע שנים, והלוחיתו היתה בשעת בוקר מוקדמת לפני תפילת שחרית אמר את הדברים דלהלן: הולך אדם לתומו לדרכו ולפתע הוא חש במכה חזקה בגבו, כאשר הוא פונה אחורה כדי לראות מי הוא המכה, הוא נוכח לדעת כי ידיד נפשו הוא אשר נתן לו את המכה כאות אהבה וחביבה, אין ספק שגם אם מתחילה סבור היה לכעוס על המכה, עתה יקבל זאת באהבה, ואדרבה ישמח על גילוי החביבה של ידידו אוהבו. אף אני - הוסיף בעל ה"דברי חיים" ואמר - קבלתי היום מכה איזמה, כאשר התבוננתי ממי קבלתי מכה זו, אמרתי לעצמי הרי הכני הבורא יתברך שאני כל כך אוהבו, אם כן בוודאי אקבל זאת באהבה ושמחה. בסיימו דברים אלה פתח מיד בעבודת הקודש בתפילת שחרית והכריז בקול "הודו לך" קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותי שירו לו זמרו לו שיחו בכל נפלאותי". (לקוט לקח טוב)

שְׁלֵי שְׁלֵף וְשְׁלֵף שְׁלֵי, עַם הָאָרֶץ. אמר רבי חיים מיליקובסקי, זצ"ל הגמרא מספרת לנו על רבי עקיבא: 'תניא אמר רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי, מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור'. (פסחים, מ"ט ע"ב). וקשה, מדוע אומר רבי עקיבא 'מי יתן לי', שיקח הוא בעצמו אלא שבא לומר לנו רבי עקיבא, ראו כמה עם הארץ הייתי, שלא ידעתי איך לזהות. מי הוא תלמיד חכם. (הצדיק רבי מאיר'ל)

קָשָׁה לְכַעַס וְנוֹחַ לְרַצוֹת, חָסִיד. בנאסטיגין נר אחד ששנא את האדמו"ר רבי יחיאל מאיר בנאסטיגין זצ"ל ויירד לחייו, לימים חלה ומחלתו גברה והלכה, הרבה רבי יחיאל מאיר בתפלה להיפאותו. שאלוהו, היתכן? למען שונא מרבים בתפלה, ואף מסתכנים בצומות? השיב: אם יש לי שונא היורד לחיי, סימן שמן השמים רוצים בכך, אם הוא ימות, יבוא אחר במקומו, ואולי גרוע ממנו, ולמה לי שונא חדש. ישאר הוא בחיים, אליו כבר התרגלתי. (חסידים מספרים)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר נכדו של רבי שלמה נטער ז"ל: סיפר סבי אשר בתחילת מגוריו במילאנו, מיד לאחר המלחמה, עבר בעיר האדמור"ר מוויניץ ה"אמרי חיים" זצ"ל, בדרכו לארץ ישראל. ובבית הכנסת שאל את סבי. מתי יתפללו למחרת שחרית. ועל זה השיב סבי, האם ברצונו לדעת את זמן אמירת ברכות השחר או זמן אמירת פסוקי דזמרה? ועל זה ענה האדמור"ר שהוא אינו רוצה להיות כעשוי הרשע "עשוי הגיע אחרי הברכות", מה שאין כן הוא רוצה להגיע לפני הברכות. (בגלל אבות)

"ענין של טעם"

טעם שאין המפטיר מתחיל הברכות עד שיגלוף הספר תורה, כדי שלא יהא הגולל טרוד ולא יוכל לשמוע ההפטרה, או הטעם משום שיש בזיון לספר תורה שלא נגלל עדיין וקוראים בנביאים. (שבלי הלכת)

"מפי כתבם"

טעות נפוצה השתרשה אצל רבים, שלפיה רבי ישראל סלנט זצ"ל, הוא המחיר של ההשקפה בדבר הצורך לקבוע עת ללימוד מוסר בכל יום. רבי יצחק בלור זצ"ל (בספרו 'שערי אור') ליקט מדבריהם של נאוני ישראל לדורותיהם בנושא זה, ממנו ניתן ללמוד עד כמה החשיבו נאוני ישראל לדורותיהם, את נחיצותו של לימוד המוסר... רבי יונתן אייבשיץ בספר "יערות דבש" (ח"א דרוש ה') כתב: "העיקר שילמד כל אדם, הן תלמיד חכם, הן עם הארץ, איש או אשה, דף אחד בכל יום מספר מוסר, כל אחד לפי עניינו. וזה יהיה לאדם חומה שלא בקל ילכדו זקן וכסיל... ובדרוש הספר (שנת תק"ז) כתב: "וכל מי שבשם ישראל יכונה, החיוב עליו לקרות בכל יום ערב ובוקר איזה דפים מספרי מוסר". בספר 'מגיד מישרים' למרן הבית יוסף, שהזהיר לו המגיד: "ותקרא מרגניתא דבי רב בכל יום וכו' ותקרא קריאה אחת מספר 'חובת הלבבות' להכניע היצר הרע ולהשפילו מתוקפו. וכתב על זה רבי יצחק בלור זצ"ל: והנה כל הקורא מה שהזהיר המגיד למרן הבית יוסף יאחזהו רעד ורתת: אם הארו בלבנות החסיד הקדוש רבי יוסף קארו, אשר ידוע גודל חסידותו וקדושתו שלא פסק אף רגע מלהרהר בדברי תורה, ואת גודל מעלתו כי מלאך ה' דבר בו, בכל זאת צויה לו המגיד לקרוא בכל יום מרגניתא דבי רב, אשר הם דברי מוסר פשוטים מענייני הפטירה, על מנת להכניע היצר ולהשפילו מתוקפו, מה יענו אזובי הקיר. מעתה היכול שום גבר לזכות דרכו, יהיה מי שיהיה, ולפטור עצמו מלימוד מוסר בכל יום ממש. המובאות מדברי רבותינו גדולי הדורות אינן מותירות מקום לספק: "...על כל אשר בשם ישראל יכונה, הן תלמיד חכם הן עם הארץ, איש או אשה, לקבוע לימוד בספרי יראה בכל יום" ("יערות דבש"). לימוד המוסר יהיה לו לחומה שלא ילכדנו זקן וכסיל..." ("יערות דבש"). עיקר חידושו של רבי ישראל סלנט לא היה בעצם הצורך לקבוע עת ללימוד מוסר בכל יום ושכפי שראינו, כבר הוסכם ונכתב ע"י גדולי הדורות. אלא בתועלת שבלמוד מוסר בהתפעלות. רבי ישראל ראה בלימוד המוסר בהתפעלות מכשיר רב עוצמה לעשות קניין בנפש האדם, על ידי ריבוי חזרות על עניין אחד, מתוך התפעלות. סמך לחידושו של רבי ישראל זיע"א, אפשר למצוא בדברי 'ספר החינוך' (מצווה שפ"ד), שכתב טעם למצוות תקיעה בחצוצרות, "לפי שהאדם מהוהו בעל חומר צריך התעוררות גדולה אל הדברים, ואין דבר יעוררהו כמו קולות הניגון וכו' " (לעבוד באמת דבי רב יפה זצ"ל).

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן אם באו עדים לבית דין והעידו עדותם, ואחר כך הוזמן ונעשו עדים זוממים, אף על פי כן עדותם מתקיימת?

תשובה: דין תורה שאין מדקדקים בעדות החדוש, שאפילו קידשו את החדוש על פי עדים ונמצאו זוממים בעדות זו, הרי זו מקודש. (הרמב"ם פ"ב מהלכות קידוש החדוש ה"ב ובלח"מ שם) (נפלאות מתורתך)

אני ה' חקר לב בן קליות ונתת לאיש פך רכיו פכרי מעליו: בעיר "רדום" נתפנה פעם הרבנות, והקהילה חפשו לרב ואב"ד לעירם גדול תורה ובעל שיעור קומה משכמו ולמעלה. מיד הוצגו כשבועים מועמדים שהיו רבנים גדולים, לאחר זמן מה בבירור אחד בירור הודחו כולם, עד נשארו לבסוף על כף המאזניים רק שני מועמדים רבנים נכבדים, שניהם נאוני מפורסמים וגדולי תורה. אחד מהם היה שמו הגאון רבי אליהו, רבה של עיר גריצא. והיה רבי אליהו זה נמנה עם המסתופפים בחצר אוסטרבצא, והי' מהיושבים ראשונה לפני רבו הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרבצא זצ"ל. ובעיר רדום באותם הימים, גרו שם הרבה חסידיו אוסטרבצא, ולכן ממילא רצו שרבי אליהו יבחר לרב בעירם, כי היה איש שלומם. כשהתקרב מועד ההכרעה, הזמינו ראשי הוועד לשני המועמדים שיבואו לעשות שבתם ברום, כדי שכל העיר יראו בעיניהם שני המועמדים, ואז יוכלו להכריע במי הם בוחרים. שבת הראשונה הוזמן הרב הראשון, ובשבת השניה הוזמן רבי אליהו. כדי לחזק שרבי אליהו יבחר לרב, הלכו חסידיו אוסטרבצא שדרו ברום לרבם לבקש שהרבי יבא לשבות בעירם בשבת זו שרבי אליהו יבא לדרוש, כדי לחזק את מעמדו, וכשתושבי העיר יראו איך שהרבי מכבד את תלמידו, אז בטח כולם יבחרו ברבי אליהו. הרבי בטבעו הי' איש דן, וגם העריך את תלמידו רבי אליהו לגדול בתורה, לכן נעתר להפצרות ובא לשבות בשבת ההיא בעיר רדום. בערב שבת שאל הרבי לתומו את ראשי חסידיו ברום את שמות המועמדים להרבנות, ואז נודע לו כי מול תלמידו מתמודד עתה רק מועמד אחד, ובתוך דיבורם עמד אחד מחסידיו ואמר: "בעזרת ה' בושחים אנו כי רבי אליהו יבחר, ומשום שבשבת שעברה בא אותו רב לשבות כאן ונכשל בלשונו באמצע הדרשה לפני כל עם ועדה, והדבר פגם את הרושם הכללי שהותיר על תושבי העיר". הרבי שמע זאת ולא אמר כלום, ומיד פנה לענין אחר לגמרי, ואמר שצריכים להכין את עצמו לכבוד שבת. השבת עברה בהתרוממות הנפש גדולה מאוד, מצד אחד הרבי הי' שם בעיר שבשבת כשדרש רבי אליהו תלמידו, וזה עשה רושם גדול על כל העיר, וגם שרבי אליהו בעצמו בדרשתו שדרש בבית הכנסת עשה רושם גדול בעיר. במוצאי שבת באר החסידים להפרד מרבם ולהודות לו על שהטריח את עצמו לבא לכאן, ואמר אחד מראשי החסידים להרבי, ששמע מאחורי הפרגוד כי חברי הוועד מאוד נתרגשו ונהגו מן רבי אליהו, ולכן מן הסתם הוא יבחר להיות לרב העיר, ולכן רוצים אנו להודות להרבי כי גם לו יש חלק בזה. כאן עמד הרבי ואמר: "הזמן והכה שאתם משקיעים כדי שרבי אליהו יבחר הוא לדיק, כי הכל הוא לתוהו, הוא לא יבחר רק המועמד השני". העולם קבלו את דברי הרבי בהלם ובתדהמה, כששאל אחד למה מרמו הרבי, אמר הרבי: אני לא אומר זה ברמו, אני אומר מפורשות שהמועמד השני יבחר ולא תלמידי רבי אליהו. והוסיף לומר: את זאת ידעתי כבר בערב שבת, בשמעי אתכם מתכבדים בקלונו של המועמד השני, אזי ידעתי בוודאות כי אפסו סכיינו של רבי אליהו תלמידי, משום שאי אפשר להבנות מקלונו של הזולת, על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בתלמיד חכם". אך לא אמרתי זאת לכם בערב שבת שלא תהא לכם עגמת נפש כל השבת. וכך אכן הי', לא ארכו הימים, ולפתע בלי סיבה גלויה לעין התהפכה הקערה על פיה וקרנו של המועמד השני עלתה מאוד בעיני הוועד, והוא נבחר לבסוף להיות הרב בעיר רדום. לימים אמר הרה"ק מאוסטרבצא זצ"ל לחסידיו: "את הסיפור הזה מצוה לפרסם!". והוסיף, אילו היה בכוחי הייתי מרפישו בקונטרס מיוחד ומפיצו ברבים. (תפארת למשה)

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

האמונה, בהירה מן הראיה. (האדמור"ר מקוצק)

אדם יתודע בדעותיו, ולא ביחוסיו (מעייין החכמה).

איש אמונים, המכסה צדקותיו ומסתיר חסדיו. (רבינו יונה)

אין סבלנות

הקללה הראשונה בה נפתחות הקללות היא "הבהלה", איבדנו את כח הסבלנות. עונש על שחטאנו לפניך בחוסר סבלנות בעבודת ה' בתורה ובמצוות.

התפילה נהייתה כבדה עלינו, כיון שאיננו עובדים את ה' בשמחה ובכוונה - "את משפטי תגעל נפשכם" - המצוות נעשו עלינו כבדות, גם אם אנו עושים אותם, אנו עושים אותם במהירות ובהלה, מודד הקב"ה לאדם כמידתו - זהו עונש.

כך נתקיימה בנו קללת נע ונד, כל היום רצים ממקום למקום, בעבודה ושלא בעבודה, אף כשאנו נחים אין יכולים לשבת על מקום אחד - 'יומם לא תנוחו ובלילה לא תשקוטו' - עוברים ממחשבה למחשבה, אין לנו סבלנות אפילו לישון במנוחה... הבהלה מקיפה את חיינו מכל עבר!

ניקה למשל את הנסיעה, היום אף אחד לא יסע בעגלה, גם הנסיעה ברכבת או ברכב נחשבת למשא, רוצים הכל מהר יותר, אין לנו סבלנות.

(אזנים לתורה" כתבי הגאון רבי שמואל דוד וואלקין)

"אם בחקתי תלכו... ואולך אתכם קוממויות". פרשה זו של הברכות מתחילה באות א' ומסתיימת באות ת'. ללמדנו, שאם מקיים כל התורה מא' עד ת' יחולו עליו כל הברכות!

(בעלי התוס' שם)

לכבוד הרישום לשיבות ----- מעשה בבחור מעולה שהתלבט בין שתי ישיבות מצויינות "אורחות תורה" או "תפרח". אביו הג"ר שליט"א בא אל מרן שר התורה והציג לפניו את הצדדים. אמר לו רבי חיים: "תעשה גורל!" והסביר בדיוק איך לעשות זאת: "קח סידור, תפתח את הסידור באופן אקראי, תראה איזו מילה נמצאת בראש העמוד, באיזו אות היא פותחת. אורחות תורה זה א', תפרח זה ת'. אם תצא לך בראש העמוד מילה עד האות כ' זה שייך לאות א', זה אומר ללכת ל"אורחות תורה"... האב היה די מופתע, בצורה כזו לבחור ישיבה!...

את השאלה הוא שאל לפני ברית מילה, שרבי חיים היה בה הסנדק. המתין עד שתסתיים הברית, ואז ניגש אל מקורבו של רבינו, הג"ר ישעיה אפשטיין, השיח את לבו לפניו וביקש ממנו שיבקש מרבי חיים, אולי רבינו בעצמו יעשה עבורי את הגורל... "למה לא" אמר רבי חיים וביקש שיביאו לו סידור. פתח ובראש העמוד הופיעה המילה "אתה". אמר רבינו: "הנה יש לנו תשובה, ראשית זה א' ויש כאן ראשי תיבות "אורחות תורה הולכים!" (נר לשולחן שבת" יש"כ ליידיי הרה"ג ר"י)

בימים ההם בזמן הזה!

היה זה בתקופה של מתח ודאגה מפני הסכנות בארץ ישראל. אנשים אמרו כי בחו"ל בטוח יותר מאשר בארץ ישראל, צריך לרדת-לברוח מהארץ...

אמר הגאון רבי נחום פריצוביץ, שבחז"ל כתוב להיפך, נאמר בפסוק בפרשת בחוקתי "וישבתם לבטח בארצכם". בתורת כהנים דרשו בזה "בארצכם אתם יושבים לבטח ואין אתם יושבים לבטח חוצה לה".

מבואר כאן כי רק בארץ ישראל יש אפשרות של שלוה אם בחוקתי תלכו" אבל בחו"ל אין שלוה, אם כך אין לומר שבחו"ל בטוח יותר כי הרי חז"ל אמרו אחרת!

(בנין נחום" פנינים ואמרות)

רבינו הנצי"ב: מבט על הקללות נכון לעכשיו

"ונתתם ביד אויב" - תהיו נתונים ביד אויבכם - אותם שביזו אותכם. לכן לא יהיו נוהגים בכם כמנהג דרך ארץ עם אנשים הנכבשים, אלא יעשו בכם כזדון לבבם, משום שהייתם שפלים ונבזים בעיניהם.

(כ"ו כ"ה "העמק דבר")

"בארצות אויביהם" - טבע העולם, פליטים שמגיעים סחופים ודווים לארץ זרה לאהוב זה את זה, לעזור אחד לשני, אולם בני ישראל אינו כן - "כשלו איש ברעהו" - שנאת חנם ביניהם.

זה לא מפני גזירת המלכות, כי המלכות מעוניינת בדרך כלל שיהיו פילוגים ואי הסכמות אצל הפליטים שהגיעו למדינתם כדי שלא יעשו קשר ומרידה, שלא יהיו גייס חמישי, אלא "אין רודף" - הכל בגזירה היא שיהיו מבוזים בקרב האומות בראותם כי שנאת חנם גוברת בהם.

לכן אין אחד מגדולי האומות שחומל על ישראל ועוזר להם, כאשר רואים אותם רודפים אחד את השני. וכן המידה נותנת שמי ששונא את הבריות שונאים אותו!

(שם כ"ו ל"ו-ל"ח)

"בהיותם בארץ אויביהם" - התורה מודיעה בזה שעם ישראל עתיד לא רק לגלות מארצו, אלא לגלות לארצות של אויבי העם היהודי, לארצות שגם רוצים לכלות אותנו וגם יש להם את היכולת לכן - אבל אף על פי כן "לא מאסתים!"

(שם כ"ו מ"ד)

סיפור מופלא

בשבוע שעבר הלך לעולמו תלמיד חכם יקר ומיוחד, הרה"ג רבי צבי אליעזר הבלין, זכה לאריכות ימים. סיפר ידידי, בנו שליט"א בשבעה: לפני שנים אבי חלה בברכיו, הסחוס נשחק לגמרי ולא יכל ללכת, חודשים התנייד עם כסא גלגלים, הרופאים הציעו לעשות ניתוח החלפת ברכיים.

באנו אל מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן להתייעץ עימו. רבי אהרן לייב שאל את אבי, אם בבית הוא כן מצליח לדדות. אבי השיב בחיוב. "אם כך" בירך-יעץ רבינו "זה יעבור לך, אל תעשה את הניתוח!"

חזרנו מחזון איש 5 הביתה. אבי ירד מכסא הגלגלים, נאחז במעקה והפטיר: 'אנסה לעלות לבד'. והנה לתדהמתי, בחסדי ה' הצליח לעלות. כאשר הגיע לדירתו בקומה השניה, בצדקותו פנה ואמר לי: "הנה עליתי והלכתי יפה, אם כך אני חוזר לכולל! ארזנו את חפצי, ואבי חזר לגור בביתו וללימודיו בכולל עם החברותות שלו בהתמדה מופלגת.

כך שנתיים ומחצה הלך כרגיל, כאילו לא ארע דבר, פלא עצום! שבועיים אחר פטירת מרן הרב שטיינמן שוב חזרו הבעיות! מאז היה רתוק לכסא גלגלים עד יומו האחרון. ("נר לשולחן שבת")

ניסים ונפלאות חוו אלו שעברו את שנות השואה, אור קטן בחושך גדול, השגחה פרטית בכל צעד! "לא מאסתים ולא געלתים לכלותם!" הגאון רבי יצחק שלמה אונגר לאחר שחרור מחנה טרייזנשטט חלה בטיפוס ואחרי זה בדלקת קרום המוח. שבועיים שכב ללא הכרה בבית החולים. הרוסים שחשבו כי אינו בין החיים זרקוהו מהחלון על ערימת הגופות הגבוהה שעמדה בחוץ.

מה עשה הקב"ה? בהשגחה פרטית מופלאה עבר שם באותו זמן רופא רוסי ורגלו נתקלה באחת הגופות ונפל כשידו נעצרת על ליבו של הרב אונגר. להפתעתו הרגיש שהלב עדיין פועם... מיד לקחוהו לבית החולים. לאחר זמן, כאשר חזר להכרה, חצי גופו היה משותק. אותו רופא רוסי טיפל בו במסירות נאמנה עד שהחלים מחוליו לגמרי.

(עפי"י "פארות" ח"ב מעשים להתפאר)

סיפר הגאון רבי שמחה שלמה לוי: "בשבעה על אדוני אבי מורי זצ"ל - הגאון רבי אריה לוי - סיפר לנו בנו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי, שסיפר לו אביו, שפעם אחת קם בבוקר והרגיש לחצים בלבו, ושלה להזמין בדחיפות את פרופסור ... לפתע הופיע הגאון הצדיק רבי אריה לוי בביתו, סיפר לו רבי יחזקאל שהוא לא מרגיש בטוב, רבי אריה מיד עשה לו לחש, וכשהגיע הרופא כבר הרגיש טוב, והרופא לא מצא שום דבר.

אמרתי לו, אני אספר לך את החלק הראשון של הסיפור, למה באמת הגיע אבי מורי לביתכם בדיוק בשעה שהיו זקוקים לו. לפנות אותו בוקר ראה אבי מורי בחלומו את אביו, הגאון רבי יחזקאל כשפניו חיוורות מחולשה וחולי.

אבי מורי שהיה מלומד בחלומות אמת, הזדרז מיד לאחר תפילת ותיקין לנסוע לשכונת בית וגן, לבית אביו, ואכן כשנכנס לביתו - ראהו כשהוא ממתין ומצפה לפרופסור שיבוא לטפל בו על מיחושיו ליבו, ומיד השתמש בלחש המקובל בידו, כמו שסיפרת..."

(שמחת שלמה" כי תשא)

רפואה שלמה ---- מתוך הקדמת הגאון רבי שלמה אפרים לונטישין, רבה של פראג לפירושו הנפלא על התורה - "כלי יקר": "הנה אנכי שלמה אפרים - בשנת שס"ט נפלתי למשכב בחולי מסוכן כמה שבועות, עד שהוסיפו לי את השם 'שלמה', ובחמלת ה' הוציאני מתוך ההפכה לחיות אותי כיום הזה נדרתי לה' ואשלמה לחבר חיבור זה לכבוד ה' ותורתו ולגלות מצפוני!"

מתורת מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך בעניני רפואה

אדם היודע שיצטרך לדלג על ספירת העומר ביום אחד מימי הספירה, כגון שצריך לעבור ניתוח שבגיניו יהיה מורדם יממה, רשאי להתחיל לספור בברכה.

ואינו מכניס עצמו לספק ברכה לבטלה, כיון שהוא עושה עכשיו מה שמוטל עליו, ואולי ישתנה המצב ויוכל בכל זאת לספור את כל הימים בברכה.

(שולחן שלמה" רפואה ח"א עמ' ע"ז)

האם אפשר להתרפא במעיינות שמייחים להם תכונות רפוי של אמונות טפלות ואלילות?

תשובה: למרחצאות הללו אין דין עבודה זרה ואינם נאסרים, כיון שמחוברים לקרקע, ואע"פ שהגויים טוענים שהעבודה זרה שלהם היא שמרפאת ונותנים שבח והודאה על זה, מכל מקום אין בזה איסור אם היהודי מתרחץ בהם מסיבת ריבוי המינרלים שיש בהם, אך אם הוא חושב שיבוא לו מרפא בגלל השפעת האלילים וכדומה אסור.

(שם עמ' קל"ט)

כשיש צורך בניתוח שאינו דחוף, אם יש אפשרות, צריך לקובעו לתחילת שבוע. אמנם, אם היום הקבוע של הרופא המומחה הוא רק באותם הימים הסמוכים לשבת, הרי זה מותר כמו במקום מצוה, ועצם הניתוח הוא צורך חשוב.

(שם עמ' ס"ז)

ואם יש לחולה כאבים, הרי זה מצוה להקל מעליו בדרך האפשר ויש לנתחו אפילו בערב שבת, כמו שנוהגים למול אפילו בערב שבת מילה שלא בזמנה.

(שם עמ' ס"ז)

"עוד יש לי לחקור". העיר החת"ס, כאשר יש מילה בשבת, למה לא נמול סמוך לשקיעה ואז המציצה תהיה בבין השמשות, שהוא ספק יום ולא ודאי שבת, והרי מציצה כשרה בלילה? תירץ החת"ס, משום זריזין מקדימים למצוות, מצוה לחלל שבת ולמול בתחילת היום!

(שבת קו)

הוסיף רבי שלמה זלמן: נראה לפי דבריו, כאשר צריכים לעשות ניתוח בשבת, אף שאפשר לדחותו, לסמוך אותו ליציאת השבת ועל ידי זה לא יצטרכו לחלל שבת בדברים הנעשים לאחר הניתוח, מכל מקום כיון שניתן לדחות את השבת עבור ניתוח זה, יש בזה גם את הענין של זריזין מקדימים, קל וחומר ממילה, כאן שזה פיקוח נפש של כל הגוף!

(שולחן שלמה" רפואה ח"א)

אוכל בבית חולים, אם הוא בהכשר של בית דין שיכולים לסמוך עליו, אסור לחלל שבת בשביל הידור של חולה.

אמנם, אם החולה הוא ירא וחרד ומקפיד על זה, או אם מבשלים שם נבילות וטריפות, אין צריך להזכיר לו שיש איסור תורה של העברה ברשות הרבים כדי להביא עבורו אוכל כשר כרצונו.

כי חוששני שיש לחוש שיסכים לאכול ואחר כך יקוץ בו ויקיא. ואפילו אם הוא אומר שלא יקוץ, יש חוששים שהוא כן יקוץ.

מזה הטעם גם אסור להטעותו ולומר לו שהמאכל כשר, כי חוששים שמא יודע לו שהמאכל אינו כשר ויקוץ בו. (שם עמ' מ"ח)

חולה הזקוק לשיקום, מותר לעשות לו פיזיותרפיה בשבת, גם אם משתמשים במשקולות כדי לחזק את השרירים שלו.

אף שנפסק שאין מתעמלים בשבת (שכ"ח מ"ב), מכל מקום אם האדם נהנה מההתעמלות מותר, כמו שפסק המחבר (שי"א ב) בענין בחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם.

התעמלות שעושים היום היא להתענג, כמו אנשים שעושים התעמלות בוקר מותר להם לעשותה בשבת, מפני שעושים זאת כדי לשחרר את הגוף, ורק התעמלות שהיא באמת לרפואה היא המוזכרת בשו"ע לאיסור.

(שם ח"ב עמ' ר"ט)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

גליון מס' 142

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

פרשת בחוקות תשפ"ד

ומשגיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

עניין של חינוך

האם פחד הוא חוסר ביטחון?

תלמיד חכם אחד סיפר פעם למרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, שכאשר הוא רואה כלב הוא פוחד, ושאל את ראש הישיבה אם זה אומר שיש לו חיסרון בביטחון. ענה לו מרן ראש הישיבה זצוק"ל שאין זה חיסרון בביטחון, אבל הביא שצדיקים גדולים יש להם מעלה שהם אינם מפחדים מבעלי חיים, ובעלי החיים אינם עושים להם כלום. סיפר על רבי שלום מנשה ז"ל, דוד אימו, שהיה צדיק גדול, ופעם אחת היה צריך להיכנס לבית של עשיר אחד למצנת צדקה ולא פחד מהכלבים, ובאמת הם לא עשו לו כלום. ושאלו את מרן הגאון רבי יצחק זאב מבריסק זי"ע אם הסיפור נכון, ואמר שכן. והוסיף שהיה צדיק גדול, ואביו הגאון רבי חיים מבריסק זי"ע היה שולח אותו בערב ראש השנה לבקש ממנו ברכה. כך סיפר רבינו. עוד סיפר שכאשר היה בארץ מקסיקו במסע חיזוק, עלה למטוס כלב גישוש גדול ביותר, מפני שהשלטונות שם חוששים להברחת סמים במטוסים הפרטיים, ולפיכך עושים חיפוש בכל מטוס עם כלב שהתמחה בהרחת חומרים מסוכנים, וכל יושבי המטוס נדרשים לרדת. ולגבי רבינו מפאת גילו וכבודו לא דרשו שיגיד, אבל התירו רק לו לבד להישאר ללא שום מלווה. ועלה הכלב הנזכר עם האחראי עליו, ורבינו כאמור היה לבד במטוס. והכלב אכן החל לנבוח בחוזקה בקולי קולות, מפני שמצא משהו, ולבסוף התברר שהיו אלו תרופות בעלמא של אחד הנוסעים האחרים.

בברכת שבת שלום – מערכת לב ארי

פנינים משלחן מלכים

"והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך" (כה, ו)

יש מקומות שמשמע שיעקר הכול זה ביטחון. נדמה לי שכתוב בשם הגר"א, שיעקר התורה להגיע לביטחון. החלק הכי גדול של האמונה זה ביטחון. הקב"ה בעשרת הדיברות אומר: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם". לא כתוב סתם: "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ", אלא הוא מדגיש גם "אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם". כל העניין של "ארץ מצרים" הוא שיש בזה השגחה, שהקב"ה משגיח על העולם. ולכן בהמון מצוות כתוב בתורה עניין יציאת מצרים – בשבת, בימים טובים, בפסח, בציצית. למה יציאת מצרים? כדי שנדע שהקב"ה משגיח על העולם. כדי שהאדם ידע שהכול תלוי בקב"ה. בכל הזמנים צריך ביטחון, בפרט בזמן שיש תהפוכות בעולם, רואים שזקוקים לביטחון בקב"ה. אם אדם עושה השתדלות, ודאי שצריך לעשות השתדלות על פרנסה, אין שום ספק; אבל האדם חושב: כמה שיותר השתדלות ירוויח יותר כסף, תהיה לו יותר פרנסה. הוא חושב ככה, אבל אליבא דאמת זה לא ככה. מה שנגור בראש השנה יהיה לו. בן אדם צריך רק לעשות, אבל לא לחשוב שמה שעושה מביא את הפרנסה! בזה אנחנו צריכים להתחזק מאוד. ואנחנו רוצים להסביר בזה דברי הגמרא בקידושין (כ). האומרת על עבד עברי שנמכר לגוי, שיש מצווה לפדות אותו: "אֲחֵרֵי נִמְכָּר גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ, אָחָד מֵאֶחָיו יִגְאֻלֵנּוּ". וכתוב שם בגמרא שאם למשל קנו אותו בעד אלף דולר ועכשיו הוא שווה פחות, כשבאים לפדות אותו הולכים לטובת העבד תמיד לקולא. אם קודם הושבח הולכים לפי המחיר הזול, ואם להיפך – הולכים גם כן לפי הזול. הכול כדי שיוכל לפדות את עצמו. הגמרא שואלת: למה אתה דורש הכול לקולא? תדרוש הכול לחומרא! ואומרת שמכך שהקלה התורה כלפיו, דתניא: "כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךָ", עימד במאכל ועימד במשתה, שלא תהא אתה אוכל פת נקייה והוא אוכל פת קיבר, אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש, אתה ישן על גבי מוכים והוא ישן על גבי התבן, אם יש כרית אחת נותנים לעבד, ומכאן אמרו: כל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו – רואים שהתורה רוצה את טובת העבד. שואלת הגמרא: אולי רק באכילה ושתיה הולכים לקולא שלא יהיה לו צער, אבל לגבי שאר הדברים אולי נחמיר עליו, כרבי יוסי ברבי חנינא, האומר: "בוא רואה כמה קשה אבקה של שביעית. (אבקה זוהי עבירה קטנה, עבירה קטנה של שביעית). אדם נושא ונותן בפירות שביעית, לבסוף מוכר את מיטלטליו. לא הרגיש (לא שם ליבו לחזור בו מהעבירה שבידו), לסוף מוכר את שדותיו, עד שמוכר את ביתו ועד שמוכר את עצמו. וכיוון שזה כך, שבגלל העבירה הזאת החמירה עליו התורה, ממילא הייתי אומר שגם יעשו לו קשיים בפדיון! תלמוד לומר: "אֲחֵרֵי נִמְכָּר גְּאֻלָּה תִּהְיֶה לוֹ", התורה לימדה שלא נחמיר עליו עד כדי כך. ותמוה, איזו סברה זו? הרי אם היה צריך להחמיר עליו, נחמיר עליו גם שלא ישתה יין ישן! אלא שבכל העניין של שביעית התורה רוצה ללמד את האדם מידת הביטחון. אז אם אדם נושא ונותן בפירות שביעית, הוא אינו רוצה להתחזק במידת הביטחון, לכן צריך להחמיר עליו כל כך. אבל מה שלא נוגע לביטחון, צריך שטיפת צער לא תהיה לו! התורה אומרת: תבטח בה' ולא תמכור סחורה, והוא לא שמע, צריך להחמיר עליו עד כדי כך חומרות כאלה עד בלי סוף, עוד חומרא ועוד חומרא, תמכור את זה, ותמכור את זה ותישאר עני, ואפילו הייתה סברא שיהיו לו קשיים לפדות את עצמו. אבל שאר דברים שאינם נוגעים לביטחון, צריך שלא תהיה לו טיפת צער. צריך לשתות את היין הכי טוב ולישון במיטה הכי טובה, שלא יהיו לו שום קשיים! זה מה שאנחנו רוצים לדעת להתחזק. אנחנו נזכה שנעלה במידת הביטחון ונהיה מאושרים! מי המאושר? מי שיש לו ביטחון. מי שיש לו כסף הוא לא מאושר, הוא יכול להפסיד ברגע אחד. אבל אם יש לו ביטחון הוא המאושר! (מהספר "כאייל תערוג" על התורה).

מעשה שהיה...

ברכת רבנו | ספור על כ"ק האדמו"ר רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן
האדמו"ר רבי
מנחם מנדל
מרימנוב

(י"ט אייר)

הרב מנחם מנדל טארים מרימנוב זצ"ל - נולד בשנת ה'תק"ה בעיר ניישטאט (עיר חדש פולין) לאביו: ר' יוסף חריף מניישטאט. ולאמו: מרת ליבא. רבנו היה צאצא מצד אמו לצדיק הק' הרב נתן נטע שפירא (ה'מגלה עמוקות) ור' דוד הלוי (בעל 'טורי זהב'). בגיל 11 הגיע לראשונה אל ר' דב בער (המגיד ממזריטש) ושם התפרסם כעילוי. נודע מנעוריו כבעל תורה ויראת שמיים. שקד רבות על לימוד הלכות הרי"ף וגדולי הדור אמרו כי היה ניצוץ מנשמתו של הרי"ף (ר' יצחק אלפסי). בכל יום היה לומד בקביעות 18 דפי גמרא עם פירוש רש"י ותוספות. כאשר לא היה יכול להשלים את שיעורו, היה לומד כפליים ביום למחרת. הפיץ את החסידות בפולין. גאון בתורת הנגלה והנסתר. אחרי נישואיו התגורר בעיירה פריסטיק. סיגף את עצמו וחי חיי דוחק וצער. לאחר פטירת רבו, ר' אלימלך מליז'נסק התמנה לאדמו"ר בפריסטיק וחסידים רבים נהרו אליו. לאחר כעשר שנים עבר לרימנוב. שמו התפרסם כאיש מופת שפועל ישועות. מלומד בניסים. בעל רוח-הקודש. תפילותיו היו לשם דבר. את כל כספו חילק לעניים. אמר שיחזיק טובה למי שידליק נר לזכות נשמתו לאחר פטירתו. רבנו נלב"ע ב-י"ט אייר ה'תקע"ה. חי כ-70 שנים. ציונו ברימנוב. הצדיק ר' צבי הירש הכהן שהיה משרתו, שימש אחריו בקודש. ת.נ.צ.ב.ה. זי"ע"א

מספר על לבלר גדול אחד בעתונות הפולנית, (שהיה חשוב מאד אצל הגויים הפולנים. שמו נזכר רבות בספרי ההיסטוריה שלהם) שנולד בעירה סמוך לרימנוב להורים אמידים וחלה בשתוק ל"ע. רופאים ופרופסורים שבדקו אותו אמרו כי מדבר במחלה חשוכת מרפא. כך המצב נמשך עד שהגיע לגיל שש. מכיון שהיו להם קשרי מסחר עם יהודים וחוכרי אכסניותיהם, יעצו להם שישעו אל רבנו שגר בקרבת מקום, לקבל ברכה לישועת ילדם הפעוט. היהודים הלכו להשתדל אצל רבנו שייספים לקבל אותם. הם אמרו שזה יסב תועלת רבה ליהודים שעובדים אצלם וגם יקדש שם שמים אצל הפריצים הגרים במחוז. הצדיק - נענה לבקשתם וקבל אותם. ההורים והבן נכנסו לקדוש פנימה וספרו את צרתם לפניו. רבנו אמר: "בורא כל עולמים! הרי יש לך הרבה גויים בעולם בריאים ושלמים. מה אכפת לך שגם הגוי הפעוט הזה יבריא ממחלתו?!". כשסיים את דבריו, הצדיק קרא לילד החולה וצוה עליו להתקרב אליו. הילד קם ממטת חוליו כאחד האדם והתקרב לרבנו. הצדיק שאל אותו לשמו והוא השיב פרגיל. רבנו לחש לעברו כי אם ברצונו להשאיר כך עליו להבטיח שהוא לעולם לא יזיק לשום יהודי לכשיגדל ואדרבה ירתם למענם ויעשה חסד עם כל היהודים שיהיו נתונים תחתיו, ויזכה להאריך ימים ושנים. הילד הבטיח את מה שהרבי צוה עליו ושב לביתו בריא ושלם. לימים כשהילד הגוי הזדקן (כשהיה כבן תשעים) ובינתים רבנו כבר עלה לגנזי מרומים, הוא נסע לציון קודשו של רבנו. הוא כתב פיתקא דרחמי בלשון הפולנית בו בקש לפני רבנו, שפיון שהוא בודאי נמצא ליד האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב, שיבקש מהם להתחנן לפני ה' יתברך בעבור עמך בית ישראל שנתונים בצרה ובשבביה. כמו כן יבקש מהאבות הקדושים להתחנן לפני ה' יתברך עבור העם הפולני, שהרוסים לא יוכלו יותר לרודףם. היה קדוש ה', שאף הגויים ראו כי שם ה' נקרא עליך ויש מנהיג לבירה. (כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מצאנז זי"ע"א)

בנו של רבנו, הצדיק רבי נתן ליב זצ"ל ספר, שפעם אחת יהודי אחד שלמד את מלאכת שו"ב (שו"חט ובדק), בא לפני רבנו ובקש ממנו שיתן לו הסמכה. רבנו העביר את ידו על עיניו ואמר לו: "הבט על האילן בחוץ שנמצא מול החלון". הוא ראה נשמות רבות על האילן. רבנו אמר לו: "דע כי כל אלו הנשמות, הן נשמות של שו"בים, שבאו לפני לתקן אותם!". הוא שמע זאת ולא בקש עוד להיות שו"ב. (אם לבינה) (נלקט מתוך העלון פניני הצדיקים)

מ"ב פרושים של האור החיים הקדוש על פרשת בחקותי.

יש המספרים ספור זה בשבת פרשת בחקותי. (מעבד)

שבת קודש בעירה "סאליו". כל תושבי העיר לובשים בגדי שבת ומכינים עצמם לכבוד השבת. גם בבתי העניים הכינו מטעמים משבחים לכבוד שבת ובפרט בבתי תלמידי החכמים. כיצד היה לאותם עניים להכין את כל צורכי השבת? ובכן, מנהג היה לו לרבי חיים בן עטר זצ"ל לקנות מידי שבוע עגל משבח, את העגל היה שוחט ואת בשרו הטוב בין התלמידי חכמים העניים היה מחלק, כך שגם בבתים הדל והצנוע לא חסר בשר לשבת. באחד השבועות והנה פרצה מגפה בכל הבקר ולכן כל הבהמות שהובאו לשחיטה נטרפו ונאסרו לאכילה, כולם חוץ מהעגל שקנה האור החיים הקדוש. הבשורה עשתה לה כנפים, ואל ביתו של הצדיק הגיע אחד מעשירי העיר בבקשה לתת לו חתיכת בשר הראויה להתכבד עבור תמורה הגונה שישלם עבורה, אך הצדיק סרב: "מצטער, אך ממנהגי לא אשנה, את הבשר נוהג הנני לחלקו צדקה למשפחות התלמידי חכמים ולומדי תורה של העירה ואין בדעתי לשנות בכך ויהי מה, ואפילו עבור כל תמורה, לא אפחית את חלקם של בני התורה". העשיר נחרד מדבריו של הצדיק והמתין לבאות, בינתיים אל חדרו של הצדיק נכנס אחד מבני העירה, אברך תלמיד חכם אשר נהנה תמיד ממתנתו ידו של האור החיים הקדוש וביא לקבל את מנת בשרו השבועית. כשראה העשיר את היהודי העני לבוש בלויי סחבות מקבל מנת בשר, נצבט לבו בקרבו והרהר לעצמו: "איך יעלה על הדעת לחשב כי בביתי שלי, העשיר, לא יעלה בשר לשלחן השבת, ואלו יהודי עלוב זה, לבוש בלויי סחבות יתענג על מנת בשר בשבת?!" וברב חצפתו, העשיר העלה את מחשבותיו אלו על שפתיו ופגע קשות ביהודי העני שהיה תלמיד חכם גדול. בעל 'האור החיים' שמע כל זאת אך בשביל לא לעורר מחלוקת, העלים עין מהעניין. בינתיים יצאו השנים מבית רבנו: כשה לא מרוצה זה פגוע עד נפש. בלילה כשעלה רבנו חיים בן עטר על יצועו ונרדם, חלם חלום ובחלומו גילו לו משמים כי גזרה נגזרה עליו. והוא צריך לצאת למסע גלות למשך שנה מאחר ושמע את עלבונו של העני הצדיק ותלמיד חכם ולא מחה בידי העשיר ושתק. ובגלות זו שיקבל עליו וכפר עונו. רבי חיים בן עטר קבל עליו את הדין באמונה שלמה ובשמחה על מנת לתקן את המענה. וכבר בשבוע הבא יצא למסע גלות. (גלות פרושו: שאין ללון שני לילות בעיר אחת, ואף אין לבקש מתנת יד אדם אלא אם כן ירצו אנשים לתת מלבם). כך קרה שבמסעו לגלות עברו עליו ימים קשים מאד אשר הוצרך לנדוד מעיר לעיר בחרפת רעב ובחסר כל. אך קבל עליו את הדין באהבה על מנת לכפר על חטאו. עברה לה תקופה מאז החל בגלותו ורבנו חיים היה בדרך מעיר לעיר שכן אסור היה עליו ללון שתי לילות בעיר אחת. בדרך עבר לילה אחד בעיר הסמוך לעיר, ישב לו רבי חיים תחת אילן באמצע הדרך לנוח קצת מעמל הדרך. אותו שבוע ערב פרשת בחקותי היה, ותוך כדי מנוחתו זכה שנתגלו לו ארבעים ושתים חדושים לפסוק: "אם בחקתי תלכו". (הם אותם מ"ב הפרושים הידועים של ה"אור החיים" על בחקותי). למחרת, הגיע רבנו אל העיר הסמוכה. בדרך היה מגיע בצנעא כשהוא נראה כאדם עני פשוט ומרפט, מסתיר ומצניע עצמו מעיני כל, שלא ידעו חלילה את זהותו. עם סיומה של תפילת ערבית של שבת ישב בפנתו וצפה להזמנת מישוהו מבאי בית הפנסות שיזמינו לסעודת השבת. והנה אחד מנכבדי העיר הזמינו לסעד אצלו סעודת השבת. בתם הסעודה בקש המארח הנכבד מהאורח הנסתר שיבוא עמו אל הרב המקומי לשמוע ממנו חדושי תורה שמתגלים לו משמים. ישבו להם האורח לצד מארחו בין הבאים לשמוע את דברי הרב המקומי. בדרךשת הרב המקומי אמר י"ד פרושים על הפסוק: "אם בחקתי תלכו" ובסופם צין כי פרושים אלו נאמרו לו בשמים משמו של רבי חיים בן עטר. כששמע זאת רבי חיים בן עטר העיר ואמר: "חיים בן עטר" והשמיט את המילה "רבי". הרב המקומי ותלמידיו היו מזועזעים והמומים מתגובתו הפוגעת של האורח העני, ונתנו בו מבט חמור. (שכן עוד בחיי האור החיים הייתה ידועה גדולתו וקדושתו ברבים). מיד הם הזהירו את האורח שלא יעז לדבר כך נגד צדיק וקדוש זה, ומשום כבוד השבת ומצות הכנסת אורחים הסתפקו בהערה זו. ואף למארח העירו כי עליו להתרחק מאורחים מעין אלה המזלזלים בכבוד התורה, בכבוד הרב המקומי ובכבוד רבי חיים בן עטר. למחרת בבקר אחרי סעודת השבת שוב דרש הרב את דרשתו והביא עוד י"ד פרושים נפלאים על הפסוק "אם בחקתי תלכו" אשר נאמרו בשמים משמו של רבי חיים בן עטר. ושוב כששמע זאת רבי חיים בן עטר העיר ואמר: "חיים בן עטר" בבטול והשמיט את המילה "רבי". הרב ותלמידיו היו מזועזעים והמומים עוד יותר מתגובתו של האורח העני שהרי הם כבר הזהירו אותו. לכן שוב הם פנו אליו באזהרה חמורה, ואמרו: "אין עונשין אלא אם כן מזהירים". בפעם הבאה חלילה, האזהרה תלוה בענש, שכן אוי לו לאדם פשוט כזה שמעז לפגוע במאור ישראל צדיק קדוש זה. סעודה שלישית כבר בפתח, שעת התעלות של קודש לפני שתצא השבת הקדושה. יושב לו הרב המקומי בראש השלחן כשסביבו ישובים בני העיר ושותים בצמא את דבריו המתוקים מפז, בהם הוסיף עוד י"ד פרושים אחרונים על בחקותי שהתגלו בשמים משמו של רבי חיים בן עטר - בעל ה"אור החיים" הקדוש! ובזאת הסתכמו כל מ"ב פרושים על בחקותי. גם הפעם הזדעזעו כלם כאחד מתגובתו של האורח שהפטיר בבטול: "חיים בן עטר" והשמיט את המילה "רבי". הפעם כבר לא הסתפקו באזהרה, ומיד הוציא האורח ונכלא בחדר הקהל כדי להטיל עליו חרם ונדוי כדין של המזלזל בכבוד התורה והצדיקים. אך כאשר קהל המסבים סיים את ברכת המזון ותפלת ערבית של מוצאי שבת, מיד החלו נושבות רוחות וסופות חזקות שיכלו לשבר סלעים ולעקור הרים והנה נראה כאלו עמד העולם כולו להחרב. הרב המקומי מהר לעשות ישאלת חלום ובקש שיודיעו לו מן השמים על מה הגיעה התופעה הפלאית. מיד הודיעוהו מן השמים כי שרו של גיהנום זועם וכועס ומשתולל בעולם והוא שגרם לסערה, ומדוע? כי ידוע שבשבת הגיהנום שובת ונפתח רק במוצאי שבת ובחיי רבנו האור החיים הקדוש לא לכל שר הגיהנום לפתח את השער עד שרבנו יעשה הבדלה והנה פעת רבי חיים בן עטר כלוא ואינו יכול להבדיל על הפוס, ולכן שר הגיהנום כועס... הבין הרב המקומי את אשר נעשה עם הצדיק האור החיים הקדוש, אשר הוא בעצמו היה האורח העני שזלזל בכבוד האור החיים. מיד הוציאו הרב מפלאו, בקש סליחתו ופיסו וכבדו בכבוד הראוי לו ומיד כשהבדיל רבנו על הפוס נחה הסערה וסקטה. לאחר מעשה זה אז התגלו לרבנו חיים בן עטר מן השמים והודיעו לו כי בזה שהיה לו צער ועלבונות שספג בשבת זו הוא כפר על חטאו ויכול כבר לשוב מגלותו לעירו ולביתו ולהמשיך, בהרצת התורה ברבים.

גליון ק"ג סימן תשפ"ד

כך מקובל אני מרבותי ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו

(ספר החינוך מצוה ת"ל)
כותב העטרת זקנים: אדם המברך ברכת המזון מתוך הכתב בדקדוק ובכוונה מסלק מעצמו צרות רבות ואסונות ל"ע.

וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ

גליון על המזון

"מצאתי למה אין אות פ"א סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא קצף, ולא אנה ולא אנה ומזונותיו מצויין לו ברוח ובכבוד על ימיו".

(י"בא ה"טב"א או"ח הלכות ברכת המזון סימן קפ"ה אות א' - ספר הרוקח סימן של"ז)

מטרתנו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה

מה השאלה בכלל!?!

אמורים בבשר ודם שהיום כאן ולמחר בקבר, הרי על אחת כמה וכמה במצווה קדושה זו של "ברכת המזון" שמוכא בספה"ק בשם צדיקי עליון כמה וכמה הבטחות ברורות, שבששמרכים ברכת המזון בכוונה זוכים לכל השפעות טובות ופרנסה בריווח. וזה לא ע"י גביר בשר ודם אלא ע"י מלך מלכי המלכים הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים, ומה הוא מבקש בסך הכל? בקושי חמש דקות לברך ברכת המזון בכוונה ולכבוד זה הוא משפיע כל טוב וטוב.

אם כן איני רואה מה מקום יש לשאלה האם לפטור עצמו מהזדמנות זו של רווחים ברורים ולחפש התירים לעשות מזונות.. ולהפסיד כסף מזומן.

בכבוד רב

אהרן הערץ - מלמד תשב"ר, שיקאנא

בעניני הלכה, שואלים את הרב או הדיין כדת מה לעשות וככה נוהגים, ולא מחליטים לכד מה כן או לא עושים.

אלא שדווקא בענין של ברכת המזון לא שייך כל כך ענין הנ"ל שצריכים לשאול את הרב עם מותר לו לעשות ברכת מזונות, ואסביר את דברי עם משל: היה גביר גדול שביום אחד בהיר הוא הודיע בשער בת רבים שכל מי שיבוא אחד מקרוביו הנזקק לישועה, בכל יום, לזכות אחד מקרוביו הנזקק לישועה, הוא יטיב בסכום הגון של שלש מאות דולר לכל יום! האם היה איזה שאלה בכלל למי שיש לו הזמן והיכולת לכך, האם יעשה כן או לא, הרי יכול ללמוד כאן בנחת ולהרוויח כמה מאות מן הצד פרנסה קלה ונקיה, והוא יודע שהגביר הוא ירא שמים ומותר ליהנות מכספו, ולכן אין שום שאלה שיעשה כן, וירוויח כסף כשר.

והנמשל מובן מאליו, שאם הדברים

לכבוד המוציאים לאור של הגליון הנפלא "על המזון".

בראשית דברי רציתי להודות לכם על הגליון הנפלא והעשיר "על המזון" מלא בהמון דברי חיוזוק וסיפורים, אודות הסגולה הנפלאה של מצוות "ברכת המזון".

ובמיוחד אני רוצה להודות על הגליון של חודש שעבר (גליון ק"ב אייר תשפ"ד) שהביאתם רעיון קדוש מאת הגאון הצדיק ר' אברהם גניחובסקי זצ"ל, שכאשר יהודי הולך תמיד עם "דעת תורה" והוא מציינת לרב שלו בכל ענין ונידון שיש לו, אזי יכול להיות בטוח ורגוע שעשה את הדבר הנכון. וכשיבוא לפני כ"ד של מעלה, יצדיקו את כל מה שעשה כיון שהוא היה מושמע תמיד לדעת תורה.

האמת היא שרעיון זה הוא חשוב מאוד, וזה נתן לי חיוזוק גדול בכל תחומי החיים, שיהודי צריך להרגיל את עצמו, להיות עם ה"דעת תורה" בכל ענין שיזדמן לו, ובפרט בשאלות

לעילוי נשמת האה"ח מרת יהודית בת ר' שמואל מאיר ע"ה הכ"מ

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורבנא
הרבי ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל ז"ע ממעובש - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ר יוסף ז"ע מרימנוב - הרבי רבי אלימלך ב"ר אלעזר ליפמאן ז"ע מליזענסק רבי לוי יצחק בן שרה סאשא ז"ע מבארדישטוב - רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף ז"ע מוועלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק ז"ע מראדאשיץ רבי נחמן בן שמחה בן פייגא ז"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב ז"ע בעל החפץ חיים - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל ז"ע מטאשה הרבי ר' ישעיה ב"ר משה ז"ע מקערעסיטער - רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה ז"ע משאץ - רבי אליעזר שלמה ב"ר מנחם זאב זצ"ל רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפיייה זצ"ל

פניני קודש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

א ווארט אויף די פרשה

העצות ל'ועשיתם אותם' גם במצוות שאי אפשר לקיים בפועל

אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם (ויקרא כו, א).

בפרשתנו נמנו ברכות והשפעות לרוב המיועדים למקיימי תרי"ג מצוות התורה (ראה ויקרא כו, ג-ב).

ברם, מאחר שישנן מצוות שאי-אפשר לכל אדם לקיימן בכל זמן ובכל מקום, כי ישנן מצוות הנוהגות רק בכהנים, וישנן מצוות הנוהגות רק בזמן המקדש, וכיו"ב, משום כך, מצאו לנו רבותינו הקדושים פתרונים איך יוכל כל אחד לקיים את כל המצוות בכל זמן. והעצות הן:

א. **עסק התורה**, כי כשם ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה" (מנחות קי, א), כך כשאדם עוסק בתורה בפסוקים ובהלכות של מצוות שאי-אפשר לקיימן בפועל, ייחשב לו ע"י הלימוד כאילו קיימן בפועל.

ב. **תשוקה**, כשאדם משתוקק ומיחיל לקיים מצוה, אזי ע"י התשוקה למצוה נחשבת לו כאילו קיימה בפועל, ומתוך כך - לדוגמא - התשוקה להבאת ביכורים יחשב לנו כאילו הבאנו ביכורים, וכן הלאה כיו"ב.

זהו שכתוב: **"אם בחוקותי תלכו"** - "שתהיו עמלים בתורה" (רש"י), זוהי העצה הראשונה של עסק התורה, **"ואת מצוותי תשמרו"** - מלשון תשוקה וציפיה (על דרך הכתוב בראשית לו, יא "ואביו שמר את הדבר"), שזוהי העצה השניה האמורה, ועל ידי זה **"ועשיתם אותם"**, ייחשב לכם כאילו קיימתם את כל המצוות בפועל ממש, וממילא תהיו ראויים לכל הברכות המפורטות בהמשך הפסוקים.

(סעודה ב' תשלו)

העיקר הוא העבודה ולא הגילויים והאורות

אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם (ויקרא כו, א).

ב'בעל הטורים" כתב רמז: 'אם בחוקותי תלכו ראשי תיבות אב"ת, שתלכו בדרכי אבות'.

הנה, יש בני-אדם שכל חפצם ומאווים היא לזכות לגילויים ואורות והשגות שמיימות, ויעשו כל פעולה שבעולם כדי לזכות לכך כמה שיותר.

אנשים כאלו יעסקו תמיד בפנימיות התורה ובנגלות התורה, שבאמצעותן יזכו להשגות ואורות עילאיים, ויעדיפו עסק זה על פני קיום המצוות, כי קיום המצוות הן **"עבודה"** כפשוטה, ללא גילוי והשגה, ואילו עסק התורה, מלבד היותה **"עבודה"** יש בה גם גילויים והשגות לרוב.

ברם, כבר גילה לנו הרה"ק **מהרצ"א מדינוב ז"ע** כי "גילוי אליהו אינה מצות עשה בתורה", כי רצון השי"ת אינו בהשגות ובגילויים שמיימים, אלא רצונו הוא שיעבדוהו בכל לב ובכל נפש ויעשו לו נחת רוח ע"י תורה ומצוות (וההשגות והגילויים הן מתנה משמים, ואינן עבודה).

כשאדם יודע דרך אמת זו, הרי הוא יודע שזמן תורה לחוד וזמן מצוות לחוד, ורצונו של מקום הוא שיעסקו בשתייהן, ובהגיע זמן המצוה יפסיק מתלמודו ויקיים המצוה ולאחר מכן יחזור לתלמודו, כי אף שמצד ההשגה והגילוי עדיף תלמוד תורה מקיום המצוות, עם זאת, מצד העבודה הנדרשת מן האדם, שתיהן שוין לטובה.

יסוד אמיתי זה חזינו ראינו אצל האבות הקדושים:

א. אברהם אבינו זכה לקבל פני השכינה - גילוי אלוהי, ואעפ"כ הבין שרצון הקב"ה הוא שיבכר את פני מצות "הכנסת אורחים" על פני הגילוי השמימי של "קבלת פני השכינה"

(שבת קכו, א).

ב. יצחק אבינו ראה ברבקה אשתו השגות ואורות גדולים, נר דלוק מערב שבת לערב שבת, ועוד כהנה, ואעפ"כ לא לקחה לפני שבירר את טיב עבודתה לפני המקום, כי ידע שהעיקר הוא העבודה ולא ההשגה והגילוי (כפי שרמזו כ"ק מרן מהר"י ז"ע בדברי התרגום עה"פ בראשית כד, סז: "ויביאה יצחק האהלה שרה אמר - והא תקנין עובדה כעובדי שרה אימה", שרק לאחר שראה את עבודתה "יתהי לו לאשה").

ג. יעקב אבינו ישן במקום המקדש, וזכה לגילויים עצומים, והשתומם מכך שניתן לזכות לגילויים בשעת השינה, ועל כך אמר לו הקב"ה (בראשית כח, יז): "אין זה כי אם בית אלקים" - גילויים אלו מקומם ב"בית אלקים" ולא בעולם השפל, ואילו "זה" - הלימוד והעבודה בבית שם ועבר, הוא "שער השמים" - דרך ונתיב להתעלות לעילא ולעילא.

מעתה יובן הכתוב: **"אם בחוקותי תלכו"** ראשי תיבות אב"ת, כשתתבוננו בדרכי אבות, תראו לנכון שהעיקר הוא העבודה והיגיעה ולא הגילויים וההשגות, ומתוך כך תאחזו מזה ומזה, הן **"אם בחוקותי תלכו"** - שתהיו עמלים בתורה, והן **"ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם"**, כי שתיהן הן תפקיד המוטל עליכם עלי אדמות.

(סעודה ג' תשמח)

ל'ג בעומר -

"נעשה אדם" בלשון רבים - לפי שיטת רבי

שמעון שאין עכו"ם קרויים אדם

סוד תורה כציצים ופרחים נעשה אדם נאמר בעבורך (זמר "בר יוחאי").

יתבאר עפ"י דברי ה"ישמח משה" (פרי בראשית) בביאור לשון הכתוב (בראשית א, כו) "ויאמר אלקים נעשה אדם" - בלשון רבים, כי "כל הדברים אין להם שלימות אחר, רק שלימות המציאות... כי נוצרו שלימים בפועל", ולא נדרשת מהם עבודה ויגיעה כדי להגיע אל השלימות, ואילו האדם אינו כן, כי הקב"ה הטביע בו כוחות, והוא צריך לעבוד כדי להוציא כוחות אלו מן הכח אל הפועל ולהגיע אל השלימות הנדרשת הימנו.

"ואם כן, איך יאמר יתברך 'אעשה אדם', הרי באמת לא יהיה בגדר אדם בעת בריאתו כל זמן שלא הוציא כוחו לפועל... רק בצירוף פעולת עצמו, שהוא בחירתו... לזה אמר 'נעשה אדם'... אני והוא האדם עצמו, על ידי שנינו יהיה אדם, על ידי הקב"ה - בבריאתו... ועל ידי האדם עצמו - בהוציא הכח ההוא לפועל שלימותו בבחירתו ורצונו". עכד"ק.

והנה, כל זה נחא רק לרבי שמעון בר יוחאי (יבמות סא, א) האומר ד"אתם קרויים 'אדם' ואין עכו"ם קרויים 'אדם', ואם כן, בעל כרחך, תיבת "נעשה אדם" קאי רק על בני-ישראל, ולא על עכו"ם (אף שגם הם תולדות אדם הראשון, עם זאת, אינם נחשבים כאלו, כי הם רק טפלים לעיקר - לכלל ישראל), ולדידיה עולה יפה הפירוש הנ"ל.

אבל לפי הסוברים שגם עכו"ם בכלל "אדם" (עיי' תוס' יבמות שם), ו"נעשה אדם" מתפרש על כלל המין האנושי (שכולם הם תולדות אדם הראשון), לא יונח הפירוש הנ"ל, כי איך נאמר 'נעשה אדם' בלשון רבים?! הרי כלולים בזה גם העכו"ם, ואצלם לא שייך לומר בלשון רבים, שהרי מהם לא נדרש לסייע לבוראם לבוא לידי מדרגת "אדם"!

זהו שאומרים: **"נעשה אדם"** - בלשון רבים, **"נאמר בעבורך"** - דייקא לפי שיטתך שעכו"ם אינם בכלל אדם, כי אם עכו"ם הם בכלל "אדם" לא יונח פירוש אומרו "נעשה אדם" בלשון רבים.

(ל"ג בעומר תשמב)

(שייעדינו תורה)

"ביקשתי וזוהרתי כבר כמה וכמה פעמים, שלא לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה כי זהו עיון פילי ועיון זה מעכב את הנאילה".

אמירה נעימה

ע"פ ר'ג בעומר

מדוע נברא לרבי שמעון "חרוב למאכלו" ולא "גלוסקאות"?

כאשר התחבאו התנא האלוקי רבי שמעון ובנו רבי אלעזר במערה, נעשה להם נס, ונברא בשבילם עץ חרובים ומעיין מים לאכילה ולשתיה (תיקוני זוהר א, א), ומהם היו רבי שמעון ורבי אלעזר אוכלים ושותים ושבעים, ובערב שבת נעשה הנס ונהפכו להם חרובים לתמרים (מדרש תלפיות ערך חרוב), כדי שיוכלו לסעוד את לבם ולצאת בכך את סעודות השבת (תמרי מזין זיני, ברכות יב, א).

כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע הקשה, מאחר שהעץ נברא אז בריאה חדשה, איך היה מותר להם לאכול מפירותיו, הרי "שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל" (ויקרא יט, כג)? ותרץ, שמאחר שהעץ נברא ע"י נס לא שייך בו ערלה.

ויש להקשות עוד, מאחר שממילא בא להם אכילתם ע"י נס, היה הקב"ה יכול להזמין עבורם נס גדול יותר - שיברא להם עץ של גלוסקאות וכיו"ב (כדוגמת "עתידיה אר"י שתוציא גלוסקאות" שבת ל, ב), ומדוע הוכרחו להצטמצם באכילת חרובים במשך ימי השבוע?

ונראה בהקדם מה שאמרו רז"ל (ברכות יז, ב) על רבי חנינא בן דוסא: "כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת", ותמוה נמי, מאחר שההשפעה בהרחבה גדולה היא בשביל ובזכות רבי חנינא, איך יתכן שרבי חנינא עצמו יצטרך להצטמצם בקב חרובים?!

ונראה, דבאמת הצדיקים הקדושים רבי שמעון בר יוחאי ורבי חנינא היו ניזונים ממוזון רוחני, כדרך שניזונו בני-ישראל במדבר מהמן שהיה מוזון רוחני ("לחם אבירים", תהלים עת, כה), ולא היו צריכים כלל למזון גשמי, ואף לא לחרובים.

ברם, בכל זאת, היו מוכרחים להיות ניזונים ומושפעים ממוזון גשמי, כדי שתהא בזכותם השפעה גשמית על הכלל כולו, בבחינת "מיגו דזכו לנפשייהו זכו נמי לחבריהו".

ואולם, מחמת טעם זה די בשבילם מוזון גשמי כל-דהו כדי שמכוחו תחול ההשפעה הגשמית לכלל כולו, ולכן הסתפק רבי שמעון בעץ חרובים ורבי חנינא בקב חרובים.

(ל"ג בעומר תשס; תשסא)

אמירה נעימה

ע"פ פרשת השבוע

"ונתתי גשמיכם" כוחות חדשים לצדיק "בלילי שבתות"

מסופר על צדיק אחד שנפל למשכב באמצע השבוע, ונחלש מאד, אולם, בהגיע ליל שבת קודש יצא אל הקהל וערך את שלחנו הטהור בכל כוחו והתלהבותו, והיה הדבר לפלא בעיני החסידים.

בליל שבת פתח ואמר:

כתיב בפר' בחוקותי (ויקרא כו, ז): "ונתתי גשמיכם בעתם", פירש רש"י "בלילי שבתות", והכוונה בזה היא: "ונתתי גשמיכם" - הקב"ה נותן לצדיק כוחות גשמיים חדשים, "בעתם - בלילי שבתות", כדי שיוכל לערוך את השלחן כראוי.

ענין זה ראינו בחוש אצל **כ"ק מרן מהרי"א זי"ע**, שעל אף חולשתו ותשישותו, בהגיע שב"ק ננסכו בו כוחות חדשים והיה עורך את שלחנו הטהור משך זמן ארוך.

(כ"א מנ"א תשכז)

סיפורי קודש

ע"פ הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע - כ' אייר

כאשר השיא הרבי ר' בער זי"ע את בנו הרה"ק ר' אברהם המלאך זי"ע, היה מצבו חזק מאד, וכאשר קראוהו לרקוד מצוה טאנץ' לא היה בידו כדי לשלם שבת-געלט לבדחן, ומשום כך נשאר על מקומו, ועגמה נפשו ביותר שלא יוכל לקיים "כיצד מרקדין".

כשהבחין הרה"ק ה"מאור עינים" זי"ע בכך, התכופך מתחת לשלחן, ותחב לתוך ידו של הרבי ר' בער זי"ע סכום כסף. אורו עיניו של הרבי ר' בער זי"ע, ותיכף ניגש לרקוד מצוה טאנץ'.

לאחר מכן אמר לו הרבי ר' בער זי"ע:

"יש לי באמתחתי נשמה גבוהה, ועד עתה לא ידעתי למי אתננה, עכשיו שאתה גרמת לי קורת רוח מרובה, אמרתי להעניק לך נשמה זו, אולם, אבקש ממך שבדרךך לביתך תסע דרך קארלין, ותשתטח על ציון קדשו של רבי אהרן הגדול זי"ע (שכבר לא היה אז בין החיים, והותיר אחריו בן ובת קטנים), ולאחר מכן תוושע".

ואכן, מברכה זו נולד הצדיק הקדוש רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע, ובהגיעו לפרקו נשא לאשה את בתו של רבי אהרן הגדול זי"ע, הרבנית הצדקנית מרת חיה שרה ע"ה.

גמר השידוך היה אצל הרבי ר' בער זי"ע, ובקריאת התנאים התכבד הרה"ק ר' מנחם מענדל מוויטעפסק זי"ע, וכאשר הקריא את המילים "עם הכלה בת רבי אהרן" התעלף.

לאחר שהקצוהו מעלפנונו שאלו הרבי ר' בער זי"ע לפשר התעלפותו, וענה: "ראיתי את רבי אהרן הגדול מלובש במלבושי כבוד, ודמות דיוקנו האירה באור יקרות שרק חד או תרי בדרא זוכים לכך".

אמר לו הרבי ר' בער זי"ע בפשטות: "נו, וכי זה היה חידוש אצלך? וכי עד עכשיו לא ידעת מכך?!"

(כ' אייר תשסא)

סיפר כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע:

אחד מזקני חסידיו של הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע הגיע אליו בתלונה: "הנה נא זקנתי, וירא אני מיום הדין בו אצטרך ליתן דין וחשבון על מעשי בעולם הזה, אך יותר מזה אני מתיירא מהחטאים הבאים על ידי 'כאילו', כגון מה שאמרו ז"ל (סוטה ד, ט) 'כל אדם שיש בו גסות רוח כאילו עובד עבודה זרה וכדו'".

השיב לו רבי מרדכי: כאשר תבוא לעולם העליון, וירצו לדון אותך על ה"כאילו", תאמר שהשארית בעולם הזה בן תלמיד חכם, ואתה רוצה ליטול רשות להתייעץ עמו על כך.

לאחר זמן קצר הלך היהודי לעולמו, וכאשר דימה בנפשו כן היה, שדנהו בבית דין של מעלה על כל מעשיו בעולם הזה, ומצאוהו חף ונקי מעבירות, אבל כמה פעמים נכשל בדברים שעליהם אמרו חז"ל "כאילו". בשמעו זאת, ביקש מהם רשות להתייעץ עם בנו שעודנו חי בעולם הזה, והרשות ניתנה.

בלילה שלאחריו חלם בנו חלום, והנה הוא רואה לנגדו את אביו שמספר לו את כל הדברים האלה, וביקש ממנו עצה כדת מה להשיב בבית דין של מעלה.

השיב הבן לאביו: "תאמר בבית דין של מעלה, כי הנה אנו אומרים מדי יום ביומו משנת 'איזהו מקומן', ואחר כל משנה אנו מוסיפים ואומרים 'היי רצון מלפניך שתהא אמירה זו מרוצה לפניך כאילו הקרבתי עולה' וכו', וטעם הדבר שאומרים כן הוא על פי מאמרים ז"ל שכל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה".

"והנה, אחר כך מסיימים בתפילה 'היי רצון מלפניך שיבנה בית המקדש במהרה בימינו', ולכאורה יפלא, כי אם באמת נחשב לנו כאילו הקרבנו הקרבנות בפועל ממש, לשם מה אנו צריכים עוד את בנין בית המקדש בפועל, אלא מאי, מוכח מזה, שה'כאילו' אינו נחשב כמעשה בפועל".

הדברים מצאו חן בעיני האב, וחזר והרצה אותם בפני בית דין של מעלה, ונתקבלו לרצון, ויצא זכאי בדינו.

(סעודה ג' פר' בהר תשנח)

הרה"ק ר' ישראל מרוזין זי"ע העניק לאחד מבניו את השם "מרדכי פייביש" (הרה"ק ר' מרדכי פייביש מהוסיאטין זי"ע): פייביש - על שם הרה"ק ר' פייביש מקרעמניץ זי"ע, ומרדכי - על שם הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע שהיה אז עדיין בחיים.

וכאשר שאלוהו חסידיו: "הרי הרה"ק מטשערנאביל עדיין בחיים, ומדוע הרבי נותן שם על שמו?!" השיב: "ר' מאטלע איז שוין פיצפען יאר נישט אויף אונזער וועלט" (כבר ט"ו שנה שר' מרדכי אינו בהאי עלמא).

(כ' אייר תשכז)

מרגלא בפומיה של הרה"ק רבי אברהם המגיד מטריסק זי"ע בנו של הרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זי"ע:

צדיקי הדור העידו על אבי ז"ל שזכה לנשמה מספירת "מלכות", ולכן נסתלק לבית עולמו ביום "מלכות שבהוד", והנה "מלכות" היא ראשי תיבות ו'אתם ת'היו ל'י מ'מלכת כ'הנים, שהצדיקים יש להם כח למלוך ("ממלכות") על החסידים (הרמזים ב'כהנים', וזה"ק ח"ג קכא, ב) - להמשיכם ולהשפיעם לעולם התחתון.

והנה, מדת המלכות שבהוד"ד (עם המלל) עולה בגימטריא כמנין "דוד מלך ישראל חי וקים", וזכותו הקדושה תגן עלינו לזכות בקרוב לביאת משיח בן דוד. אמן. עכדה"ק.

(כ' אייר תשכד)

מחור זה נרדב ע"י ידיעת הרה"ק ר' יצחק אייזיק פריינד שליט"א

לעילוי נשמת אביו הרב המפורסם והנלהב נשכח, אש קודש ולעילוי ר' אלכסנדר בר' אברהם צבי ר' פריינד

259 ספרות בחוקתו תלפד

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
משומאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חממים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איה מזורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכיי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איה מזורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מלליצי יודשיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איה מזורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איה מזורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע
יא"צ כ"ה אייר א' לסדר במדבר

אז תרצה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה ואתם בארץ אויביכם אז תשבת הארץ והרצת את שבתותיה. והיינו שהארץ תשבות כנגד אותם שנים שהיתה צריכה לשבות ולא שבתה, ועתה ע"י שבני ישראל יגלו, ממילא לא יוכלו לעבוד בקרקעות שבארץ ישראל, ובכך ישבתו הקרקעות. וקשה, דהלא אם יגלו ישראל מארצם, תהיה הארץ מסורה ביד האויבים, והם בודאי יעבדו את הארץ גם בשמיטין וביובלות, והאיך תהיה לארץ שבת ומנוחה, והאיך יתקיים מה שאמר הכתוב 'אז תשבת הארץ'.
ו"ל עפ"י מה שאמרו (גיטין נז). שישים ריבוא עיירות היו לו לינאי המלך בהר המלך, וכל אחת ואחת היו בה כיוצאי מצרים וכו', מין אחד אמר לר' חנינא שבודאי שקר הדבר, שהלא אותו המקום קטן וצר מלהכיל כל כך. אמר ליה כתיב בה על ארץ ישראל 'ארץ צבי', מה צבי אין עורו מחזיק את בשרו, אף ארץ ישראל בזמן יושבים עליה רווחא, אין יושבים עליה גמא. נמצא שבזמן שבני ישראל יושבים בארץ ישראל הרי מתרווחת הארץ ונעשית גדולה, וכשישראל גולים מארצם נעשית הארץ קטנה.
ולפי"ז מתורץ הקושיא שכשאין ישראל בארץ יש שבייתה לארץ, שהרי לא נשאר ממנה אלא חלק מעט מזער והשאר נעלמת ונכסית, וזה שבייתה נמורה ישש לה, כי אף שבחלק הקטן שנשאר יעבדו הגוים, מכל מקום עיקר הארץ תשבות. (זרע שמשון בהר אות א').

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לע"נ הג"ר שמואל יעקב ב"ר ישכר דוב
ברנשטיין זצ"ל י"ח י"ח אייר

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. מה שחילק [בין תורה 'בחקותי תלכו', ובין מצות 'מצותי תשמרו'], נראה דרש"י מפרש 'בחקותי תלכו' שתהיו עמלים בתורה, והנה כבר אמרו (סוטה כא): תורה בעידנא דעסיק בה מגינה [מפורענות], ומצלא מיצה"ר, בעידנא דלא עסיק בה, אגוני מגני אצולי לא מצלא, מצוה בין בעידנא דעסיק בה בין בעידנא דלא עסק בה אגוני מגני אצולי לא מצלא. נמצא שאם 'עמלים בתורה', אז ממילא 'את [ד'שמור' הוא ל"ת], כי בעידנא דעסיק בה מצלא מיצה"ר, ואז הבא לטהר מסייעין שתעשו המצוות

בפועל, וזה 'ועשיתם אותם', הגם שבעת שתעשו המצוות אין ניצולין מיצה"ר, מ"מ קדושת התורה תסייע לכם שתעשו גם בקום ועשה.

או יאמר על פי מה שנאמר (תהלים קי"ט) 'אחלי יכוננו דרכי לשמור חקיך, אז לא

אבוש בהביטי אל כל מצותיך', ואינו מובן, גם מה לשון 'הבטה' שהוא מלמעלה למטה (ע' רש"י בראשית טו:ה), וגם מה לשון 'לא אבוש'. אך יראה כי בודאי המצוות השכליות אין ראוי לקבל שכר עליהם, כי הם תיקון הכלל, כמו גניבה וגזילה ויתר דברים השכליים. אך מ"מ יש שכר למי שעושה אותם מפאת ציווי הבורא יתברך. והמבחן בזה הוא אם מקיים ג"כ החוקים שאינם בכלל תיקון הכלל, אז מגיע לו שכר גם על הכל.

וידוע כי עיקר רירת הנשמה בעולם השפל הוא שלא תאכל נהמא דכסופא, כי "ע"י עבודתו כאן בעוה"ז, אז בשכרו בא. והנה כשמשיעין הנשמה על המצוות, הוא ג"כ שלא תאכל

נהמא דכסופא, ונותנין שכר לנשמה על המצוות השכליות, וזהו כשנזהר בשמירת החוקים, מגיע לנשמה שכר ג"כ על השכליות, ואין השכר נהמא דכסופא, כי נודע שעושה בשביל מצות בוראו יתברך.

ובזה מובן הכתוב 'אחלי יכוננו דרכי לשמור חקיך', היינו החוקים שאינם שכליות,

ואז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך', שע"י החוקים, גם השכר הניתן על המצוות שכליות אינו נהמא דכסופא, כי המבחן ע"י החוקים, [זהו 'לא אבוש', כי אינו נהמא דכסופא].

ובזה יובן מה שאמרו (ויק"ר לה:ז): 'ועשיתם אותם', אם שמרתם את התורה, הריני מעלה עליכם כאילו עשיתם

'מנחה חדשה' להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונונו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. נ"ל בעז"ה לחבר סיום התורה עם תחלתה, ע"פ מה דאיתא בתיקונים, תיקון עשרין וחד דף ס"ט ע"א: "דאיהו רזא וירא מלאך ד' אליו בלבת אש' (שמות ג ב) - בלבת דאורייתא". וז"ה ישראל בראשית, קח ל' של ישראל וחבר עם ב' של בראשית ות' של בראשית, הרי אותיות לבת. ונשאר בתיבת ישראל אותיות אשרי, ובתיבת בראשית אותיות אשרי [ועי' ברכות י א: 'כל פרשה שהיתה חביבה על דוד פתח בה באשרי וסיים בה באשרי'], אתון דדין כאתון דדין, והכל אחד, ודי למבין.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. נ"ל בעז"ה ע"פ מאמרם ז"ל באבות (פ"א מ"ח): רשב"ג אומר, על שלשה דברים העולם קיים, על האמת ועל הדין ועל השלום. וזה מרומוז בתורה הקדושה בתחילת הבריאה, **בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ בגמטריא ראה על שלשה דברים העולם קיים על אמת ועל הדין ועל השלום.**

עצמכם. והענין, כי אמרו חז"ל 'רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות', כי התורה תבלין של היצה"ר, וריבוי המצוות הוא לעומת האיברים של האדם, רמ"ח מצוות עשה כנגד רמ"ח איברים, ושס"ה מצוות לא תעשה נגד שס"ה גידין, לכן אמר רצה הקב"ה 'לזכות' את ישראל, הוא לשון זך לזכר החומר, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, שע"י הכנה לקיים המצוות, וריבוי המצוות, הוא מזכך הגוף והאיברים והגידים, וכמו שאיתא בספרים (אלשיך סוף קהלת) עה"פ סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם, ופירשו 'את האלהים ירא' זה מצוות עשה, 'את מצוותיו שמור' זה מצוות לא תעשה, 'כי זה כל האדם' רמ"ח ושס"ה.

וזהו שע"י קיום המצוות השכליות משפיע באיברים קדושה, היינו מצד קדושת שעושה אותן לרצון הקב"ה המצוה אותן, לזה גורם זיכור לגוף ואבר המוכן לקבל משפע מצוה זו. ובה מובן הפסוק 'אחלי יכוננו דרכי לשמור חקיך', היינו החקים, ואז לא אבוש בהביטי אל כל מצותיך, 'בהביטי' היינו מלמעלה למטה, כי הבטה מלמעלה למטה, אל כל מצותיך, ירמוז על המצוות שהם תיקון עולם השפל למטה, שבעת תת שכר, יהיו בכלל זה המצוות השכליות ג"כ.

וזה ירצה באומרם 'אם בחקתי תלכו', אם תקיימו החוקים, 'את מצותי תשמרו', מה שתשמרו 'מצוות' במה שהם מצוות, [והיינו שתעשה אותן לרצון הקב"ה המצוה אותן], אז 'ועשיתם אותם', מעלה אני עליכם כאילו בעשיית המצוות השכליות, אף שאין ראוי שיהיה תיקון ושכר לנפשכם.

וכו מובן מה שנאמר (תהלים קי"ט) 'חוק מרשעים ישועה כי חקיך לא דרשו, רחמיך רבים ה' כמשפטיך חייני'. כי הרשעים אף שמקיימים מצוות, הם אינם מקיימין רק מצד השכל, א"כ אין להם תוחלת לקבל גמול על זה, ובא האות שאין עושין לשם ה', והראה 'כי חקיך לא דרשו', אבל 'רחמיך רבים ה' /

נגד שומרי חוקיו, דאפילו 'כמשפטיך חייני', שתתן לי חיים אף מן המצוות השכליות בעולם הנצחי, וזהו מצד מידת הרחמים שתתן לי שכר גם על המצוות השכליות.

לע"נ הג"ר בצלאל ברוך ב"ר צבי הירש פרידמאן זצ"ל
יא"צ ב' אייר

ואיש כי יקדיש את ביתו. הדין הוא דלוה שמשכן שורו להמלוה, אם אחר כך הקדיש הלוה השור למזבח, מפקיע הוא עיד"ז את שיעבוד השור להמלוה, ומוכרח המלוה לגבות חובו מנכסים אחרים של הלוה, דהקדש מפקיע מידי שיעבוד. וכתב רש"י, דזה דוקא אם הקדיש השור

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבואת ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה."

ונתתי גשמיכם בעתם. רבים תמהו על שלא ייעד הכתוב משכר עוה"ב רק שכר הגשמי, והרבה תירוצים נאמרו בזה. ואמנם ע"פ פשוטן של הדברים נלענ"ד עפ"י מה שאמרו רז"ל עה"פ 'אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד, למיימינים בה אורך ימים, וכל שכן עושר וכבוד, ולמשמאלים בה עושר וכבוד הוא דאיכא ואורך ימים ליכא. והנה פשוט הדבר דהאי 'אורך ימים' הכוונה על עולם שכולו ארוך, וכמו שאמרו רז"ל בפסוק 'למען ייטב לך והארכת ימים'. וא"כ העולם הבא אינו אלא להעוסקים לשמה דהיינו למיימינים, אבל שכר עוה"ז דהיינו עושר וכבוד הוא בין למיימינים ובין למשמאלים, היינו אף לעוסקים שלא לשמה. וא"כ אתי שפיר דהתורה הבטיחה 'אם בחקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם', דהוא מילתא דפסיקא בין להעוסקים לשמה ובין להעוסקים שלא לשמה, משא"כ שכר עוה"ב אינו רק להעוסקים לשמה.

וגם שומרי חוקיו, דאפילו 'כמשפטיך חייני', שתתן לי חיים אף מן המצוות השכליות בעולם הנצחי, וזהו מצד מידת הרחמים שתתן לי שכר גם על המצוות השכליות.

יום ד' פרשת בחקותי כ"א אייר

יומא דהילולא של הרה"ק ר' יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע בעל 'דרכי האמונה', תלמיד של בעל 'יושר דברי אמת'

אם לא עכשיו אימתו

עכשיו הזמן לקיים צוואת בעל דרכי האמונה זי"ע

"ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה

נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא

די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי"

א ב"ק צ. ד"ה הקדש. וכ"כ התוס' (גיטין מ: ד"ה הקדש). אולם שיטת הרמב"ם (פ"ז ערכין ה"ד) דגם קדושת דמים מפקיע מידי שיעבוד.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

מוסרי הגר' אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל
'מבטיח אני לעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה, להתפלל בעדם שיהיה
נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

משל: אדם אחד לא סבל גשם ומזג אוויר סגרירי, ובכל שנה בזמן החורף היה הולך נזעף וממורמר מהאקלים שאינו לפי מזגו, לא יכלו להרגיעו, והיה תמיד אינו מרוצה עד זקנה ושיבה. בהיותו כבן שבעים, חשב אל לבו: כל ימי חיי איני מרוצה ממזג האוויר, וכלום לא הועיל לי, מה לי להמשיך בכך, בין כה וכה לא יעזור לי שום דבר, אתחיל מעתה להשלים ולשמוח במציאות הזו, כך נהג והחל לשמוח בגשמים ובקור, ומצא בזה גם צדדים חיוביים ומועילים גם לעצמו באופן פרטי.

הנמשל: לפעמים יש בחיים מציאות שאי אפשר לשנותה, המרירות לא תעזור לו כלום, היא רק תמרר את החיים כל ימיו אם ימשיך להתמרר, עליו לקבל את המציאות ולשמוח בחלקו ולחפש נקודות שמחה ואושר נוספות שנפלו בחלקו ולחיות בטוב בשמחה ובאושר.

בקדושת הגוף למזבח, אבל אם הקדיש הלוח השור קדושת דמים לבדק הבית, אין ההקדש מפקיע השיעבוד.

אבל התוס' (ערכין כג: ד"ה משום) נסתפקו בזה, וז"ל: וספק ביד מורי אם הלוח אין לו כי אם מטלטלין, והקדישין הלוח קדושת דמים, אם יחול הקדש [להפקיע השיעבוד מן המטלטלין], אם לא. דהרי

ודאי דאם מוכר, המכר מכר, ולא יתפוס המלוה מיד הלוקח, לפי שאין שיעבוד המלוה על המטלטלין, אבל הקדש ספק הוא אם יחול עליהן, עכ"ל. וצ"ב מה היא הספק, ומה לי מכרו להדיט ומה לי מכרו לגבוה.

וביאר האבני נזר (ח"מ סימן מ"ט מחודש ג' אות י"א) דספק התוס' הוא, האם מטלטלין כיון שהם משועבדים למלוה נחשבים כאינם ברשותו לענין שאינו יכול להקדישם. ואע"ג דקדושת הגוף יכול להקדישם, ונחשבים ברשותו לענין זה, היינו משום דשאני קדושת הגוף מקדושת דמים, דלענין קדושת הגוף נחשב החפץ כברשותו כיון שיכול לסלק את המלוה בדמים, וממילא נמצא דגוף החפץ נחשב ברשותו ולכן יכול להקדישו קדושת הגוף. אבל לענין קדושת דמים שמהות ההקדש הוא שמקדיש את דמי החפץ, בזה י"ל שדמי החפץ נחשבים שאינם ברשותו,

שאף שיכול לסלק את המלוה בזוהי, מ"מ הרי הוא מפסיד את אותם מעות ואין לו דמים בחפץ זה, ולכן לענין קדושת דמים נחשב שאין החפץ ברשותו. משא"כ גבי מכירה, הרי אפשר למכור דבר שאינו ברשותו.

וז"ל: בתוס' ערכין (כג:) מסתפקים אם הקדיש הלוח מטלטלי אם יחול ההקדש, נראה דספק שלהם אם חשוב ללוח אינו ברשותו, כיון דכל זמן שהם ביד לוח הם משועבדים. ואף שהתוס' (גיטין מ: ד"ה הקדש) הביאו ראייה מדיכול להקדיש קדושת הגוף דחשוב ברשותו. י"ל תוס' דערכין ס"ל לחלק, דהגוף שפיר חשוב ברשות הלוח שהרי יכול לסלקו בזוהי, לכן יכול להקדישו קדושת הגוף. אבל אם הקדישו קדושת דמים, י"ל שהדמים שיש בחפץ חשיב אינו ברשותו, שאם יסלק בזוהי יפסיד הדמים ואין לו דמים בחפץ זה. ואף שמכירה מהני, י"ל כדעת הרשב"א (שבועות לג.) דלמכור יכול דבר שאינו ברשותו, או דתקנתא דרבנן הוא משום דלית ליה קלא.

לע"נ הגר"י יהודה לייב ב"ר יוסף אהרן זצ"ל יא"צ כ"א אייר

אם בחקותי תלכו. במדרש רבה: 'אם בחקותי תלכו', הדא הוא דכתיב 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך', אמר דוד, רבש"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני וכו' אני הולך, והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות. וצריך להבין מנא ליה למדרש שהיה כן בכל יום ויום, שמא אירע לו כן באיזה פעם. אך נראה שדייקו מפסוק זה דכתיב 'אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי' דייקא, והיינו תורה, דאין 'טוב' אלא תורה, ו'חסד' ג"כ דברי תורה, דכשהיו רגליו מוליכות אותו לבית המדרש, היה מלמד תורה לרבים, ותורה ללמדה זו היא 'תורה של חסד' (סוכה מט:), ואמר 'ירדפוני כל ימי חיי', משמע שלא מדעת, והיינו שרגלי מוליכות אותי לבית המדרש בכל יום, והוא על דרך מה שאמרו (שם נג.) 'למקום שאני אוהב, שם רגלי מוליכות אותי', ובמכילתא (יתרו בחודש י"א) ובאבות דרבי נתן (פ"ב, י') הגירסא 'למקום שלבי אוהב, שם רגלי מוליכות אותי', והוא ראייה שלבי קשור בדברי תורה, דדוד המלך היה שורש תורה שבעל פה, כמו שאמרו (ויקרא רבה כ"א: כ"ל הרואהו נזכר לתלמודו, ו'תלמוד' היינו תורה שבעל פה, ואמר זה בלשון

ב והוסיפו התוס', וז"ל: ואין להוכיח מהא דפרש"י דדוקא קדושת הגוף הוא דמפקיע מידי שיעבוד, אבל קדושת דמים לא, ומשמע אפי' מטלטלין אין ההקדש חל עלייהו אם הוא קדושת דמים, אין זו ראייה, דאפשר להעמידה [הצירוף של רש"י] כגון שהקנה (-ששעבד) למלוה מטלטלי אגב מקרקעי, נדכאי גוונא חל שיעבוד המלוה על המטלטלין, [ולכן אין ההקדש מפקיע השיעבוד].

תפילה 'אמר דוד רבונו של עולם' וכו', שהיה זה אחר שנכתב עליו פגם [של בת שבע], אמר שלבו קשור בהשי"ת, והראיה, שהרי 'חשבתי דרכי, דרך שלי, על דרך שגדש (ברכות יא.) 'בלכתך בלכת דרךך הוא דמחייבת, ואעפ"כ 'ואשיבה רגלי אל עדותיך', עדות התורה, כמו שנאמר

'לוחות העדות', 'ארון העדות'. ומה שנכתב הפגם היא 'שבטך ומשענתך', שעיד"ז זכה לדברי תורה שנקרא 'משענת' (חגיגה יד.). וכן 'אם בחקותי תלכו', שנכתב סתם 'תלכו', ולא נזכר לכת דמצוה, כמו 'אשרי תמימי דרך' ההולכים בתורת ה', 'וסתם לכת דרך מיירי. אך הפירוש 'אם בחקותי' שיחקקו הדברי תורה בלב, אז 'תלכו' אף לכת דרך יהיה לדברי תורה לבית המדרש.

אם בחקותי תלכו. במדרש: הדא הוא דכתיב 'חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך', 'חשבתי' מה שכתבת לנו 'אם בחקותי תלכו', ומה כתיב תמן, 'ונתתי שלום בארץ', ואם לא תשמעו לי' מה כתיב תמן, 'ויספתי ליסרה אתכם', ע"כ. ואין לו פירוש למה זכר פסוקים אלו. אך הענין על פי מה שאמרנו בקושית ראשונים למה לא הוזכר שכתב עוה"ב ועונש

גיהנום, ובאמת יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי עוה"ז, וכן כל יסורי איוב שבעים שנה לא נחשבו כלום מול רגע מעונש גיהנום (כמו שכתב הרמב"ן בהקדמה לספר איוב). אך באמת לא רצתה התורה להשמיענו שכתב עונש, שתכלית העבודה היא שתהיה שלא על מנת לקבל פרס, אך הוזכרו בפרשה זו שאם בחקותי תלכו אז יתן השי"ת כל הסייעות שבכל עניני עוה"ז שסייעוהו לעבודת השי"ת, וכן בהיפוך ישלח השי"ת הסייעות ע"י היסורים כדי להחזירם בתשובה.

זה המכוון במה שאמרו 'חשבתי' מה שנאמר 'אם בחקותי תלכו' דכתיב תמן 'ונתתי שלום בארץ', שזה עיקר המכוון במה שזכר מקודם הברכות בעניני האכילה, דהיינו שיהיה האכילה בקדושה, וע"כ כן 'ונתתי שלום בארץ', והיינו 'שלום' מקטרוג יצה"ר שזה עיקר השלום, כמו שנאמר בהיפוך ח"ו 'אין שלום בעצמי מפני חטאתי'. ועיקר השלום מה שאמרו (בראשית רבה נד:כא) 'ברצות ה'

לכבוד מערכת מליצי יושר

כבר זמן רב שרצייתי לכתוב לכם בנוגע המדור 'זרע מששון' שבתוך הגליון, שזה לעילוי נשמת הגה"ק המלומד בנסיים **רבי רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע**

לאחרונה נתפרסם מעשים נפלאים מאנשים שראו ישועות גדולות בציון של צדיק זה בשווייץ, (חצי שעה משדה התעופה בציריך), ואני בעצמי שמעתי מכמה אנשים שהעידו על דברים נפלאים שראו לאחר שהתפללו שם. ועכשיו שמעתי שכ"ק אדמוריים מבעלזא ופשעווארסק שליט"א מייעצים לנסוע שם המצפים לישועה.

רצייתי לבקש ממכם ליתן מקום לדברי אלה בהגליון בפרשת בחקותי או במדבר לרגל יומא דהילולא של צדיק זה כ"ה אייר.

ברכות לרוב י.א.ב. לונרון

מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים
עם ביאורים הארות והערות

הופיע ויצא לאור

"הגיד אדמו"ר זצוקללה"ה קודם פטירתו שאם ילמדו בספרים שלו, יהיה למגן ולעור גם אחר פטירתו ממש כמו בחיים"

(א"רן צבי עזרת עמי רב"ם)

מלוקט מתוך גליונות "מליצי יושר" שיוצא לאור עולם בודי שבועי בשבוע

אפשר להשיג הספר בחניות הספרים המובחרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

ונתתי שלום בארץ. אמרו חז"ל (סוף עוקצין): לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום. וצ"ע, דא"כ למה כתיב שלום לאחרונה ולא לראשונה, אם הוא העיקר. אלא הענין הוא, דכל זמן שאין העולם מתוקן, הוא מוכרח למחלוקת, וכדכתיב (ישעיה י"ט)

'וסכסכתי מצרים במצרים', וכמו חטים שתקונם בטחינה. אבל בסוף, אם כבר הכל מתוקן, אז שלום סיומא דכולי, והרי זה כמו כלי מלא יין טוב, צריך פקק טוב, משא"כ פקק על כלי ריק מהנה.

וזה כוונת חז"ל 'כלי מחזיק ברכה'. וזה 'ונתתי שלום בארץ', אימתי, כשיהיה 'ושכבתם ואין מחריד' וגו', 'איש תחת גפנו ותחת תאנתו' שיהיה הכל מתוקן. וזה שאמר הכתוב (תהלים ל"ז) 'שמר תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום', כי השלום לאחרית, להשלים לך אח"כ את התם ואת הישר בעיני ה', [דאחר שעשית את התם והישר, אז יהיה לך שלום].

זה **זה גורם מותר**. בטעמא דזה גורם מותר, כתב הר"ן (ע"ז מח.), דזה משום דהאיסור מתבטל בהיתר. והקשה בשו"ת אבני מילואים (סי' ו') על הר"ן, דהא ביטול הוא ברוב והיינו חד בתרי, והכא הוא חד בחד. ותירץ, דבזה וזה גורם, כיון שאינו אלא גורם בלבד, בטל חד בחד, עכ"ד.

והגר"י ענגיל (גבורות שמונים אות כ') תירץ, דכל זה וזה גורם הוי ביטול חד בתרי, שהרי אף כשאין כאן גורם הדבר הנגזר דהיינו הפת או הפרי שגדל ע"י זוז"ג אינו איסור בעצמו, אלא שנגרם ע"י איסור, ונמצא דאיסור של הגורם בטל בהיתר של הגורם ובהיתר של הנגזר.

וז"ל: כוונת הר"ן לפמ"ש הר"ן עצמו (ע"ז מט): דשבח עצי איסור בפת הוי רק תערובת איסור, דהפת גופיה היתר הוא, ורק שמעורב בו שבח עצים דאיסור, ע"ש. וכל שכן בנגרם

מאיסור דקליש משבח עצים בפת, דחשיב רק דיש בו תערובת איסורו של גורם, אבל הנגזר בעצמותו היתר הוא, ולכן כל שיש עוד גורם אחר היתר, אז איסורו של גורם האיסור בטל הוא בהיתרו של הנגזר עצמו דהוא גופו היתר הוא, ובהיתרו של הגורם המותר, וזהו ביטול ברוב ממש בביטול חד בתרי בעלמא. וראה שדייק הר"ן לכתוב 'היתר הבא מכח גרמת איסור', והיינו כג"ל דכיון דהנגזר גופיה היתר, אלא שבא מכח גרמת איסור, ואיסורו של הגורם רק מעורב בו, א"כ

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבועל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקותא וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחיד סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ה.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

דרכי איש גם אויבו ישלים אתו' זה יצה"ר, והוא ישלימנו לך. ובהיפך ח"ו מה כתיב תמן 'ויספתי ליסרה', שזה פעם הראשון שנזכר בפסוק לשון 'ליסרה', והיינו שכל האמור למעלה, ואח"כ מענינים שגורמים להיפך מהטוב, לא בא ח"ו לעונש ונקמה, רק 'ליסרה אתכם', כאשר ייסר איש את בנו, וכתב 'חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר'.

לע"נ הג"ר חיים ב"ר אריה לייבוש שטעון ז"ל יא"צ כ"ג אייר

אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ונתתי גשמיכם בעתם. הכוונה עפ"י דברי הרמב"ם דמה שבא בטבע, בא בשפע רב, ומה שבא עפ"י נס חוץ לטבע, בא בצמצום, כמו מן עומר לגלגולת. וזה שאמר הכתוב 'אם בחוקתי תלכו ואת מצותי תשמרו', ולא יצרך הקב"ה לעשות נס בזכות אבות, כיון שהן בעצמן יהי ראוי, אז 'ונתתי גשמיכם בעתם' ויצמיח הרבה עד ש'ישן מפני חדש תוציאן'.

עוד י"ל, שאם יקיים את המצות יען שהם חוקים, אז לא יוכל היצה"ר להסתיו שכעת בזמן הזה אי אפשר לקיים התורה, או שיאמר שדי בלב ש'אם לו רגש עם שאר יהודים, וז"ש 'אם בחוקתי תלכו', אז 'מצותי תשמורו' אבל לא במחשבה, אלא 'ועשיתם אותם'.

לזכות מ.ב.ה.פ. לעשריות והצלחה בכל מעש"י

ואכלתם לחמכם לשובע. ברש"י: אוכל קמעה, והוא מתברך במעיו. הענין הוא, דעיקר שובע נפש הוא נצוצי קדושה הנמצאים במאכל, והצדיק במעט אשר אוכל מברר כל הניצוצות, דמתדבק בו מאליה, והוי כאחיזת יד לכלי, [דע"י שאוחז יד הכלי, כל הכלי בידו], ולכן אפילו אם אוכל מועט כגון אבר קטן מבהמה, ענשה שבע, כי גורר אחרי זה כל חלקי הנפש מכל הבהמה, וזה כוונת 'והוא מתברך במעיו', דע"י קמעה הלז שאוכל, מתברך המאכל שזכה להיות

במעיו. ובהא אפשר לפרש מה שאמרו חז"ל 'כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין, דאפשר לו לברר כל העולם כולו באחוז בו חבל אחד מן דצח"ם.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברך ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים בירתה ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון".

אם בחוקתי תלכו. סמיכות הפרשה, דלעיל כתיב 'את שבתותי תשמורו וגו' אני ה'. ופירש"י: אני נאמן לשלם שכר. וכדי שלא יטעה הטועה לומר דמה שצוה ה' את שבתותי תשמורו, היינו לשמור את עצמו מלעשות שום עסק אלא ישבות ויניח וישב בטל אפילו מעסק התורה, ואעפ"כ 'אני ה' נאמן לשלם שכרו. על כן סמך ליה 'אם בחוקתי תלכו', ופירש"י שתהיו עמלים בתורה, וכמו שאמרו חז"ל לא ניתנו שבתות וי"ט לישראל אלא כרי לעסוק בהם בתורה, וזו היא עיקר שמירת שבת ליטול שכר עליה, לא כן היושב ובוטל ואינו עוסק בתורה, לא זאת שאינו נוטל שכר, אלא אף זאת שנענש ע"י ח"ו.

ג לא מצאתיו.

פנים יפות' לבעל הפלא"ה

בעל הפלא"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו. יש לפרש ע"פ מה שאמרו (ביצה טז): כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה וכו', דכתיב כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב, מאי משמע דהאי חק לישנא דמזוני הוא, דכתיב ואכלו את חוקם וגו'. ולכן אחז"ל במעלות התורה (אבות פ"ד מ"י) הוי ממעט בעסק ועוסק בתורה,

ואמרו עוד (שם פ"ב מ"ה) לא כל המרבה בסחורה מחכים, כיון שהדבר קצוב בר"ה, אין תועלת להרבות סחורה, ואין הפסד במיעוט סחורה, כי כל הקצוב לו יצליח ה' במעט העסק כמו בריבוי העסק. וזה שאמר דוד המלך 'ובתורתו יהגה יומם ולילה', וסיים 'וכל אשר יעשה יצליח', דהיינו כל אשר ירויח בעשייתו יתן לו ה' בהצלחה.

ואמרו עוד חז"ל (ר"ה יז): כי אף אם נפסקו בר"ה מיעוט גשמים, הקב"ה מורידה בעתה בשעת הצורך. משא"כ בתורה ובמצות ה' כי הוא בידי אדם ולא בידי שמים, כמ"ש חז"ל הכל בידי שמים וכו', שכל מה שאדם מצפה מתי תבוא לידו לקיים מצות ה', בזה אחז"ל 'שכר מצוה מצוה', ו'מצוה גוררת מצוה', שבשכר האהבה והתשוקה למצות ה', יזמין לו ה' למלאות חפצו בתורה ומצות, וע"ז נאמר 'כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה', כי ע"י חפצו ורצונו לתורת ה', יעזור לו הקב"ה להגות בתורתו יום ולילה.

וזה שאמר 'אם בחוקותי תלכו', פירוש שיאמין אמונה שלימה כי מזונותיו הם קצובים חק מר"ה, ולא ירדוף אחר העסק כיון שאין בו תועלת בריבוי ולא יפחת במיעוטו, אבל במצות ה' הוא שומר ומצפה, כלשון 'ואביו שמר את הדבר', ובשכר זה זוכה לעשותם, וזהו 'את מצותי תשמרו ועשיתם אותם', וע"ז אמר 'ונתתי גשמיכם בעתם', פירוש 'גשמיכם' הקצוב לכם בר"ה, אתן לכם בעתם בזמנם. וכן בכל דבר יצליח במעט עשייתו, כי יזמין לו עסקו בעת הראוי לו להרויח.

כיון שיש שם עוד גורם היתר, הרי יש כאן ביטול ברוב בהנגרם עצמו ובגורם המותר.

שגת שבת וזדון מלאכות. אמרו בכריתות (דף ג. לפי פירש"י שם), דהו"א דבשגת שבת וזדון מלאכות, אינו מביא אף חטאת אחד, כיון דזדון מלאכות הוא, וקמ"ל דחייב להביא חטאת אחד, עכ"ל. ואינו מובן מדוע הו"א דאינו מביא אף חטאת אחד. וביאר הגר"י ענגיל (בית האוצר כלל נ"ג), וז"ל: דהיכא דשגג ב' פעמים באותו דבר, יש הו"א דחשיב פושע וקרוב למזיד ופטור מחטאת, לכן הזיד במלאכות ושגג בשבת הו"א דחשיב מזיד ומיפטר אף מחטאת אחד, כיון דבכל פעם עשה מכח אותה השגגה בעצמה (-שגגת שבת), לכן יותר יש לנו לומר דחשיב מעשה השגגה השניה - 'פשיעה', כיון שכבר עשה בשגגה זאת פעם אחד.

משא"כ בהזיד בשבת ושגג במלאכות, דבכל מלאכה אשר הוא עושה הרי יש לו שגגה אחרת, ונמצא דכל פעם הוא רק שגגה אחת, ולא הוחזק בשגגה אחת לעשותה ב' פעמים, ולכן אין השנות השגגות מוכחת כל כך על פשיעה כמו בהזיד במלאכות ושגג בשבת.

לע"נ הג"ר זלמן נטע ליבוביץ ב"ר יעקב משה זצ"ל י"א י"ד אייר

ענין התוכחה. כתיב 'כי האדם עץ השדה', ולכן מכל עבודות העץ, צריכים ללמוד על עבודת האדם. פעולה הראשית הוא הגשם בחדשי החורף, דמכניס רטיבות בשרשים ע"י מים התהומיים, כאומרם (זוהר ח"ג רמז): 'אין לך טיפת גשם היורדת מלמעלה שאין טיפיים עולין כנגדה מהתהום', ומימי התהום יש בהם הצעקה והבכיה, כמבואר (תיקוני זהר יט:ב) שבשעה שאמר השי"ת 'יהי רקיע ויבדל בין

מים למים', התחילו המים התחתונים לצעוק ולבכות 'אנן בעינן למהוי קמי מלאכא, וזה השתי טיפות העולין מהתהום. כן הוא בעבודת האדם, בחדשי החורף יש יו"ט חנוכה שהכניס החשמונאים מסרו נפשם על טהרת בית המקדש, ובאדם זה הלב. אחר כך באים ימי השובבים לטהרת המוח שמשם הטיפה, אחר כך בט"ו שבט ראש השנה לאילן, נכנס כח החניטה. ובאדם ידועים דברי הרמב"ם (סוף הלכות איטורי ביאה): 'אין הרהורי עבירה מצוים אלא בלב פנוי מחכמה', ועל כן אחר שזוכים לטהר הלב ומוח, צריכים תיכף להכניס בהם אור התורה הקדושה ולמלא במחשבות הקדושות כל אחד כפי הבנתו, וזהו ענין פורים 'הדר קבלוה'. אחר כך מגיעין ימי ניסן, עבודת הקרקע והאילנות להכשירם שתילט הזריעה, ועץ יתן פרי, עבודה הראשונה הוא 'חרישה', להכרית העשבים הרעים שצומחים מהפסולת שבגשמים, וכדי לרכך הקרקע שלא ימנעו הזריעה מלצמוח, ושרשי האילן להתפשט. ובעבודת האדם הוא ביעור החמץ והשאור הגאווה והתנשאות שיצה"ר רוצה להכניס ח"ו, ואז כשאין מניעה, עולה הזרע וכח הבלבוב באילן, שמתפשט הריח הטוב באויר עוד יותר מבזמן שכבר ישנו עצם הפרי. ובעבודת האדם הם מוחין דגדלות, שהקב"ה חונן בליל הסדר גדלות קודם לקטנות. אך ידוע דזה לעומת זה עשה אלקים, ויצה"ר ג"כ מתגבר ביותר כאומרם 'כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו', גם המוחין דגדלות מסתלקין, וצריכין להגיע לקבלת התורה בכחות עצמיים, ואז מתחיל זמן עבודת הניכוש לבער הקוצים שנתגדלו בתוך הזרעים, ובאילן עבודת ה'זיהום' (ע"ז נ), ופירש"י שם: וז"ל: כשיש מכה באילן ונשרה קצת קליפתו, מדביקין שם זבל וקושרין [אותו באילן] שלא ימות, עכ"ל. ועבודות האלו הם מועילים לגוף הצומח, דעם ניכוש הקוצים וזרעים לא טובים, זה גורם שאותן שאין בכחן להצליח בגידולם, יניחו מקומם לאחרים

הזרע וכח הבלבוב באילן, שמתפשט הריח הטוב באויר עוד יותר מבזמן שכבר ישנו עצם הפרי. ובעבודת האדם הם מוחין דגדלות, שהקב"ה חונן בליל הסדר גדלות קודם לקטנות.

אך ידוע דזה לעומת זה עשה אלקים, ויצה"ר ג"כ מתגבר ביותר כאומרם 'כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו', גם המוחין דגדלות מסתלקין, וצריכין להגיע לקבלת התורה בכחות עצמיים, ואז מתחיל זמן עבודת הניכוש לבער הקוצים שנתגדלו בתוך הזרעים, ובאילן עבודת ה'זיהום' (ע"ז נ), ופירש"י שם: וז"ל: כשיש מכה באילן ונשרה קצת קליפתו, מדביקין שם זבל וקושרין [אותו באילן] שלא ימות, עכ"ל. ועבודות האלו הם מועילים לגוף הצומח, דעם ניכוש הקוצים וזרעים לא טובים, זה גורם שאותן שאין בכחן להצליח בגידולם, יניחו מקומם לאחרים

ד וראה ברכת הבית (כריתות ג. ד"ה תנא שגגת שבת), עוד תירוצים.

כיצד מחנכין?

עלון מס' 68

וכי את הכל אתה מבין???

נענה לו ואמר: מה בכך שאינך מבין, כלום את הכל הינך מבין, און ראדיו פארשטייסטו יא!?

ר"ג, שעתה הכיר את בן שיחו, שמח מאד למראה עיניו. וכאשר סיפר זאת ציין בשמחה, שזכה אף להקים בית נאמן בישראל.

(במחיצת ר' גד'ל, עמ' קמו)

סח הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א גאב"ד סאנטוב:

סיפר לי הרה"ג ר' הערשל ראזענפעלד שליט"א סגן מנהל רוחני בת"ת וויז'ניץ במאנסי, שלפני שנים, כשפתח מרן הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ זי"ע את הישיבה בעיר גיבערס, אמרו חברי ההנהלה להרבי, שהרבי צריך להבין, שכשפותחים ישיבה חדשה אי אפשר להכניס מיד את כל הבחורים, וצריכים להעמיד את הישיבה באופן שבתחילה כל הבחורים יהיו מוצלחים וייחודיים, וכך יהיה לישיבה קיום, בזכות השם הטוב שתרכוש בעולם.

אכן היו כמה בחורים חלשים שנשארו במאנסי ולא הכניסו אותם להישיבה, אבל הרבי לא הניחם הפקר לנפשם. הרבי העמיד לבחורים אלו "מגיד שיעור" פרטי שלמד עמם כל יום ומסר עצמו למענם. מי היה ה"מגיד שיעור" הזה? - לא אחר מאשר הרבי בכבודו ובעצמו! הוא עצמו למד עמם מידי יום ביומו!...

פעם אחת נכנסו הנהלת הישיבה דוויז'ניץ-מאנסי אל הרבי זי"ע ואמרו לו שיש בחור אחד שצריכים

באחד הימים פגש הגה"ח ר' גד'ל אייזנער זצ"ל את אחד ממכיריו מן הימים שלפני המלחמה, קדמו בברכה, קראו בשמו ושאל לשלומו.

ענה הלה: איך בין שוין נישט די זעלבער... (כבר איננו אותו פלוני..). פניו נותרו אטומות ומנוכרות, רימז ששינה דרכו ושמו.. ר' גד'ל נקט אז במילים נוקבות לפתוח את לבו ואמר לו: מי לימדך לדבר כך? וכי היטלר ימ"ש???

הלה פרץ בבכי נורא: איבדתי את אבי ואמי ואת כל משפחתי? איך אפשר להבין? איך אפשר להמשיך?

ר' גד'ל הניח לו לשפוך לבו ולאחר מכן החל לנחמו ולחזקו. בתוך הדברים אמר לו: וכי את הכל הינך מבין? און ראדיו פארשטייסטו יא?! (וכיצד רדיו פועל הנך מבין?) כלום ברור לך כיצד יכול להיות שבווארשא נשמע קולו של אדם המדבר באמעריקא?! ואף על פי כן הינך משתמש בזה, הרי לך שיכול אתה לעשות דבר גם כאשר אינך מבין על בוריו, ממילא יכול אתה לעבוד את השי"ת גם כאשר אינך מבין את דרכיו הנסתרות. כה האריך עוד לחזקו ולדבר על לבו.

שנים עברו ולא נתראה עמו ולא ידע מה עלה בגורלו. פעם, אחר עלותו לארה"ק, הלך ברחובות תל אביב, לפתע עצר בסמוך אליו יהודי שומר תורה ומצוות שנסע על אופניים, וקרא לו: ר' גד'ל, ר' גד'ל, והציע לו להצטרף לנסיעה ולהיכנס אל מושב כסא המחובר לצידי האופניים. ר' גד'ל הסתכל לעבר המושב, חקרה במבטו ואמר שאינו יודע איך יכנס בכלל אל המושב הנמוך הזה...

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לזרוק אותו מהישיבה. כשהרבי שמע את דבריהם נענה ואמר להם בפליאה "וכי אינכם יודעים שהיו צדיקים שלפני שהיו מוציאים בחור מהישיבה שלהם, היו מתענים תחילה"...?

שאל הרב שך את המנהל: אמור לי, מה מצב ה"שלום בית"

אל הגאון רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל ראש ישיבת פוניבז', נכנס מנהל אחד להתייעץ אודות בחור משיבתו שמפריע מאוד לסדרי הישיבה, ואינו מתרצה לחזור למוטב על אף ההפצרות המרובות מצד צוות הישיבה, וסיפר לו שלאחר התבוננות במצבו בכובד ראש, החליט שאין ברירה אלא להרחיק את הבחור הזה לצמיתות מבין כותלי הישיבה. ואמר המנהל לרב שך: באתי לכאן בטרם ביצוע גזר הדין, להתייעץ סופית עם מרן ראש הישיבה אם אכן יש להרחיקו לאלתר מהישיבה, ולקבל ברכה על הצעד הזה.

שאל הרב שך את המנהל: אמור לי, מה מצב ה"שלום בית" בבית הורי הבחור הזה? - האם הוא כתיקונו והכל מתנהל על מי מנוחות או שיש שם כל מיני קשיים. אמר המנהל שאינו יודע.

המשיך הרב שך ושאל: ומה מצב הפרנסה בבית הוריו? ושוב לא ידע המנהל מה לענות. וכך שאל הרב שך על מצב שאר הילדים בתוך הבית, אם יש להם בעיות חברתיות או בריאות לקויה חלילה וכדו', ואם ההורים נותנים לבנם תשומת לב מספקת - ודמי כיס לאשר יצטרכו - ואם יש לבחור קשיים חברתיים אחרים וכדו', ועל כולנה אמר המנהל בהתנצלות שאינו יודע מאומה...

כששמע זאת הרב שך הגיב בזעקה מנהמת לבו: אותו לזרוק!?!?! אותך צריכים לזרוק!!!

וכבר אמרו חז"ל (תענית ח א): רבא אמר אם ראית תלמיד שלמודו קשה עליו כברזל, בשביל רבו שאינו מסביר לו פנים...

(הרב קובלסקי, לקראת שבת מלכתא)

סיפור הגה"צ המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א סיפור נורא

סיפור הגה"צ המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א סיפור נורא: היה איש נכבד בירושלים ומורם מעם ושמו רבי יחיאל שלזינגר זצ"ל. הוא היה תלמיד מובהק של מרן הגאב"ד המהרי"ץ דושינסקי זצוק"ל, ודבוק בו מאוד בכל לבו ונפשו. לאחר מכן, הקים את הישיבה הגדולה והמפורסמת "קול תורה" המתנוססת לתפארה בשכונת בית וגן. רבי יחיאל היה ניצול שואה, ולאחר שעבר שם בבחרותו שבעה מדורי גיהנום רח"ל זכה להינצל מגיא התופת בנסי נסים.

פעם שאלו רבו המהרי"ץ כיצד זכה להינצל מן השואה, ובאיזו סגולה השתמש להמתקת הדינים בימי הרעה. חשב רבי יחיאל מעט, ואמר, אולי זכיתי להמתקת הדינים בשביל מנהג שנהגתי תמיד כל השנים, שמעולם לא חיפשתי ללמוד עם בחורים חריפי שכל וגאונים... תמיד למדתי עם בחורים חלשים ממני כדי שאהיה להם לאחיעזר ולאחיסמך.

- כענין שדרשו במסכת סוכה (דף מ"ט ע"ב) שתורתנו הקדושה נקראת "תורת חסד" לפי שגם לימוד התורה צריך להיות בבחינת תורת חסד. כנראה שזכות הלימוד בבחינת תורת חסד יש בו כח להפוך את כל הדינים לחסד ולרחמים. כששמע המהרי"ץ את דבריו, התבונן וחשב על כך זמן מה, ולאחר מכן אמר: יא יא, דאס איז דאס! [אכן זהו זה]...

(מתוך חוברת 'נועם שיח' מטות תשפ"א)

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם לעילוי נשמת ר' אהרן ב"ר יהושע יצחק מירסקי ז"ל

נלב"ע ח' באייר. ת.נ.צ.ב.ה.

"אם בחוקותי תלכו" (כו,ג)

"בחוקותי תלכו ואת מצותי" ר"ת **בתום**, לרמוז כי ההולך בדרכיו יתברך לשמור מצותיו - צריך שיהיה בתום ובלי שום פניה, כי אם לשמו יתברך, ואם כה יעשה, יזכה לשמור ולעשות, וזה שנאמר "ואת מצותי תשמרו וגו".

החיד"א נחל קדומים

א נקודל'ה

"איש כי יפליא נדר בערכך נפשות לד' (כו,ב)

אדם בשעת צרה נודר נדר לה' כמו יעקב אבינו שנדר בעת צרה, אך אף לאחר שהצרה עוברת - עדיין צריך לקיים את הנדר וללכת בדרך הטובה, לא כמו אותם שוטים שלאחר שעברה הצרה - חוזרים לסורם, ולכן כתבה לנו התורה את פרשת נדרים סמוך לפרשה של הקללות, לומר לנו שלא רק כשנמצאים בעת צרה יקיימו את הנדר ולאחריו לא, כנ"ל.

כלי יקר

"איש כי יפליא נדר בערכך נפשות לד' (כו,ב)

החווה מלובלין זצ"ל היה אומר שהסיבה שסמך הכתוב, פרשת נדרים לקללות - הוא למען לא יחשוב האדם, כשהוא שומע את כל הקללות הכתובות בתוכחה, שאין לו שום שווי, לכן סמך כאן פרשת ערכין, להראות שיש לנו שווי וערך.

אם בחקתי תלכו וגו', ונתנה הארץ יבולה (כו,ג)

אומר רש"י, אם בחוקותי תלכו, שתהיו עמלים בתורה. כתוב שהאדם לעמל יולד ככתוב "בזיעת אפיק תאכל לחם", לכן על האדם לעמול הרבה זמן על פרנסתו, אולם התורה גם כן נקראת לחם, ככתוב במשלי 'לכו לחמו בלחמי', וגם בתורה יש להתייגע הרבה כדי להבינה, ואלה המתייגעים בתורה שוב אינם צריכים להתייגע כל כך בפרנסה מכיוון שכבר התקיימה בהם הגזרה בעמלה של תורה. וזה מה שאומר הפסוק, "אם בחקתי תלכו" שתהיו עמלים בתורה ותתקיים בכם הגזרה ע"י יגיעתכם בתורה, אז ונתנה הארץ יבולה וגו', 'ונתנה' - דרך מתנה בלי יגיעה.

עצי חיים

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"ואכלתם לחמכם לשובע" (כו,ה)

פירש"י: אוכל קמעה והוא מתברך במעיו. המאכל, היה אומר בעל הצמח צדק, הוא עניין גדול. אפשר לעשות מ"מאכל" - "מלאך". כשמברכים "המוציא לחם מן הארץ", 'ארץ' מלשון "ארציות" הכוונה שמוציאים את הלחם מהארציות, ועושים מזה דבר רוחני, שמיימי.

צמח צדק

"ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד..והשבתי חיה רעה מן הארץ" (כו,ו)

אפשר לפרש את ההקשר בין תחילת הפסוק לסוף הפסוק על פי מה שכתוב בספר חסידים, שלא יקברו צדיק ליד רשע, ומובא שפעם אחת רצו לקבור רשע אצל צדיק, ומצאו נחש על פני המערה שמנע אותם מזה. ועל פי זה אפשר לפרש את ההקשר בין הדברים: אם בחוקתי תלכו - אם כולם ילכו בדרך התורה ויעשו רצונו של מקום, ולא יהיה עוד רשעים, אז "ונתתי שלום בארץ", יחיו כולם בשלום בחייהם, "ושכבתם ואין מחריד" - יוכלו ג"כ להיקבר זה אצל זה באין מחריד אולי ההוא ליד הוא רשע, "והשבתי חיה רעה מן הארץ" - לא אצטרך להביא חיה רעה כדי למנוע הקבורה זה אצל זה בתוך אותו המערה, ואז יתקיים ועמד כולם צדיקים.

דברי מהרי"א

"ונתתי שלום בארץ" (כו,ו)

שאל האור החיים הקדוש, למה הוצרך הכתוב לומר 'ונתתי שלום בארץ' אחר שכבר אמר 'וישבתם לבטח' והסביר שהפסוק הקודם מבטיח בטחון מאויבים מבחוץ, אך כאן מדבר על שלום בתוך בני ישראל, שלא יהיה בהם פירוד הלבבות, שיטע ה' שלום ורעות ביניהם. הוסיף הרה"ק הלב שמחה זי"ע שבין הברכות בפרשה הזו מודגש השלום שבין איש לרעהו - שהוא מקור כל הברכות, אך בקללות לא מצינו שתהיה קללה של מחלוקת, כי אפילו בתוכחה לא רצתה התורה להזכיר את המחלוקת, אך היא כן מרומזת בפסוק בהמשך הפרשה 'וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת'.

ליקוטי יהודה

בס"ד
**"וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את
בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור" (כו, מב)**

יש להבין איך נכנס פסוק זה באמצע התוכחה, והרי פסוק זה נראה יותר כנחמה? והעניין יובן על פי משל: שני גנבים נתפסו בשעת גניבה, וכאשר הביאו אותם לפני השופט, התחיל לשאול ולחקור אותם מאיזה עיר הם, מאיזה משפחה הם באים ומי אביו של כל אחד? ענה הגנב הראשון: אבי הוא פלוני וכעת הוא נמצא בבית הסוהר, בגלל שנתפס על עוון גניבה. אחר כך הביאו את הגנב השני, שאל אותו השופט: בן מי אתה? השיב הגנב: אבי הוא רב בעיר הגדולה ואני לומד אצל חכם פלוני, ואני גר עם בית אבי בשכונת הרבנים. השופט הקל במשפטו של הראשון ופסק לו מאסר ששה חודשים בבית הסוהר, ועוד קנס בסך מאה דינרים. ואילו לשני הגדיל את העונש ופסק לו שנה מאסר וקנס של מאתיים דינרים. הגנב השני התפלא מאוד על פסק דינו של השופט, ושאל אותו: מדוע הקלת בעונשו של הגנב הראשון, ולי החמרת ופסקת עונש כפול? השיב לו השופט: הראשון הוא גנב בן גנב, וכל חינוכו היה בין חברת הגנבים, לכן אין להאשימו כל כך, ואין להטיל עליו עונש יותר ממה שפסקתי לו. אבל אתה הלא גדלת בין ברכי חכמים ובבית אביך הצדיק והישר, ואיך הגעת ובאת להיות בחברת גנבים? לכן החמרת בעונשך. והנמשל, כי אכן פסוק זה הוא לא דברי נחמה, אלא אדרבה דברי תוכחה, שכן הוא אומר "וזכרתי את בריתי יעקב", כלומר אזכור את אביכם יעקב אשר גדלתם על ברכיו ואשר בריתי הייתה אתו, ולא עוד אלא "ואף את בריתי יצחק", אבי אביכם, "ואף את בריתי אברהם אזכור", ותראו עד כמה יקר הוא הגזע אשר צמחתם ממנו. זאת ועוד "והארץ אזכור", שחטאתם נגד הארץ הנבחרת, מגיע לכם עונש של "והארץ תיעזב מהם". וממילא פסוק זה נכתב בדרך תוכחה, על איך עזבו את אבותיהם הקדושים וירדו מטה מטה.

אהל יעקב לוקט מלבוש יוסף

"והתודו את עונם ואת עון אבותם במעלם אשר מעלו בי וגו', אף אני אלך עמם בקרי והבאתי אותם בארץ אויביהם או אז יכנע לבבם הערל ואז ירצו את עונם, וזכרתי את בריתי יעקב וגו'" (כו, מ-מב)

פסוק זה תמוה מאד, וכי בגלל שיתודו את עונם ילך ה' עמם בקרי ויביא אותם בארץ אויביהם.. ? אלא נראה לבאר על פי הידוע מכל ספרי המוסר שכאשר האדם בא

להתוודות ולשוב אל ה', שלא יקטין את חטאו ויתלה אותו בסיבה מסויימת, אלא יאמר בווידוי, חטאתי וגדול עוני מנשוא, והנני מבקש סליחה ומחילה, זהו הווידוי הנכון והרצוי. אבל המתנצל בווידוי שסיבה פלונית גרמה לו לחטוא אין לווידוי שום ערך, כי בוחן לבבות ית"ש ויודע את האמת שגם בלי סיבה זו - היה חוטא, ודובר שקרים לא יכון לנגד עיניו ית', וכן משה רבנו ע"ה כשביקש מה' למחול על עוון העגל, לא ניסה להקטין את חטאם, אלא אמר, "אנא חטא העם הזה חטאה גדולה". וזה גם מה שאומר כאן הפסוק, "והתודו את עונם ואת עון אבותם במעלם אשר מעלו בי" - הם התנצלו בווידוים שלא הם אשמים, אלא אבותם שלא חינכו אותם כראוי והם שגרמו להם לחטוא, ומכיוון שיאמרו זאת אין לווידוים שום ערך, כי ה' יודע שלא בגלל זה חטאו, אלא עשו מה שעשו בזדון לבם, ולכן "אף אני אלך עמם בקרי והבאתי אותם אל ארץ אבותיהם או אז יכנע לבבם הערל" - ויאמרו את האמת שהם עצמם אשמים, ואז ירצו את "עונם" דייקא, שבזדון חטאו ולא בגלל החנוך הרע שקבלו מאבותיהם, וכאשר יאמרו זאת, וזכרתי את בריתי יעקב וגו'.

בינה לעתים

אזיס ווארט

"אם בחוקתי תלכו" (כו, ג)

אומר רש"י: "שתהיו עמלים בתורה" אפשר לפרש בדרך צחות, כי כשיש מזג אויר נאה והשמש זורחת על הארץ, מתפתים אנשים אחר יצרם ללכת ולטייל בחוצות ולא באים לבית המדרש לעסוק בתורה, ולפעמים צריך השי"ת להוריד גשמים שלא בעתם - שלא לצורך התבואה, אלא רק כדי להכניס את העם שבשדות לביהמ"ד, אבל כשיתהיו עמלים בתורה, אז ונתתי גשמיכם בעתם, רק לצורך התבואה, כדי שתתן הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו.

ויזכר משה

"אם בחוקתי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם, ונתנה הארץ יבולה" (כו, ד)

ה'סבא' מסלבודקה אמר פעם שכשם שעל-ידי "ונתתי גשמיכם בעיתם" תהיה התוצאה "ונתנה הארץ יבולה", שכן חוק הוא שהטביע הקב"ה בסדר הבריאה שהגשם מצמיח יבולים, כן הוא חוק בטבע: "אם בחוקתי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם".

ה'סבא' מסלבודקה

לע"נ יעקב זאב בן צבי

מה כוונת המילה "בחקותי"?

הכוונה למצות, אלא כוונת הפסוק במילה "בחקתי" היא להיות עמלים בתורה.

ומפרש האור החיים את הטעם למה קרא הכתוב לעמל התורה "חוקה", כי ידוע שבמצוות החלוקה בין חוקים ומשפטים היא החלוקה בין הדברים שאנחנו מבינים את טעמם שהם המשפטים, לבין הדברים שטעמם נסתר כמו הפרה האדומה שהם חוקים, אם כן למה עמל התורה נקרא חוק? ומסביר זאת שכיוון שיש בה מצוה אפילו ללמוד דברים שכבר למד מספר פעמים, והם נטועים אצלו, כי כיוון שחפץ ה' בעסק התורה חקק חוק ללומדה. שלא כמו כל חכמה, שברגע שידועה היא לאדם, כבר לא צריך הוא לחזור ולשנן אותה, לעמול וללמוד אותה מחדש, את התורה, ממש כמו חוק שסיבתו לא מובנת, ציוה הקב"ה שנלמד ונחזור גם על דברים ידועים לנו, אך מביא האור החיים את המדרש בקהלת רבה בו נאמר כי כדי שילמד האדם תורה בחשק תמיד, גזרה חכמתו יתברך שיהיה האדם לומד ושוכח, כדי שנוכל לעמוד בציווי הזה של הקב"ה, כדי שנוכל לעמול בתורה ולחזור על דבריה פעם אחר פעם, וכדי שנעשה זאת בחשק ולא כחוק בלתי מובן שלו נאלצים אנו לציית, ריחם עלינו הקב"ה ונתן לנו את השכחה, שכל פעם שאנו לומדים תראה לנו כפעם הראשונה.

ובפירושו השני לפסוק משלים האור החיים את הרעיון ואומר על דרך מה שאמרו בויקרא רבה על הפסוק "חשבתי דרכי" וגו' שהיה דוד המלך חושב לעשות את ענייניו, ורגליו מוליכות אותו מעצמן אל בית המדרש, מרוב החפץ, הרצון והרגילות בדבר, וזה עוד פירוש לפסוק: "אם בחקתי תלכו" אחרי שירגיל אדם עצמו בלימוד התורה, ויגביר אצלו את החשק ללימודה, הליכותו אחרי התורה ולימודה תהיה מאליה, גם בלי שיחשוב על כך.

פירוש נוסף שמביא האור החיים הוא על פי מה שנאמר במסכת ברכות (י"ד.) שאסור לאדם לשום לדרך עד שיקדים דברי תורה, וזאת כוונת הפסוק "אם בחוקותי" – כשיש

לימוד תורה, "תלכו" – אז תלכו בבטחון, כי כשיש את עסק התורה, כוחותיה מלווים את האדם בכל דרכיו.

ר' אליעזר יוסף קיים את פירושו השונים של האור החיים, הוא עשה את תורתו קבע במשך כל שנותיו. גם בצערו כי הולך לאבד את ראייתו חס קודם כל מה יהיה על תורתו, הוא חזר ושינן את המסכתות, הכין לעצמו צידה לדרך שהוא הולך להתחיל, דרך חשוכה בלי ספרים שיכול לקחת לחברה. אך גם אחרי שנכח כי היוצא לדרך מתוך דברי תורה, התורה וכוחותיה מלווים ושומרים עליו, גם אחר שהניתוח עבר בהצלחה ומאור עיניו ניצל מסכנה, לא פסק פיו מלשנן את אותן המסכתות שכבר ידע על בורייך כי חוק הוא מאת ה', והמרגיל עצמו בלימוד התורה הופך זאת לחשק שאין שני לו. דרך אגב, בצוואתו על נוסח המצבה כמו גם במשך חייו קיים הוא פירוש נוסף של האור החיים לפסוק: נאמר חקתי בלשון רבים - ללמוד וללמד, לשמור ולעשות, כי בקיום מצות התורה צריך האדם שני דברים: האי - ללמוד לעצמו, והב' - ללמד לאחרים, ואיזה לימוד גדול השאיר לנו ר' אליעזר יוסף חקוק על הסלע.

ר' אליעזר יוסף היה עובד לפרנסתו בחנות מכשירי כתיבה ליד שער יפו, אך בעיקר היה תלמיד חכם וחסיד, ואת רוב זמנו הקדיש לתורה ולעבודת ה', כאשר מדי יום ביומו מסר שיעור תורה בבית הכנסת ואף חיבר ספר בשם "אהבת השם" המבאר את מצוות אהבת ה' על פי תורת הסוד.

כאשר התחילו להגיע תלונות מהלקוחות על כך שמקבלים דברים שונים ממה שביקשו, הבין ר' אליעזר יוסף כי חלה אצלו הדרדרות בראייה, לאחר בדיקה מקיפה בעיניו, התבשר ר' אליעזר יוסף כי יאלץ לעבור ניתוח מורכב שיכול מצד אחד להציל את עיניו, אך מצד שני יכול לגרום לאיבוד הראייה. הוא חזר לביתו וזרם של דמעות פרץ מעיניו: "ותורה מה תהא עליה? האומנם נגזר עליי שלא אוכל עוד לעיין בספר, להתעמק בסוגיה, ולקיים מצוות תלמוד תורה השקולה כנגד כל המצוות?"

לאחר מספר ימים ר' אליעזר יוסף חזר אל הרופא, "בכמה זמן אפשר לדחות את הניתוח" שאל, ולמשמע התשובה כי ניתן להמתין עוד כחצי שנה מבלי שיגרם נזק חיוך דק ניסך על פניו, הוא יצא משם ופנה לבית הכנסת, הוציא גמרא מארון הספרים והתיישב ללמוד.

חצי שנה עברה, הניתוח בוצע ועיניו של ר' אליעזר יוסף נחבשו. בימי ההמתנה עד הסרת התחבושת ניכרו המתח והחרדה אצל בני משפחתו, האם הניתוח הצליח או שמא איבד הוא את ראייתו? אך דווקא המנותח עצמו היה שליו ונינוח. לשאלת אחד מבני המשפחה על שלוותו למרות המצב ענה: "כששמעתי לראשונה את חוות דעת הרופא נחרדתי והתמלאתי צער עמוק, שכן איזה ערך יהיה לחיי בלי לימוד תורה ומצוותיה שחלקן תלוי בראייה. אך לאחר שהתחזקתי באמונה וביטחון, ניגשתי לרופא

שאמר לי שניתן לדחות את הניתוח בחצי שנה. החלטתי להקדיש את החודשים הבאים לשינון מסכת או שתיים בעל פה, כדי שאם חס וחלילה הניתוח ייכשל, אזכור מסכתות אלו על בורייך. במשך

תקופה זו למדתי ושיננתי את מסכתות ביצה וראש השנה ואני בקיא בהן עכשיו, ולמרות שגם אני מפחד לאבד את חוש הראייה, יודע אני שאוכל להמשיך ללמוד, וזה נתן לי את השלווה."

לאחר שהוסרו התחבושות, התגלה כי בסיעתא דשמיא הניתוח עבר בשלום. ר' אליעזר יוסף ניצל את בקיאותו במסכתות ביצה וראש השנה וחזר עליהן בכל עת שמצא. במצבתו של ר' אליעזר יוסף נכתב "הרביץ תורה ברבים, למד וחזר בעל-פה למעלה מ-4,000 פעם על מסכתות ביצה וראש השנה" והוא ביקש זאת בצוואתו כי אנשים יעברו ליד המצבה, ואחרי שיגלו כי פעם התגורר בעיר הקודש יהודי שאהב את התורה, ומאהבתו אותה חזר ושינן שתי מסכתות בש"ס יותר מ-4,000 פעם אולי יקבלו עליהם גם לעשות ככה. (קרוב אליך)

האור החיים הקדוש מפרש יותר מארבעים פירושים שונים על הפסוק הראשון בפרשתנו "אם בחקתי תלכו ואת מצותי" וגו'. הוא מתחיל בהבאת הפירוש של התורת כהנים שם שאלו מה הכוונה במילה בחוקותי, הרי מצוותי נאמר בסמוך אז לא יכולה להיות

תורה שיככתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

י"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת בחוקותי - חזק | אייר תשפ"ד | גיליון כ"א

שבת של תורה לשולחן השבת פנינה שבועית

החומרות שמביאות ברכת שלום

על הפסוק בפרשת השבוע (כו, ו) וְאֶכְלֶתֶם לֶחְמֶכֶם לְשִׁבְעַת יָמֵי וְנָתַתִּי לְשִׁלּוֹם בְּאַרְצְךָ. כותב רש"י: ונתתי שלום - שמא תאמרו הרי מאכל והרי משתה, אם אין שלום אין כלום, תלמוד לומר אחר כל זאת ונתתי שלום בארץ, ע"כ.

פירוש נחמד ומחודד בדברי רש"י כתבו ארבעה נביאים שכולם התנבאו בסגנון אחד! הלא הם: הפנים יפות, התפארת יהונתן, הדגל מחנה אפרים, והספר כסף נבחר.

הגמרא אומרת (ברכות, כ) שהמלאכים שאלו את הקב"ה על ברכת ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, מדוע הוא נושא פנים לישראל לתת להם שלום? ענה להם הבורא: שמעיקר הדין אין חיוב לברך ברכת המזון רק כשאדם בא לידי שְׂבִיעָה גמורה מהאוכל, אבל אם אכל רק מעט ולא שָׁבַע לגמרי, אינו חייב בברכת המזון מן התורה, ואילו בני ישראל מחמירים שאפילו אכלו רק שיעור מועט של כזית או כביצה הם כבר מברכים ברכת המזון, ובזכות חומרה זו אני נושא להם פנים ונותן להם ברכת שלום.

זו הכוונה בדברי רש"י, שאחרי שנאמר כאן וְאֶכְלֶתֶם לֶחְמֶכֶם לְשִׁבְעַת יָמֵי ופירש רש"י 'אוכל קמעה והוא מתברך במעי', נמצא שאפילו באכילה מועטה יבואו לידי שְׂבִיעָה גמורה והיה חייבים בברכת המזון מעיקר הדין מדאורייתא, כך ששוב לא תהיה מציאות כזאת שבני ישראל יחמירו לברך כשהם אינם שְׂבִיעִים, שהרי תמיד יהיו שבעים, ומעתה יש חשש גדול שחלילה לא יזכו עוד שהקב"ה ישא להם פנים לתת להם שלום. על כן בא הכתוב כאן בברכה מיוחדת: "ונתתי שלום בארץ", ללמד שלמרות זאת יזכו לברכת השלום!

כפתור ופרח!

חיים של תורה מעלת וחשיבות לימוד חומש רש"י

שער ללימוד כל התורה

"כ"ק האדמו"ר הגה"ק בעל 'פני מנחם' מגור זי"ע היה כל ימיו עומד ומוהיר, אפילו את המלמדים לגיל הרך, להיות זהירים מאד-מאד בהקניית דרך הלימוד בפירושו רש"י על התורה. רגיל היה לומר: היודע כיצד ללמוד רש"י על התורה, הרי זה השער ללימוד התורה בכלל. ולעומת זאת, אלו שיש להם רפיון בהבנת ושקידת כללות התורה, הסיבה לכך היא בגלל שלא התחנכו בלימוד רש"י על התורה במתינות ובהבנת כל תיבה".

(פיקודך דרשתי)

שערי תורה מבט מסכם ומביא לפרשת השבוע

מה בפרשה:

פרשת בחוקותי, הנועלת את חומש ויקרא, מוקדשת בחלקה הגדול לברכות עבור שומרי המצוות וקללות לעוזבי המצוות. ובהמשך, כמה דינים הנוגעים להקדש, למעשר שני ולמעשר בהמה

ברכות וקללות • ערכין ותמורה • פדיית הקדש • מעשר שני ומעשר בהמה

- א. ברכות וקללות
- ב. ערכין
- ג. תמורה
- ד. פדיית הקדש
- ה. חרמים
- ו. מעשר שני
- ז. מעשר בהמה

א. ברכות וקללות

התורה מבטיחה ברכות של שפע ושופע, שלום ושלווה, לעמלי תורה ומקיימי המצוות. ולעומת זאת רשימה של 49 קללות אם יעזבו את התורה והמצוות ויקיימו אותם רק בדרך מקרה ועראי.

הקללות עוסקות בעניינים של רעב ובצורת, רדיפת אויבים וחיות רעות, מחלות שונות וגלות מהארץ. הפסוק מונה שבע סוגי עבירות, וכנגדם חמש סדרות של שבע קללות אם לא ישובו בתשובה, ובנוסף ארבע עשרה קללות נוספות. בסיום הקללות מבטיח ה' שלא ימאס בהם לגמרי וכאשר יעשו תשובה יזכור להם את ברית האבות.

ב. ערכין

הנודר לתת להקדש ערך של אדם, עליו לשלם סכום קצוב שקצבה התורה בהתאם לגילו של הנערך.

ג. תמורה

חל איסור להחליף ולהמיר קדושת קרבן על קרבן אחר, ואם עבר ועשה כן - שתי הבהמות קדושות.

ד. פדיית הקדש

בפרשה מבוארים בהרחבה דיני פדיית הקדש, אם בפדיית קרבן בעל מום או בהמה טמאה, או פדיית בית שהוקדש. ודינים מיוחדים במקדישי שדה אחווה או שדה מקנה שעליו לשלם סכום קצוב שקצבה התורה. שדה אחווה שגובר ההקדש מכר לאיש אחר, נמסר בשנת היובל לכהנים.

ה. חרמים

הנודר על נכס מסוים ואומר שהוא יהיה 'חרם', ולשיטה אחרת - רק כשאומר שהנכס יהיה 'חרם לכהנים', עליו למסור נכס זה לכהנים.

ו. מעשר שני

מעשר שני ניתן לפדות בכסף, ולהעלותו הכסף לירושלים תמורת הפירות.

ז. מעשר בהמה

המחזיק ברשותו בקר או צאן, צריך להעבירם בפתח הדיר, והעשירי היוצא יש להקריב כקרבן מעשר בהמה.

מבט על פרשת במדבר הבעל"ט:

נושאי הפרשה: מספר שבטי ישראל • סדר חניית הדגלים והמסעות • קדושת הלויים ופדיונם, מספרם ועבודתם

מה בפרשה: מספר בני ישראל לשבטיהם | סדר החנייה והמסעות במדבר לפי הדגלים | פדיון הלויים תמורת כבווי ישראל | מספר שבט לוי למשפחות | עבודת כל משפחה משבט לוי

דעתן עלך במדבר

אל תפספס את היסוד: זה הזמן להצטרף ללגיטו של מלך בלימוד ומבחן יומי קבוע של התורה הקדושה עם פירוש רש"י

חדש! לקראת זמן מתן תורתנו הק' מבחן סיכום כולל על כל שלושת חומשי התורה שלמדנו עד כה: בראשית, שמות, ויקרא

מדור 'יוסיף דעת' 2 פולמוסים ואוצרות ידע אודות סוגיות תורניות לסיכום סדר ויקרא מדור 'חידודי תורה' 2 חידויות בפרשיות חידודים מקיפים לסיכום סדר ויקרא

מבחן 'ידיעת התורה' 45 שאלות סיכום ידיעה על כל חומש ויקרא 5 שאלות מתוכן - זכות מבחן 'בקיאות בתורה' 10 שאלות מקיפות וכוללות בדגש על בקיאות בכל חומש ויקרא

הדרן עלך ויקרא

5 מסלולים מבחני וחידודי סיכום וידיעה

ומתן שכרה בצדה: הנרלות עם עשרות זוכים על פרסים יקרי ערך!

בדרך התורה

הפרשה ולקחה מאוצרם של גדולי הדורות

האברכים הם עיני העדה!

אִם פְּחָקְתִי תִלְכּוּ (ויקרא, כו, ג) שתהיו עמלים בתורה (רש"י)

את המעיל, מישש בו מכל צד, עד שגילה מחט תחובה בתוך השרוול. התברר שהוא, בשוגג, דקר את הרב פעמיים!

נחרד הגבאי חרדה גדולה, וברוב צער אמר לעצמו: 'אני מהגיהנום כבר לא אצא...'

השיב לו הרב מטשעבין בחיך: 'אם יהיו לך בעיות, אני אעזור לך לצאת משם בעזרת ה'...'

חלפו שנים נוספות. הרב מטשעבין כבר שכב על ערש דווי, והנה ביום מהימים הוא קורא לפתע לגבאי ואומר לו: 'תשתדל שלא תהיה לי עבודה קשה מדי'.

'בוודאי!' - ענה הגבאי - 'מה אני יכול לעזור לרב?'. הוא היה בטוח שהרב מבקש סיוע נוסף עקב חולשתו.

אך הרב מטשעבין הסביר את כוונתו: 'אתה זוכר שלפני שנים הבטחתי לך משהו בנוגע לגיהנום? אני מתכוון לקיים את ההבטחה, אתה מצדך תשתדל שזה לא יהיה קשה מדי!...'

קללה שבואת

אִם פְּחָקְתִי תִמְאָסוּ (ויקרא, כו, טו)

בהזדמנות אחת סיפר מרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי זצ"ל לבני משפחתו: בואו וראו עד היכן מגיע עונשו של המזולזל במנהגי ישראל. כידוע בפרשת בחוקותי ופרשת כי תבוא, נוהגים בהרבה מקומות שה'בעל-קורא' עצמו עולה לעלייה זו. והנה באחת השבתות הללו היה אברך כהן הבעל-קורא ב'כולל חזון איש' בבני ברק ולא היה אפשר לתת לו עלייה. אחד האברכים השקדנים בכולל אמר לגבאי שהוא מוכן לעלות לעלייה זו ואינו חושש מכלום. ואכן כך עשה.

המשיך רבי חיים ואמר: זמן קצר לאחר מכן הקללות פגעו בו, כאשר קרוב משפחתו בחוץ לארץ נפטר והוריש לו את כל נכסיו, לצורך כך היה עליו לטוס לחו"ל ולטפל בצרכי הירושה. האברך נותר באותה מדינה ונעשה עשיר גדול... והפסיק לשקוד על תלמודו! - ואין לך קללה גדולה מזו! - חתם רבי חיים זצ"ל את סיפורו.

"ערכיך"

אחד מהדרכים בהם יכול אדם לנדוד ולהתחייב ממון להקדש הוא באמצעות נדר של 'ערכיך', כאשר הוא אומר 'ערך איש פלוני עלי', או שאומר 'ערכי עלי'. בעקבות נדר זה עליו לשלם להקדש סכום קצוב שקצבה התורה לערכו של איש, הסכום משתנה בין זכר לנקבה, והוא משתנה גם על פי גילו של הנערך.

"תמורה"

אדם המחזיק ברשותו בעל-חיים שאותו הקדיש לקרבן, אסור מן התורה להחליף ולהמיר את קדושת בהמה זו אל בהמה אחרת. בדיעבד, אם עבר והמיר בהמה של קדשים בבהמת חולין, אין הקדושה מסתלקת מהקרבן הראשון, אבל הקדושה חלה גם על הבהמה השנייה, כך ששתי הבהמות קדושות בקדושה שווה.

"חרמים"

אדם הנודד ומתחייב על נכס מסוים, עבד או בהמה או שדה, ואומר 'הרי זה חרם לכהנים', אי אפשר שוב לפדות את הנכס, אלא הוא נמסר לכהנים. לפי שיטה אחרת, בכל מקרה, גם כשהוא אומר סתם 'הרי זה חרם', בלי להזכיר את הכהנים, עליו למסור את הנכס לכהנים.

"מעשר ברמה"

המחזיק ברשותו עדר של צאן או בקר, עליו להפריש מדי שנה 'מעשר בהמה' מאלו שנולדו השנה. הבהמות עוברות בסך בפתח הדיר, וכל בהמה עשירית היוצאת מסמן אותה הבעלים בהעברה של מקל טבול בצבע אדום על הגב. את בהמת המעשר מקריבים כקרבן והבשר נאכל על ידי הבעלים בירושלים כקדשים קלים. במידה ומדובר בבהמה בעלת מום הרי היא נאכלת בכל מקום...

"זרע הומר שעורים בחמישים שקל"

אדם המקדיש שדה אחוזה מיד אחרי היובל, בתחילת המחזור הבא של היובל, והוא חפץ לגאול את השדה מיד הקדש, קבעה התורה מחיר קבוע וקצוב לכל השדות: סך של חמישים שקלים עבור כל 'זרע הומר שעורים' - שטח הראוי לזרוע בו 'חומר' (בית כור) של זרעי 'שְׁעוּרָה'. מחיר זה קצוב רק כשהוא גואל בתחילת מחזור היובל, אבל אם הוא גואל את השדה כמה שנים לאחר היובל, עליו לשלם סכום של שקל ועוד פונדיון עבור כל שנה שנותרה עד היובל.

"קלבוץ לפרוטרוט"

הגואל מהקדש שדה אחוזה, עליו לשלם עבור כל שנה סך שקל ועוד מטבע קטן הנקרא 'פונדיון'. אך למרות זאת, אם הוא גואל את השדה בתחילת מחזור היובל, עליו לשלם 50 שקלים עבור 49 השנים שנותרו עד היובל. זאת על אף שכל שקל שווה רק 48 פונדיונים בלבד, ונמצא שחמישים שקלים אינם ממלאים את השווי המלא עבור 49 שנים. התשובה על כך: באמת כל שקל שווה 49 פונדיונים, והסיבה שהשולחני מעניק רק 48 פונדיונים תמורת שקל אחד, כי הוא לוקח לעצמו פונדיון אחד כ'קלבוץ לפרוטרוט', קלבוץ - פירושו מטבע קטן, כפרוטרוט - שכר על הפריטה.

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

חכמת התורה

וַיִּסְפְּתִי עֲלֵיכֶם מִפֶּה (טו, א)

אדם שלא היה גדול בחכמה חיבר פירוש על ספר איוב, וכשבא לפני אחד מגדולי ישראל לבקש הסכמה, נתן לו הלה את הסכמתו, לאחר זמן חיבר הלה פירוש על שיר השירים, אך הפעם מיאן אותו גאון לתת לו הסכמה. לשאלת האיש מה נשתנה ספר זה מקודמו? השיב הרב: איוב היו לו צרות לרוב, ועוד צרה אחת כמו הפירוש שלך - הוא יוכל לסבול, אבל שלמה המלך חי בטוב ובנעימים בלי צרות, ומדוע אביא עליו צרה כזאת בדמות הפירוש שלך על דבריו?...

וַנְתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצֵי וַיִּשְׁכַּבְתֶּם וַאֲנִי מְחִירָד (טו, א)

כאשר פרצה פעם מחלוקת בין שתי קהילות, הדפיסו מטעם כל קהילה ספרים להוכיח שהצדק עמם. כל קהילה הוכיחה את שיטתה מספר הוזהר ומדברי צדיקים בדורות הקודמים. נענה ואמר רבה של לעמברג הגאון רבי יוסף שאול נתנון ז"ע, בעל שו"ת שואל ומשיב, בדרך הלצה: ועל כך אומר הפסוק וַנְתִּי שְׁלוֹם בְּאַרְצֵי - כשישרור שלום בין קהילות ישראל, אזי יתקיים בצדיקים בקרב - וַיִּשְׁכַּבְתֶּם וַאֲנִי מְחִירָד, ולא יגררו אותם מתוך הקבר אל תוך המחלוקת...

וַאֲכַלְתֶּם בֶּשֶׂר בְּנֵיכֶם (טו, ט)

חסיד אחד התלונן אצל מרן האמרי-חיים מוויז'ניץ זצ"ל שמדי שבוע באמצע סעודת ליל שבת קודש, בניו ממחרים לרוץ להשתתף ב'טיש' של האדמו"ר, ומשאירים את מנת הבשר שלהם על השולחן בלי לגעת בה, ואני מוכרח לאכול. אמר לו האמרי חיים: צדיקים פירשו את דברי התוכחה לסימן ברכה, וכלפי אדם כמותך נפרש 'ואכלתם בשר בניכם' שתוכו לברכה שבניכם ירוצו ל'טיש', ואתם תהיו מוכרחים לאכול את מנת הבשר שלהם...

בתחילת פרשת השבוע נאמר הברכה (ויקרא כו, ד) 'ונתתי גשמיכם בעתם'. הפוסקים במאה השנים האחרונות דנו בשאלה הנוגעת ליהודים הגרים במדינות הנמצאות בחצי כדור הארץ הדרומי ומעבר לקו-המשווה, כגון מדינות דרום אמריקה, דרום אפריקה, אוסטרליה ועוד מדינות ואיי הים. אשר שם ימי החורף הם הפוכים מאשר שלנו, כשמפסח עד סוכות שאצלנו הוא קיץ - אצלם הוא חורף. אולם עיקר הגשמים יורדים דווקא בימות הקיץ שלהם (שהם ימות החורף שלנו), אך גם בימות החורף שלהם (שהם ימות הקיץ שלנו) יורדים שם גשמים.

בקשת גשמים בחורף שלהם שהיא הקיץ שלנו

אמנם לגבי בקשת גשמים בימות הקיץ שלנו - שהם ימות החורף שלהם, נקטו הפוסקים שבוודאי אסור להם לבקש גשמים, אף שהם צריכים או לגשמים, כי הלכה פסוקה היא (שו"ע או"ח סי' קיז) שאין לשאול גשמים בימות הקיץ, ואפילו מדינה הצריכה גשם בקיץ אין לבקש שם על גשם בברכת ברכך עלינו אלא בברכת שומע תפילה.

האם מותר להם לבקש שם בחורף שלנו?

אלא השאלה היתה לגבי ימות החורף שלנו, שהם ימות הקיץ שלהם, האם מותר להם אז לבקש על הגשמים, כי מצד

הטבע והמציאות, הגשמים הללו שיורדים שם בימות החורף שלנו, שהם ימות הקיץ שלהם, הם מזיקים את הנטיעות והשדות, וגם גורמים למחלות קשות, ונמצא שהם מבקשים על דבר לבטלה.

מנהגי הספרדים לאשבנוים

בשאלה זו לא דנו בספרים הקודמים, כי כמעט לא היה ישוב יהודי במדינות אלו, אולם בדורות האחרונים עם התרחבות היישוב היהודי במדינות אלו הפכה שאלה זו לנוגעת למעשה.

בהגהות אשל אברהם (אופנהיים) הנדפס על הגליון בשלחן ערוך (סימן קיז סעיף ב), מביא בשם שו"ת תורת חיים (חלק ג' סימן ג') שמחג הסוכות ואילך באשר הגשמים רע להם, ודאי שאין להזכיר ולא לשאול גשם כלל.

כך גם התקבל המנהג אצל רוב קהילות הספרדים במדינות אלו, וזאת עפ"י הכרעתו של הגאון רבי שאול דוד סתהון זצ"ל, רבה של בואנוס-אייס בארגנטינה לפני יותר ממאה שנה, בספרו שו"ת דבר שאול (סי' ג'), והסכימו עמו רשימה גדולה של גדולי רבני הספרדים שבאותו הזמן.

כך שלמעשה נמצא שכל ימות השנה, בין בקיץ ובין בחורף, הם אין שואלים ותן טל ומטר בברכת השנים, בחורף שלנו - כי הגשמים קללה להם, ובקיץ שלנו - כי נפסק בשו"ע שאין לבקש על גשם בקיץ שלנו אפילו במדינות הצריכות או לגשמים.

לעומת זאת, בהרבה מקהילות האשכנזים נהגו, לבקש ולהזכיר גשמים בימות החורף שלנו (שהם הקיץ שלהם), וזאת על פי הכרעתו ובירוורו של הגאון רבי אברהם עבר הירשוביץ זצ"ל, רבה של אוסטרליה, בספרו שו"ת בית אברהם (מעמוד לד" ואילך), אשר הוא שלח שאלה זו אל הגאון רבי יצחק אלחנן מקאוונע והגאון רבי שמואל סלנט, ובשאלתו מסר להם שבאמת גשמי החורף (שלנו) שהם ימות הקיץ (שלהם) אינם מזיקים ואין בהם קללה, אף שאין בהם תועלת, ולכן הסכימו שיוכירו וישאלו כפי הזמנים שקבעו חז"ל, אף על פי שאין זקוקים לגשמים בימות הקיץ שלהם, שהוא ימי החורף שלנו, ובימות החורף שלהם ישאלו על הגשמים בשומע תפילה.

מותר לבקש שם על גשם אף הם מוזיקים

יש מהאחרונים (לקט הקמח החדש סי' קי"ז סק"ב שו"ת דבר יהושע, ח"ב סי' י"ד באריכות רבה) שהוסיפו עוד לבאר, שאפילו אם נאמר שהגשמים בחורף שלנו שהם הקיץ שלהם מזיקים להם, עם כל זאת הם יוכירו וישאלו על הגשמים או, שהוא זמן חורף שלנו, על פי שיטת הריטב"א (תענית י' א) שכל שאר המדינות וארצות נגרים אחר רוב ישוב העולם.

דעת השבט הלוי: בחורף שלנו לא יבקשו כלל

מרת הגר"ש וואזנר זצ"ל בשו"ת שבט

הלוי (חלק א סימן כא, וחלק ג סימן צא) כותב שבקיץ שלנו, שהוא החורף שלהם, אינו סומך למעשה על מסקנתו לשאול שם בברכת השנים, אבל בחורף שלנו שהוא הקיץ שלהם לא ישאלו לא בברכת השנים ולא בשומע תפילה. וראה שו"ת מנחת יצחק (חלק ו סימן קעא).

שכלול והתפתחות

ברם, בספר פסקי תשובות (סימן קיד) הביא בשם האחרונים שכל הנידון היה שייך לפני עשרות שנים כשעוד היה ויכוח במציאות האם גשמי הקיץ שלהם מזיקים או לא, אבל בימינו, עם התפתחות הטכנולוגיה, למדו ברוב מדינות אלו לנצל היטב את גשמי הקיץ שלהם לזריעה ולנטיעה, ויש בגשמים אלו ברכה מרובה לגידולי השדות, וגם אין בהם נזק של שיטפונות ומחלות, ואדרבה, כל כך השכילו לנצל ימים גשומים אלו עד שבמקרה של עצירת גשמים בימי קיץ שלהם (שהוא חורף שלנו) יש בזה משום נזק לחי ולצומח, ולעומת זאת גשמי החורף [שלהם שהם הקיץ שלנו] פחותים אצלם במעלתם על גשמי הקיץ שלהם.

לכן הסכימו פוסקי זמננו שלכל הדעות יש להם לנהוג לעניין הזכרת "מוריד הגשם" ושאלת "ותן טל ומטר לברכה" כפי זמני תקנת חז"ל בין סוכות לפסח.

רוצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה? יש לכם הערות והוספות? שלחו לנו ל gts025002018@gmail.com ונשתדל בס"ד להביא את הפנינים המובחרים של לומדי התורה

אוצר התורה יהלום מתוך הפרשה

תורה והלכה נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

מותר להלין מת בירושלים מפאת כבוד התורה?

הזרעתי לריק זרעכם (כו, טז)
יש כאן ברכה, שלעתיד לבוא תצמיח הארץ בגדים ומאכלים (שבת ל:), כך שהזריעה תהיה לריק ולא יהיה בה צורך. (קדושת לוי)

ונתתם ואין רדף אתכם (כו, יז)
הקללה כאן, שלא יהיה לכם רדף וממילא לא יהיה לכם המעלה והזכות של האלקים יבקש את רדףי.

אם כְּחַקְתִּי תִלְכוּ (כו, ג) שתהיו עמלים בתורה (דש"י)
גם כשאתם עמלים ביגיע כפיים על המחיה ועל הכלכלה, יהיה העמל - 'בתורה' - במטרה שתוכלו ללמוד תורה. (מאור ושמש)

וישן מפני חַדֵּשׁ תּוֹצִיאֵנוּ (כו, י)
ישן - זה יצר הרע שמגיע אל האדם כבר מלידתו, חדש - זה יצר טוב המגיע רק בבר מצוה. הוציאנו את הישן מפני החדש!

(בת עין)

ואכלתם לחמכם לִשְׂבַע (כו, ה) אוכל קמעה והוא מתברך במעוין (דש"י)
למרות שיתברכו בשפע מאכלים לרוב, לא יתרגלו להרבות באכילה מגושמת לשם תאוה, אלא יאכלו קמעה ובכך ישבעו. (רבי משה מיכל מביאלא זי"ע)

חשש פיקוח נפש
כך גם מביא בספר גשר החיים (פ"ז או' כ') שרבי שמואל מסלנט זצ"ל היה מקפיד מאד לקבור כל מת בלילה ואף אם מת קרוב לחצות הלילה היה מזורז לקבורו קודם אור היום, מלבד בפטירת הגה"ק מהרי"ל דיסקין זצ"ל, שהתיר להלינו ליום משום חשש פיקוח נפש כשיתקבצו כל הקהל בסמטאות העיר העתיקה. וכן מעיד הגרב"צ ידלר זצ"ל בספר בטוב ירושלים (פרק י"ג) וז"ל: 'מיד עם צאת השבת עשו החברה קדישא אסיפה בבית רבי שמואל סלנט, והחליטו שלא לעשות את הלוייה במוצאי השבת, מטעם סכנת נפשות והליונה עד למחר'.

רק בעיר השתיקה
יצויין עוד, שמעיקר הדין נאמרו הלכות אלו רק בירושלים שבין החומות, אך המנהג כיום לנהוג בכל הלכות אלו גם בירושלים החדשה שמחוץ לחומות כמובא בספר משמרת שמחות (פרק ה הערה 24).

יש לחקור מה דינו של גדול בתורה שנפטר, ורוצים לעכב את הלוייה ליום אחר, כדי להספיק להתארגן כראוי לקראת הלוייה המונית בהשתתפות רבבות כראוי לכבוד התורה. והשאלה - האם לכבוד התורה מותר להלין מת בירושלים? בפרשת השבוע (כו כה) כותב רש"י שאין מלינים את המת בירושלים, דהיינו שהנפטר במשך היום, צריך להיקבר באותו יום, ולכל הפחות באמצע הלילה, ולא להלין את הנפטר כל הלילה עד למחרת בלי קבורה. על כך תמחו רבינו, שהרי איסור הלנת המת שייך בכל עיר ולא רק בירושלים, כמובאר בשלחן ערוך (שנו, א), ומה התחדש בירושלים יותר משאר ערים?

אפילו לכבודו של תלמיד חכם
כמה מהפוסקים (שיטה מקובצת בשם הרשב"א, וים של שלמה, בבא קמא פב, ב) מחדשים שבעוד שבשאר הערים מותר להלין את המת לכבוד התורה, הרי שבירושלים התחדש שאסור להלין את המת אפילו לכבוד התורה.

אפילו מקצת הלילה
ואילו הגאון מטשעבין זצ"ל בספרו דובב מישירים

אהבת תורה

פרי עטם של לומדי תורה
שבכתב מרחבי תבל

להתחבר ללימוד ברצינות!

שלום וברכה מאלקי המערכה למפעל החשוב של זכוי הרבים 'תורה שבכתב'.

כאחד שזכה להצטרף מיד אחרי שמחת תורה למבחנים הקבועים מדי יום ומדי שבוע כל חומש ורש"י, אבקש לשתף אתכם ברגשותיי, על פי מה ששמעתי מיהודי חשוב מאד שלמד שנים רבות דף היומי, ולפני כמה שנים החל אף להיבחן על כך מדי חודש בחודשו במסגרת תורנית שיש בקהילתם. אמר לי ההוא: החיים שלי מתחלקים לשנים, החיים שלפני תחילת המבחנים, והחיים שאחרי, עד שלא נבנתה על הלימוד, הרגשתי שאני לא לוקח את הלימוד ברצינות אמיתית, ואני לא מתחבר באמת אל החומר. אך מאז התחלתי להיבחן, אני מחובר אל הלימוד ברצינות, כל סוגיה מסוכמת היטב ונחקקת במוחי, בלי שום עיגולי פינות.

חידודי תורה

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע
ופירושי רש"י הק'

חידת 'יוסיף דעת' - מה נאכל בשנה השביעית או השמינית?

נאמר בפרשת השבוע (ויקרא כה, כ-כא) וְכִי תֵאמְרוּ מָה נֹאכַל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית הֲלֹא נֶזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת תְּבוּאָתָנוּ. והפלא הוא: הרי בשנה השביעית יש להם עדיין לאכול בשפע, ממה שזרעו וקצרו בכל השנה השישית, והמחסור לא ייווצר אלא רק בשנה השמינית שאחרי השמיטה, ואם כן היה הפסוק צריך לומר וכי תאמרו מה נאכל בשנה "השמינית"! אתמהא!

'חידה בפרשה' - אבן בפרשה

בפרשת השבוע, בחומש וברש"י, מופיעים שני דינים הקשורים, לאבן, היכן הם?

פתרון חידות - פרשת אמור:

יוסיף דעת:

תירושים למכביר התקבלו על השאלה מדוע לא יספרו לפועל לעומר בחו"ל מחמת הספק כמו שעושים יו"ט שני של גלויות

א] בעל המאור על הרי"ף לרו"ח בסוף מסכת פסחים (דף כח. בדפי הרי"ף) שואל את אשר שלאנו ומיישב וכן רבינו ניסים - הרי"ן - שם, מביא מבנה"מ את הקושיא והתירוץ: שהיות וספירת העומר בזמן הזה אלא מדרבנן זכר למקדש לא שייך לחוש בו לספיקא. ועוד שאם תחיל לספור מספק אף למחרת יו"ט שני של גלויות בפסח, נמצא שבחג השבועות שפי על הספירה הראשונה הוא יום החמישים אך על פי הספירה שנייה היא רק יום המ"ט לעומר, כלומר ערב יו"ט. נמצא שבעל דרבנן אתי לולולי חליה בקדושת התג דאורייתא.

ב] בשו"ת דבר אברהם (ח"א סימן ל"ד) הוכיח מסוגיא דתפוקה כהן דספירה מטפא לא הווא ספירה, ולכן לא שייך לספור ולהכריז שהיום כך וכך לעומר ומיד לאחר מכן לספור מנין אחר.

ג] הנצי"ב בהעמק שאלה (בראשית שאילתא ט סק"ד) וכן בהרחב דבר בפרשתנו (כב, לא) כתב להוכיח מזה דהספק אינו טעם גמור כי באמת יש לנו לסמוך על רובא שרוב השנים אדר הסמוך לניסן חסר, אלא שעלנן יו"ט דאורייתא מחמירין בספיקא דינא, אבל בספירת העומר שאינו ביה"ב מדאורייתא, אין לחוש. וגם דיש לחוש לזילותא דעצרת, לכן לא החמירו בכה"ג (ובזה נראה גם אי נימא [כ"מב"ם] דספירה"ע ביה"ב מדאורייתא, כי לא החמירו במקום שיכול לבוא לקולא).

ד] בשו"ת קון לודו (או"ח קלט) כתב לתרין שבשונה מראש השנה ופסח הרי במשך ימי הספירה ודאי כבר יודע להם מתי היה ר"ח, ואי זיכרו להפסיק לספור ספירה כפולה, לכן כבר מהתחלה לא יתיקנו חו"ל לספור שתי ספירות מספק.

חידה בפרשה:

שאלה: על איזה מצוה בפרשה כתב רש"י שהיא נוהגת רק בכורים ולא בנקבות, ועל איזה מצוה כתב רש"י שהיא נוהגת רק בנקבות ולא בכורים?

תשובה: בתחילת הפרשה באיסור טומאת מת (כא, א) כתב רש"י בהן איהו ולא גנות אהרן, ולהלן בפרשה במצות 'אוננו ואת בנו לא תשחטו ביו אחד (כב כח) כתב רש"י שהאיסור רק בנקבות ולא בכורים, והאיסור כולל רק את האמא, אבל מותר לחשוט האב ובנו.

מדור חידודי תורה מופיע במערכת מדי יום שלישי

ניתן להשיב על החידודי עד יום ראשון בשעה 24:00

ב'נדרים פלוסי' או בקול 'התורה' 02-5002018

היות ומתקבלות המוני תשובות במערכת,

מחמת קוצר הריעה אנו עורכים ומפרסמים את תמציתם בלבד

בין המגיבים נכונה מתקיימת הגרלה שבועית:

חידת יוסיף דעת - כרטיספר בסך 200 ש"ח | חידה בפרשה - כרטיספר בסך 100 ש"ח

בזכות התורה

שמות הזוכים בהגרלות

זוכים במבחן יומי ע"ס 350 ₪

הרב יונתן שהרבני - בני ברק, אגרת אליהו
הבה"ח אליהן גבאי - בני ברק, עטרת בנימין
הרב משה קטרי - בית שמש, אהבת תורה
הרב ישראל מורגנבסר - ירושלים, ישיבת מיר
הבה"ח אליעזר פריד - מודיעין עילית, נתיבות חיים
יניק וחכים אלעזר רוטשילד - ירושלים, תורת העמק
הבה"ח בן ציון כהן - בני ברק, פונוביו בני ברק

זוכים במבחן יומי ע"ס 500 ₪

הרב שמעון נחומי - מודיעין עילית
הבה"ח יעקב שלמה שטרנברג - ביתר עילית, באיאן

זוכים במבחן יומי ע"ס 600 ₪

הרב חיים וולנשטיין - בית שמש, בני ירושלים

זוכים בחידות יוסיף דעת

הבה"ח צבי בלום - בני ברק - 200 כרטיספר

הרב אברהם שלמה נוביק - בני ברק, הליכות חיים - 100 כרטיספר

זכות הפצת התורה השבוע ע"י נדיבי העם שהרימו תרומתם קודש לזיכוי הרבים

<p>הפצת התורה בעיר במודיעין עלית ע"י הרב יעקב מאיר אוהנה שליט"א להגל שמחת נישואי הבת בשעטומור"צ יזכו לבנות בנין עדי עד במזלאת טבא וגדיא יאה</p>	<p>הפצת התורה בעיר נתניה נתרם לע"נ הרה"ח ר' חיים יעקב מאיר בן רבי משה ז"ל ארנפלד הונצח ע"י בני המשפחה</p>
<p>הפצת התורה בעיר בני ברק במלאות השלושים לפטירתה בדמי ימיה של הרבנית החשובה מרת חנה פּעשע דייטש ע"ה בת יבדלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר מספינקא שליט"א</p>	<p>הפצת התורה בעיר אשדוד לזכות הרך הגימול דוד אריה בן מרים עטיל שיחי' יזכו הוריו לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט מתוך רוב נחת ותענוג</p>
<p>זכות התורה הקדושה ורבבות לומדיה לרפואתה השלמה והמהירה של האשה החשובה מרת חנה בת מרים שתחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל במהרה</p>	<p>תרומה נכבדה נדבת ידידנו החשוב, מזכה הרבים הרב צבי עמרני הי"ד לכריכה והצלחה בכל מעשי ידיו ולנחת מכל הצאצאים</p>

יהא רעוא קדם נתן התורה כי יתברכו בכל מילי דמיטב ויזכו לראות ברבה והצלחה בכל מעשי ידהם, אבי"ר לתרומות והנצחות בגיליון פנו לקו קול התורה 02-500-2018 שלוחה 8 או ב'נדרים'

להבלת הגיליון השבועי

gts025002018@gmail.com

לקבלת הניוזלטר היומי ts025002018@gmail.com

הו 'הול' התורה'

רישום | מבחנים | שיעורים | אזור איש | חידודי תורה | ועוד

02.500.2018

הצטרפו בעת

לרבבות אלפי לומדי ונבחני תורה שבכתב ורכשו לעצמכם קנין נצחי לחיי תורה מתן שכרה בצדה - הגרלות ענק מדי יום ומדי שבוע

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
20:58	20:22	19:04	ירושלים
20:55	20:25	19:19	תל אביב
20:59	20:26	19:12	חיפה
20:56	20:23	19:20	באר שבע

ר"ח סיון יהיה ביום השישי, המולד יהיה בליל שישי, בשעה 12, 25 דקות ו-9 חלקים.

העלון טעון גניזה

לקדש את החומר ברכות רבות מנויות בפרשת בחוקותי, אבל היכן הגמול הרוחני?

הידיעה שמעשים רוחניים בכוחם להשפיע על המציאות הגשמית היא חידוש גדול, ועל כן מדגישה אותה התורה.

רבי יהודה הלוי עצמו מסביר שהברכות שבפרשת בחוקותי כוללות גם שכר רוחני, אבל בשביל זה יש להגיע עד לפסוקים האחרונים: "ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם. והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלוקים ואתם תהיו לי לעם".

שכר קיום המצוות היא קרבת אלוקים, והתורה מבטיחה קרבה זו לא רק בעולם הבא, כי אם כבר בעולם הזה. במציאות האידיאלית שבה עם ישראל כולו נמצא בדרגה הנאותה, השכינה מתהלכת בתוכם ונוכחותה מורגשת במוחש. יחידים המתעלים ומזככים את נפשם יכולים להתעלות לדרגת נבואה, בעוד נשמתם עטופה בלבוש גשמי. פרשת בחוקותי מתארת מצב שבו עם ישראל כולו מתעלה לתודעה של קרבת ה'. יתרה מזאת, השפע המתואר בפרשה הוא לא רק עניין גשמי, אלא עדות להשגחת ה' על עמו.

השפע המתואר בפרשת בחוקותי איננו רק עניין גשמי, אלא אמצעי לקדש בו את החומר. בשונה מדתות ההבל, התורה רואה בעולם הזה את מרחב הפעולה העיקרי של האדם, ובכל פעולה אנושית - הזדמנות לתיקון רוחני. "רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות". החומר ניתן לנו על מנת שגורמם אותו לדברים שבקדושה. באמירת ברכה, האכילה הופכת מפעולה סתמית - למעשה המקרב את האדם לקב"ה. פעולה זו מתקנת לא רק את האדם, אלא גם את המאכל.

בשעתו הפעיל ארגון ערכים 'בית יהודי' בהודו, על מנת לקרב את המטיילים הישראלים הרבים הפוקדים מדינה זו. לשם כך שכרו בית בעיר מסוימת, כדי לארח בו בשבת את המטיילים.

בעל הבית, שהתגורר בקומה השנייה של אותו מבנה, ביקש רשות לצפות ב"חג של היהודים". ואכן, במהלך 24 השעות הבאות השתתף האיש בסעודת ליל שבת, לאחר מכן בסעודת שבת בבוקר, ואף בסעודה שלישית לא נפקד מקומו. לבסוף פקעה סבלנותו, והוא שאל את המארגנים מתי יתחיל סוף-סוף החג המדובר...

פעילי ערכים הביטו בו בהשתאות. "כבר יצאו שלושה כוכבים", אמרו לו. "החג שלנו הסתיים". הפעם היה זה תורו של ההודי להיות מופתע. "ראיתי אתכם אוכלים, שותים ונהנים", אמר בפליאה. "אבל איך כל זה קשור לחג רוחני?"

ההודי האמין כי קיים חייץ המפריד בין ענייני החומר לבין השגות רוחניות. התורה מלמדת אותנו, כי תעודתו של האדם היא ליטול את השפע הרוחני, ולרומם אותו לשמי מרום.

"רואה אני כי השכר שמבטיחים בעלי הדתות האחרות דשן יותר מזה המופיע אצלכם". טענה זו לא הוטלה על ידי משתתף בסמינר 'ערכים', אלא הושמה בפיו של מלך כוזר, בידי רבי יהודה הלוי (כוזרי א, קד).

מלך כוזר מבקש להיות לא רק בעל "כוונות רצויות" אלא גם לעשות את "המעשים הרצויים". לשם כך הוא מזמן אל ארמונו את נציגי האמונות השונות, על מנת לברר מי מהן נכונה ואמיתית. הוא מבחין כי בעוד דתות ההבל מבטיחות למאמיניהן הרים וגבעות בעולם הבא, דווקא התורה שבכתב ממעטת לעסוק בשכר הצפון לצדיקים לעולם הבא.

בפרשת השבוע מבטיחה התורה: "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם - ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה ייתן פריו".

הרמב"ם מסביר כי התורה כלל אינה עוסקת בשכר מצוות, לפי ש"שכר מצווה בהאי עלמא ליכא". המציאות הגשמית הצרה אינה מסוגלת להכיל את השפע הרוחני הכביר שהמצווה יוצרת. אין טעם שהתורה תתאר גמול במילים גשמיות שיקטינו ויגמדו אותו. השכר הממשי היחיד שעשוי אדם לקבל בעולם הזה, הוא ההזדמנות לקיים מצווה נוספת - "שכר מצווה מצווה". הברכות המופיעות בפרשתנו אינן מתארות את הגמול, כי אם את האפשרות שתיתן לעם ישראל לקיים את המצוות מתוך רוגע ונחת רוח.

הפסוקים מתארים שפע כלכלי, שלום מדיני, בריאות ויציבות ביטחונית שיהיו מנת חלקה של ארץ ישראל כאשר העם היושב בה יקיים תורה ומצוות. אבל כל אלה הן ברכות גשמיות המוגבלות למציאות הארעית והחולפת. כלום ליבול משובח ואכילת לחם לשובע משתוקקים הצדיקים? הנהו השכר הראוי לאנשי מעלה? מדוע לא הפליגה התורה בתיאור השכר האינסופי המזומן לעושי רצונו בעולם הנצח, שאין בו גבול והגבלה?

תשובות שונות ניתנו לשאלה זו. הרמב"ם מבאר כי התורה עוסקת במה שהוא מחודש ואינו מובן מאליו. כאשר עושים פעולה גשמית, טבעי שהיא תוביל לתוצאה גשמית. בדומה לכך, כאשר אדם עושה פעולה רוחנית, הגיוני שהדבר יוליך לתוצאה רוחנית. אך מה שאינו מובן מאליו הוא, שפעולה רוחנית תוליך לתוצאה גשמית.

לו היינו מקבצים וועדה של מומחים להידרולוגיה, ומבקשים את עצתם כיצד לשפר את משק המים של ארץ ישראל, לא היה עולה בדעתם כי עמל התורה מועיל לעניין. מומחים לביטחון לאומי יכולים להשיא לקברניטי המדינה עצות מעשיות כיצד לסתום פצצות בתחום ההגנה, אך מסתבר שלא היו חושבים לכלול בהן את מניעת עינוי הדין (אבות ה, ח) או את לימוד התורה.

הידיעה שמעשים רוחניים משפיעים על המציאות הגשמית היא פלא גדול, לכן מדגישה אותה התורה

עמוד 11
ערכים לילדים
מצא את ההבדלים

עמוד 7
ערכים מאחורי הקלעים
לקרב קרובים ורחוקים

עמוד 6
הניצוץ היהודי
לא מאוחר מדי

עמוד 3
הרב משה לנדאו
השיפוץ

מחשבות טובות

הרב דוד ברורמן

בסיום הרצאתי באחד מבתי הכלא בארץ, עברתי ליד חצר הכלא, שם המתינו משפחות האסירים החפצות להיפגש עם יקיריהם. והנה, כשיצאו האסירים, צדה עיני את אחד האסירים המסוכנים, שקופת שרצים גדולה מונחת על כתפו. כשיצא אל החצר, ניגש אליו אביו, חיבקו חיבוק עז, עיניו דמעו, והוא העריף עליו מילות חום ואהבה. הרהרתי לעצמי על פשרה של אהבה מוזרה זו... הלא ילד זה מביא להוריו ים של בושות ועוגמת נפש. כיצד ניתן לאהוב בן כזה?

דמיינתי שהאב ניגש אלי, וענה על תמיהותי: קודם כל - זה הבן שלי! זה הכול. אבא הוא אבא גם לילדים מאכזבים. שנית, לו היית יודע אילו קשיים וניסיונות הוא עבר בחייו, היית מביט עליו אחרת. ומלבד זאת - "כרחם אב על בנים" - אני פשוט מרחם עליו.

חידוש נפלא שמעתי ממו"ר אבי שליט"א על דברי הפסוק: "ויחל משה את פני ד'... ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך? אשר הוצאת מארץ מצרים". יש להתבונן בהבנת הדברים. הלא מדובר בחטא העגל, חטא חמור מאין כמוהו, וכי עסקינן בזוטות!?

אלא, כשדנים בשמיים על מעשיו הרעים של האדם, לא דנים רק על המעשה עצמו, כי אם על הרקע שממנו הוא בא. רצה משה בתחינתו לעורר רחמים על בני ישראל, באומרו: "למה יחרה אפך" הלא הם: "עמך" אשר הוצאת מארץ מצרים" מהיכן הוצאת את העם הזה!? ממצרים! ממקום בו הם היו שקועים בעבודה זרה לאורך 210 שנות שיעבוד. עבודה זרה זו הוטבעה באישיותם ונמסכה בדמם. כדי לנקות זוהמה זו, נכונה להם עבודה רוחנית של שנים. ומפני כן - יש לסלוח להם על חטאם.

פרשת בחוקותי פותחת בסדרת ברכות כאשר נלך בדרך הטוב. אך והיה אם לא, כותבת התורה סדרה ארוכה של תוכחות. לקראת סוף הפרשה מבטיח הקב"ה לעם ישראל שגם אם חלילה לא יקשיבו לאזהרות, ויתממשו חלילה הקללות, עדיין לא אבדה התקווה, כפי הנאמר: "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי איתם כי אני ד' אלוקיהם". כלומר, ברית האבות לא תמה לעולם, ואין היא נתונה לשינויים.

הגמרא במסכת מגילה שואלת מדוע בהבטחה זו יש כפילות: "לא מאסתים ולא געלתים"? עונה על כך שמואל: "לא מאסתים - בימי יוניים. ולא

לכלתם - לשון כלה

הנחמה הטמונה בפרשה

געלתים" - בימי אספסיינוס. "לכלותם" - בימי המן. "להפר בריתי אתם" - בימי רומיים. "כי אני ה' אלוקיהם" - בימי גוג ומגוג.

כלומר, יש כאן הבטחה המתמשכת לאורך כל הדורות, שבכל גלות וגלות ובכל צרה וצרה, הקב"ה לא יעזוב אותנו, ולכך נכפלו ההבטחות.

ונשאלת השאלה, מדוע מגיע יחס כה חם ואוהב עד כדי שבועה, לעם המורד ברגל גסה בבוראו ובתורתו?!

תשובה לכך מצאנו בדברי הזוהר הקדוש בפרשתנו, והדברים מרגשים ומרוממים (מתורגם):

אמר רבי חייא: אני שמעתי דבר חדש, שאמר רבי אלעזר: "לא מאסתים ולא געלתים לכלותם", היה

הרהרתי לעצמי על פשרה של אהבה מוזרה זו... הלא ילד זה מביא להוריו ים של בושות ועוגמת נפש. כיצד ניתן לאהוב בן כזה?

צריך לומר - לא הכיתים ולא הרגתים לכלותם" אלא "לא מאסתים ולא געלתים", מי ששונא לחברו מאוס הוא לפניו, ומגועל הוא בגיעול לפניו, אבל כאן, "לא מאסתים ולא געלתים". מה טעם? משום שאהובת נפשי ביניהם, ובשבילה כולם אהובים אצלי... "לכלתם" כתוב, חסר ו' (מלשון כלה), בשבילה "לא מאסתים ולא געלתים", משום שהיא אהובת נפשי, ואהובה שלי אצלם.

(משל) לאדם שפלתו המיועדת הייתה גרה בשוק של בורסקי (מקום שמעבדים עורות שריחו רע), אם לא הייתה היא שם - לא היה נכנס שם לעולם. כיון שהיא שם - דומה בעיניו כשוק של בשמים, שכל הריחות הטובים שבעולם נמצאים שם.

אף כאן, "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם", שהוא שוק של בורסקי, "לא מאסתים ולא געלתים", ומדוע? - "לכלתם"! שאני אוהב אותה והיא אהובת נפשי, ששורה שם, ודומה עלי ככל הריחות הטובים שבעולם, משום אותה כלה שבתוכם. אמר רבי יוסי: אילו לא באתי לכאן אלא לשמוע דבר זה - דיי".

פלא, יש כאן הרי ריח עז של צחנת הבורסקי, כיצד יתכן שאדם המתהלך בשוק זה יחוש כאילו הוא בשוק של בשמים?!

התשובה נעוצה בסוד היחס של האדם למעשיו. אם הוא חש במקום מסוים הנאה גדולה, כדוגמת קשר רעים עמוק, אזי אסוציאטיבית המקום נדמה בעיניו כמקום נפלא, ובכוחו להפוך ריח צחנה לריח הבשמים! וכן ההיפך. הכול מתחיל ומסתיים ביחס של האדם למקום.

כך גם כאן כשעם ישראל בגלות הגוף והנפש, הוא בבחינת: "שוק של בורסקי", אך אהבת הקב"ה אליו כה גדולה, עד שמדמהו כשוק של בשמים, וזאת מפני שנשמת עם ישראל היא ניצוץ אלוקי ממעל, היא חלק מהקב"ה. וכשהעם יורד לתוככי הגלות, השכינה יורדת עמו.

"רבי אבא אמר: 'וייסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם', 'וייסרתי אתכם' - על ידי ממונים אחרים... 'אף אני' - הרי אני מתעורר אליכם..."

"בוא וראה אהבה עליונה של הקב"ה לישראל, (משל) למלך שהיה לו בן יחיד, והיה חוטא לפני המלך. יום אחד חטא לפני המלך, אמר המלך: כל אלו הימים הכיתי אותך ולא קבלת, מכאן ואילך ראה מה שאעשה לך. אם אגרש אותך מן הארץ, ואוציאתך מן המלכות, אולי יקומו עליך דוברים שבשדה או זאבי השדה או רוצחים ויעברו אותך מן העולם, מה אעשה. אלא אני ואתה נצא מן הארץ!"

"כך אמר הקב"ה: ישראל, מה אעשה לכם... אם אוציאתם מן הארץ לבדכם אני מפחד עליכם מכמה דוברים ומכמה זאבים שיקומו עליכם, אבל מה אעשה לכם, אלא אני ואתם נצא מן הארץ, ונלך בגלות."

הקב"ה בא עמנו לתוככי הגלות, מתוך אהבתו אלינו, וליווה אותנו במציאות הקשה של הגלות. זהו הסיוע של פרשת התוכחה - "לא מאסתים" - בכל מקום שאתם נמצאים - אני הולך אתכם, ואני רואה את הריח הטוב שיש בכם, למרות הגלות.

ידיעה זו מרוממת היא עד למאוד. האמונה, הביטחון ואהבת השם אלינו נבנות דווקא מתוך פרשת התוכחה. כמובן שאין זה פוטר אותנו מאחריות לעשות כל שביכולתנו לתקן את מעשינו ולקדש את שמו יתברך, אך לשם כך זקוקים עם ישראל למנה גדושה של עידוד, ואין כמו פרשת 'בחוקותי' הנראית ממבט חיצוני כפרשה קשה ומאיימת, אך כשמתבוננים לעומק, אנו מוצאים בה נחמה ועידוד.

לקביעת חברותא עם מתחזק, הצטרפו עכשיו
 הרב ארנון אלנבוגן 050-4119468

אברך יקר!
 האזרי ערכים לחיים אק

נקדת מבט

הרב משה לנדא

השיפוצניק

על מה משלמים משכורת?

ומקבל שכר... והם עמלים ואינם מקבלים שכר!?

האמת... אני לא מכיר אנשים שעובדים בחינם. כל אחד שקם בבוקר והולך לעבודה, מצפה לקבל משכורת בסוף החודש. הם עמלים ולא מקבלים שכר?! ועוד איזה שכר. בונוסים והטבות. אם יש לך הסתדרות או איגוד עובדים חזק מאחוריך, יש גם חופשות, תלושים וקופונים, גם אם אתה לא ממש עובד.

הם עמלים ואינם מקבלים שכר?! אולי הם לא מקבלים שכר לעולם הבא, אבל שכר בעולם הזה הם מקבלים בהחלט! אז מהי כוונת אותה תפילה? השיפוצניק... זו התשובה.

הוא יכול לעבוד קשה הרבה יותר ממה שהוא חשב. הוא גילה קורת בטון וצינור מים, ושכח להכניס לחוזה את פינוי הפסולת, ונשבר לו כלי יקר שעולה כמה אלפים. אך אותך, הלקוח, זה לא מעניין. הוא לא מקבל תשלום עבור העמל, הוא לא מקבל משכורת על המאמץ שלו. התשלום הוא על התוצאה!

אצל הקב"ה זה אחרת. אנחנו מקבלים שכר על ה'עמל' עצמו. לא משנה אם אחרי שעות של לימוד וניסיון להבין את הסוגיה, היא נשארה סתומה בעיניך. לא משנה אם אחרי מאמץ לקיים מצוה כזו או אחרת, בסוף... זה לא ממש הלך. השכר הוא על המאמץ. "שאנו עמלים ומקבלים שכר..." על העמל עצמו, לא על התוצאה.

ה'עמל' מראה על קשר מיוחד. ה'עמל' גם מחבר יותר ויותר למי שאתה עמל בשבילו. עמל מביא לדבקות. על המאמץ הזה, הקב"ה משלם.

בתי ע"ה, שנפטרה לפני כמעט שנה, הייתה ילדה רגילה, אבל בשל מחלה שליוותה אותה, היה לה קושי להשתתף בכל הלימודים ולהיבחן על כל החומר הנלמד. לא ויתרנו לה על הלימודים, וגם היא נלחמה להיות כמו כולם. ובכל זאת, כדי להקל עליה, המבחנים נעשו עם שינויים והתאמות.

בניקיונות שלפני פסח, שתי תעודות שהיא קיבלה צדו את עיני. באחת מהן, בשורת ההערות, כתבה המורה: "הציונים מותאמים לחומר הנלמד על ידי התלמידה". מעבר לאטימות לכתוב הערה כזו לילדה שגם כך מתמודדת, הדבר נוגד את היהדות - אנו עמלים ומקבלים שכר. השכר הוא על עמל. לא על התוצאה.

בתעודה האחרת, ציינה המורה "ראויה לשבח על מאמציה!" אנו 'עמלים' ומקבלים שכר... על המאמץ. ובמחשבה שניה... אולי גם הערה הזו מיותרת, אבל זה כבר נושא למאמר אחר.

חילוף האחריות

תכלית מה ששם האדון ברוך הוא את האדם בעולם הזה... לשיקנה וישיג בעמלו, את השלמות האמיתי שהוא, ההתקרבו לו ויתברך תכלית הקריבות שאפשר...

(רמח"ל ב'דרך חכמה', ב)

שיפוץ של בית זה שמחה, אבל עם רגשות מעורבים. אתה שמח שהכל יהיה חדש ומרווח, אבל עד שזה מגיע... אתה 'אוכל הרבה קש'. אנשים שראו שיפוצניק או שניים בחייהם, יודעים שכדי למנוע בעיות, אתה יושב עם השיפוצניק ועושה חוזה מדויק, כמה הוא יקבל על כל דבר. כמה על כל קיר ששופרים ועל כל קיר שבונים. כמה על כל נקודת חשמל ונקודת מים, כמה על הריצוף, כמה על הצביעה, כמה על השפכטל האמריקאי, כמה על המזרקה באמצע הסלון ("עם כסף אפשר לעשות הכל", אמר לי פעם אינסטלטור. "רק תשלם"). אתה מפרט כל פיפס, כדי שלא יהיו בעיות.

נדמה לך שהכל סגור וברור, ואין שום 'עז' שאפשר להכניס או להוציא מהחוזה. אבל אשר יגורת בא לך... ביום בו שופרים את הקירות, השיפוצניק מגלה שיש שם קורת בטון שהוא לא חשב עליה. עכשיו הוא צריך להביא מכשיר מיוחד שמנסר את הבטון, ובמקומה גם צריך לצקת קורה חדשה. גם את צינור המים של השכן שעובר בקיר הוא לא לקח בחשבון, וצריך להזיז אותו. בין לבין, העירייה קנסה את השיפוצניק על המכולה שנסארה על המדרכה שעה אחרי הזמן. בקיצור... במקום שעתים של עבודה, השיפוצניק עבד שלשה ימים, והיו לו פי 4 הוצאות.

הקבלן יכול לבכות עד מחר שהוא לא ידע... לא תכנן... ולא חשב, אך את התשלום הוא מקבל על התפוקה. כמה עבודה הייתה לו וכמה היו ההוצאות - זה לא ממש מעניין אותך. התשלום הוא בהתאם ל'מבחן התוצאה'.

משום מה, אצל הקב"ה זה קצת אחרת...

"אם בחוקתי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אתם" (ויקרא כו, ג). הפסוקים מבטיחים לנו שאם נלך בחוקות הבורא, יבוא הגשם בעתו, והארץ תיתן את יבולה, לא יהיו מגיפות, והכל יהיה על מי מנוחות.

מה צריך לעשות שכל זה יקרה? רש"י מביא את דברי חז"ל. "אם בחוקותי תלכו" - שתהיו עמלים בתורה. התורה חשובה, זה ברור. אבל מה יש באותו 'עמל', שדווקא הוא מבטיח תגמול בעולם הזה?

במסכת ברכות (כח) מובאת תפילתו של רבי נחוניא בן הקנה שאמר ביציאתו מבית המדרש, ואנחנו נוהגים לומר אותה גם בסיום מסכת.

"מודה אני לפניך ה' אלוקי, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה, והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר..." שואל על כך החפץ חיים: וכי "אני עמל

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליאן

1 "וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קודש" (כו, לב)

מהו הרמז בכך לעשרת המלכות?

מובא במדרש, שעשרת המלכות היו עונש כנגד השבטים שהשתפו במכירת יוסף. אך קשה הדבר, שהרי

במכירה השתתפו רק תשעה אחים, שכן בנימין וראובן לא נכחו, וכמובן שיוסף לא נספר. אם כן, רק תשעה היו במכירה?

מבאר זאת רבי שמשון מאוסטרופולי על פי דברי מדרש תנחומא, שהקב"ה לא גילה ליעקב שיוסף חי לפי שהחרימו האחים וקיללו את מי שיגלה, ואף צירפו את הקב"ה עמם. אם כן, מכיוון שצירפו את השכינה עמם, הרי כביכול גם על זה צריך גם כפרה. הכפרה לכך היה מותו על קידוש ה' של רבי עקיבא, שלא בא משום שבט, שהרי בן גרים היה.

רמז לכך מצא בסוף פרשת בחוקותי, בפסוק 'וכל מעשר בקר וצאן'. המילים 'וכל מעשר' הם ראשי תיבות: **ו**כי **ל**מה **מ**ית **ע**קיבא **ש**יהיה **ר**ועה בקר וצאן. ועל זה התשובה היא כאמור בהמשך הפסוק שם: "כל אשר יעבור - תחת השבט; העשירי יהיה קודש לה".

2 "ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו" (כו, ח). **אם חמשה רודפים מאה, הרי שלפי החשבון, מאה אמורים לרדוף אחרי שתי רבבות?**

תשובה: רבנו בחיי מפרש כי חמישה רודפים מאה, ואילו מאה 'מכם' - היינו, מאה פעמים החמישה הללו - ירדפו רבבה. אך על דבריו יש לשאול שהתורה יכולה הייתה לכתוב "ורדף מכם אחד עשרים", ועדיין היינו מגיעים לאותו חשבון? אלא, שאינו דומה אחד העושה, לחמישה העושים - שכן ככל שמתרבים עושי המצוות, הרי שהשפעתם הרוחנית גוברת וזכותם גדלה פי כמה. את העיקרון הזה מצאנו ביושבי סדום, היכן שנדרשה 'מסה קריטית' של עשרה צדיקים בתוך כל עיר כדי להציל אותה. אם כן, יש משמעות לא רק לעשיית המצוות, אלא גם למספרן.

3 **אקטואליה: לקראת חג השבועות זמן מתן תורתנו אני מבקש להבין: אחרי שבמעמד הר סיני העם אמר 'נעשה ונשמע' מדוע אומר המדרש כי הקב"ה 'כפה עליהם הר כגיגית'?**

תשובה: כפיית הר כגיגית אין משמעה שבני ישראל היו נתונים תחת איום לקבל את התורה, אלא שגילוי השכינה היה כה עוצמתי וכביר, עד שאי אפשר היה לעמוד בפניו. בני ישראל ראו באופן ברור כי "ה' הוא האלוקים", באופן שלא הותיר מקום לכל מחשבה אחרת. מצב זה נמשל ל'כפייה' שהרי אינך יכול להתכחש למציאות האלוקית ולעשות שקר בנפשך.

תיקונו של עניין זה היה בחג הפורים, שכולו התרחש מתוך הסתר פנים ודרכי הטבע, כביכול, ואף על פי כן זיהו בו עם ישראל את יד ה', ו'הדור קיבלוה מאבה' - הפעם קיבלו את התורה מתוך בחירתם החופשית, ללא העוצמה המסנוורת של ראיית ה' באופן גלוי.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליאן)

תורת החינוך

הרב צביאל'י בן צור

ילדים ותורה - הזכות הגדולה, החובה העצומה

גם אתה ממחר עם בןך למעמד מתן תורה?

כך נהגו אבות טובים לאורך כל הדורות. לחידושי הר"ם מגור היו 13 ילדים, שנפטרו כולם בחייו. כשנפטר האחרון, רבי אברהם מרדכי זצ"ל, שהיה כנראה המיוחד מכולם- הוא מיאן להתנחם. כשאמרו לו שהחסידים שבורים, הוא הסביר להם שהצער שלו, מעבר לצער הרגיל, הוא על כך שלא יוכל יותר לקיים את מצוות 'ושיננתם לבניך'. ניחמהו שאותו בן השאיר אחריו את בנו, לייב"ה הקטן, ואז נרגע הרבי. הנכד הוא בעל 'השפת אמת', שהאיר את העולם בתורתו.

מקובל שרבי יעקב אבוחצירא שפך דמעות כמים על ילדיו, גם כשהיו כבר גדולי תורה של ממש.

וגם בדורנו, היה רב שלמד עם בנו תורה במשך שנים רבות, למעשה עד זמן קצר לפני פטירתו. האם זה השפיע? נראה שכן. מי היה האב? רבי יעקב ישראל קנייבסקי. מי היה הבן? רבי חיים זצ"ל. כששאלו את הסטייפלר מדוע הוא לומד עימו גם בגיל מבוגר הוא השיב, "פשוט כדי לקיים את מצוות ושיננתם לבניך".

מצוות 'ושיננתם' איננה תיאורית, היא פרקטיקה. המצווה היא לא רק ללמוד עם הילד תורה, המצווה לעשות ממנו 'חפצא' של תורה. ואין עושים זאת? בעז"ה בטור הבא.

עוד, ואין עוז אלא תורה שנאמר 'ה' עוז לעמו יתן', בשעה שהלווה נתפס ואין לו מה לשלם מי נתפס, לא הערב? שנאמר: "תשכח תורת אלוקיך, אשכח בניך גם אני".

הקריטיות של הדברים מצויה במעשה של רבי יהושע בן לוי. הגמרא מספרת על רבי חייא בר אבא שמצא את רבי יהושע בן לוי ואת ילדו בדרכם לבית המדרש, ושם לב שראשו של רבי יהושע עטוף בסדין פשוט (רק כדי שלא ילך בגלוי ראש) ולא בסודר המכובד.

לשאלת רבי חייא מדוע אינו עטוף בסודר החשוב, השיב רבי יהושע שהוא ממחר ללמוד עם ילדו בבית המדרש. תמה רבי חייא, ובשביל זה מיהר כבודו כל כך, עד שלא התעטף כיאה לו בסודר חשוב? השיבו רבי יהושע, הרי נאמר "והודעתם לבניך" ומייד לאחריו נאמר, "יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב", ומכאן שהלומד עם בנו כאילו קיבל את התורה מהר סיני, ולכן אני ממחר ללמוד עמו.

דבריו של רבי יהושע חדרו לליבו של רבי חייא, ומאז לא היה טועם ארוחת בוקר - שכללה מעט בשר על גחלים, עד שלמד עם ילדו תורה, שב על מה שלימדו אתמול ומלמדו לימוד חדש, ורק אחר כך היה סועד את סעודתו.

החיבור הגדול בעולם, הוא יהודי ותורה. החיבור האנושי הגדול בעולם-אבות ובנים. לכן, החיבור הגדול ביותר בעולם הוא, של אב המלמד את בנו תורה. מדוע?

חיבור מייצר יציבות. לחיבור חברתי/נפשי/רגשי יש כוח גדול. לחיבור רוחני יש את הכוח הגדול ביותר, מפני שהוא חיבור שלא ניתן לנתק אותו, ולו מהסיבה שהרוח היא דבר שאי אפשר להרוג.

הרמח"ל כותב, שהש"ת יצק באותיות התורה את קדושתו. המתחבר לתורה מתחבר לנותן התורה, שהוא בורא העולמות כולם, והוא יונק את כוחו מכוח בוראו.

המתנה הגדולה ביותר שיכול אב לתת לילדו, היא חיבור לתורה. על הזכות הגדולה והחובה העצומה של חיבור הילד לתורה, מצאנו בחז"ל ובדברי ימי העולם.

תיאור החובה הנוראה מצוי בילקוט שמעוני על ירמיהו, וזה לשונו:

"רבי מאיר אומר בשעה שעמדו ישראל לפני ה' סיני אמר להם הקב"ה הביאו ערבים שאתם משמרים את התורה ואני נותנה לכם. אמרו לו: בנינו ערבים לנו. א"ל הם הם ערבים טובים, 'מפי עוללים ויונקים יסדת

שלש אצבעות מופנות אליך

כיצד נבחין בחסרונותינו?

אשר הוא נקי לגמרי, ולא פגם כלל מעולם אפילו כל שהוא, אי אפשר לו לראות רע בשום אדם, כי לא יזמין לו השם יתברך לראות רע או לשמוע שום רע, ולכן כשרואה האדם איזה איש שעושה רע, או שמספרים לפניו מאיזה איש שעשה רע, ידע בבירור שיש בו שמץ מנהו מאותו הדבר עצמו, ואף אם הוא צדיק, מכל מקום יש בו קצת דקצת מאותו עניין, והזמין לו השם יתברך ראייה זהו או שמיעה זו, כדי שישים אל לבו לשוב ולתקן הפגם ההוא, ועל ידי זה ישוב גם האיש הזה העושה רע".

וכן נפסק להלכה ברמב"ם: "כל הפוסל במשפחות או ביחידים ואומר עליהם שהם ממזרים, חוששין לו שמא ממזר הוא. ואם אמר עליהן שהם עבדים, חוששין שמא עבד הוא. שכל הפוסל - במומו פוסל".

אומנם, האדם לא רואה את נגעי עצמו. אבל כדי לתקן את נפשו, יכול כל אדם להבחין במגרעותיו - כאשר יביט בסביבתו. כל החסרונות שהוא רואה באחרים - טמונים ונמצאים בו.

אימרה מפורסמת קובעת כי "בעוד אתה מפנה אצבע מאשימה אל האחר, שלוש אצבעות מופנות אליך". ואיך זיל גמור.

תלמיד חכם גדול, הרב יהודה בן יחזקאל, את חלקו. התרגו האורח על העיכוב, ושיבש בלעג את שמו של הרב. כששמע על כך הרב יהודה בן יחזקאל, הוא הוציא עליו חרם, ועוד הודיע שייחוסו של אותו אורח אינו אלא של עבד.

כתגובה לכך, זימן האורח מפומבדיתא את הרב המכובד לדין תורה אצל רב נחמן. כשנשאל רב יהודה מדוע החרים אותו, ועוד קרא לו 'עבד', ענה הרב בשם שמואל: "כל הפוסל - פסול". מכיון שהתברר שאותו איש נוהג לפסול אחרים בקביעות, הרי מסתבר שהוא עצמו פסול.

תובנה זו מעניקה לנו כלי עוצמתי להבנה עצמית: האם רוצה אתה ללמוד על עצמך? אם כן, בוחן את ההתבוננות שלך על סביבתך.

אם אתה רואה את הטוב שבזולת, הרי שאדם טוב אתה; אך אם אתה רואה חסרונות, אדם חסר אתה. יתר על כן, אם אתה רואה אדם גונב מזולתו - הסתכל בעצמך, ובדוק עד כמה מקפיד אתה ברכוש הזולת. אם אתה רואה אדם משקר, בדוק עצמך, עד כמה מקפיד הינך על דבר אמת. מבט שכזה מלמד אותנו לחוש ענווה לנוכח חסרונותיו של הזולת, במקום להתנשא עליו.

כותב בעל 'הערבי נחל', (פרשת לך לך) רבי דוד שלמה אייבשיץ: "הבעל שם טוב אמר כי האיש

כידוע, האדם אינו רואה את נגעי עצמו. אם כן, כיצד בכל זאת יכול האדם לגלות את מגרעותיו, כדי לתקן ולהשלימן? במאמרנו הקודם דיברנו על המושג 'השלכה', מצב בו האדם רואה את חסרונותיו של האחר מתוך עולמו שלו.

האדם משליך את הצדדים השליליים באישיותו אל עבר העולם שמחוצה לו, ומייחס אותם לאנשים אחרים, ובכך יכול הוא להתעלם מראיית תכונותיו ודחפיו השליליים.

השבוע נבחן את הכלי העוצמתי לתיקון, בו אפשר להשתמש על ידי הבנת מנגנון ה'השלכה'. הגמרא מספרת על מקרה בולט של שימוש בעיקרון 'פנס הקסם'. יהודי מפומבדיתא שהגיע לנהרדעא, עמד בתור לאטליז. כשהגיע תורו, הוא נתבקש להמתין עד שיקבל השליח של

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיאי

ערכים לחיים

הרב יהודה רובן

פרק ה' חשנה א'

"בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא להיפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות".

בעשרה מאמרות נברא העולם

לעולם, לאחר שהכל נברא כדי לשמשו ולסייע לו במילוי מטרת חייו.

המילה הראשונה בתורה, "בראשית" צופנת בקירבה את סוד החיים, את מטרת העולם: בראשית - בשביל ראשית, בשביל התורה שנקראת 'ראשית', ובשביל ישראל שנקראו גם הם 'ראשית'.

כל העולם המופלא וכל אשר בו נועד למען ישראל, שהם בניו של מקום, כדי שיקיימו את מצוות ה', ילמדו וישמרו את תורתו. אם אכן רואה האדם את עצמו כקברניט שתפקידו להוביל את ספינת העולם לחוף מבטחים, אשריו. אך מה יקרה אם יקלקל האדם וישחית את עולמו של הקב"ה, עולם שנברא כדי שיעשו בו את רצון הבורא?

אז יפנה הקב"ה לאדם ויאמר לו: כיצד העזת להפר את רצוני ולקל את העולם? ומתי נבראת...? - ביום הששי! אתה אחרון לכל הנבראים! אפילו היתוש נברא לפניך...

דומה הדבר לאדם שנותנים לו כלי יקר לפיקדון, ואומרים לו: "דע לך, הכלי יקר ערך! היזהר, הוא עשוי מקריסטל אמיתי!" אילו היו נותנים בידו כלי העשוי מזכוכית פשוטה, לא היו טורחים להזהירו כל כך, כי לא חוששים לגורל הכלי יתר על המידה. גם אם ישבר - ניתן למצוא לו תחליף.

התורה מתארת בפרוטרוט את מעשה הבריאה, כדי ללמדנו עד כמה חשוב העולם בעיני הבורא, ובהתאם לכך - כמה גדולה היא אחריותו של האדם. בכל רגע נתון נמצא העולם על כף המאזניים. הכפות מתנדנדות בין הזכות לבין החובה. כל מעשה בודד של אדם - מסוגל לחרוץ גורלות. לו היה האדם זוכר זאת תמיד, היה העולם כולו משתנה לטובה.

וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות

הקב"ה ברא את העולם בעשרה מאמרות גם כדי לעודד את הצדיק להוסיף זכויות לעולם, לבל תאבד הבריאה היקרה שנבראה בעשרה מאמרות, ולדרבן אותה להרבות בעשיית טוב, כדי לשלם לו לאחר מכן שכר רב, כיאות למי שמקיים עולם שכה השקיע בו בוראו.

לא רק מבט רחב, גלובלי, מתבקש מהעובדה שהעולם נברא בתהליך ארוך ומוקפד. גם בהבט הספציפי, הנקודתי שלך מול עצמך, מתבקשת מסקנה זהה. נאמר: "כל המאבד נפש אחת מישראל, כאילו איבד עולם מלא" - כל אדם הוא עולם מלא. אם אדם מישראל אינו מטפח את נפשו על ידי קיום התורה והמצוות, אם הוא מזלזל, חלילה, בנשמתו - הוא משחית את עולמו הפרטי, הוא מאבד בידיים עולם מלא.

הבורא כאילו פונה לכל יהודי ואומר לו: "בני היקר, עולם ומלואו נתון בכף ידך. מעשיך הקטנטנים בעיניך - גדולים הם בעיני. חובקים הם עולם ומלואו וחורצים גורלות. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי".

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לורי

איפוק והכלה במקום כפייה

מה באמת יוביל למטרה?

במאמר הקודם דנו בשינויים המתרחשים לעיתים בבית, הסכנות הטמונות בהם, וההכנה הנדרשת לפניהם, כדי לשמור על יציבות הבית ולמנוע את הטלטלות הרגשיות הכרוכות בכך, לכל בני המשפחה. בטור הנוכחי נתמקד בשינויים שעורך אחד מבני הבית בתחום הרוחני.

התחום הרוחני הוא בעל השפעה הרבה על חיי המשפחה, וכל שינוי, אף ובעזרת ה' שהוא לטובה ולהתקדמות, עלול ליצור משבר וקרע. אחת הטעויות הנפוצות בחיי הנישואין, ובמיוחד בין בעלי תשובה, היא הטפה לשני על החובה והזכות שבקיום תורה ומצוות-כלומר, על השכר העצום למקיימים אותן ועל העונש למי שאינם.

ואף כאשר שני הצדדים זכו להיוולד לעולם התורה והמצוות, התחזקות פתאומית של אחד מהם, או כאשר הוא מעמיד את עצמו במקום של ה'צדיק יותר', תגרום, כמעט בכל המקרים, להתרחקותו של השני, במקום להתקרבותו. השינוי הפתאומי מאיים עליו, והוא נאבק עוד יותר לשמור על עצמיותו, כבודו ודעותיו. אין דרך לכפות על הזולת דבר - אפילו לא את הטוב.

סיבה נוספת לנסיונות השכנוע האובססיביים להתחזק ברוחניות, הוא רצוני להוכיח שקיבלתי החלטה מושכלת לאחר מחשבה מעמיקה. גם אם אחד מסתגל להגבלות ולחומרות החדשות מתוך שמחה, הצד השני יכול להרגיש פתאום שהקרע בוערת מתחת לנישואין שעד כה התנהלו על מי מנוחות. במקרה של שינוי דרסטי כמו חזרה בתשובה, והתחזקות של האחד יותר מהאחר, בדרך הטבע צצים הרהורים על עתידו והיתכנותו של הקשר בנסיבות החדשות. כל מחשבה על התערעורת אפשרית של קשר הנישואין תהיה מלווה בדרך הטבע בתסכול ובחששות.

בעל תשובה חייב להזכיר לעצמו, שעליו להימנע מלהציף בבית הסברים שונים על צדקת הדרך. את אלו צריך להשאיר למומחים שעוסקים בכך. במקום זאת, מוטב להתרכז בנסיון להבין מה עובר על מי ש'נשאר מאחור'. גישה אמפאטית ואוהדת כזאת, מגבירה את הסיכויים שהצדדים המתנגדים יגיעו לעמק השווה, ושהבית ייאר שלם.

הדבר נכון גם בבית של איש ואישה שומרי תורה ומצוות מלידה. אם האחד יתחזק באופן דרסטי יותר מהשני, כדאי שלא להטיף על צדקת דרכו. על אף רצונו העז לראות את שותפו לחיים צועד עמו בדרך היותר נעלה, ההטפה תוביל להפך הגמור.

תהליך אמיתי של התחזקות צמוד לעבודת המידות. אין בה בריחה מהמציאות - אדרבה, היא חזרה למציאות הנורמאלית, חזרה אל יחס מכבד, לאכפתיות לרגשותיהם של בני משפחה, חזרה להרמוניה משפחתית נורמאלית, סביב שולחן השבת, חזרה ללימוד עם הילדים, ולחשבון נפש עצמי.

היניצוץ היהודי

איך משפחה ישראלית חילונית הופכת ל'שבט' מפואר של בני תורה המונה בלע"ה צאצאים, נכדים ונינים, זרע ברך ה' כן ירבו?

הסיפור מתחיל בצוואה. "לכן היקר שלי, צביקה'לה!"-כותב בצוואתו ר' אברהם וולק ז"ל, איש תם וישר, שגידל משפחה לתפארת. "לעת זקנה מצאתי לנחוץ לכתוב לך כמה מילים: ברצוני שתעשה לי קצת נחת רוח וזה דבר שאתה יכול לתת לי בקלות, וגם לאמא ז"ל תהיה נחת רוח בגן עדן... למרות כל הקושי נתתי לכם חינוך יהודי, שקשור גם להמשך הדורות, שלא נלך לאיבוד, ח"ו. צביקה'לה! אני רוצה שיהיה לך טוב! תלך להתפלל בבוקר וגם מנחה ומעריב".

"מה לך ולספר תורה?"

צביקה'לה-הלוא הוא הרב צבי וולק-נשלח בצעירותו לבית ספר ממלכתי-דתי, אולם הכיפה נשרה מעל ראשו בקורס הצנחנים. הוא הכיר את רעייתו, שאף היא ירדה מהדרך, ויחד הקימו בית חילוני לחלוטין. החיים האירו להם פנים. צבי השתתף בכל המלחמות, ויצא ללא פגע. פעם בעת צניחה הסתבך במצנח חברו. החבר נותר משותק, וצבי יצא בשלום. ההצלחה הייתה לסמלו המסחרי.

הוא השתלב בחברת הבנייה 'אזורים', ונעשה לאחד המשווקים המצליחים ביותר שלה. גם חיי המשפחה עלו יפה. הבן הגדול נקרא יוסי, הוא למד באוניברסיטה כלכלה ומנהל עסקים, וכיהן כיועץ השקעות בבנק הפועלים. בת אחת נישאה ומתגוררת בקיבוץ שדה אליהו. עוד בת נישאה לניסים, טייס ואיש מחשבים.

אבל הסבא, ר' אברהם, לא מצא מרגוע לנפשו. "צבי", אמר בלהט, "אבותינו היו חכמים מאיתנו. הם לא ביקשו סתם נחת, אלא 'ידישע נחת', נחת יהודית. אנא, עשה לי נחת יהודית".

אחרי שרעייתו הלכה לעולמה, החליט אברהם לכתוב ספר תורה לעילוי נשמתו. שמונה שנים קיבץ פרוטה לפרוטה עד שזכה לברך על המוגמר. בהכנסת ספר התורה הוא היה המאושר שבאדם. צבי ראה את המאמץ העצום שהשקיע בכך אביו, והבין: התורה חשובה מאוד.

כעבור שנתיים נפטר ר' אברהם, וצבי החליט שמגיע גם לו שיכתוב ספר תורה לעילוי נשמתו. אבל מניין ימצא סופר סת"ם? במקום עבודתו עבד צעיר חרדי. הוא ניסה לברר אצלו היכן אפשר להשיג ספר תורה. "מה לך ולכתיבת ספר תורה?" התפלא הלה. צבי סיפר לו. "האם תשקיע הון עבור כתיבת ספר שאין לך מושג מה תוכנו?" הקשה עליו.

"וכי יש דרך לדעת?" תהה בספקנות. "בוודאי ישי", השיב האיש. "לך לסמינר ערכים, ותשמע הרצאות מחכימות. תקבל הסברים ברורים ותשובה לכל שאלה!"

הוא נרשם לסמינר ערכים יחד עם רעייתו. הוא היה אז בן 49. בגיל הזה אנשים כבר לא נוטים לעשות שינויים דרסטיים בחייהם. הוא אדם שכלתן ומיושב בדעתו. לא כזה שנוטה לסערת רגשות, אבל מה שקרה במהלך שלושת ימי הסמינר, הפיל את חומות ההגנה שנבנו סביב נשמתו במשך עשרות שנים.

לא מאוחר מדי ר' אברהם לא שיער מה יתחולל בזכות ספר התורה שלו...

אלא שברגע האחרון,
מתבטל התרגיל.
ניסים רואה בכך את
האות לו ציפה, ונוסע

בקנדה, שם קרובי משפחה אמידים הציגו בפניו הצעה עסקית מצוינת, אם רק יסכים להשתקע בטורונטו. דומה כי ההצלחה מאירה פנים לזוג הצעיר.

הידיעה כי ההורים החליטו לחזור בתשובה, נופלת עליו כרעם ביום בהיר. "הזדעזעתי מעצם המחשבה". מודה הרב יוסף בחיוך. "הכרתי כל ימי את אבא שלי כאדם מבריק. איך יכול להיות שהוא נפל בפח הזה? אבל אם אבא נפל במלכודת, מוכרחים לחלץ אותו. אך כדי להצליח בכך, צריך תחילה לברר מה בדיוק מכרו לו שם... יוסף ורעייתו נרשמים אף הם לסמינר הקרוב, שהתקיים בעיצומם של ימי הסוכות. הם הציצו, ונפגעו.

תגובת שרשרת

לערכים יש מערך מסודר של 'טיפול המשך'. פעילים מסורים מגיעים, אפוא, לבית המשפחה בכפר סבא. מכשירים את המטבח ומטפלים בכל הסיפורים. במקביל, הרב דנציגר מרעננה מזמין את יוסף ללמוד אתך בחברותא. יוסף מהסס. אין לו זמן פנוי. אבל הרב דנציגר עקשן. "אם לא תגיע-פשוט אשב כאן ואשתעמם", הוא 'מאיים' עליו.

"נכנעתי לו מתוך רחמים", צוחק הרב יוסף וולק, "ככה התחלנו ללמוד 'אלו מציאותות'. לא חולף זמן רב, והוא ורעייתו מחליטים להפוך לחרדים גמורים. שנה לאחר הסמינר, הרב דנציגר פונה בהצעה ליוסף וולק. "אם אתה עוזב את הכול ונעשה אברך כולל, אסדר לך אברך מופלג שיהיה החברותא שלך. מה דעתך?" יוסף מתלבט, ומשיב בחיוב. שבוע לאחר מכן הוא מגיש בקשת התפטרות לבנק, ולאחר מכן הוא מצטרף לכולל, כשהוא לומד בחברותא עם הרב אלחנן זק, מרצה ערכים.

הם עוברים לגור בקריית ספר, שם לומד הרב וולק בכולל מעשר בבוקר עד שבע בערב ברציפות, ובנוסף לומד גם בכולל חצות עד נץ החמה. "אצלנו, במשפחת וולק, עושים דברים ביסודיות", הוא מסביר בפשטות. "אם לומדים-אז עד הסוף".

תגובת השרשרת הרוחנית ממשיכה להתרחב. הגיס, הרב ניסים חזן, היה באותם הימים טייס בחיל האוויר. השינוי הרוחני שעבר על הורי אשתו ועל גיסו לא נעלם מעיניו, אבל הוא לא הרגיש בשל להצטרף אליהם. "אני מחכה לסימן משמיים", תירץ.

"כדאי לך להירשם לסמינר ערכים שמתקיים בחג הפסח", הפציר בו גיסו. אבל יש לו תירוץ מושלם-בדיוק אז מתקיים תרגיל חשוב של חיל האוויר, והוא אינו פנוי לסמינר. אלא שברגע האחרון, מתבטל התרגיל. ניסים רואה בכך את האות לו ציפה, ונוסע לסמינר. מה שקרה לחמיו ולגיסו, ארע גם לו: הוא חזר מהסמינר עם החלטה נחרצת להפוך ליהודי חרדי. כעבור זמן קצר הוא עוזב את חיל האוויר, והיום הוא נמנה על החייל המובחר ביותר-חובשי ספסלי בית המדרש.

אני מביט בהם, בבני משפחת וולק הישובים סביב השולחן, ומתמלא התפעמות. שלוש דורות של בני תורה, לומדי ומסיימי הש"ס. מאוחר יותר יגיעו נכדים ונינים. חמישים צאצאים שכולם הולכים בדרך התורה, ולחשוב שכל התחיל בגלל סמינר ערכים אחד...

במיוחד התרשמו מהרצאותיהם של מרצי 'ערכים' הוותיקים הרב ד"ר שלום סרברניק והרב צבי ענבל. הראשון פנה לרגש, והשני דיבר אל השכל. פתאום התברר להם שהתורה אינה רק אוסף של מנהגים נחמדים, אלא דרך חיים מוצקה-משה אמת ותורתו אמת.

באותו רגע גמלה בליבם ההחלטה-הם חוזרים בתשובה. לא רק מתחזקים במצוות, אלא נעשים לחרדים גמורים, על כל המשתמע מכך.

'להציל' את אבא...

הרב צבי הגשים את חלומו, וכתב ספר תורה לעילוי נשמת אביו. אבל הוא לא הסתפק בכך. כעת, כשהוא יודע שקיימת תוכנית לעולם, חובה עליו להכיר אותה לעומק. בני הזוג עברו לשכונת קריית צאנו, וקשרי ידידות אמיצים נקשרו בין ר' צבי לבין האדמו"ר מצאנז שליט"א, שקירב אותו מאוד. אולם תגובת השרשרת הרוחנית שתחילתה בסמינר ערכים, עתידה עוד לחולל גדולות ונצורות.

רשות הדיבור עוברת עתה לבן-הרב יוסף וולק. הוא היה אז פקיד בבנק הפועלים, שעמד לסיים לימודי תואר ראשון. זה עתה שבו מביקור

ערכים מאחורי הקלעים

הרב יהונתן ברוכים

"העבודה עם נושרים מורכבת יותר מאשר עם אלו שנולדו למשפחות שאינן שומרות מצוות", פותח הרב יהונתן ברוכים. "אולם, עם הרבה עבודה וסבלנות אפשר להגיע גם אתם, בסייעתא דשמיא, לתוצאות טובות".

כבר שש שנים שהוא עובד כרכז של מחלקת רווקים בארגון 'ערכים'. הוא מתגורר בבני ברק, ותחום פעילותו מקיף את רוב אזור המרכז, כולל תל אביב ורמת גן. "העבודה האמיתית מתחילה אחרי הסמינר", הוא מתאר. "בסמינר עצמו יש התעוררות גדולה. פתאום האדם מבין שיש לו אופק רוחני רחב, וזה נותן תחושת התעלות שאין כדוגמתה. אנשים נמצאים באורות גבוהים. השאלה הגדולה היא, מה קורה ביום שאחרי".

עם תום הסמינר האדם חוזר למסלול חייו השגרתי, הכולל גם את ההפרעות והמניעות שחסמו את דרכו הרוחנית עד כה. האם יצליח להתגבר עליהם, או שישבו להרגליו הישנים? הדבר תלוי במידה רבה בצעדים בהם ינקוט, ובקשר שלו עם האברך המלווה אותו. זהו השלב בו נכנס הרב ברוכים לתמונה.

"צורת הטיפול משתנה ממקרה למקרה", הוא אומר. "הדבר תלוי גם במקום הרוחני שבו נמצא האדם אחרי הסמינר. אם הוא בשל לכך, ההמלצה תהיה לשלוח אותו ישר לשיבה למתחזקים ובעלי תשובה. לפעמים האדם אינו בדרגה הנדרשת או שהצעד אינו מעשי, הוא שב לסדר היום הקודם שלו, רק שאז יש לפעול שבעתיים שהזיק הרוחני לא יכבה- לדאוג לו לחברותא קבועה, להזמין אותו לאירוח בשבתות, לענות על שאלות הלכתיות, ולחבר אותו למדרשה או למסגרת לימודית".

לקרב קרובים ורחוקים איך בונים מבנה יציב על יסודות עקומים?

הרב יהונתן ברוכים רכז ערכים במחלקת רווקים אזור המרכז

לתקן מבנה שהוקם על יסודות עקומים. בשונה מהצעיר שמעולם לא חווה את התורה והמצוות ובשבילו הכול חדש, הנושר עלול להיתקל בדברים הנושאים עבורו אסוציאציה שלילית, בגין החוויה הגרועה שלו בעבר. צריך אפוא למצוא את המפתח ללב ולשכל, לחבר אותו מחדש ליהדות ממקום בריא ויציב יותר, בכחית "הדר קיבלוה".

מלאכת השיקום איננה קלה, אבל פירותיה מתוקים. הרב ברוכים מספר על בחור חרדי מבית טוב שירד מהדרך עד שבהשפעת חברים החליט לבוא לסמינר. "במהלך הסמינר נוצר קשר טוב בינינו, אך לאחר הסמינר הבחור פשוט נעלם. החלטתי שלא לוותר עליו. ערכתי חיפוש יסודי, ובסוף הצלחנו למצוא אותו כשהוא עובד בתל אביב בחנות למזון לא כשר, רח"ל".

התברר שהבחור התבייש במקום עבודתו וניתק קשר עם פעיל ערכים, שלא יגלה את מעשיו. אבל הרב ברוכים הלך אחריו עד לחנות וישב אתו לשיחות ממושכות בהם התברר שהבחור משתוקק שנשמתו לשוב לדרך הישר, ורק עיסוקיו ומעידותיו העמידו לו אבני נגף בדרך. לסיפור הזה יש 'הפי אנד': עם הרבה השקעה ומסירות, חזר הבחור לשורשיו. היום הוא נשוי, אברך כולל תלמיד חכם וירא שמיים.

מקרה אחר הוא של בחור, אף הוא מבית חרדי, שהגיע יחד עם חבר לסמינר. הבחור הספיק לשמוע רק שתי הרצאות, 'מרוץ הפייד' ו'מעמד הר סיני', לפני שנעלם מאולם ההרצאות. הרב ברוכים המודאג חיפש אחריו בכל מקום, ומצא אותו באחד הפינות במלון, כשהוא ממרר בככי. התברר שההרצאות טלטלו אותו עד כדי כך, שהם שינו את כל תפיסת עולמו. היום הבחור לומד בישיבה בבני ברק, לאחר שגילה מחדש את הטעם במתיקות חיי תורה ומצוות.

"קירוב קרובים הוא חשוב לא פחות מקירוב רחוקים", מסכם הרב ברוכים. "וב'ערכים' אנחנו זוכים לקיים את שניהם".

כאמור, שיעור מפתיע מכלל המשתתפים בסמינרים ורווקים הם בעצם כאלה שנולדו וגדלו במשפחות חרדיות ובהמשך ירדו מהדרך. מה מביא אותם לסמינר?

הרב ברוכים: "מדובר בחברה שעזבו מסיבות שונות, אבל אחרי תקופה של חיים בעולם החילוני הם מבינים ששם לא ימצאו את מה שהם מחפשים. הם רוצים לחזור, אבל הם זקוקים לחוויה מתקנת, שתעמיד להם את הידידישקייט בצורה נכונה. הם מבקשים לחבוש את הפצעים ולבנות את חייהם מחדש".

התהליך אינו פשוט. לא הרי מי שמתחיל את הבניה על מגרש ריק, כהרי מי שמבקש

סיבת ההשתדלות, פרק א'

שאלה:

כיון שמה שנגזר על האדם הוא יקבל בכל מקרה, מדוע צריך להשתדל?

תשובה:

חז"ל אמרו: "הכל בידי שמיים חוץ מיראת שמיים" (ברכות לג) ועדיין, גזרה משמיים היא שלא יבוא דבר לעולם בלא פעולה והשתדלות של האדם. אין אפשרות להוציא לפועל דבר בר קיימא ללא ה'השתדלות'. וכמאמר הפסוק, "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר... תעשה" (דברים טו, יח) הברכה נתונה לך, אבל טמונה בתוך מעשה ידיך. אך אם תשב בחיבוך ידיים... לא ייפול עליך כסף משמיים. לפחות לרוב האנשים.

השאלה היא, מדוע? אם "כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים"

שו"ת עם ערכים

הרב דוד יחזקאל סגל

גם לכם יש שאלה? שלחו אלינו shoot.arachim@gmail.com

כדי להתפרנס, נוכל לבדוק שהוא אכן לא גונב, לא מרמה, ומשאו ומתנו באמונה. האם באמת ישתדל בכל צרכיו על פי תורה, או שמא ינסה להשיג את כל תאוותיו שלא בדרך התורה.

על כך, דוד המלך אומר בתהילים, "טרף נתן ליראיו" (תהלים קיא, ה) מדוע נקט דוד בלשון 'טרף'? מדוע לא יאמר בלשון נקייה יותר, 'מתנה' נתן ליראיו?

'טרף' הוא השגת המזון בחזוקה, בכוח. בדרך הטבע, כדי להתפרנס, צריך לטרוף, צריך לגנוב, לרמות, להלוות בריבית. תודו שלפעמים זה הרבה יותר קל... אבל מי שעומד בניסיון ומשתדל לפרנסתו באמונה, מקבל את אותו 'טרף' מהקב"ה, בדרך נס.

(ביצה טז), וההשתדלות שלנו לא באמת גורמת לתוצאה, מדוע עלינו להשתדל?

רבינו קה"ק בספרו חובות הלבבות, בשער הביטחון פ"ג, כותב שתי סיבות מדוע עלינו להשתדל.

השבוע נעסוק בסיבה הראשונה - הניסיון. ההשתדלות היא אכן לא ה'גורם' לתוצאה. התוצאה יכולה להגיע גם ללא ההשתדלות. אלא שנגזרה גזירה שתבוא רק 'בתנאי' שתהיה השתדלות. וזאת, כי האדם ירד לעולם לניסיון, לראות כיצד הוא יתנהג, והאם יעמוד ביעדים שהבורא הציב לו.

כדי לבדוק את האדם, צריך להציב אותו במסלול מכשולים. זהו 'משחק החיים'. אם הוא יעבוד

הדלקת-נרות

י-ם-----7:04
ב"ב-----7:19

יציאת שבת

י-ם-----8:22
ב"ב-----8:25
ר"ת-----8:56

– פניני משה –**דברי תורה לפרשת בחוקתי**

א) "אם בזוקתי תלכו" מבאר רש"י שתהיו עמלים בתורה. אם תהיו עמלים ועוסקים בתורה, נקל יהיה לכם להיזהר במצוות לא תעשה. עסק התורה כשלעצמו מציל מן היצר הרע, כפי שאמרו חכמינו: "בעידנא דעסיק בה אגוני ומצלי" {מלא העומר}

ב) "אם בזוקתי תלכו" דהיינו: שלא יעמדו במקום אחד ובמדרגה אחת, רק שילכו מחיל אל חיל ומדרגה למדרגה. {חידושי הרי"מ}

ג) "ועץ השדה ייתן פריו" עץ" רומז לתורה {עץ חיים היא למחזיקים בה} "ועץ השדה" גימטריא "תלמוד" פרי"ו נוטריקון ושפתי רננות יהלל פי שהלימוד צריך להיות בזמרה ושמחה. {מאור חיים}

ד) "ואכלתם לחמכם לשובע" מובא בשם הבעל ה"תניא" לגבי מה שחז"ל אומרים על המאמר תהא צדיק ולא תהא רשע, שזה מדובר על אכילה, והנה אפשר לומר זה מה שכתוב כאן, ואכלתם לחמכם לשבע, לשבע ר"ת לתקן עולם במלכות שכי שחייב לצאת כבוד שמים אפי' באכילה. {אדמו"ר מקאליב זי"ע}

ה) "וישבתם על הארץ לבטוח" וישבתם אתיות יום שבת כשנשמור שבת נשב בביטחון. {אבי מורי שליט"א}

ו) " ונצתם ואין רודף אתכם " מה טיבה של הקללה: ואין רודף אתכם? ברם ידוע מה ששלמה המלך אומר בקהלת פרק ג' פסוק טו' "ואלוקים יבקש את הנרדף" ואמרו חז"ל אפילו צדיק רודף רשע ממילא יש לו לנרדף לצפות לישועה. וזה פירוש הפסוק "ואין רודף אתכם" שאפילו זכות של נרדף לא יהיה לכם {בפ"מ}

ז) "אלה המצוות אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני" "הר" רומז לגאווה, שמגביה עצמו לרום "סיני" רומז לענוה כי היה נמוך שבהרים לפעמים צריכים להתנהג בגאווה כמו שכתוב "ויגבה לבו בדרכי ה' ולפעמים צריכים להתנהג בענווה. {אמרי חיים}

גוט שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף סטערן

זמן המולד: ליל שישי 12:25 ו 9 חלקים ר"ח סיון יום שישי

דיני רחיצה בשבת

משפחה שלא הספיקה לרחוץ את הילדים ביום שישי, אין לרחצם בליל שבת במים חמים, אלא אם כן הילדים מצטערים ללא רחיצה, שבוז מותר לרחוץ כל מי שמצטער.

כתב מרן בשו"ע (סי' שבו ס"א) שאסור לרחוץ כל גופו או רובו במים חמים בשבת ואפילו הוחמו בערב שבת.

ואם רוצה לרחוץ רק מקצת גופו במים חמים - מותר, בין גדולים ובין קטנים. אמנם, לשאר דברים כגון הדחת כלים וכדומה, מים שהוחמו בדוד שמש מותרים בשימוש בשבת, אבל לרחיצת הגוף חכמים אסרו משום גזירת הבלנים.

קודם הגזירה היו מחממים מים בערב שבת ורוחצים בהם בשבת, ומשהחלו הבלנים להחם את המים בשבת, אסרו חכמים לרחוץ אפילו במים שהוחמו מערב שבת, שלא יאמרו שהמים הוחמו בערב שבת, ולמעשה הוחמו

בשבת עצמה - זו גזירת הבלנים.

זהירות בדיני רחיצה

אדם המתרחץ סמוך ממש לשבת וכבר נכנס לתוך שבת, יזהר בכמה פרטים:

(א) לא ישתמש בשבת במים החמים שהוחמו בדוד חשמל, שאסור בשבת. (ב) לא יטלטל לבדו את בגדיו הרטובים שמא יסחט, ואם אחר מטלטל עמו - מותר.

(ג) יזהר לא לפרוס את בגדיו לייבוש בשבת. אבל אפשר לשטוח מגבת לייבוש על מוט המיוחד לכך.

(ד) לא יסתרק במסרק או במברשת בשבת שיש בוה איסור תולש.

(ה) יכבה את דוד החשמל קודם שבת, כיוון שאסור להינות ממים שהוחמו בשבת ע"י הדוד חשמל.

וראוי שיפתח קודם השבת את ברז המים החמים ויגמור אותם כדי שלא יבוא לידי איסור בישול בשבת.

סגולות ועצות להצלחה גדולה

- 1) מובא מפי גדולי ישראל: "קבלה בדינו מר' חיים מוולאז'ין זצ"ל, כי אדם המתענה בערב שבת של פרשת בחוקותי וקורא הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום - כל שיבקש באותו יום יקובל ברצון!"

2) כותב 'כף החיים' (סי' קלג סעיף יג): "בשעה

סגולת השבת

שמגביהים את ספר התורה כדי להראות לציבור, יחפש מילה שהאות הראשונה שלה היא כאות הראשונה של שמו, וזוהי סגולה גדולה להצלחה."

3) כותב החיד"א (ברכי יוסף): "ראיתי בכתבי יד המהרח"ו קבלה שהמאריך ב'ברוך ה' המבורך לעולם ועד' בערבית של מוצ"ש מושך על עצמו הצלחה ושמירה לכל השבוע."

4) מובא בשם הרמב"ן: "סגולה להצלחה בכל - שיאמר טרם ברכת היין בהבדלה 'מי כמוכה באלים ה'...'".

- מתוך 'עצה ותושיה' 052-7632686

גן עדן של אמהות

שינוי תפיסה בחיים

זה נשמע לכם הגיוני? ומדוע לאמא יהודיה וודאי יש עולם-הבא מובטח? מה היא עושה יותר טוב מדוד המלך? התשובה עצומה וחזקה: יהודי נשלח לעולם הזה למלא את שליחותו ולעשות את רצון הבורא ממנו. מי שעושה את המוטל עליו בעולם הזה - זוכה לעולם הבא. אלא, שעל כל אחד לברר מה חובתו בעולמו ומה ה' רוצה ממנו בעולם, לא משנה אם הוא אברהם אבינו, או הקצב של השכונה.

לאמא יהודיה אין ספקות. היא יודעת בדיוק מה מוטל עליה! יש הררי כביסות - צריך להכניס אותם למכונה? צריך לתלות אותם ליבוש? צריך לקפל ולהכניס לארון? צריך או לא צריך? צריך בשביל שבית יהודי יוכל לתפקד! אם ככה, אני יודעת מה ה' רוצה ממני בחצי שעה הקרובה. לעומת זאת, דוד המלך יושב בבית -

המדרש וכל היום הוא צריך לקבל החלטות והכרעות מה רצון ה' במקרה הזה: האם לסגור כעת את הגמרא וללכת לטפל בנושא פלוני אלמוני. או אולי להמתין עם זה. ואולי יתברר שזו מצוה שיכולה להיעשות ע"י אחרים? החלטות קשות... את זה דוד המלך הבין והסביר למיכל בת שאול אשתו. להזכירכם, מיכל בת שאול היתה מניחה תפילין, הוא סבר שהיא לא מעריכה מספיק את האמא שבה וביאר לה זאת. זכית אמא - תהיי מאושרת מהזכות לנקות, לכבס, לרומם את המשפחה - כי את בטוחה בעולם הבא שלך!

דוד המלך, רגל רביעית במרכבה של הקב"ה, אמר על עצמו (ברכות ד): "יודע אני בך שאתה נותן שכר טוב לצדיקים לעולם הבא, אבל אני יודע אם יש לי חלק ביניהם אם לאו. כן. לדוד המלך היה זמן שהוא לא היה בטוח אם יש לו חלק לעולם הבא. אלא, שלמרבה התדהמה, יש מישהו שדוד המלך כן בטוח שיש לו חלק לעולם הבא. תנחשו מי?... אם בישראל! בזמן שעשו ישראל הכנסת ספר תורה, החל

דוד המלך לקפוץ ולרקוד. ראתה זו מיכל אשתו, בתו של שאול המלך, והוכיחה אותו: "מה נכבד היום מלך ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו, כהגלות נגלות אחד הריקים". היא מאשימה אותו שהתנהג לא

בכבוד אפילו לעיני האמהות של העבדים שלו. דוד עונה לה באופן חריף ואומר: "ונקלותי עוד מזאת והייתי שפל בעיני ועם האמהות אשר

אמרת - עמם אכבדה!", הסבר: אמשיך לעשות מעשים יותר שפלים לכבודה של תורה, והאמהות שאמרת, הנני רוצה חלק וכבוד עימהן לעתיד לבוא! מבהיל ביותר! אומרים חז"ל שעיקר ההקפדה של דוד על מיכל היתה: מדוע הינך קוראת לנשות ישראל הצדקניות בלשון פחותה, כאילו הם שפחות. הן לא אמהות אלא אימהות קדושות, והלוואי יהיה לי חלק איתן בעולם הבא. האם שמנו לב?! על העולם הבא של עצמו - דוד המלך לא בטוח, אך הוא בטוח בעולם הבא של אמהות עם ישראל!

ארזנו את הדברים וחזרנו לארץ בידיעה – אנחנו זקנים ולא נזכה בילדים לעולם. הגענו לבית והתפללנו ערבית, כל אחד בצד אחר כיצחק ורבקה. דמעות של כניעה ומשבר זרמו מעיני בתפילה, אחר 32 שנות השתדלות. ואז, לפתע, התנוצץ במוחי הפלא הגדול...

לפתע, באמצע התפילה קופצת בראשי תמונה ישנה מאד: היה זה כשהייתי בחור כבן 20 בישיבת 'סלונים'. ישבנו ללמוד עם כל החברים בישיבה ביום שישי, ולפתע ניגשו אליי כמה בחורים ואמרו לי: "אתה מבכירי הבחורים בישיבה ואנו

צריכים את עזרתך: המנקה שבאה לנקות פה שלוש פעמים בשבוע, מגיעה לאחרונה עם ארבעת ילדי הקטנים, והם לא מפסיקים לבכות, לצעוק ולהפיל כיסאות, וזה ממש מפריע לנו ללמוד. אולי אתה תדבר איתה, אתה הכי מתאים לזה!" לא יודע למה לקחתי על עצמי את המשימה הטפשית הזאת שעלתה לי ביוקר רב. ניגשתי אליה ואמרתי לה בעדינות: "שלום, רצינו להגיד תודה על הניקיון, יש ריח טוב וכיף ללמוד ככה. אבל יש לי הערה קטנה", נגעת במיתר רגיש ביותר, "את באה עם הילדים לעבודה וזה מפריע לנו ללמוד. לימוד תורה מצריך צלילות הדעת. אם אפשר בבקשה לא להביא אותם הנה." למרות שאמרתי זאת בעדינות, ראיתי שהיא נשברה, עיניה התמלאו בדמעות ואמרה במירמור: "בחור, אתה לא יודע מה אני עוברת! אני סובלת מצער גידול בנים קשה", ואז בקול שבור חתמה: "אני מאחלת לך, שלך לא יהיה צער גידול בנים!", והמשיכה לעבוד עם דמעות הזולגות מעיניה.

בפרשת הקללות נאמר: "והלכתו עמכם בחמת קרי, ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתכם", שאם לא ילכו ישראל בדרך ה', אלא יתלו הכל במקרה, חלילה יתיישרו קשות. שואל רבנו החת"ס סופר: "מדוע נאמר: 'ויסרתי אתכם אף אני', והרי יכל להיות כתוב: 'ויסרתי אתכם שבע על חטאתכם' בלבד? משיב החת"ס סופר ואומר: 'ללמדך שגם כשאין ברירה לבורא עולם והוא חייב להעניש את האדם עקב מעשיו, הוא עושה זאת מתוך צער גדול וכואב לו על העונש. הקב"ה בעצמו מרגיש ייסורים על העונש, וזה שנאמר: 'ויסרתי אתכם אף אני' – שגם אני מתייסר וכואב שיהודי מקבל עונש (עי"פ סנהדרין מו)."

כמה צריך להיזהר בכבודו של כל יהודי, ולדעת שאם ציערת יהודי ח"ו – ציערת את מלכו של עולם! את המעשה המדהים הבא סיפר הרב מנחם וינגרטן שליט"א (פיני הגבעה): "לפני שנים בודדות נערך קידוש גדול בשבת בבוקר, בבית הכנסת בירושלים, בו השתתפו מאות אנשים. היה זה תלמיד חכם שזכה לילד לאחר 32 שנות נישואין. הוא היה כבר בן 54, כשרעיייתו בת 49 וכעת לאחר שלושה עשורים, הם זכו להיפקד, וכולם הגיעו להשתתף בשמחה. האב הטרי עמד בהתרגשות והחל לספר בקול רועד: 'רבתי, 32 שנה שחיכינו לילד, אינני מאחל לאף יהודי את הסבל הנורא הזה. כל המשפחה והחברים זכו לילדים ונכדים, ואנו חוזרים לבית שומם. מה לא עשינו? נסענו לבלגיה, לארה"ב, לאפריקה ושברנו חסכונו – הכל בשביל לזכות בילד אחד. המשבר האחרון והסופי היה לפני שנה. אני ורעייתי חזרנו מארה"ב אחר הליך רפואי ארוך שארך 7 שנים. הפרופסור בארה"ב קרא לנו ואמר: 'מבחינתי אתם משוחררים, אין לנו אפשרות להועיל יותר'. זהו. התסרקנו סופית ואיבדנו תקוה.

נזכרתי בזה, וחשבתי אולי זה חוסס לי את הישועה, בפרט שנזכרתי בזה לפתע אחר שנים רבות. לא חשבתי עד היום לבקש סליחה, כי הרגשתי שעשיתי את הצעד הנכון, אך אולי משמיים הקפידו. התקשרתי באותו רגע, בשעה מאוחרת בלילה, למזכיר הישיבה שלמדתי וביקשתי את הפרטים שלה. הוא סיפר לי שהיא לא עובדת פה כבר 6 שנים, אך הביא לי את הפרטים שלה. לא חיכיתי למחרת, קרוב ל-2 בלילה עשיתי מעשה שאולי לא צריך לעשות, אבל הצער העביר אותי מדעתי. הגעתי עם אשתי לפתח ביתה של אותה מנקה, ואני רואה אשה מבוגרת שפתחה לי את הדלת. קלטתי שזו היא, וניגשתי ישר לעניין: "סליחה על השעה, אבל האם את זוכרת אותי?". היא הסתכלה בי ובאשתי בתדהמה ולא ידעה על מה אני מדבר. "לפני הרבה שנים באת לנקות את הישיבה עם הילדים שלך, ואמרתי לך שזה מפריע ואולי תפסיקי להגיע איתם ואמרת לי שאינך מאחלת לי צער גידל בנים?". היא השתתקה, כמי שעושה רושם שלא שכחה זאת. ואז, בלא התרעה מוקדמת, פרצתי בבכי קורע לב ליד אשתי, וביקשתי ממנה: "תסלחי לי, תמחלי לי, פגעתי בך ועשיתי שטות! אמרתי לך דבר שאולי צריך להיאמר, אך לא על ידי, אינני המנכ"ל ואסור לי לקחת על עצמי דבר שאינו בתפקידי". היא הרגישה לא נעים מהמחזה, ובירכה אותנו שניפקד ושהיא מוחלת על מה שהיה בלב שלם. "כל זה אירע לפני 10 חודשים, כשהייתי בשיברון הגדול ביותר", אמר ברגש לפני הקהל, "וכיום אני עומד לפני הברית של הילד שלי, אחר 32 של המתנה, בגיל 54. הקשיבו לי, אם יש דברים תקועים בחייכם, בדקו אם ציערתם מישהו בדרך. אל תחיו ללא חשבון נפש, אין דברים שמתרחשים בעולם סתם. הקב"ה כואב את צער השני, ומשלם זאת באפן מידי!".

וארטיס על פרשת השבוע

כו ג-ד. אם בחוקותי תלכו... ונתתי גשמיכם בעתם.
ואומר רש"י בעתם בשעה שאין דרך בני אדם לצאת. ומקשים העולם דילמא בעתם זה כפשוטו בשעה שאנחנו נצרכים לגשם? וי"ל, אומר רבי דוד לידא בספרו מרגנייתא טבא, דהנה איתא ביומא נג: שתפילת הכהן גדול שלא תיכנס לפניו תפילת הולכי דרכים לא הועילה נגד רבי חנינא בן דוסא שהיה צדיק גדול. והנה כאן מדובר במצב של אם בחוקותי תלכו והיינו שכולם יהיו צדיקים, ולכך האפשרות היחידה שבוטחו יירד גשם זה כשכולם בבתים ואין דרך בני"א לצאת, כי בלא"ה צדיקים יכולים למנוע, אם יתפללו שלא יירד.

כו ג-ד. אם בחוקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם.
ועשיתם אותם... ונתתי גשמיכם בעתם. וקשה הא שכן מצווה בהאי עילמא ליכא ואי"כ איך כתב שאם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו תקבלו שכר ונתתי גשמיכם בעתם וגוי? וי"ל, אומר רבי שלמה קלוגר ע"פ המהרשי"א הבידושינן דף לט: שהטעם שלא מקבלים שכר על המצוות בעולם הזה, פן יהיה אח"כ תוהה על הראשונות והי"ה מאבד למפרע את כל זכויותיו, ואי"כ ייצא שהשכר שקיבל הוא לא בצדק. והנה איתא בסוטה כא שתלמיד חכם שמסיק שמעתיא אליבא דהלכתא ניצל מכל החטאים לגמרי ולא יחטא עוד לעולם. והנה כאן כתיב אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם, והיינו שגם יעמלו בתורה וגם ישמרו המצוות באופן הראוי, כי עשייה היא לשון תיקון, באופן זה וודאי לא יבוא לידי חטא, וממילא תוכלו לקבל שכר בהאי עילמא ותזכו לונתתי גשמיכם בעתם.

כו ד. ונתתי גשמיכם בעיתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו. למה גבי גשמים כתוב ונתתי גשמיכם בעיתם, היינו שהקב"ה ייתן גשם. ואילו לגבי עץ השדה כתוב שהעץ עצמו ייתן פריו? וי"ל, ע"פ תענית ב. ג', מפתחות נתנו ביד הקב"ה ואחד מהם זה מפתח הגשמים. ולכך גשם הקב"ה נותן, אבל פירות העץ יתן. רמ"ד סאלאוויצ'יק.

כו ד. ונתתי גשמיכם בעיתם. יש להבין מדוע כתוב גשמיכם האם הגשם הוא שלנו? וי"ל דאמרו ברי"ה יז: הרי שהיו ישראל רשעים גמורים בראש השנה ופסקו להם גשמים מועטים לבסוף חזרו בהם, להוסיף עליהם א"א שכבר נגזירה גזירה, אלא הקב"ה מורידן בזמנם על הארץ הצריכה להם הכל לפי הצורך. והיינו שהקב"ה יוריד את הקצת בזמן, במקום ובהשפעה המתאימה. וזהו שאמר אם בחוקותי תלכו אז אפי' שנגזר שיהיה קצת גשם אני אתן גשמיכם והיינו הגשם שנקבע לכם ברי"ה, בעיתם והיינו במקום, בזמן ובהשפעה המתאימה. תוספת ברכה.

כו ה. ואכלתם לחמכם לשובע וישבתם לבטח בארצכם. יש להקשות איך מותר לאכול כדי שביעה הרי איתא בגיטין ע. אכול שליש ושתה שליש והנח שליש שאם תכעס תעמוד על מילואו. היינו, אדם שאוכל ושותה ימלא את הבטן רק עד שני שלישים, כדי שאם יכעס יהיה מקום לאוכל לזון, כי אחרת זה סכנה. ואי"כ איך אוכל כדי שביעה? מרן רבי יונתן איבשיץ ע"פ נדרים כב. שבארץ ישראל אין הכעס שולט. והיינו דאמרין ואכלת ושבעת וברכת וכי' על הארץ הטובה. היינו שהשביעה תהיה רק בארץ שלא כועסים בה, וזה מה שכתוב בפסוק כאן ואכלתם לחמכם לשובע משום וישבתם על הארץ לבטח. ולפי"ז יש ליישב נמי הקשר בין אכילה לשובע לשיבה לבטח בארצכם. מכיוון שתשבו לבטח בארצכם תוכלו לאכול לשובע, כי לא תגיעו לידי כעס ולא תצטרכו להשאיר מקום לאוכל לזון.

כו ה. ואכלתם לחמכם לשובע וישבתם לבטח בארצכם. יש להקשות מה הקשר בין אכילה לשובע לשיבה לבטח בארצכם. וי"ל ע"פ ברכות ג: שבאו ואמרו לדוד המלך שאין פרנסה, א"ל דוד צאו והתפרנסו זה מזה, אמרו לדוד אין הקומץ משביע את הארי. אמר דוד לנו למלחמה. והנה כאן הקומץ משביע את הארי כי אוכל קצת ומתברך במעו (רש"י) על ואלתם לחמכם לשובע) ממילא וישבתם לבטח בארצכם, כי לא תצטרכו למלחמות. רבי שמואל יעקב בורנשטיין.

כו ו. ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד. הגמ' בברכות נה: אומרת שכל ימיו של דוד לא ראה חלום טוב, ומבארים האחרונים לפי שהיה טרוד במלחמות, לכך בלילה ראה חלומות רעים בענייני מלחמות.

ולפי"ז מובנת הבטחת התורה, ונתתי שלום בארץ ולא יהיו מלחמות וממילא ושכבתם ואין מחריד.

כו ו. ונתתי שלום בארץ. אומר רש"י שמא תאמרו הרי יש אוכל ושתיה - אם אין שלום אין כלום, ת"ל ונתתי שלום בארץ. מכאן שהישראלים כלול כנגד הכל עכ"ל. כאן בברכה הם מתיישרים שמא לא יהיה שלום, ואילו בפרשת נצבים כתוב והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי, משמע שבקללה הם אומרים שאפי' שתהיה קללה אבל שלום יהיה. וקשה למה בברכה חוששים שלא יהיה שלום וקבללה הם בטוחים שכן יהיה שלום. וי"ל ע"פ ברכות כ: שאלו מלאכי השרת לקב"ה למה אתה נושא פנים לישראל ונותן להם שלום כדכתיב 'ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום! ענה להם הקב"ה אני כתבתי בתורתך ואכלת ושבעת וברכת, היינו שיברכו רק במקום שהם שבעים, והם מברכים גם ביכיותי אפי' שהם אינם שבעים, ולכן כיוון שהם נושאים לי פנים אני נושא להם פנים ונותן להם שלום, ולפי"ז, מובן כי בברכה הם לא נושאים פנים לקב"ה כי הם אוכלים קצת והם שבעים, כדאיתא ברש"י על הפסוק הקודם ואכלתם לחמכם לשובע שיהיו אוכלים קצת ומתברך במעיהם, ואי"כ הקב"ה לא ישא לנו פנים כי אנחנו שבעים בכזית ואין נשיאות פנים מצדינו לכן חששו שלא יהיה להם שלום. וע"ז צריך את ההבטחה משמים ונתתי שלום בארץ. משא"כ בקללה הם היו בטוחים בשלום כי הם לא היו שבעים כלל וכלל ובכ"א בירכו ברהמ"ז.

כו ו. והשבתני חיה רעה מן הארץ. הקשה הגר"א מלצר לשיטת רש"י בפסחים ד: לגבי תשבינו שאורו דהשבתה היינו ביטול, ולא ביעור, הא כאן חזינן דהשבתה הוא ביעור, שהרי כוונת הפסוק והשבתני חיה, שלא יהיו חיות רעות, והיינו ביעור? ותי"ר רבי בצלאל זיילטי ע"פ התוי"כ שהובא ברמב"ן כאן, דפליגי רבי יהודה ורבי שמעון, דרבי יהודה ביאר דהשבתני היינו יעבור מהעולם כפשוטו, ואילו לרבי שמעון משבתני שלא יזיקו. ולפי"ז הכל מובן לשיטתם, דלר"י דהשבתה הוא ביעור דס"ל דביעור חמץ הוא בשריפה, לכך כאן ההשבתני הכוונה שהקב"ה יעביר החיות מהעולם לגמרי. ואילו לרבי שמעון שהשבתה דהכא היינו שלא יזיקו, הוא כעין ביטול חמץ שמבטל החשיבות שלו, וכחיות שמבטל את ההיזק שלהן. ולפי הני"ל יש לבאר עוד פלוגתת הרמב"ם והראב"ד פי"ב ממלכים ה"א, דלרמב"ם שם לעת"ל עולם כמנהגו נוהג ולא יהיה שום שינוי. ובביאור הפסוק וגר זאב עם כבש הוא דרך משל: והיינו שיהיו ישראל יושבים בין האומות ולא יזיקו להם, אבל לא שיגור זאב עם כבש. ומקשה שם הראב"ד הרי כתוב והשבתני חיה רעה מן הארץ, ומאי דכתיב בתורה אי"ז משל, ורק על דברי נביאים שייך לומר דרך משל. וצ"ל שהרמב"ם והראב"ד נחלקו בפלוגתת ר"י ור"ש הני"ל, דלר"י הכוונה שלא יבואו חיות רעות בארצכם והוא מפני שיהיו מלאים באדם, וממילא לא יכנסו חיות רעות (כ"כ הרמב"ן כאן) ואין זה שינוי הטבע וכן למד הרמב"ם. אבל הראב"ד שהקשה משם ס"ל כ"י"ש שהחיות לא יזיקו והוא שינוי הטבע ולכך הקשה על הרמב"ם מהכא. רבי משה גפן.

כו ז-ח. ורדתם את אויבכם וגו' ונפלו אויביכם לפניכם לחרב. וברש"י שיהיו נופלים לפניכם שלא כדרך הארץ. מה בא להוסיף רש"י בה? י"ל ע"פ המדרש, שכשדוד הרג את גלית הקב"ה עשה נס גלית יפול על פניו לכיוון דוד שלא כדרך הארץ שנופלים לאחוריהם, והטעם כדי שיהיה קל לדוד לכרות את ראשו ושהיה גדול ואם היה נופל לאחוריו היה מאמץ להגיע עד הראש שלו, והכנענים היו גבוהים מאוד ע"פ עמוס ב' טי. וזה מה שכתב רש"י שיהיו נופלים לפניכם שלא כדרך הארץ.

כו ח. ורדפו מכם חמישה מאה, ומאה מכם רבבה ירדופו. ברש"י הקשה הלא החשבון הוא שאם חמש רודפים מאה. אז מאה רודפים אלפיים. וי"ל, אומר המהרי"ל דיסקין, שכוונת הפסוק כד: ורדפו מכם חמשה מאה, ומאה מכם - היינו מאה פעמים חמש דהיינו חמש מאות, רבבה ירדפו.

כו יג. ואולך אתכם קוממיות. וברש"י בקומה זקופה. ותמה ע"כ החת"ם הרי הגמ' בקידושין לא. אומרת שאסור לילך ד"א בקומה זקופה. וי"ל דהנה טעם האיסור לילך בקומה זקופה הוא משום ששכינה למעלה מראשותיו, וצריך ללכת בהכנעה לפני השכינה. והנה כאן כתוב והתהלכתי בתוכם. ופרש"י א'טטיל עמכם בגן עדן - כאחד מכם היינו שהקב"ה

פרשת בחוקותי תשפ"ד

טייל בינינו, ולכך מותר ללכת בקומה זקופה שהרי הוא לא מראשותינו ואנחנו לא דוחקים רגלי השכינה.

כו יז. ונסתם ואין רודף אתכם. לכאורה קשה מה הקללה שאין רודף אתכם, הרי אם כן יהיה רודף זו קללה יותר קשה. וי"ל שאם יש רודף אתכם אז אלוקים יבקש את הנרדף, וזו הקללה כאן שלא יהיה לכם את החיות של אלוקים יבקש את הנרדף.

כו יט. ושבתי את גאון עוזכם. בתורת כהנים ביאר שזה הולך על הריגת 'פפוס בן יהודה' שהיה מקורב למלכות והיה מבטל הגזירות של היהודים. פעם אחת נמצאה בת המלך הרוגה ורצו להרוג את כל היהודים, בא פפוס ואמר שהוא הרג אותה וכך הוא נהרג וניצלו כל ישראל. וכתוב בגמ' בב"ב י. שאין כל בריה וגדולה יכולה לעמוד במחיצתו בגי"ע בגלל המעשה הגדול והאציל שהוא עשה, שהיה ברומו של עולם ומסר עצמו להריגה כדי להציל את ישראל. וכתוב עליו, שכשנכנס לבית הסוהר וראה את רבי עקיבא, אמר לו אשריך שנתפסת על ד"ת ואי לי פפוס שנתפסתי על דברים בטלים. רואים שאפילו שעשה כזה מעשה אצילי וגדול, שהרי כל המציל נפש אחת מישראל וגוי ולמרות זאת, הוא נחשב כמו שנתפס על דברים בטלים, ולמה? כי מול תלמוד תורה הם הדברים הכי גדולים בעולם נחשבים כדברים בטלים.

כו כ. ותם לריק כוחכם. איתא בתורת כהנים: זה המשיא בתו ונותן לה ממון הרבה, ולא הספיקו שבעת ימי המשתה לצאת עד שמתה בתו, נמצא קובר את בתו ומאבד את ממונו (כי הבעל יורש). רבינו תם בספר הישר תיקן שאם האישא מתה בתוך יב' חודש מהנישואין בלי להשאיר זשי"ק, בעל ברך להחזיר לאבא את כל הנדוניה שקיבל. והכח של הפני"י מספר שנגלה לו בחלום, שזה הטעם שקוראים לרבינו תם 'תם' כי הוא ביטל גזירת 'ותם' לריק כוחכם.

כו כו. ואכלתם ולא תשבעו. פרש"י זה מארה בתוך המעיים בלחם. איתא בגמ' שכן קטן כשמברך ברכת המזון לאביו תבוא לאביו מארה. וי"ל שאין זה קללה כי למה לקלל אותו אם האבא עם הארץ שלא יודע לברך, אלא העניין הוא שתבוא לו מארה בתוך המעיים בלחם ואז הוא לא יהיה שבע ואי"כ החיוב של האב הוא רק מדרבנן והבן יכול להוציא את אביו יד"ח, ואי"כ זה טובתו שתבוא לו מארה כי ע"ז החיוב שלו הוא מדרבן והבן יכול להוציאו יד"ח. פנים יפות.

כו מב. וזכרתי את בריתי יעקב. מה נתקע כאן באמצע הקללות פסוק של נחמה? מתרץ הסנדלר צ"ל שזה גם קללה. כי אינו דומה רשע בן רשע שעושה עבירה, לרשע בן צדיק. כי על הרשע בן צדיק יש יותר תביעה בשמים למה עשה עבירות הרי ראה בבית לא ככה, משא"כ רשע בן רשע שעושה עבירה שכן ראה בביתו. וזה מה שהתורה אומרת כאן, אני אתך לך עונש גדול כי אני זוכר שאתה מזרע האבות הקדושים, וגם הארץ אזכור, ואווירה דארי"י מחכים, ובכל זאת לא הלכת בדרך הישר.

כו. מב מג. וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. והארץ תעזב מהם ותרוץ את שבתותיה בהשמה מהם והם ירצו את עונם. יש להבין מה הטעם נכתב 'ואף', הרי היה יכול לומר וזכרתי את בריתי אברהם יצחק ויעקב? עוד צ"ב מדוע אחר שיזכור ברית האבות והארץ תעזב מהם אדרבה זכותם תגן עלינו? וי"ל דהנה מצוינו בב"מ פה: שבשעה שמתפללים אבות העולם על הגאולה הם מתפללים בנפרד כיוון שאם יתפללו ביחד תתגבר מידת הרחמים ותבוא הגאולה לפני זמנה. ולפי"ז לכן נכתב ואף והיינו בנפרד ולכן הארץ תעזב מהם כי התפילה בנפרד ולא ביחד, ואילו היה ביחד הארץ היתה ניתנת להם. שנמת חיים.

כו מד. לא מאסתים והלא גאלתם ללכותם. רבי ברוך דב דיסקין אמר וארטי יפה, כמדומני בשם הגר"א, על הפסוק במלאכי ג' ו' אני ה' לא שניתני ואתם בני ישראל לא כליתם. הגמ' בשבועות אומרת האומר הן הן הר"ז שבעה, לאו לאו הר"ז שבעה, כלומר אדם לא צריך לומר אני נשבע שאני לא הולך למקום פלוני, אלא אם אומר אני לא הולך אני לא הולך פעמיים הר"ז שבעה. וזה מה שאמר ה' לישראל אני ה', לא - שניתני. היינו את המילה 'לא' שניתני, כלומר אמרתי פעמיים. והיכן? אצלנו בפרשה: לא מאסתים ולא גאלתים ללכותם להפך בריתי עימם, ולכך משום שאני ה' שניתני פעמיים את ה'לא', לכן אתם בני ישראל לא כליתם לכך אני לא מכלה אתכם.

מי שישים לב הברכות הגשמיות המוזכרות בתורה על קיום המצוות ועמל התורה הן רק בענייני חקלאות, כגון שדות וכרמים פורים וכדו' מדוע התורה אינה מבטיחה עשירות בכסף, זהב ואבנים טובות, או ריבון נכסים כקרקעות ובתים? מנאר הרב פינקוס העניין הוא כך: כאשר ברשות האדם כסף וזהב ושאר חפצים יקרים, הוא מרגיש את עצמו מבוסס ובטוח, וכבר אין לו את הצורך לתלות את עיניו כלפי השמים ולבקש סייעתא דשמיא, שהרי הברכה כבר ברשותו, זהב אינו מחליד, וכסף אינו מתקלקל, והרי בכסף אפשר לקנות הכל, ובטוח הוא בעושרו, עד שהוא מרגיש שאפילו אם יהיה רעב בארץ הוא יקח את ממונו וייסע למדינה אחרת ויחיה שלל כמו עשיר. על כן נותן הקב"ה לאהבה ועשירות כזו שלא נתנה אותו ואת לבו מהקב"ה, אלא עשירות התלויה בגשם ושאר תופעות טבעיות שאינן בשליטת האדם אלא ביד ה' בלבד, ועל ידי זה ככל שהאדם עשיר יותר ודואג על קיום נכסיו, אדברה לבו יותר קשור לשמים, וזקוק הוא לתפילה ולבקשת סייעתא דשמיא תמיד. ואם הקב"ה היה נותן מנתנו שכבר לא נצטרך עוד לברכתו והשפעתו, לא היתה זו ברכה אלא הקללה הגדולה ביותר שיכולה להיות, שהרי הטוב האמיתי הוא רק הקירבה אל השם יתברך, כמו שכתוב: ואני קרבת אלוקים לי טוב, לכן המתנות הגדולות והאמיתיות של הקב"ה, הן כאלו שתולדתם שיהיה האדם תלוי בו יתברך, ועיניו נשואות אליו תמיד. וכע"ז כותב רבי חיים קניבסקי בספרו טעמא דקרא שהטעם שהתורה מברכת אותנו כאן בברכת יבול משובח לא כמו בכי תבוא שהתברכו בעשירות הוא מפני שכאן מדברת התורה בתלמידי חכמים, וכמו שאמרו חז"ל אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה, והלא לתלמיד חכם אין זו ברכה שיש לו יותר מכפי צרכו, שהרי זה מבטלו מתלמוד תורה, ומיהי הברכה ההולמת והראויה לו, שיהא לו די מחסורו וכל צרכו, לא פחות ולא יותר. וענין זה שהקב"ה נותן הכל בשפע שזה קללה מצינו גם בקבלת הנחש. שהקב"ה אמר לנחש עפר תאכל כל ימי חיך, והיינו שלא יחסר לו מזונות לעולם כי עפר לא חסר ומה הקללה? אומר החפץ חיים שהקללה היתה, שלא יהיה לנחש שום חיבור עם הקדושה, כל החיות שלא חטאו ונשארו בדרגתם, הם הפסידו דרך אגרות ומעלתם שכל עת שיצטרכו לפרנסתם, יאמרו עיניהם למרום לבקש מהשמיים את מזונם, ואילו הנחש מנותק ממקור החיים, אינו נושא את עיניו למרום, ולא מחובר אל האלוקים, וזו הקללה הגדולה ביותר, אי"כ הגיע הנחש לדיוטא התחתונה, להיות נדחק מפני ה' מנותק ממקור החיים. אומר הקב"ה לנחש, איני רוצה שום קשר ביני ובניך, אני נותן לך מראש את מזונותיך, לך ולבניך אחרך עד עולם, כך שאף פעם לא תבוא לידי כך שתצטרך לפנות אלי, זוהי הקללה הגדולה ביותר, זהו הכרת אשר אין גדול ממנו בין הקב"ה ובין הנחש, שכן דווקא הזיקה הזאת שבין האדם לקב"ה, שהאדם צריך לבקש בכל יום תמיד על החיים בכלל, על פרנסתו, על בניו ומשפחתו, על הכל ועל הפרט דווקא זה מנגיש אותו עם הקב"ה, זה קושר אותו מחדש עם הקב"ה, זאת היה הברכה. כי הוא בוצר האדם, כאשר יש לאדם שפע ועושר בריאות ופרנסה טובה, והוא מרגיש שהוא מסודר ואין לו צורך לפנות ולבקש מהקב"ה כלום, אין זו ברכה, כי אם קללה, ואם הקב"ה מביא מזונות לאדם טיפין טיפין, זהו ברכה גדולה, כי על ידי זה, יהיה לו קשר תמידי עם ה', משא"כ אם זן אותו לצמיתות, אין זה אלא קלת קלת הנחש. נביא להלן מספר סיפורים עם גדולי ישראל כמה החשיבו את העניין הזה של קרבת אלוקים וכשהיה להם קושי הם שמחו על ההזדמנות לקרבת אלוקים:

מסופר על הרב מבריסק שכמה וכמה פעמים הציעו לו אנשים שעשירים לתת לו סכום כסף גדול שישפיק בעד הוצאות צרכי ישיבתו, ואברכי הכולל שלו, לזמן ממושך והוא אף פעם לא הסכים לקחת יותר מאשר הוצאות המיידיות של אותו החודש בלבד. הוא הסביר זאת, שאם יקח כסף שישפיק לכלכלת הישיבה והכולל, הוא יאבד את הקשר שלו עם הבורא עולם. הוסיף הרב מבריסק להסביר, שאחד הדברים שמחזקים ומשמרים את הקשר הרצוף שלו עם הקב"ה זה הדאגה שיש לו כל חודש מחדש מנין ישג את הכסף הדרוש לו לשלם עבור כל הוצאות הישיבה והאברכים, ולכן הוא דואג ומתאמץ בכל החודש להיות מרוצה להקב"ה, לעשות רצונו יתברך, להתפלל אליו מתוך תקוה שאם הקב"ה יהיה מרוצה ממנו, ישלח לו את כל הדרוש לו עד סוף החודש.

מסופר על בעל המגלה עמוקות שהיה אב"ד בעיר קרקא פעם רצה לעזוב את העיר קרקא, וכבר עשה את כל ההכנות לעזוב את העיר, וכל הבקשות של תלמידיו שישאר בעיר לא הועילו. עד שבאחד הימים שכסבר היה צריך לעזוב את העיר הודיע שהוא נשאר בעיר ואינו עוזב. ושאלו אותו תלמידיו מדוע שינה את החלטתו? השיב להם הרב: רצוני לעזוב את העיר מהטעם הכמוס

עמי, אך אתמול הגיע אלי דין תורה, ובזכות זה החלטתי להשאר בעיר. וכך סיפר: אחד התלמידי חכמים בעיר הוא עני מרוד ומתפרנס קושי רב ממכירתו כעכים שהוא אופה בעצמו בכל לילה. יום אחד פגש אותו עשיר אחד, וראה את התלמיד חכם כל כך מתענה ומתקשה בפרנסתו, אמר לו העשיר אני רוצה לחתום אתך על הסכם שישכר זבלון. תאמר לי כמה הרווח הגדול ביותר שהרווחת בשבוע אחד; השיב לו חמשה זהובים. אמר לו העשיר אני אתן לך כל שבוע ששה זהובים ותלך ללמוד. לאחר כשלושה חדשים ראה אותו העשיר שוב מוכר כעכים בשוק, אמר לו העשיר מה זה צריך להיות! הרי שיכמנו שאנו עושים בינינו הסכם שישכר זבלון! אמר לו העני אני חוזר בי מההסכם, אמר לו העשיר הרי יש חוזה חתום ואני אהיה יכול לחזור בך; ולכן באו אלי לדין תורה. העשיר טען שתמתי עמו חוזה על הסכם שישכר זבלון לכל החיים, והוא חוזר בו. והעני השיב אמת חתמנו, אך אני חוזר בי, מהסיבה: כי בהיותי אופה כעכים הייתי אופה זאת בלילה, והייתי מבקש מהקב"ה שהעיסה תצליח, לאחר שהעיסה הצליחה, בקשתי מהקב"ה שהאפיה תצליח, שהכעכים יצאו פריכים וטעימים לא קשים מדאי, ולא שרופים, ולא אפויים פחות מדאי. לאחר שגם האפיה הצליחה, בקשתי מהקב"ה שיוזמו לי קונים לכעכים הטעימים, וכתי הרגשתי שייכות להקב"ה בכל יום. אבל עתה שאני מקבל משכורת קבועה בכל שבוע, חסר לי השייכות הקבועה עם הקב"ה, ולכן אני רוצה לחזור בי מההסכם. אמר הרב בעל עמוקות: בעיר שיש דין תורה כזה, אני חפץ להשאר...

אחד ממקורביו של רבי יחזקאל לוינשטיין סיפר: כי פעם ראה אותו בשמחה יתירה, כששאלו לפרש השמחה השיב: שבאשר כיהן כמשגיח בישיבת מיר, המשכורת היתה נמוכה, וגם היתה מגיעה באיחור, והוא הרגיש בכל עת שהוא תלוי בבורא העולם. ואילו כשכאשר הוא מכהן כמשגיח בישיבת פוניבז' משכורתו גבוהה יותר, וגם דרכה להגיע בזמן, וכבר זמן רב כפי שהיה החתושה הנפלאה הזאת, להיות תלוי בה' כפי שהיה רגיל לחוש בהיותו בישיבת מיר. והנה בשמנתו החדשים האחרונים, לא שולמה משכורתו, ושוב הוא זוכה לחוש ברגש קדוש זה את התלות בקב"ה, וזוהי סיבת שמחתו. כי האושר הגדול ביותר הוא להיות תלוי בהקב"ה, כי אז חיים עם דקות בהשם יתברך, שזהו התענוג הגדול והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להימצא, על ידי זה שהאדם חי עם תלות מוחלטת בהש"ת הוא מקיים בעצמו את הוואני קרבת אלוקים לי טוב. אוי ואבוי לבן שאביו אומר לו, קח לך כסף לשנה שלימה, קח ולך... איני רוצה כסף איתך... איני מעונין לראות אותך... קח לך כדי שיקרר אתך שלא תצטרך להראות לפני לזמן מרובה.

סיפר רבי שלמה ברעווה היה במהריקה יהודי עשיר גדול מאוד, אבל היה רחוק מאה מיהדות, והתנהג כל חייו ללא תורה ומצוות, עד שביום מן הימים זיכר את מן השמים וכמה אברכים השפיעו עליו לחזור בתשובה ולקבל עליו עול תורה ומצוות. העשיר התקרב לתורה, הוא לקח את העניינים ברצינות גמורה, והחל להקפיד על קלה כבחמורה. הוא לא נטש את המפעלים שהיו לו, אבל בכל רגע פנוי ניצל אותו לתורה, והיה מבקש מבני התורה להגיד לו דברי תורה, ולאחר מכן היה מוציא מכיסו מאות דולרים ומעניק לו אותם, כך נהג מספר שנים. והנה ראה הקב"ה את ההתקרבות שלו לתורה והחליט לסנות אותו בניסיון גדול מאוד. מספר שנים לאחר חזרתו בתשובה, ירד העשיר מנכסיו והגיע ממש לפת לחם, עד שהכריז על פשיטת רגל מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. מספר הרב ברעווה החלטתי לעקוב אחריו, הלה ירד מנכסיו עד שמשמ רעב היה ללחם, ועם כל זה הוסיף להלאה לרדוף אחרי התורה והמצוות. בת יחידה היתה לו, שלמדה בבית יעקב, יראה וחסודה. וכיון שלא היה לו כסף לפרנס את אשתו ואת ביתו ולהביא לחם הביתה, החליט לעבוד כמנהג ארבות באחד מנמלי הים הסמוכים לאיזור מגוריו. זו היתה עבודה קשה מאוד, כשהיתה מגיעה אונייה לנמל, הוא היה צריך לעלות לארובה ולנקות אותה, כשבסיום העבודה היה חוזר לביתו, שחור ומפומחם כולו, כשהיה נוסע ברכבת מהנמל לביתו, חלום היה מתרחקים ממנו כדי שהכלוך שעל בגדיו לא יטפן אותם. אבל האהבת לתורה לא ידעה גבולות. וגם בנסיעה ברכבת כשכולם מתרחקים ממנו, אם היה רואה בן תורה היה מתיישב לידו לשמוע ממנו מה למד היום, והדברי תורה שהשמיע לפניו הם אלו ששימרו אותו ועודדו אותו. החלום האמיתי שלו, היה להשיא את בתו לבחור ישיבה, בן תורה מובהק וזה היה כל חלומו. וכשהיה נמצא על הארבות, היה מהרהר בינו לבין עצמו, שכאשר בתו תתחתן, יבואו הזוג לבקר בשבתות, ואז יוכל לשבת עם חתנו כל היום ולשמוע ממנו דברי תורה. אבל באמריקה להשיא בת לבן תורה עולה הרבה כסף, וכסף אין לו, לכן כל הזמן היה מתפלל על כך שבתו תזכה להתחתן עם בן

תורה. גם בתו כשיימה ללמוד בסמינר ועדיין לא התחתנה, היתה מרבה להתפלל על כך. יום רודף יום, שנה רודפת שנה, ועדין לא זכתה למצוא את השידוך שלה. והנה יום אחד יצאה הבת להתפלל באחד ממשעולי השדות מחוץ לעיר, היא הולכת ומתפללת והיתה כל כך שקועה בתפילתה ולא הרגישה שהיא עולה על פסי רכבת, ולפתע רכבת שהיחה מעיקול הדרך פגעה בה ונהרגה במקום. אי אפשר לשער ולתאר את עוצם המכה הפינתה על ראשו, לא רק שאיבד את עושרו וסגר את כל המפעלים שלו, גם התקוה היחידה שהיתה לו להשיא את בתו לבחור ישיבה בן תורה, גם זה נגזו ונעלם. אותו יהודי, למרות הכל לא נשבר, המשיך לאהוב את התורה ולהתקרב לבורא עולם. מספר הרב ברעווה יום אחד החלטתי לעלות לארץ ישראל, והלכתי לקבל את ברכת הדרך מגדולי הדור באמריקה מרבי משה פיינשטיין ומרבי אהרן קוטלר אבל בליבי פנימה הרגשתי צורך לבקש ברכה גם מאותו יהודי, לבקש ברכה ממנה מקרה הארובות. בלילה שלפני שהיחה לארץ ישראל התכוננת ליצאת מהבית ללכת לביתו של מנקה הארובות, אך לפתע אימי קוראת לי ואומרת לי הדרך עד לביתו של האיש לוקחת כשעתיים שלוש, אתה יכול לאחר את האוניה אני לא מרשה לך ללכת אליו. הרב ברעווה מציית לאימו ולביתניים שולחת אותו אמו להביא דבר מה מאחד השכנים המתגורר בבית הסמוך, כשיצא לרחוב, הוא פוגש להפתעתו את מנקה הארובות. כשהבחין מנקה הארובות בדמותו של בן תורה, מיד ניגש אליו שיאמר לו איזה דבר תורה ובמשך שעה ארוכה אמר לו הרב ברעווה חידושים שהתחדשו לו באחרונה. לאחר מכן, סיפרתי לו שאני רוצה ברכה, כי בדעתי לעלות לארץ ישראל. פתח ואמר אותו מנקה הארובות, רואה אני שכן תורה אתה וכיון שכך רצוני לומר לך דבר חשוב. עד לך: שיש רגעים שהאדם מרגיש את עצמו קרוב מאוד להשם יתברך, הוא מקיים את המצוות בחשק רב, עושה את רצון ה' בלב שלם, אבל משום מה נראה לו שהקב"ה מפנה לו עורף. להיכן שהוא הולך הוא לא מצליח, ההצלחה ממנו והלאה, ההצלחה כל הזמן בורחת ממנו. וכל זה דווקא בתקופה שהוא מרגיש ממש קרוב לה' וזו הרגשה מאוד מאוד קשה. אבל, וכאן הוצפו עיניו של מנקה הארובות דמעות, עד לך יקירי, אם אעפ"כ יהיודי לא מתייאש, וממשיך לדבוק בבורא, הוא יודע שהקב"ה אוהב אותו ורק מטסה אותו לדעת עד היכן מגעת קרבתו להשם, באותו רגע עוד לפני בוא הישועה, מתמלא ליבו של הבוטח שמחה גדולה. הרגשת קירבה להשם יתברך, הרגשה של מתיקות כזו שאי אפשר לתאר במילים, ואני יכול להעיד שעברתי את הנסיונות הללו, ויכולני להעיד על האור הגדול שנגלה בליבי, דווקא בעת הנסיונות היותר גדולים, הקב"ה מצידו לא עזבני. (עלינו לשבח דברים א עמ' קו)

סיפור אחרון מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא', על יהודי בשם רבי אלחנן בעצירתו למד בישיבת גלאנטא' הנוודעת. הוא הגיע לשיבה עם המון רצון ומרץ לשקוד על דלתי התורה, אך לעצרו כבר בימים הראשונים הוא ראה שלמרות השקעתו הרבה בשינון וחזרה, המוח שלו לא קולט כלום. הוא ניסה ללמוד עם טובי החכמים אך הוא נשאר רחוק רחוק מאחור ולא התקדם כלום. לאחר זמן בהיותו מיואש לחלוטין הוא ניגש לרבו ראש הישיבה ואמר לו: כבוד ראש הישיבה אין לי תועלת במה שאני ליישיבה, אני רוצה לצאת לעבוד לפרנסתי. הבין רה"י לליבו וניסה לעזור לו בענין, הוא מצא לו עבודה שמכבדת את בעליה ומתאימה מבחינה רוחנית, ואף דאג שיקבע עיתים לתורה כל יום. בני הישיבה הצטערו לשמוע ע"כ, אך הבינו לליבו והכינו עבורו מסיבת פרידה. למחרת בבוקר, היום בו הוא היה אמור לעזוב את הישיבה, סידר אלחנן את חפציו, ארו את הדברים והתכוון לצאת לתחנת הרכבת. לאחר שארו את כל הדברים הוא רואה שנשארו לו כמה דקות פנויות, הוא תר בעיניו אחר משהו מסוים לקרוא, והנה הוא רואה ספר עתיק מונח מעל הארון. הוא הוריד את הספר ופתח אותו ולפניו נגלה המשפט הזה: "בעת שאדם מרגיש שהוא בודד ואין לו מי שיושיע אותו, והוא מתקרב להקב"ה ומרגיש שהוא נשען רק עליו, ובאותה העת נפתח לו פתח מיוחד ממרום להביא לו ס"ד שלא כדרך הטבע, ואם הוא נמצא את הזמן הזה יזכה לשועות גדולות". באותו הרגע חש אלחנן שהספר ממש מדבר אליו. המצב הזה די תסכל אותו, אפשר לומר. משום שהוא כבר נמצא בדרך החוזה בדרך אל-חזור, והנה לא נעמו לומר, פתאום צעה לו איזושהי תקווה. אך לא אחד כמו אלחנן יכנס לליאוש, הוא התחיל להחזיר לעצמו איך שהוא נמצא כעת בידי ה' והתחיל לבכות מקירות ליבו שהי יושעו אותו ויתן לו ס"ד לפעול בדרך הנכונה. 5 דקות נשארו לו לצאת לרכבת... ואז הוא החליט שהוא חוזר ליישיבה. ההחלטה לא היתה קלה, משום שחשש שזר חבריו ילעגו לו בליבם על שהוא חוזר אחרי שכבר עשו לו מסיבת פרידה. בטח יגידו: איזה טיפוס הפכפך וכדו'. אבל אלחנן התגבר על הכל ונכנס לבית מדרש, לא שם

ליבו למבטים שהופנו אליו, התישב על מקומו בספסל האחורי והחל ללמוד את מה שלמדו אמש בישיבה. לפתע כמו תמיד, קושי גדול תפס אותו בחשבון הגמי, ואז הוא פונה לזה שלצידו ושואל אותו את הביאור.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

ללמוד, ובמשך הסדר זכה לכוון לעוד שתי שאלות על גדולי המפרשים, דבר שהוא לא נפגש בו בחייו. לאחר הסדר הפורה הוא החליט שהוא נשאר בישיבה, עד שצמח לת"ח עצום שיוודע את כל השי"ע על בוריו.

שאלה: מה שונה לימוד התורה משאר העניינים? **תשובה:** בכל עניין שאדם עוסק בחיבה התוצאה, אך בתורה מה שחשוב זה העמל. התורה אומרת לנו אם בחוקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה, לא התוצאה היא החשובה אלא העמל. וה"ה מה שאומרים בסיום מסכת "אנו עמלים ומקבלים שכר וכו'" דהיינו אפילו על עצם העמל בלי תוצאה, והם עמלים ואינם מקבלים שכר, כי שכן בעניינים שמיים מקבלים רק על תוצאה. וידוע ומשקע עם הח"ח שפעם בא אליו אדם ואמר לו שהוא השקיע במשך תקופה ארוכה והצליח להבין רק דף אחד בגמ', ושאל האם ראוי להמשיך בזה הדרך? אמר הח"ח שסובבים אותו אתם שומעים מה האיש הזה שואל? האם ראוי להשקיע כ"כ הרבה בשביל מאה דפים גמ', מיד האיש תיקן, לא מאה, אלא דף אחד... והח"ח כאילו לא שומע הוא חוזר שוב על דבריו ואומר, אתם שומעים מה האיש הזה שואל וכו' ושוב אומר מאה דפים, השואל היה בטוח שדעתו של הח"ח נשתבשה לחילה, עד שהח"ח ביאר את דבריו כך: הנח אדם שלומד דף אחד גמי וזה קשה לו, אז נחשב הדבר כאילו למד מאה דפים גמ', כי יפה פעם אחת בצער ממאה שלא בצער. כעת בימי הספירה כתבו החינוך והרמב"ם שהם ימי הכנה למתן תורה. ואצלינו כפי הפירוש מובא שההכנה למתן תורה מגיעה על ידי עמל התורה. וכשחללה ע"ז ועמל בתורה מגיעים כל הצרות שבפרשה, וכמ"ש רש"י אם לא תשמעו לי להיות עמלים בתורה. לכן חובה עלינו להתחזק ואין סגולה כתורה.

שאלה: כיום אנו 8 חודשים אחרים המכה הקשה שהנחית עלינו החמאס ביום שמחת תורה, היכן נמצאת עת מדינת ישראל מבחינת המלחמה שפרצה אז? **תשובה:** לצערינו מלבד מה שמדינת ישראל רחוקה מאוד מאוד מלנצח את החמאס, "הצבא החזק" כבר 8 חודשים לא מצליח להילחם מול קומץ של כמה עשרות אלפי מחבלים שגרים סמוך אלינו, ואלפי מחבלים וקילומטרים רבים של מנהרות עדיין קיימים ("ע"פ מוראות אמריקאים רק 30 אחוז מהמחבלים וחסלו רק 30 אחוז מהמנהרות נמצאו וחסלו) רוב השבויים עדיין שבויים, כשבמקביל מדינת ישראל מנודה בכל העולם, כולל אצל הידידים הכי גדולים שלה, ראשי המדינה מואשמים ברצח עם ולפי ביה"ד העולמי הם יעצרו ברגע שישצאו מהארץ וזאת בנוסף למאות אלפי תושבים מהצפון והדרום שכבר חצי שנה לא יכולים לשוב לבתיהם. אין זאת אלא להזכיר לנו שוב ושוב שאין לנו על מי לסמוך ולהישען אלא על אבינו שבשמים. ויש להוסיף שעלינו לשגן שוב ושוב שאין מקרה בעולם כולל. מי שדאג למוות הפתאומי של נשיא אירן במסוק הוא זה שסובב את מה שקרה בשמחת תורה; הוא זה שאירגן את ההחלטה נגד נתניהו בהאג; הוא זה שמיירט את הטילים הקטלניים שמכוונים לפגוע בנו; הוא זה שמלכד את השנאה בעולם נגדנו; הוא זה ששומר על עולם התורה מפני כל המזימות נגדו; הוא זה שנותן לנו לחם לאכול ובגד לבבוש; הוא זה שביטל את העלייה ההמונית למירון בלב בעומר והוא זה שירחם על אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים בין בים ובין ביבשה ויוציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה השתא בעגלא ובזמן קריב.

שאלה: בכת אייר יהיה 57 שנים לכיבוש הכותל וחלקים רבים מארץ ישראל ע"י מדינת ישראל ויום זה נקרא אצלם 'יום ירושלים'. דעת רבותינו שאין יום זה שונה משאר ימי ספירת העומר. מאידך מצינו בדרות עברו שהיה איזה יחס מסויים לימים שלהם ע"י כמה מראשי הישיבות בהם רבי יחזקאל סרנה הרב מפונבז' רבי שלמה זלמן אוירבך ועוד, מה השתנה מאז ועד היום? **תשובה:** היום ברור לכל הדעות שהמדינה רודפת את היהדות ופועלת ככל יכולתה כדי לצמצם את לימוד התורה ושמירת המצוות. אבל בימי הקמת המדינה היתה תקווה שמעצם קיומה של מדינה שתושביה יהודים זה דבר שימנע התבוללות ואכן באותם ימים התבוללות היתה מנוגדת לערכי המדינה, אבל גם זה השתנה ביתיים והמדינה תומכת בהתבוללות ואף מעודדת אנשים לממש את זכותם ל'חופשי' שבא לידי ביטוי בהתנהגות הכי מתועבת, כולל בנושאים שעליהם

הוא אומר לו: תשמע, אלחנן, את השאלה הזאת שואל הרשב"א. אלחנן היה בהלם, מה? אני מכוון לשאלת הרשב"א?! אבל כן, ההוא פתח את הרשב"א והראה שכך הוא שואל. כשכלו התרגשות המשיך אלחנן

התורה כותבת בפירוש שהם גורמים לזה שהארץ מקיאה את ישראל היושבים עליה - כך שאין כל ספק שלכולי עלמא אין לנו שגי ושיח איתם על יום אידם ושאיתנו היא להתרחק מהם ומכל המונס.

שאלה: על מה צריך להיזהר במיוחד בשבוע זה? **תשובה:** הרב שטינמן היה תמיד אומר שבשבוע שקוראים את הקללות הוא שבוע שצריך יותר זהירות, והוא עצמו היה משתדל באותו שבוע לא לצאת מביתו מלבד לצרכי מצווה. רבי חיים קניבסקי כשהוא היה קורא את הקללות בשניים מקרא הוא נזהר לא לומר זאת מול אנשים שלא יתקללו ח"ו (ויש להוסיף מה שמקובל מרבי חיים מוולוז'ין שמי שצם בער"ש בחוקותיו ואומר שניים מקרא ואחד תרגום יזכה שכל תפילותיו יתקבלו).

שאלה: בימים אלו של הכנות לתורה, ימים של השתוקקות לתורה וכל קנייניה, מה יעשה אדם שקשה עליו ללמוד הרבה שעות? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי אמר לי פעם שהדרך לצמוח זה ע"י שקדנות, והיינו שבשעות שאדם לומד הוא כולו יהיה בלימוד ולא יהיה עסוק עם עוד עשר עניינים ולא פלאפונים וכו'. והלימוד צריך להיות ריכוז מלא, ודבר זה מביא לידי התמדה. וכמו שכותב החזו"א במכתב (ק"א ח"ג י) שטובה שעה אחת בשקידה והשתוקקות מרבות בעצלתיים. ובוודאי מי שיכול הרבה שעות יעשה זאת, אך מי שקשה עליו הריכוז שעות מרובות, יקדיש שעה או שלושת רבעי שעה שבוה הזמן יעסוק כולו רק בלימוד וד"ו יסייע לו להגיע להתמדה ולשמחת התורה.

שאלה: מה הבעיה בשתיית משקאות מתוקים? **תשובה:** בכל כוס יש לפחות 4-5 פניות סוכר, ובנוסף שמים שקבת מלח בשביל שהיה סוכר לא יורגש מיד. במקביל, ברוב סוגי השתייה יש חומרים המפריעים לקליטת סידן ועוד, שהם מהדברים החיוניים ביותר לגוף האדם. וגם בממתיקים המלאכותיים שנמצאים במשקאות הדיאטטים יש בהם דברים המזיקים לגוף האדם. ולכן שתיית משקאות ממותקים באופן קבוע או בכמות מופרזת היא דבר לא בריא.

שאלה: כיצד מעירים לילד בגיל ההתבגרות באופן שלא לוקחים לו את העצמאות? **תשובה:** כשבאים אל הילד בדרישה כי אבא אמר והיינו כנשוא אישי מול האבא זה נוטל ממנו את כל העצמאות והוא הופך למרדן ולא מסכים לקבל בגלל שהוא חייב להראות שהוא עצמאי, אך כשמוציאים אותנו מהתמונה והופכים את הדרישה לכדור והיינו להודיע שאני מבקש אלא מתוך כבוד ואמון והיינו להודיע לילד אתה צריך לישון בזמן או לקום לקריש בזמן כמו שאני מודיע לו שיש לו תור לרופא שיניים, זה לא שאתה צריך לשמוע לי אלא זה לתועלת בשבילך וזה יכול להיות חד משמעי אך האמירה צריכה להיות לתועלת של הילד וזה לא מתקבל בצורה טבעית וחלקה. וצריך מאוד להיזהר לא לערב עם הדרישות ההלכתיות גם דברים שאינם מחוייבים בהם כגון מה שהורגלת (או מה שעושה לך כבוד). בעצתך נתחנן.

שאלה: איך מפתחים גרשות של אהבה בילד שהוא לא כ"כ עושה נחת רוח להוריו, וההורים לכאורי לא אהבים אותו, אבל הם רוצים לאהוב בגלל שהם רוצים שיצליח? **תשובה:** לחשוב על סיפורים חיוביים בחייו ולכל אחד יש תכונות טובות, ואם יכניס בליבו שאם לא יאהב אותו הוא יאבד את הקשר הטוב עם הילד הדבר יקל עליו למצוא את הדברים הטובים, כי רגש הרחמנות מייצר אהבה, והדברים זקוקים רק להתבוננות. והדברים תקפים גם לשלום בית וליחסי חברה לאווירה במשפחות ובקהילה.

שאלה בחושן משפט: מתוך מנחת שלום: אדם קנה בית מאחד, והמוכר אמר לקונה שמוכן שיבוא לראות את הדירה רק בשעות הערב, הקונה הגיע וראה את הדירה וקנה. לאחר מכן שכנסו לדירה נוכח לראות שיש ריח נוראי מחנות דגים לקימח ליד הבית. הקונה רוצה לטעון מקח טעות. המוכר אומר, היית אמור לבדוק ולראות שיש חנות דגים ליד הבית. הצדק עם מי? נראה שנחשב מקח טעות, כיון שהוא פגם אמיתי בדירה. ולא עלה על דעתו שצריך לראות את הדירה בשעות היום על מנת לידע ענין זה. מקורות: השו"ע כותב בסימן רל"ב ס"ג שכל

שנשתמש בדירה לאחר שיש בה מום, מחל. והוסיף הסמ"ע (סק"י) בשם המגיד משנה, שה"ה דבר שיקל לבדוק ולא בדק, אין יכול לתבוע אח"כ מהמוכר שיתקן את המום. השבות יעקב (מובא בפת"ש סק"א) והתורות הכרי ביארו בסמ"ע שאם יכל להבחין במום קודם גמר המקח מחל, אבל אם יכל להבחין במום לאחר שנגמר המקח יכול לחזור בו. הנתיות המשפט ביאר בסמ"ע שדוקא אם יכל להבחין במום וגם נשתמש בחפץ מחל, אבל בלא נשתמש לא מחל אפי' יכל להבחין במום, והחכמת שלמה פליג על הנת"י בהבנת הסמ"ע. השער המשפט הסכים באופן שהלוקח כבר נתן מעות. א"כ כל שזה מום שבגלוי, שיקל לראות קודם שקנה את הדירה, אין יכול לתבוע מהמוכר לתקן. החכמת שלמה כתב על הסמ"ע, שזה דוקא בדבר שהדרך לבדוק, והיינו שיש הרבה מקולקל וכו', אבל כשאין סיבה לבדוק בזה גם הסמ"ע מודה שנחשב מקח טעות.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם המון פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים:

א. מסתובבת עצה בישיבות להשמדת "ח'קיונים" בפנים, ע"י מריחת אקונומיקה ושפשוף קל בספוג הפלא רח"ל, מנסיון אישי וזוהי גורם לכוויות קשות מאוד, שלא לדבר על המראה החיצוני של הפנים. לרב קליין יש משחה מיוחדת, וגם הוא מבקש להזהיר שלאחרונה בחורים רבים מבקשים עצה לתוצאות מעשה זה. אל תתפתו בשום פנים ואופן. **ב.** אם אפשר לפרסם בפתרונות (עכשיו בעזרת ה' מתחלים חלק ג' בדרשו במשנ"ב) יש טבלאות על המשנ"ב יפות מאוד שולחים מייל ל mb.tavlaot@gmail.com וחוזר אלך הטבלאות (יש את זה גם כחוברת על כל המשנ"ב). **ג.** בקשר לנחירות חזקות יש רק שני אופציות או ירידה משמעותית במשקל וזו הנחירות נעלמות, או בדיקה במעבדת שינה וגילוי הסיבה אפשר לבקש מרופא משפחה הפנייה לבדיקה כזו. **ד.** לגבי ריח טוב מהמוגזן יש פחיוניות ריח שמגיעות על אפס קוביות ריח אפשר פשוט לשים חתיכת קוביה ריח ע"י מומלץ קוביה שלמה כי זה עושה יותר מידי ריח) על הלמעלה של המוגזן אפה שהוא שואב את האויר והמוגזן שואב את הריח ומוציא מפתח האוורור. **ה.** בעיות בעור בקרקפת יש שמפו שמקבלים אותו בבית מרקחת ע"י מרשם אצל רופא עור קוראים לזה קטוול שמפו מחירו בערך 15 ש"ח ותוך 3-4 זה נגמר עוזר גם לבעיות כמו פסוריאזיס וכד'. **ו.** הסרת כתמי יין אדום מחולצה לבנה. לא עוזר לכבס כמה פעמים, זה רק יקבע את הכתם. לנסות למרוח סבון כלים בנדיבות על הכתם ולהניח בשמש ישירה. **ז.** עצה לניקוי מעולה של הכובע, יש חומר ניקוי ש-G 100 של חברת גאון בקניון (עולה 20 ש"ח באושר עד) לרס על כתמי הזיעה בלבד וכן על הכתמים בסרט, להמתין כמה דקות ולשפוף בעדינות עם מטלית רכה כמו מיקרופייבר עד שהכתמים יורדים לגמרי, החומר מעיל גם לכתמים על ספה ועוד מקומות בצורה יעילה ביותר, מחדש את הכובע בצורה מעולה.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי יש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים:

א. איך מתגברים על הרגל לשחק בשערות הזקן ללא הרף, למרות שזה מכאיב לי במשיכת השערות. (ההרגל הניל חזק יותר בפרט בשעת הלימוד תוך כדי ריכוז חזק). מענין שדוקא בשבת קודש שהדבר אסור, אני לא משחק בשערות. מונח לי בתת הכרה ששבת היום. אולי יש פתרון איך להכניס משהוא בתת הכרה של לימות החול. **ב.** אודה לקבלת פתרון לניקוי סירים שהשחירו בתחתית הסיר בזמן הבישול וכן לניקוי כיריים שהשחירו כתוצאה מהאש. **ג.** מבקש עצה להרגעת כאבי עקיצות. **ד.** איך אפשר לכבס טוב בגד 100% צמר ללא ניקוי יבש. **ה.** רצוני לברר על מחלת נפש הנקרא ציקלותמיה (מאניא דיפרסיה בקטנה) למי יש לו נסיון בטיפול וכן למי שמכיר ויודע טיפול או כדורים טבעיים שעזרו או למי שמכיר ומאמין גם בעיני הרפואה הטבעית וגם ברפואה הרגילה.

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר ה-א-ב. מתאים גם לילדים: א. הפרשה פותחת במילה: ב. ה' יקיים אותה אתנו: ג. אם נקיים את מצוות ה' הם ינתנו בעיתם: ד. סוג מכה ח"ו: ה. מי מעריך את העני שאין לו לשלם את ערכו: ו. חמישית על ערכך ז. ערכו של מי הוא חמישית שקל: ח. כשאדם פדה משהו שהוא קודש הוא מוסיף: ט. המקדש בהמה כזו מוסיף חמישית על ערכה: י. יחליף כ. בגאולת שדה, את מה מחשב הכהן ע"פ היובל: ל. בברכות נאכל ממנו לשובע: מ. במה נאמר העשירי יהיה קודש: נ. ישן מאד: ס. בהר זה ינתנו המצוות: ע. ערכו של שקל הקודש: פ. ה' השדה יתן? י. יש לעשר את הבקר ואת ה' קודש ר. והיה עץ ותמורתו יהיה: ר. מאה מאיתנו ירדפו: ש. מקל ת. "ואתם לי לעם" תשובות: א. אם ב. ברית ג. גשמים. ד. דבר ה. הכהן ו. יוסף ז. זכר ח. חומש ט. טמאה י. ימיר כ. כסף ל. לחם מ. מעשר בהמה נ. נושן ס. סיני ע. עשרי גרה פ. פרו צ. צאן ק. קודש ר. רבבה ש. שבת ט. תהיה.

חידון ידע תורני: א. מתי עדיף שהכל גרוע מאשר קצת גרוע 4 מקרים: ב. ארבע מצוות שאפשר לקיים כשישן: ג. איזה אבן מצווה וחובה לקבור? ד. שתי

מצוות שמקיימים אותן כששניים נראים אותו הדבר במראה ובגובה: ה. איך יתכן חרש שעובר כמה לאוויו: ו. איך יתכן אדם שיתפלל ביום אחד 10 שמו"ע בלי ששכח באותו היום ובלי נדבה? **תשובות:** א. דיני נפשות שכולם מחייבים הוא פטור. משיח בא דור שכולו חיוב. צרעת שכולו לכן טהור. טומאה הותרה בצביון לגבי פסח ולא מחכה לפסח שני. ב. שינה בסוכה. שינה בשבת. עד דלא ידע בן ארור המן. ישיבת ארץ ישראל. ג. סנהדרין מה: אבן שעשו בה סקילה. ד. בן סורר רק אם אביו ואמו שווים בקול מראה וקומה. וכן שעירי יוה"כ בעינן דשוו במראה וקומה. ה. חרש תלם אחד ועבר עליו 8 לאווין מכות פ"ג משנה ו. שכן בלם אוה"כ ולא התפלל פעמים מעריב, ובמקביל היה חזן עוד ד תפילות.

חידה לבוגרים: א. איזה מועד מקיים באמריקה לפני ירושלים, למרות שירושלים מקדימה את אמריקה בשבע או שמונה שעות? **תשובה:** פורים בירושלים זה בטו ובחוו"ל זה בידי לפני יום-
חידות לשאל את הילדים על ימי ספירת העומר: א. איזה ימים טובים יש בספירת העומר? ב. איזה מצווה

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

האנרכיסט: אני דורש שנתניהו ישחרר את החטופים. שואל השואל: ואם החטופים ישוחררו תפסיקו להפנין נגדו? - אל תדאג, משיב האנרכיסט, כל זמן שאנחנו מפגינים אין סיכוי שהחטופים ישוחררו.

טיפ משף שרגא: שאריות דגים לא זורקים. מרסקים אותם לחתיכות קטנות, שופכים את הרסק לתוך קוול אטריות בעת הכנתו ומגישים בתור יאפצ'וק דגים.

הרגע הזה שהשדכן מודיע: הם אומרים שהיתה פגישה מצוינת אבל רוצים לישון על זה לילה.

אין קפה חם, יש קפה שחם לו.

למה להסתכל על חצי הכוס הריקה? אין שם כלום. הזבוב תמיד נמצא בחצי המלאה.

מעניין מי היה הראשון בעולם שהעלה את הרעיון לפזר שומשום על החלתו?

מכיוון שהרודף את הכבוד הכבוד בורח ממנו, ומכיוון שרצונו של אדם זהו כבודו, אז איך אדם יוכל להשיג אי פעם את רצונו?
לכל תשובה יש שאלה.

חידה מאת גדליהו עדין לגדולות: כשיש יתוש בחדר איך אפשר לדעת אם הוא רעב והוא זומם לעקוץ

בעקבות החמרת אלימות השוטרים כלפי חרדים חפים מפשע, מתחזקת ההערכה כי הארגונים הפועלים להגנה על זכויות הציבור לא ירתעו מקבלת החלטה חד משמעית ולפיה אם האלימות כלפי החרדים תמשיך להחריף הם ישקלו לפרסם הודעה רשמית הקוראת למשטרה לחייב את השוטרים האלימים להביע צער ובמקרים חריגים אף לבקש סליחה מכל מי שמתקשה להתגבר על הכאבים שנגרמו לו בעקבות המכות שספג.

אחרי שבסייעתא דשמיא לא היתה הפגזה של חיזבאללה על מירון בלי"ג בעומר, פרשנים מעריכים כי אחרי שבחיזבאללה ראו את המכות האכזריות שהשוטרים החיתו על המוני היהודים שהיו במירון הם החליטו שההתערבות שלהם מיותרת.

אמרו שמירון היא שטח צבאי סגור ולאף אחד אסור להיכנס לשם, אז אמרו.

המוני חרדים ביקשו לבוא למירון אחרי שהוכרזה כשטח צבאי ולא איפשרו להם להיכנס. זה נקרא לפתוח את הצבא לחרדים?

הפולטיניס לאנרכיסטים הישראלים: ביחד ננצח!
שאלו אנרכיסט אחד בעיצומה של הפגנה פרועה נגד נתניהו: סליחה, על מה בדיוק אתה מפגיני? - ענה

היכן ניתן להשיג את העלון

יהושע פרידמן במספר 0548500891. **בניית בית** ב'בית בוכריס'. ובבית יצחק, ובבית מהרי"ץ. **בירוחם** אצל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א האיש הישיבה והאוצר שבירוחם. **באופקים** בבית כנסת שערי תפילה (פרויקט). **עוד באופקים:** לויפון רחוב חפץ חיים 33/2 אופקים אצל הבה"ח שעליו נאמר אשרי העם שהוא בתוכו רבי מרדכי גלושטיין שליט"א. **בקרית גת** בביהכ"נ שומרי אמונים ובביכ"נ קרעטשנף מיום שיש. **בחזון יחזקאל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החידי"א רובע ג אצל הצדקן מזכה הרבים הגדול רבי יצחק בתפארתה שליט"א **בעוצם** בישיבת נר זרח. **ברכסים** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א. **ברעננה** אצל משפחת זכאי רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון: 052-6903395. **בפתח תקווה** באור ישראל הגדולה והקטנה. באה אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצא חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, עיי רבי יואל פינהנדר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל בראשון לציון בישיבת עטרת שלמה. אצל הנ"ל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דוד 21 /חפץ חיים 1, מניין בני תורה, חידר ראשון לציון. **באלעד** בתפארתה בחוף. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר עיי רבי יואל פינהנדר שליט"א. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק החלכה עיי רבי יצחק רבי שליט"א. **בצפת:** בהיכל ישיבת צפת עיי האיש שכמעט נפגש איתי השבוע וחבל מאוד שלא רבי אברהם לויסון שליט"א. העלון יחולק גם במניין הנץ שעיי אילת השחר. **בקרית אתא:** בבית הכנסת מקואה ירושלים 3 כמורי' ניתן להשיג אצל הקובץ שיעורים של הדור רבי אלחנן סירמן שליט"א - בכולל 'כתר תורה' בביהכ"נ המרכזי בשכונת שביט בקרית אתא. **ברמת השרון** אצל המתמיד הגדול שזכה שבנו רבי אריה כמותו רב דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת גאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולל וכו' צבי. **בחזרה** בכולל

אדרת אליהו בראשות הג"ר נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13. **בעפולה** בביהכ"נ נצח ישראל בשכונת עפולה עילית וכן בביהכ"נ בית ישעיה או אצל האדם שכל הזמן בעליה רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **ביד בנימינ:** בישיבת דרכי איש אצל הבחור המופלג בכל המידות הכבונות רבי ישראל מאיר נידאם שליט"א. **בעכו:** רחוב גיבורי סיני 32 על הסטנדר בכניסה לישיבה. **בחולון:** בכולל ערב שעיי ביהכ"נ מטה משה של ר' בצלאל בן שלום שליט"א אצל הצדקן היקר רבי יקיר סימן טוב שליט"א. **בקרית מלאכי** בישיבה אצל הבחור שא"א להאמין שיש עדיין בדורינו כזה גדלות כמו שהוא הבה"ח דובי הלל שליט"א. **בכפר מנחם** אצל הרה"צ טוביה גלר שליט"א. **בנהריה:** בכולל תהילה לדוד נהריה או בפאלפון 0548437532. **בארנטינה:** בקהילת שובה ישראל במקום המיוחד לעלונים. ובשכונת פלורס בישיבה של הרב דינעס. **בשוויץ:** שטיבל גור צירך. **בישיבת פינסק** בבלארוס עיי רה"י.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל חמש השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תקצובין גיליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431 או בינדרים פלוס - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסיעים! אפשר לשלוח משם הודעות.

ניתן להשיג את העלון בכתב גדול במייל הנ"ל.

{ אז נדברו }

פרשת בחוקתי תשפ"ד | לסדר: "והתהלכתי בתוככם" | גליון מספר: 651

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

קראת? נהנית?

רוצה להיות חלק מאיתנו?

שאלת את עצמך איך

תורמים?

באופציות שלהלן:

בבנק: פאג'י

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מזכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראש!!!

בשורות טובות

לכל בית ישראל!

חג השבועות ממשמש ובא... תן לי שיעורי בית... איך להתכונן...

חג השבועות הולך ומתקרב... ולמרב האבסורד דווקא חג מתן תורה שעל פניו הכי קל להבין את המשמעות של היום... שזה יום קבלת התורה... נו... מה יש להבין...

אבל לא!! דווקא חג השבועות הוא יום שצריך להבין אותו... מה!!! מה קרה ביום הזה דווקא... סו"ס מסירת התורה נמשכה לאורך כל ה-40 שנה, וגם לפני כן- במרה... אז מה בכל זאת קרה דווקא ביום הזה?? בקיצור: בא נשאל כמה... נגיד שאני מבין מה זה יום מתן תורה... אבל מה שבעיקר קרה ביום הזה, זה **מעמד הר סיני... מה זה המעמד הזה??**

אז לא תאמין... מה שקרה במעמד הר סיני זה... זה לא פחות ולא יותר **מעשה מרכבה!!!** אוי... תודה רבה... רק סיבכת אותי עוד יותר... מילא עד עכשיו לא הבנתי מה זה 'מעמד הר סיני'... אבל עכשיו אתה עוד אומר לי שזה 'מעשה מרכבה'... אז אני לגמרי מאבד ראש...

אז זהו שלא!!! תתפלא לשמוע... שנכון סודר פרקי המרכבה זה רזי דרזין ומדובר בסודות הכי טמירין... אבל ההבנה הבסיסית של מעשה מרכבה זה דבר הכי קל ושווה לכל נפש...

מרכבה זה מלשון **רכב!!! מכונית!!!** וכמו שלמכונית יש מנוע והילוכים וארבע גלגלים וכמובן יש גם נהג... **ככה על אותו משקל בדיוק!!!** ה' בחר בי להיות הנהג שלו... שאני הקטן עם ההגה שלי ועם הדוושה וההנדברקס שלי... אני אנהיג אותו לטוב ולמוטב... כלומר: הרמ"ח איברים והס"ה גידים שלי, אם אני אנהיג אותם לפי היעדים שה' ציווה אותי... הרי אני בעצמי מרכבה לשכינה הקדושה... וזה הפירוש הפשוט של 'מרכבה'... כמה פשוט!!!

נו... אז מה כל זה קשור למתן תורה?? בגלל שביום הזה הרכב הזה ירד פעם ראשונה לכביש... כלומר: עד יום מתן תורה הרכב הזה היה משחק... זה 'לא עבד'... זה לא נסע... וביום מתן תורה ה' חיבר את ה'חוטמים' והרכב הזה התחיל לעבוד... הרמ"ח איברים והס"ה גידים שלי התחילו להזיז את כל ההנהגה של ה'... כמובן שיש רכבים שהמשיכו להישאר משחק... גוי לדוגמא, עד עצם היום הזה, יש לו רמ"ח איברים בדיק כמוני... יש לו את כל הנתונים שיש ליהודי... אבל זה לא עובד!!! אתה יכול לעשות אן אן אן וזה לא מזיז כלום בעולמות העליונים... ואילו הרכב שלי כן עובד... כן מחובר... אני מזיז את כל ההנהגה... עכשיו: אל תתחיל לשאול אותי איך זה עובד... ודרך איפה זה עובד... כי כאן אתה באמת מתחיל לשאול שאלות של מעשה מרכבה ועד כאן!!! בזה אני כבר לא מבין... זה באמת סודות עמוקים... אבל עצם הרעיון של מעשה מרכבה הוא הבסיס הפשוט של כל יהודי...

זה כמו שנכנסתי פעם לבית חדש שהחשמל עדיין לא עבד... לחצתי על המתג וזה לא עבד... ניסיתי להכניס מאורר לשקע וגם לא עבד... ואילו אחרי שבועיים שוב הגעתי וזה כן עבד... להגיד לך מה החשמלאי עשה בשבועיים האלו?? לאן הוא חיבר ואיך הוא בנה את המעגל החשמלי... אל תשאל אותי... כי אני לא חשמלאי... יש משהו אחד שאני כן מבין (וגם אתה) שעד היום זה לא עבד!!!! ומהיום זה כן עבד!!! על אותו משקל בדיוק---

זה מה שקרה במתן תורה!!! ה' בחר בי להיות הנהג של המרכבה שלי... אני בעצם הוויית משמש כמנהיג של כל השפע... עד מתן תורה הרכב עדיין לא עבד... ממתן תורה ואילך יהודי נהיה משהו שעובד!!!! אתה מכיר את השני מתגים האלו שנמצאים אחד ליד השני... ואחד עובד ואחד לא עובד?? זה מחובר וזה לא מחובר?? על זה אתה לוחץ ונהיה אור או חושך... ועל השני אתה יכול להמשיך לעשות קבעצים עד מחר ואין קול ואין עונה ואין קשב...??

אז הנה!!! זה בדיוק ההבדל ביני לבין ביידן... אם תעמיד את שנינו אחד ליד השני... עם כל הכבוד לביידן... אבל אין לו שום השפעה בעליונים!!! יתכן שיש לו פה עמדת כח מאוד חזקה לעשות קבעץ' יותר חזק ממני על המתגים... אבל הוא לא יכול להפעיל כלום בשורש העליון... כל מה שהוא מצליח לפעול זה כבר משהו שנגזר בשמים... קמח טחון טחנת... בית חרוב החרבת... אבל אני?? אני יכול להדליק אור לה' ולהניע את כל ההנהגה קדימה לקראת התיקון השלם... ובאותה מידה אני יכול לעשות כזה רווערס... וה' ירחם... אני גם יכול להפיל את הרכב לתהום... ה' אמנם ברגע האחרון יתפוס בהגה ולא יתן לי להתרסק!!! אבל כל עוד שזה לא בלתי הפיך... הוא מאפשר לי ונותן לי את ההגה וקדימה תנהיג אותי...

תכל'ס... בשורה תחתונה: מה כל זה אומר לי?? מה אני עושה עם המידע הזה??

יופי, הסברת לי שבחג השבועות ה' מסר בידיים שלי את ההגה ואני הנהג של המרכבה של הנהגת ה'... נו... תכל'ס מה אני עושה עם זה?? איפה זה מגיע אצלי לידי ביטוי??

רוצה תשובה קולעת?? מה שמוטל עליך כעת זה פשוט- **תתחיל לכבד את עצמך!!!**

כן... זו העבודה של חג השבועות הממשמש ובה... ההלו... אתה הנהג של הרבש"ע... אתה לא עוד אחד... אתה לא מכונית משחק... אתה מרכבה לשכינה הקדושה... הגוף שלך קדוש!! העיניים שלך קדושות... הפה שלך קדוש!! זה!!! זה המסר שאיתו אנחנו צריכים להגיע לחג השבועות... בכל חג אנחנו מצווים לכבד את ה'!!! אבל בחג השבועות אם תשים לב עיקר העבודה זה לכבד את עצמך!!! ההלו... קדוש שרוי במעך... אתה אדם!!! אתה שילוב של סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה... אתה חוט מאריך משלשל משמים לארץ...

ההמשך בעמוד 2 בגיליון זה...

המשך: שיעורי בית מעשיים... איך להתחיל להתכונן לחג השבועות

בשבוע האחרון פגשנו בדף היומי את אחד הסיפורים המזעזעים והמסתוריים ביותר... ריש לקיש היה ראש השודדים, ורבי יוחנן החזיר אותו בתשובה... ואכן ריש לקיש עלה והתעלה והגיע למדרגות נשגבות ביותר שאכמ"ל... והנה! יום אחד היה ויכוח מאימתי חרב מקבלת טומאה, וריש לקיש חלק על רבי יוחנן ואמר משעת צחצוח החרב... רבי יוחנן אמר לריש לקיש: כן... היית פעם ראש הלסטים, לכך אתה בקי בצחצוח חרבות... נענה ריש לקיש: אם ככה, מה הועלת לי שחזרתי בתשובה... הרי גם שם הייתי נקרא רב השודדים, וכעת אני נקרא רב לתלמידים... רבי יוחנן מאוד הקפיד על ריש לקיש על המשפט הזה: וריש לקיש חלה ונטה למות... הגיעה אשתו של ר"ל שהיתה אחותו של רבי יוחנן והתחננה לפניו... למענה ולמען היתומים ור' יוחנן לא הסכים לסלות... ואכן ריש לקיש נפטר, ורבי יוחנן בעצמו שילם את המחיר הכי יקר מכולם... הוא הפסיד את החברותא שלו... ניסו להביא לו את ר"א בן פדת וזה לא היה כמו ריש לקיש... ורבי יוחנן הלך ובכה איפה את בר לקישה, היכא את בר לקישה, עד שהוא יצא מדעתו, והתפללו עליו חכמים שימות... המעשה הזה הוא נורא... רב הנסתר על הגלגל... אנחנו לא מתיימרים להבין את חילופי הדברים שהם לא כפשוטם. אבל רק נקודה אחת שאולי ניתן לבאר לכה"פ על דרך הדרש.

רואים שרבי יוחנן ראה מאוד בחומרה את מה שריש לקיש אמר: **מאי אהנית לוי** עד כדי כך שהוא לא הסכים למחול... לא עזר בכי האלמנה ולא היתומים... וגם ר' יוחנן בעצמו הסכים לשלם את המחיר הכי יקר עד איבוד שפיות... למה? מה קרה?? מה כבר ריש לקיש אמר??

הועניין הוא אולי! אולי כן! קי"ל שעם הארץ שמזלזל בחכמים ואומר: **מאי אהני לן רבנן** הרי זה אפיקורוס ואין לו חלק לעוה"ב... הליגער ריש לקיש, כשהוא אמר **מאי אהנית לני**, לכאורה הוא אמר משפט מאוד דומה... **אבל לא!!!!!! שים לב להבדל התהומי:**

ריש לקיש לא מזלזל בחכמים... חס ושלום!!! ריש לקיש מאוד מאוד כיבד את חכמים... רק מה? **ריש לקיש זלזל בעצמו!!!!** ריש לקיש כביכול טען לרבי יוחנן: אני מרגיש שנשארתי באותו מקום! הייתי שוודד ונשארתי שוודד!!!! כידוע: רשב"ל כל ימיו היה בתשובה על חטאות נעורים... הוא נהג בהצבע לכת ונמיכות רוח והותיר אחריו קבא דמריקא... מגיע ריש לקיש וטוען ממקום של חשבון נפש... נשארתי אותו דבר... הייתי רב שוודדים ונהייתי רב של תלמידים.

רבי יוחנן הזדעזע מהמשפט הזה!!! ולמה?? כי רבי יוחנן הבין שבדיוק כמו שאסור לעם הארץ לזלזל בכבוד תלמיד חכם... כך אסור לריש לקיש לזלזל בכברת דרך הכ"כ גדולה שהוא עשה!!!! וברגע שר"ל אחרי כזה מהפך, מראש השודדים להליגער ריש לקיש... אם אחרי כל זה הוא מתבטא על עצמו: נשארתי שוודד עם פראק... רבי יוחנן מזעזע ואומר: אין ברירה, אתה ריש לקיש בעצמך תצטרך לתקן את הזלזול שזלזלת בעצמך!!

ואיך זה יקרה??? שריש לקיש מת... ורבי יוחנן לא מצליח למצא מחליף במקומו... מנסים להביא לו חברותא מגדולי האמוראים וזה לא זה... זה לא ריש לקיש... ורבי יוחנן מורט שערת ראשו וזועק: היכא את בר לקישה, איפה אתה ??? **אני לא מסתדר בלעדך!!!** אני לא מצליח לחזור לעצמי בלעדך... אני יוצא מדעתי... אין כמוך!!! אין לי תמורתך!!! ר' יוחנן זועק: ריש לקיש... איך העזת לזלזל בעצמך שנשארתי שוודד כמו שהיית... תגיד לי ריש לקיש: כשעזבת את הכנופיה והפסקת להיות שוודד... היית חסר למישהו? וכי השוודדים כבר לא הסתדרו בלעדך?? הם הסתדרו מצוין בלעדך... אבל מרגע שהגעת לבית מדרש ועלית והתעלית, אני רבי יוחנן מוסר התורה שמוזכר הכי פעמים בתלמוד בבלי!!! אני לא מסתדר בלעדך!!! לא מחזיק מעמד... אני יוצא מדעתי... אז איך?? איך העזת לזלזל בעצמך?

ובזה!!! בזה ר' יוחנן מתקן את הזלזול שריש לקיש זלזל... במי? בעצמו!!!!!! אינני יודע אם זה וורט נכון... מה שבטוח... כתוב שריש לקיש זלזל בעצמו וטען שלא הועיל כלום... ובסוף רבי יוחנן זועק: אני לא מסתדר בלי השוודד הזה שטוען שלא הועיל כלום... זה ודאי כתוב בגמ'... (המעשה הזה ממשיך להיות רב נסתר על נגלה... אבל בפרט הנקודתי הזה, אולי.)

בחור יקר: חג השבועות מתקרב ואתה צריך להתחזק... במה?? בהלפסיק לזלזל בעצמך!!! גם אם היית ראש השודדים בעבר... ויש לך קופה של שרצים מאחוריך... אבל כעת שתפסת את עצמך לידיים ולקחת את כל חילך שבעבר הוצאת אותו על שטויות... הרי חילך כעת לאורייתא... אסור לך לזלזל בכברת דרך שעשית...

בדור שלנו יש מין מצוה כזו לשקוע בהלקאה עצמית... וכל המרבה הרי זה משובח... ואני מוכרח לומר שעד לא לפני הרבה זמן גם אני הייתי בגישה הזו... להשתדל כל הזמן לאכול את הלב מה הייתי יכול לעשות יותר ולא עשיתי... ודיי!!! לאחרונה, תפסתי את עצמי וקלטתי שזה נטו עצת היצר... כ"י... למה? למי זה טוב?? מי מרויח מהסמרטוטיות הזו?? מה... יש לרבש"ע תענוג לראות אותי חובט בעצמי?? מי בדיוק מרויח מהסיפור הזה?? **אז אני אגיד לך:** היות וסו"ס יש טיפוסים אדישים שנרדמים בשמירה, והם יכולים הרבה יותר... ולא יזיק להם שקצת יחבטו בעצמם וילחשו לעצמם... ההלו... אתה 'מספיק בקושי' (והם בדרך כלל לא רוצים את זה). אבל אם יש לי קצת מודעות עצמית ואני יודע שאצלי זה לא ככה... כי אני כן רוצה ואיכפת לי ואני מאוד מתוסכל מכל מעשי שלי... אז מה העניין להרביץ לעצמי בכח?? אני אומר לך עם די על הלב: זה לא עושה טוב!!!! (שוב: מכוון שאני מדבר על מי ששאגה לו כלביא ואיכפת לו.) די להלקאה עצמית... די לסמרטוטיות... אין לנו את הלוקוס הזה!!! אל תשכח שמחכה לנו ברחוב גינגל יותר מידי מאתגר... ואני צריך המון כח ותעצומות בשביל לשלוט ב'מרחב'! ובדיוק עכשיו לנזוף בעצמי שנשארתי ראש השודדים בו בזמן שעשיתי כזו בכרת דרך משמעותית ואני נמצא במאה מדרגות מאיפה שהייתי לא מכבר... אין לי רשות להרגיש קטן עכשיו... זה משרת נטו את האויב!!! (אתה יודע מה... זה כמו לפתוח עכשיו ועדת חקירה על כשלי המלחמה... או לחילופין להוציא ביקורת פנימית החוצה... כל מי ששפוי מבין שזה פרס לאויב!! זה מכליש את הצבא מבפנים ומחזק את האויב... אז זהו שבדיוק אבל בדיוק אותו דבר כאן) - מחדלים יש לך... אף אחד לא אמר של... היית פעם ראש השודדים וככל הנראה גם עכשיו עוברים לך כל מיני פרפרים בראש מאותם 'מים שעברו בחושך'... ולכן אז מה?? לכן אתה לא ריש לקיש?? לכן רבי יוחנן לא זועק: היכא את בר לקישה!!! תן כבוד לתורה... תבין שאתה מרכבה!!! מרכבה לשכינה הקדשה... אני מחויב לכבד את עצמי!!! לכבד את הכברת דרך שכבר עשיתי!!! לדון את עצמי לכך זכות על מה שאני מנסה לעת עתה ולא מצליח... ומשם!!!! משם לתבוע מעצמי בכל עוז ותעצומות!! מתוך סיפוק רב ממה שעשיתי עד כה...

יש 'תקופה' בחיים

יש חיים שהם 'תקופה'...

יש לי שאלה קבועה בפרשת בחוקות... כבר כתבתי אותה כאן בגיליון לא פעם... ותמיד התייחסתי לשאלה הזו די בחובבות. השאלה הייתה: למה אין שיויון בין הברכות לקללות?? אם שמת לב: יש הרבה יותר קללות מאשר ברכות... גם בחוקותי, וכי תבא בכלל... הקללות זה 98 קללות... ואילו הברכות? לא מתקרב בכלל... **אז למה??** בפרט שקי"ל: מידה טובה מרובה... מן הראוי היה שיהיו ברכות לפחות כמספר הקללות?

ובשעתו היה לי תירוץ נחמד... שברכה זה רגוע... שלוה!! טוב לי כאן וזהו... ברגע שטוב לי איפה שאני... אז זהו! סיימנו... אין פה כבר הרבה מה להוסיף... ואילו קללות?? זה סהרוריות... זה בלגן... צריך שמשוה שם יזוז ברקע... צריך פרשיה שתתחלף בדרמה ומשם עוברים להסכם שלום שהוביל לקטסטרופה... לכן הקללה חייבת להיות יותר מהברכה. כי בוואצפ צריך 'חומר'... שמשוה יזוז שם ברקע... אחרת לא יהיה מה לשלוח ברשת...

עד כאן הוורט זהו!! התייחסתי לזה כמו וורט נחמד...

אז זהו!!! שהשנה גיליתי שהשאלה הזו היא הרבה יותר מהותית ממה שחשבתי... ולתדהמתי גיליתי שהרמב"ם מקדיש לזה פרק שלם ב"ד החזקה, כל פרק ט' בהלכות תשובה ומדובר באחת היסודות המהותיים ביהדות!!! (האבסורד הוא שעברתי על הרמב"ם הזה הרבה פעמים... זה היה נשמע דברי חיזוק כזה... רק השנה קראתי את הקטע הזה כמו שלומדים רמב"ם, וגיליתי עולם!) **העניין הוא כך:** אומר הרמב"ם דברים ברורים ונחרצים:

גם הברכה וגם הקללה, שניהם לא שכר ולא עונש...

ולמה לא?? כי השכר והעונש הם רק שם!!! בעולם האמת!! שמעת?? שכר מצוה בהאי עלמא ליכא! אין שכר כאן! כל מצוה שאתה עושה נכנסת אוטומטית לפק"ם-תכנית חסכון שנפתחת רק שם!! כמו כן: עבירה, גם היא נכנסת לחשבון אישי שם למעלה... (בעל התניא אומר שזו הסיבה שעבירה נקראת בשם 'אסור'! אסור מלשון 'סגור'! כל עבירה סגרת פי די אף ומשוגרת לעולם האמת ליום פקודה בלי אפשרות לחזור לטקסט, א"כ תחזור בתשובה שזה כבר מחיקת קובץ ואכמ"ל) אלא מאי?? אם כל השכר והעונש זה רק למעלה... אז מה זה כל הברכה והקללה? **אומר הרמב"ם:**

תקשיב טוב:

הקב"ה חקק פה בעולם מנגנון מיוחד!! קוראים לזה מנגנון צבירה... או בשפה יותר מודרנית: **בנוטיס!!!** יש בשוק העבודה מושג שנקרא בנוס. **מה זה אומר?** אם בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה וה' יראה שאתה רציני... אז השכר שלך ? ! ? עזוב... השכר מחכה לך שם למעלה... בזה אנחנו לא נוגעים... אבל איזה בנוס אני כן אתן לך בעולם הזה?? **אני אעלה לך את אחי המשרה!!** אם עד היום היו לך רק 15 שעות שבועיות! אני אכפיל לך את שעות המשרה... אני אסדר זיכוי לשקט תעשייתי ולפנות לך מוקשים וטרדות ואז יהיו לך יותר שעות זמן שתוכל להיות פנוי לעסק התורה ולהכפיל את השכר בעוה"ב... שים לב: **ה' לא נוגע במשכורת!! אלא בשעות העבודה!!!** גם הברכה וגם הקללה לא נוגעים במשכורת... אלא משחקים עם תנאי העסקה... זו הברכה!! ולעומת זאת אותו דבר לכיוון ההפוך בקללה... כל הקללות שבחוקותי... זה לא עונש!! זה בעיקר קיצוץ בשעות עבודה... אם אני אראה שאתה לא רציני... ובשעות העבודה שיכולת לגרוף הון נצחי... בזבזת אותם בחוסר רצינות אני אעסיק אותך בכל מיני טרדות ואז גם המעט שעות שכן היית יכול להרויח גם אותם אתה תאלץ לבזבז על כל מיני פיצ'ופקעס...

זה מנגנון מאוד מעניין שאנו כבר פוגשים אותו בחומרות!!! אם שמת לב: יש אבסורד שפעם היה לי מאוד כואב לעכל את זה... נניח שאני דלפון וחבר שלי מיליונר... טוב... בסדר... השלמתי עם זה... **הבעיה היא שזה לא נגמר בזה!!!** כעת מתחיל כדור שלג, שהיות ואני דלפון ואני גם רוצה להרויח כסף... מה כבר יכולתי לעשות?? קניתי איזה דירה עלובה להשקעה ב-400.000 שקל... ואני משכיר אותה ב-

1600 שקל... **המשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...**

המשך-

תקופה בחיים,

או חיים של תקופה

המשך מעמוד 2: קניתי איזה דירה עלובה להשקעה ב-400.000 שקל... ואני משכיר אותה ב-1600 שקל... ונו... הלוואי ואני ארויח משהו... כי הרינוח הוא די גבולי וקרוב להפסד משכר... אבל חבר שלי המיליונר.. דווקא בגלל שהוא מיליונר, אז הוא גם יכול להשקיע כמו מיליונר... והוא רכש קומה של משרדים... והוא משכיר אותם בכסף מלא וממילא הוא גם מרויח כמו מיליונר... בקיצור: יש פה כדור שלג!!! שדלפון, לא רק שהוא דלפון!! כתוצאה מזה הוא גם מרויח כמו דלפון!! ואילו מיליונר... לא אז בלבד שהוא כבר בלאו הכי מיליונר... אבל הוא גם מרויח כמו מיליונר... ופעם זה הפריע לי... למה? למה הפער הזה כל הזמן רק מעצים?

לא מספיק שהמיליונר הוא מיליונר... הוא צריך גם להכפיל את המיליונים שלו... ואילו הדלפון... לא אז בלבד שהוא דלפון... הוא גם מרויח כמו דלפון... ונאלץ לעשות עסקים לא רווחיים שעלולים להפיל אותו לגמרי ולהנציח את הדלפונות שלו...?? הבנת מה הפריע ליי?

אז זהו!!! שמתברר שכן גזרה חכמתו יתברך... ולמה ככה?? כי ככה זה ברוחניות!! וברוחניות זה באמת ככה... כי... זה רציני!!!

אדוני היקר: זה לא צחוק ילדים... שלחתי אותך לעולם הזה בשביל עסק... תקרא את המפה, אתה בביזנס... אתה פה בשביל לצבור...

וכעת תחליט: אתה רציני או לא רציני??

אם אתה ניגש ברצינות לעסק!! ומתחיל להשקיע ברוחניות כמו שצריך... זה יהיה כדור שלג... ה' יעזור לך... זה יכנס לצבירה, ה' יתן לך עוד שעות, ואז תוכל להכפיל את השכל... וברגע שתכפיל, ה' במקביל שוב יכפיל לך את האפשרויות ויסדר לך את כל העניינים כדי שתוכל עוד יותר להכפיל... ובאותה מידה, אם לא תקח את העניינים ברצינות, יקרה אותו דבר, אבל בכיוון ההפוך... אם ה' יראה שבמעט השעות שהוא נתן לך לצבור חיי עולם אתה לא רציני... הוא יעסיק אותך ויטריד אותך ואז אתה תפסיד גם אותם, (אגב: אתה מבין שהצבירה היא לא דווקא בשעות, זה בעיקר בייחס לקומה רוחנית שכלל שהיא יותר גבוהה כך היא פועלת יותר... או ת"ח שבלשכ מסוים מזה את הרבים וכל הזכויות שלו נכפלות עד אין קץ) כן!! ככה זה!!!

אין מה לעשות!! העסק פה רציני... מי שיהיה רציני ה' מכניס לו שעות נוספות... ואם הפועלים עצלים אז בעל הבית דוחק ומקצץ שעות ומהר מאוד אתה בצניחה כלכלית... בקיצור: בשוק העסקים כולם מבינים שאי אפשר להירדם בשמירה... אז זהו!! שהעסק האמיתי הוא עבודת ה'... ואם אי אפשר להירדם בשמירה... זה כאן!!! בעבודת ה'

בקיזור: בשבילי הרמב"ם הזה הוא מהפך בראש!! פעם ראשונה שאני שומע באופן חד משמעי... אין שכן ועונש בעולם הזה... אז מה כן יש?

יש תוספת באחוזי המישרה!!! זה הדבר היחיד שמבטיחים לך!!!

ואין לך מושג איזה סדר זה עשה לי בראש... זה ענה לי על המון שאלות באמונה... דבר ראשון: אחת השאלות שתמיד מתעוררות: אם אכן מי שעוסק בתורה זוכה לכל הברכות והשפע ואילו מי שמואס בתורה מקבל את כל הקללות... אז היה אמור להיות איזה אינדיקציה מלשכת הסטטיסטיקה שהחרדים יותר עשירים, תוחלת החיים שלהם יותר ארוכה. משהו!!! היה מוכרח להיווצר איזשהו פער נתונים בין מי שעונה לקריטריון של הברכות למי שהציב את עצמו במקום של הקללות... אה...? אז למה לעת עתה לא ידוע לנו על נתונים שכאלו?? (איך מישהו שאל אותי פעם... לא ידוע לי שאלו שמתפללים שחירת בשטיבלאך 25 דקות, יש להם חיים פחות טובים ממי שמתפלל שחירת במנון רציני 55 דקות??)

מה התשובה?? אדוני היקר!! ברכה וקללה זה לא יותר כסף בחשבון בנק ולא יותר כרטיסי טיסה לנופש בחו"ל... וגם הקללה זה לא יותר צרות או יותר בעיות... כל ההבדל בין ברכה לקללה זה סביב האיחול שנקרא: 'תזכה למצוות'!!! אם עמלת בתורה ה' ישר לך את הקרקע, ולא יהיו לך טרדות כדי שתוכל לעסוק בתורה... האם זה אומר שתרויח מיליונים?? לא!! אדרבה... יתכן שפרנציפ לא תרויח מיליונים, כי מיליונים בדרך כלל עושים פעולה הפוכה... מרבה נכסים מרבה דאגה... אלא מאי? תסמוך על הרבש"ע שהוא ידאג לך שמה שצריך יהיה, לא יותר... אבל גם לא פחות... ואת זה אנחנו רואים אצל אברכים אחד לאחד!!!! מה שצריך יש!!! לא יותר... אבל גם לא פחות... הברכה פה היא לא שהאברך הזה טחון כסף אלא יש לו שקט תעשייתי... הוא ממשיך לשבת ולעסוק בתורה ובעבודת ה' ואיכשהו הכל נוסע בלי להיות טרוד יותר מידי... לעומת זאת קללה יכולה להיות משהו שנראה דווקא חיובי ביותר, תחשוב שיהודי החליט לפתוח עסק קטן, והעסק הצליח, דא עקא שהעסק הצליח יותר מידי טוב... וכתוצאה מזה הוא נגרר למערכת שלמה של מחויבויות... מעגל של כספים, ובשביל זה צריך להפעיל צוות של מזכירה, וניהול חשבונות וחשבי מס, ומישהו מהצד מסתכל ורואה דווקא ברכה!! והאמת היא שזו קללה!! למה אז קללה?? כי בית הלוויית שמגר נושף בעורף, ומה שאתה לוקח איתך זה ברכה!!! ומה שנשאר כאן זה קללה, ועד שלא נפתח העסק היה ליהודי הזה שעות יקרות שהוא יכל לקחת איתו לקבר, וכעת השעות האלו התבזזו כאן.. בקיצור: קח בחשבון שרוב הקללות של החיים עלולות להימצא במישור החיובי... אם זו תעסוקה נוספת או תחום נוסף שנכנס בחיים ועושק ממך עוד נתח ופניות שנעשק מלעשות בתכלית האמיתית שבשבילה אתה כאן... אתה מצידך כעת רואה בזה ברכה... אוהו... נכנסה לי עוד איזה הכנסה מהצד... ולמעיישה זו עוד קללה... עוד משהו שגנג לך נצח...

בתחילת ישעיה (פ"ב) הנביא מקונן: 'כי נטשתה עמך יעקב!! במה זה מתבטא שה' נטש את עמו? ש-ותמלא ארצו כסף וזהב-- ואין

קצה לאוצרותיו, רבש"ע נתת להם מלא כסף וזהב... וכתוצאה מזה הם עסוקים למעלה מהראש בניהול חשבונות וראיית חשבון וחישובי מס... הלאה... ותמלא ארצו סוסים- ואין קצה למרכבותיו, נתת להם רכב, ומאז הם כל היום נוסעים לפה ולשם... והם עוד שמחים שהנה יש להם רכב לנסוע. הנביא רואה בתעסוקה הזו- נטשתה את עמך! מסרת אותם ביד תעסוקה שלוקחת מהם את עצמם)

כעת תבין למה יש הרבה יותר קללות מאשר ברכות...
כי הקללות הם על תקן של **לשכת התעסוקה...** מי שהתבטל מעבודת ה' יש לך **בטלים הרבה כנגדך...** יש רשימה ארוכה של ריפוי בעיסוק ש"פלו עליך", אתה מצידך תהיה מאושר מעבודות מזדמנות, ומשרות נחשקות... והיצר הרע יפתח שמפניות על עוד מחסף ועל עוד שעה של נצח שהוא עשק ממך...

ובינינו... נכון זה מייבש?? נכון שזה לא כ"כ משכנע...??

כן!! אתה צודק!! זה לא משכנע!! מילא היית אומר לי שמי שילמד תורה יקבל בוחטות של כסף ומי שלא יקבל מבוטה על הראש... אבל פתאום אתה אומר שמי שיעשה מצוות יזכה ל-מצוות... נו... באמת... ומי שלא יעשה מצוות? לא יזכה במצוות?? חלש... לא משכנע!! **ואתה יודע למה זה לא משכנע??**

כי יותר מידי שטפו לנו את המוח עם סיפורים על מי שעשה מצוות וראה שכר **באותו** שבוע, **באותו** חודש, מקסימום באותה שנה, הכי הכי מאוחר אחרי כמה שנים... זהו!! גג עשר שנים!! גג!!! וחתחופרים לנו עם זה... אנחנו מולעטים ביותר מידי הרבה סיפורים על שכר ועונש של **כאן ועכשיו...** וכתוצאה מזה איבדנו את הקצה חוט שנקרא עולם האמת... אם אני כעת אעמוד ואגיד שמי שיתחזק בתורה ובצניעות וכו'... מה השכר שלו יהיה?? עולם הבא!! זה יוריד לכולם את המורל לאפס...

מה טמון בזה?? שמרוב שהתרגלו לשטיפת מוח של שה' כאן ועכשיו' כתוצאה מזה העולם הבא יצא לנו מהראש... וזה אבסורד!!!

אז זהו שאני באתי פה... אמנם לא באתי מעולם האמת... אבל באתי להזכיר למי ששכח (ואחד מהם אני) שיש עולם אמת וזה מחכה שם!!!

ולצורך העניין אני אספר לך נתון מוזעזע: 20 שנה לפני השואה החפץ חיים, זיהה פירצה חמורה ביידישקייט שאנשים התחילו להגר מאירופה לארה"ב וככה אחד אחד הם פרקו עול מלכות שמים... הח"ח קידש על זה מלחמה!! ואפילו כתב חיבור שלם לשכנע שלא לעבור לאמריקה... והיו יהודים ששמעו בקולו והיו כאלו שלא שמעו בקולו...

ומישהו ניגש אלי ושאל אותי שאלה נוראה!!! זה הרי לא סוד שאחרי 20 שנה התחילה השואה, והיו שני יהודים שקראו להם מיכאל! ר' מיכאל שמע בקול הח"ח ונשאר באירופה ונשלח לאושוויץ ונשרף בגיל 45... ואילו מיכאל השני עלה לארה"ב ושם הוא נהיה מייקל, והמשיך לחיות שנים רבות בטוב ובנעימים, אכל המון פיצות, ועשה ביזנס... שאל אותי אותו אחד: איך זה יכול להיות?? איך יתכן שמי ששמע בקול הח"ח מת באושוויץ, ואילו מי שלא שמע בקול הח"ח המשיך לאכול פיצות??

תכל'ס... הלכה למעשה: אברך יקר/בחור יקר: אתה רוצה לדעת האם אתה שייך לצד המתברך או המתקלל?? בא נעשה לך משאל קצר:

האם כבר יצאת פה לנופש בחו"ל?? מה... לא?? אף פעם? איזה מסכן אתה... אז זהו!! שאתה בצד של הברכה... ה' הצליח לשמור עליך מפוקס עד כה... תשמח בזה... כמה הברכה הזו תחזיק מעמד? באיזה שלב אתה תפקח עיניים גדולות ותלמד להכיר סטנדרטים אחרים ברמת חיים וכו'? לא יודע מתי הקללה הזו תפול עליך... מה שבטוח... לבנתיים אתה מבורך... תשמח על כל יום שאתה מצליח לדחות את הקללה הזו.

בחור יקר: האם כבר קנית פלאפון? עשית כבר תיאוריה? מה לא...?? איך לא? מה... אתה לא יודע שזה איכות חיים אחרת לגמרי?? אז זהו!! שמתברר שאתה שייך לזן המבורך... אתה חוסך כל חודש 3000 דקות של פקה פקה פקה... כמה זמן תחזיק הברכה הזו?? מתי יגיע הרגע ה'מאושר' שאתה תקנה פלאפון ומאז תהיה מקולל בבזוז זמן לריק? לא יודע... יום אחד כנראה זה יקרה לך, לי זה קרה בגיל 25 בישיבה... עכ"פ כל יום שזה עדיין לא קורה... תשמח בברכה הזו!!

וכמוכן שהדוגמא הכי זועקת מה זה אבי אבות הקללות זה האינטרנט!! מה שנכון נכון... אינטרנט זה כלי עוצמתי שאפשר דרכו לפתור את כל סוגי הבעיות!! אבל הוא גם מייצר אותם... האינטרנט מייצר את כל הבעיות, ופותר אותם בדרך לייצירת הבעיה הבאה... ואם תקרא את הקללות זה השפראך... כל קללה עסוקה בלפתור את הבעיה הקודמת ובדרך לבררון הבא... אפילו הווייז... הווייז הוא אלוף בלהוציא אותך מפקק אחד ולייצר לך את הפקק הבא שהוא בעצמו שלח את כולם לשם, ואל תדאג, גם משם הוא בסוף יוציא אותך ואתה עוד תהיה אסיר תודה לו (כי תאר לעצמך שהווייז לא היה אומר לי איך לצאת מהבוץ שהוא בעצמו הכניס אותי...!) אבל מי שלא מחובר לרשת הוא נראה די יבש... אין לו את האיפלקציות של הרשת... הוא לא אסיר תודה לרשת... כי היא לא הצליחה להכניס אותו לשום בוך שהוא יהיה חייב לה את החיים שלו שהיא חילצה אותו משם... אם בחוקותי תלכו, יהיה לשם שקט תעשייתי, לא יהיו בעיות וממילא לא תצטרכו לפתור אותם ותהיו עסוקים כל הזמן בלאגור עוד נצח נצחים ועוד... תכל'ס, בא נצל את התקופה הקצרה שנקראת החיים!! לא לקחת ללב... זה בסה"כ תקופה, אנחנו לא גויים ורשעי ישראל שכאן הם מתחילים וגם נגמרים... אנחנו בונים על משהו בסדר גודל אחרי לגמרי... גם הם מבינים שיש תקופות בחיים שנאלצים להסתפק במה שיש... בפרט בשיפוצים... וכעת לך תלמד רמב"ם הלכות תשובה פ"ט תלמד אותו בעיון, מומלץ מאוד...

לשעבר שהוא היה בטופ שבטופ, הוא לא מסוגל לרדת מהסנדרט הזה!! ולכן בעולם האמת הוא נחוש להיות בשיא!! ולכן כאן ב'תקופה' של החיים הוא התרצה לחיות בדירת 40 מ"ר כדי ששום דבר לא יפריע לו ב'תקופה' הזו לצבור הכי ולהגיע שם לשיא... להזכירך: ה'תקופה' הזו כבר מאחוריו, לזכרו תאוות נפש...

תחשוב שבוע 1300 שנה אתה תשב שם ותחליף חוויות עם חברותא שלך מהדור הזה... ואתם תחליפו נוסטלגיות על **התקופה ההיא**... על איזה **תקופה** אתם תדברו?? על התקופה של הקורונה או של המלחמה?? מה התשובה? אתם תדברו על התקופה של ה-120 שנה האלו... כל ה-ימי שנותרו בהם שבעים שנה, הכל יכנס תחת קטגוריה של תקופה אחת!! תבין: כשמדברים על נצח נצחים... אז כל החיים שלנו מקבלים פרופורציה של 'תקופה'!!! בן תורה שחי מהיד לפה ולאורך כל שנות חייו הוא חי בצמצום... אין אנחנו מתבטאים עליו? כל החיים שלו היו קשים... ומה האמת?? הייתה לו 'תקופה' שהייתה קצת קשה, התקופה של החיים!!! כמובן שאנחנו לא מזמינים את זה... אף אחד מאיתנו לא מחפש תקופה כזו 'קצרה' של חיי דחק... אבל לפחות לקבל פרופורציה בייחס לרשע וטוב לו שחגג וזלל ועשה מה שבא לו והשעה שיחקה לו... אל תעמוד ותשאל למה?? למה היה לו כ"כ טוב??

כי תחשוב עליו ביום שאחרי!! ושוב: אם אתה לא מאמין בהשארית הנפש... אז לא אמרתי כלום... אבל אנחנו כן מאמינים!! ותחשוב מה עובר על בן אדם שחגג וחגג וזלל וסבא וכל ימיו היו כחגים והוא עלה עם בטן מלאה ופרפרים בראש לעולם האמת... מה איתו???

טען לי חילוני אחד: אתה לא ריאלי!! זה שאתה לא לומד מקצוע... זה אומר שאתה לא חושב צעד אחד קדימה... מה... מאיפה תחיה? מאיפה תתפרנס? מה יהיה איתך 50 שנה קדימה?? **אמרתי לו:** אני רוצה לשאול אותך שאלה... הרי יום אחד אתה תמות!! לא משנה באיזה גיל, אבל זה יקרה... וכשאתה תעצום עיניים יקרה שם משהו!!! או שיש השארית הנפש או שלא... מה שבטוח: אתה חייב לוודא במאת האחוזים שאין השארית הנפש!! כי כל עוד שיש אחוז הכי קטן שיש השארית הנפש, אז אתה בבעיה מאוד מאוד קשה... כי אם יש השארית הנפש, אתה תגלה שלא היית ריאלי, לא 50 שנה קדימה כמוני אלא אינסוף שנים קדימה... בקיצור: אתה פה הלא ריאלי!! אתה הוא זה שמשחק ראש קטן ומעדיף לחמוק ולהתעלם ולא להעיז לפתוח את הנושא מה הולך לקרות איתי שניה!!! שניה אחרי שאני עוצם את העיניים והרי אין לך בזה משנה סדורה, (אין חילוני אחד בעולם שידע בוודאות שאין משהו!! אין כזו חיה... כל אתאיסט שכופר, הוא בסה"כ החליט להניח כל מיני נושאים מהותיים לא מטופלים וממילא מצידו הם לא קיימים... אל תהיה לי כמו החרדים האלו שחושבים שלחילוני יש שיטה מוצקה באיזה נושא של אמונה) ואתה עוד הופך אותי ללא ריאלי... אני במקרה הכי גרוע לא ריאלי חמישים שנה קדימה... אבל אם יש השארית הנפש... אתה אבי אבות הלא ריאליים...

הבנת מה קורה פה?? אגב: שלא תחשוב לרגע שאני אוהב במה שאני אומר... אני נמצא בדיוק באותו מקום כמוני כמון... כלונו חיים את היוםיום... את ההווה... כלונו צריכים את הרענון הזה...

אה... שאלה מזעזעות!!! מדובר בנתונים שאי אפשר להתווכח איתם!!!

נו... ומה התשובה?? תגידי אתה...

התשובה היא: שנכון!! ר' מיכאל נעקד באושוויץ ונשרף בדמי ימיו עקה"ש, ואילו מייקל המשיך לאכול פיצות ומת על מטתו בגיל 85...

אבל הההלו... סו"ס אתה יהודי!! ואני ואתה מאמינים בהשארית הנפש, ואם ככה, אתה מבין ששניהם!! גם מיכאל וגם מייקל שניהם נמצאים **ברגע זה ובשניות אלו** באיזשהו מקום שם בשמים!! שניהם כבר יותר מחמישים שנה לא אוכלים פיצות!! שניהם כבר חמישים שנה לא נמצאים לא באושוויץ ולא במנהטן... על הפיצה ממוזמן עבר שיעול עיכול... אבל אבריו ופדריו של ר' מיכאל שנעקד על קדה"ש, הם אף פעם לא גומרים להתעלעל ע"ג המזבח... אפרו ממשיך להיות צבור ע"ג המזבח יחד עם אפרו של יצחק אבינו, ונשמתי כעת נמצאת בחיקו של הכהן הגדול מרן החפץ חיים... אז נכון שמייקל אכל הרבה פיצות... ועשה הרבה כסף, אבל בבקשה... מה יש לו מזה עכשיו... אלו דברים שהם מצד אחד כ"כ פשוטים!!! ומאידך אנחנו ממש ממש לא חיים כך... הפיצות שמייקל המשיך לאכול בו בזמן שחברו מיכאל מת בשואה מסכך... הפיצות האלו מאוד מטרידות אותנו... אנחנו רואים בזה שאלה עצומה באמונה... כמובן שאי אפשר לזלזל בניצול שואה שחוה את השאלה הזו מול העיניים שלו... אבל אני ואתה שמדברים כעת מול המצבות ששים שנה לאחמ"כ... ששניהם כבר נמצאים בעלמא דקשוט כמעט יותר שנים מאשר כמה שהם חיו בעולם הזה... אז הההלו... תרגע...

יש עולם האמת!! אסור לנו לשכוח מהעובדה הזו...

ר' מיכאל קיבל מהחפץ חיים את הברכה כהן הכי נפלאה בעולם!! הוא זכה להפסיד 30 שנים נוספות של פיצות... בשביל לזכות להיות חלקו בחיים וצורר בצרור החיים וה' הוא נחלתו לנצח נצחים... ואילו מייקל, מייקל הרי לא מת!! הוא יהודי!! הוא נמצא עכשיו באיזשהו מקום בעולם האמת!! ושהחזיק הזה שאתה מתחזק מהביזנס שהוא לא לקח איתו וממנעמי עולם שהוא השאיר כאן... שיהיה זה לעילוי נשמתו...

שכל הסיפורים של הכאן ועכשיו לא ישכחו מאיתנו את האמת הפשוטה... הההלו... אנחנו פה בפרודור!! אנחנו בונים על העתיד!!

שתבין: בחיים יש כל מיני תקופות... יש תקופה כזו ותקופה כזו... יש תקופה יותר טובה, ויש תקופה יותר קשה... אבל אסור לשכוח שכמו שיש תקופה בחיים!! יש גם חיים שהם בעצמם תקופה!!

אנחנו כעת בתקופה מאוד יחודית... קוראים לה החיים!!

ובתקופה הזו הרב אורי זוהר החליט להסתפק במועט... כי הוא טען שהוא בתור במאי ושחקן

פ"ב אהרלה שברת... חזר למעמד השבת החוב וסקילת השור...

בשבו עבר צערנו באהרלה בעל השור... שלאורך החורף האחרון היה לשור שלו הרבה הספקים, הוא גם הספיק לנגוח ג' שורים ולהיות מועד, וגם על הדרך להרוג את פישל הגלמוד, כלומר: הוא הספיק גם לכלות לגמרי את ממונו של אהרלה על הג' נזקים הראשונים, וגם להתחייב סקילה, ולהתחייב נזק שלם על הפרה היחידה של זלמן האביון שממנה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו... ולדאבוננו הרב, עם כל הכאב על הפרה של זלמן, לעת עתה לא רואים קצה חוט מאיפה אהרלה ישלם להם נזק שלם... ולמה? כי הוא מצידו נשאר חסר כל!!! הנכס היחיד שעוד היה לו, היה זה השור!!!! השור המיתולוגי... אבל מה לעשות שגם השור הזה שיהיה (לא) בריא... הוא כעת בדרך להתחייב סקילה על הריגת אדם, ואז הוא אסור בהנאה... אז אכן עגום מאוד... ווי לכולנו על חסרון כיס של זלמן... אבל אלו הם הנתונים...

אז זהו!!! שהשבוע בית דין המזינה את אהרלה לדין תורה מיוחד בסנהדרין של כ"ג, וכאן האב"ד הפתיע ודרש לדין קודם כל בדיני הניזקין של זלמן והפרה המנוחה... ורק אחר"כ לדין על הריגת אדם ולחייב את השור סקילה... וברגע שהוא סיים את הדין הראשון... ובא להתחיל את הדין השני... לפתע דרמה!!! אהרלה לפתע פתח במנוסה... דחף את כל הספסלים והאנשים והתחיל לברוח במהירות... אנשים פתחו אחריו במרדף... כולם רצים אחריו והוא רץ... ויודעי דבר אמרו בשקט, שחיה לו שם בחוץ כרכה עם סוס מהיר... זה היה נראה שהברגש היה מתוכנן כמו שצריך... אבל אם אתה זוכר... בסוף בסוף חשפתי לך שהמנוסה הזו הייתה מתואמת עם בית דין... אז כן!!! לא תאמין... הבריחה הפתאומית הזו של אהרלה הייתה לגמרי מתואמת עם ב"ד, ולא סתם אלא זו הייתה יוזמה של בית דין... מה אתה חושב... אחרת נראה לך שלא היו מצליחים לתפוס אותו... בקיצור: מה מתברר???

שליה לפני היזמון לב"ד... התקיימה ישיבת חירום בביתו של האב"ד... גבאי הצדקה של הכפר כבר ידעו שלאהרלה אין גרוש על הנשמה וככל הנראה גם כשב"ד יחייבו אותו לשלם את כל שווי הפרה לזלמן... זה לא שווה את הנייר... כי אין לו מאיפה... הם מכירים טוב טוב את המצב שלו בחשבון... אין לו נכסים, אין לו כלום... הנכס היחיד שעוד נותר לו זה השור!!!! (השור דווקא שווה יפה... הוא שווה 400 זוז) אבל מה לעשות שברגע שהשור המיתא את פישל... אז מחר ככל הנראה יחייבו אותו בסקילה והוא נאסר בהנאה, ואז ההזדמנות האחרונה גם נטרקת עלינו... הנכס האחרון שעוד היה אפשר לגבות ממנו... גם זה נאסר בהנאה... בקיצור: אשווער מצב... גבאי הצדקה ישבו בביתו של הנשיא בהשתתפות האב"ד... בא נשבו ביחד ונחשוב מה לעשות... שתיקה השתררה בחדר במשך כמה דקות!! האב"ד היה שקוע במחשבות... ולפתע!!! לפתע אורז עיניו... הסתכל ימינה ושאלה ואמר כמתתיק סוד... תקשיבו... יש לי רעיון מבריק... אבל שישאר בסוד... העניין הוא ככה: מחר ככל הנראה יבא אהרלה יחד עם השור, אנחנו אמורים לדין את השור לסקילה, ובמקביל לחייב את אהרלה נזק שלם על הפרה של זלמן... אז זהו!!! שהפעם אני אתעקש להפוך את הסדר... אני אתעקש קודם כל לדין על הפרה של זלמן!!! אנתנו נשלח את השמאי, שישום כמה שווה הפרה, ונוציא פסק שאהרלה חייב לזלמן כך וכך כסף... וכעת!!!! כעת עקרונית אנחנו אמורים לעבור לדין את השור לסקילה... ואז!!!!!! תקשיבו טוב טוב... אתם קוראים בשקט לאהרלה... ומדריכים אותו לברוח... זה יהיה בתיאום סודי עם שליחי בית דין שהם בעצמם ישתפו פעולה בזה... ואהרלה פשוט יברח!!! ותדאגו שהוא גם יצליח לברוח... (שאף אחד מהאנשים לא יעשה לנו טובה ויתפוס אותנו, וכמובן תדאגו לו מקום לינה ומגורים במחוז אחר לחודשיים הקרובים) ואז!!! מה נרויח?? שברגע שאהרלה ברח... אנחנו לא יכולים לגמור את דינו של השור לסקילה... כי אין גומרים דינו של שור אלא בפני הבעלים, ואז!!! נוצר מצב שהשור ממשיך לחיות... ובעוד חודש ימים בערך מתחילה עונת הגורן... ויש ביקוש גדול לשורים... וכל יום של שכירות זה כסף גדול... ואנחנו נשכיר את השור הזה וגם נדאג שיהיו אנשים שיסכימו לשכור אותו למרות העבר העשיר' שלו והרקע ה'מרנין' שלו... (מה שבטוח... אני כבר הודעת מראש שאני לא אשכיר אותו... אני לא מסוגל לדוש את התבואה שלי בשור עם דם על הידים...) וכל יום נוסף שאנחנו נשכיר את השור נוכל לגבות בזה את הנזק של ר' זלמן...

המצב הסודי יצא לדרך!!! אהרלה נכנס בסוד העניינים... הסבירו לו את כל הרקע... ארגנו לו במהירות הבזק מקום לינה ומגורים לחודשיים הקרובים... תקשיב אהרלה... לך אסור להופיע פה בחודשיים הקרובים כי ברגע שאתה מופיע פה, אנחנו מחויבים מבחינה מוסרית ובעיקר ציבורית להזעיק אותך לבית הדין כדי לסיים את גמר הדין עם השור... בקיצור: ביום שאתה מופיע פה, עוד באותו יום השור שלך נסקל!!! ואנחנו צריכים אותו עכשיו חי בשביל לשלם את הנזק של משפחת זלמן... אל תדאג... ברגע שנגמור את החוב אנתנו נקרא לך לכאן ונסגור את הפינה של השור... ואכן כך היה... בסוף הדין הראשון... לפתע אהרלה פרץ במנוסה... לפתע הופיע שם עגלון מאן שהוא עם סוס אביר... ויצאו מהכפר בשערה ונעלמו עקבותיו של אהרלה... במשך יומיים כל השכונה דיברה על אהרלה שנעלם באופן פתאומי... לבנתיים מתקבים ימי הגורן וגבאי הצדקה... כפי התכנית פרסמו 'שכירות שור ליום' ב-300 שקל... בהתחלה כולם התלהבו... זה ממש מחיר זול בשביל שור בימים הכי בווערים... אבל למטה היה כתוב בקטן שזה השור עם ה'רומה' העשירה מהחורף האחרון... וכולם לקחו עשר פסיעות אחרוה... מי צריך את המיטה חולה הזו... אתה יודע מה זה לדוש עם שור עם כזה עבר 'עשיר'... זה ממש לסטים מזוין... ותכל'ס... אנחנו מוכרחים להשכיר את השור!!! בשביל מה הפכנו את העולם... ושוב גבאי הצדקה נכנסו לעובי הקורה ושיתפו את ר' חצקל... ר' חצקל הוא אחד מנקיי הדעת בכפר שלנו... יהודי בעל חסד שעושה מה שצריך... הם שיתפו אותו בכל התכנית הסודית... והסבירו לו את חשיבות העניין... תשמע חצקל... תציל את המצב... נכון שאף אחד לא מחפש 'רפתקאות' עם כזה שור... אבל אין מה לעשות... במקרה הננוכי זה ממש בגדר צדקה וחסד... זה ממש 'מציל מן הארץ'... ור' חצקל עושה מה שצריך, והוא הסכים!!! זה לא היה פשוט וזה גם לא היה נעים... השמועה עברה מפה לאוזן... חצקל שכר את השור!!! את השור האיום!!! כולם התפלאו... הרימו גבה... זה לא מתאים לחצקל הרגיש... אבל חצקל בלע את הרוק... עושים מה שצריך!!!

וכאן אני חוזר לתיאור שבו פתחנו בשבוע שעבר... לפתע דמותו של חצקל מופיע בשער הגורן... ודממה השתררה... כולם מפלסים לו דרך ביראת... יראת העונש... יראת הרוסמות... איך שתקרא לזה... האמת היא שזה די מבהיל!!! לעבוד בגורן כשיש לידך שור שהוא בדרך לסקילה... ותשמע... זה לא פשוט... חצקל דאג לשור... כמה שזה יראה לך מוזר... אבל 'לא תחסום שור בדישו' נאמר גם על שור כזה... חצקל דאג לכל צרכי השור... חצקל שילם על כל יום סכום יפה שהלך היישר לבית משפחת זלמן שהיו מאושרים עד לב השמים... ואכן!!! ביום רביעי האחרון, חצקל הופיע בגורן בלבוש חגיגי ועם לעקן ובורנפאן ואסף את כל העולם... רבותי... יש לי בשבילכם סיפור... ואז הוא גולל בפני כולם את כל הסיפור והודיע: ש"ב' היום הזה אני זוכה להשלים את הסכום האחרון לנוק של משפחת זלמן!!! ואכן אהרלה כבר קיבל הוראה לחזור... הוא בדרך כלל... כולם מוזמנים מחר למעמד סקילת השור וקבורתו כדין איסורי הנאה... כן יאבדו כל אויביו...!

48 קנייני תורה... גדול עלי... מה עושים??

ארבעים ושמונה קנייני תורה זה נשמע הרבה... הרבה מידי... אתה לא יודע מאיפה להתחיל... 48 זה מספר לא מבוטל!!!
תחשוב שרק הקנין הראשון זה תלמוד!!! כלומר: אם זכית ואתה מתמיד עצום או כל הכבוד לך... זכית להגיע לקנין תורה הראשון... אבל חכה... חוץ מזה מחכים לך בסבלנות עוד 47 קניינים שמחכים לך... אה...? זה נשמע הרבה... רחוק...?

אז זהו שמישהו העיר את תשומת לבך:

שאליבא דאמת זה לא כ"כ מיוחד כמו שזה נראה... כי אם תשים לב... מהקנין הראשון ואילך, רוב קנייני זה משהו שאתה בלאו הכי עושה אותנו... לדוגמא: בשמיעת האוזן ובאריכת שפתים... סליחה: כשאתה לומד אתה שומע?? אתה גם מדבר??
נו... אז אתה לא צריך להתחיל לעשות את זה, כי אתה כבר עושה את זה... רק מה? עד עכשיו לא ידעת שזה קניין!!! לא נתת לשמיעת האוזן שלך חשיבות, לא זיהית את זה כקנין תורה, אז מהיום תקח את זה יותר לתשומת לבך... תן מקום של כבוד לשמיעת האוזן ואריכות שפתים שאתה כבר בלאו הכי עושה!!!

הלאה... בניית הלב בשכלות הלב... סליחה: אתה מבין?? מה... אתה לא מבין?? הרי אתה מבין!!! אז תדע שההכנה עד הסוף, עד שזה מתיישב בלב, זה לא רק איזה נטיית 'לב', אלא זה גופא חלק מקניני תורה... בקיצור: תעשה סוויץ

בראש...

עד עכשיו, כשעברת על ה-48 קנייני תורה זה עשה לך מחנק בגרון... כי המושכל ראשון שלך היה... אה... גם שמוש חכמים... וגם בדרך דקדוק חכמים... אה... גם זה צריך... וגם נושא בעול עם חבירו... גם את זה צריך להכניס לרשימת הקניות של התורה...

אז זהו שלא!!! מהיום אתה נוגש לזה בצורה אחרת לגמרי...

תפתח כעת שוב את ה-48 קנייני תורה... והפעם תקרא את זה מוזית אחרת!!!... כן... שימוש חכמים... איפה אני כבר עושה את זה? תחפש את הפעם שבוע שיצא לך לעשות שימוש... שאתה יושב ושומע את החכם הדורש ולא מסתפק בלימוד גרידא... וככה תעבור על כל אחד מקנייני התורה ותחפש איפה אתה כבר בלאו הכי עושה את זה... ואדרבה... אם עד עכשיו עשית את זה סתם בספונטניות בלי כוונות מיוחדות... אז בדיוק בשביל זה למדת כעת שזה לא סתם אלא זה אחד מקנייני תורה! ואז הכל מקבל מימד אחד! ברגע שתגלה שכל מיני דברים שאתה כבר בלאו הכי עושה... כשתגלה שזה קניין מקנייני התורה, אתה תתייחס לזה אחרת ויהיה לזה גם השפעה אחרת...

אתן לך דוגמא: מידי פעם יש נוודניקים בבית מדרש... כל מיני טיפוסים שאתה שובר את הראש איך להתפטר מהם... אבל ההלה... מי אמר שצריך להתפטר מהם?? ואם אני אגלה לך שזה חלק בלתי נפרד מהתחילה של קנייני תורה... 'אוהב את הבריות', ללמוד לאהוב אנשים שונים... 'ארך אפים', 'בלב טוב', 'נושא בעול עם חבירו'... 'מכריעו לכה זכות', אז במקום לשבור את הראש איך להתפטר מכל מיני טרדנים... קח בחשבון שיתכן שהם חלק בלתי נפרד מהתפריט של הקומה שלימה שלך... אז יופי... לקחתי מניעה והפכתי אותה לנעימות... לקחתי דבר שהיה נראה לי מטריד ופתאום קלטתי שהוא חלק מהקניה... ולסיים: פעם שאלתי: למה יש רק 48 קנייני תורה? לא חבל? הרי יש 49 יום בספירת העומר... ויום אחד מרגיש מקופח??

מה התשובה?? וכי בגלל שיום אחד בספירת העומר מרגיש מקופח, לכן מה?? לכן נמצא קנין תורה שלא קיים?? ההלה... זה רציני פה... זה לא איזה רשימה לתפארת המלצה...

יש פה רשימה ויש פה עבודה... וקדימה לעבודה...

שה' רוצה ממך כאן בזה העולם ואכמ"ל... זה!!! זה עקרונית הנושא שאמור כעת להטריד אותך.. מה' רוצה ממני!!!

אלא ש---

מה לעשות שיש לנו בעיה נקודתית איתך!! שאתה עדיין לא מספיק בשל כדי לצאת בגפך ולקדש שמו יתברך בעולם... אתה עדיין לא התמלאת מספיק מבפנים כדי שתהיה טובח ע"מ להטפח... ולכן אתה נאלץ לעצור!!! ולהמשיך במסגרת שנקראת ישיבה גדולה... מדובר בתחנת מעבר ובעיקר הכשרה והטענה כדי להתעלות ולהיות האדם השלם בקדושת יצורו וכלי מוכן לקדש את שמו בעולם... זה הנושא!!! לשם כך התכנסנו!!! כן... אתה בדיוק כמו יעקב אבינו שהוא כבר בדרך לפדן ארם.. הוא בדרך להקים את כלל ישראל... ולפתע הוא נעצר וסב לאחוריו!!! לא!! אני מרגיש שאני לא לגמרי מוכן... והוא הולך להיטמן בישיבת שם ועבר, כדי לתדלק ולאסוף עוד כוחות...

אז דבר אתה!!! עקרונית הנושא היחיד שמעסיק אותך כעת זה האיבישטער!!! רבש"ע: הנני!!! אני לשרותך... מה?? מה השליחות שלי... מה אני צריך לעשות? ועל הדרך!!! דיוק ולא סיימת את ההטענה, לכן על הדרך אתה לתקופת צבירה מסוימת בתחנת דלק שקוראים לה ישיבה... כדי לתדלק את עצמך לקראת השליחות שלך בעבודת ה'... למאי נפקא מינה??? שכעת... כשאתה חושב על ישיבה... איזה ישיבה... ואתה מתלבט איזה סגנון... כל הנידון וכל הצדדים אמורים להיות... כן רבש"ע!! בהמשך לשיחתנו!!!!!!! מהי השליחות שלי שבראתי אותי לכבודך... אז אנא ממך... אני צריך כעת תחנת דלק טובה שתטעין אותי ותספק לי דלק שיקדם אותי ליעד הזה!!! כלומר: הנידון לאיזה ישיבה ללכת!!! זה אמור להיות איכשהו מתואם מול השליחות שלך בלתי עבד ה'!!! כלומר: היות והבנתי שרצוני יתברך זה א' ב' ג'... אז בישיבה פלונית... האם שם אני אוכל להכין את עצמי לקראת השליחות שלי...??

ומשום מה הנימה הזו לא קיימת!! בכלל בכלל לא!! אפילו לא בכיוון...

ומילא לא בכיוון כי סו"ס בחור צעיר בדרך כלל לא אוהב 'ב'גובה' הזה!!! הבעיה היא שהדקלומים שלו מגיעים מכאלו שהכיוון הוא הפוך לגמרי... להעצים את האגו!! את הגאות יחידה של המוסד המותגי שלנו!!! לא יתכן שבחור בן עליה טהור יהיה 'בשר' תותחים' של משהו שהחליט בהבנה לנו מגדל וראשו בשמים... ונעשה לנו שם!!! שלא תביך: ברור שבספק התורה יש גדר ש'יהיו דברי תורה מחודדים בפיך שאם ישאלך אדם אל תגמגם', אבל אתה מבין טוב מאוד שכשחבור אומר אני מדוכדך שלא התקבלתי בישיבה פלונית ש'רק שם מבינים בלימוד', או רק שם 'מתפתחים בלימוד', אתה מבין לבד שאף אחד לא מתכוון פה לזכות להיות שלם בדיאן ד'ושנתתם...' מדברים פה על מחוז אחר לגמרי... על זה שבישיבה הזו נמצאים ה'מבינים', הכבדים... העילית... בקיצור: הצד השווה שבכל סוגי הסממאות שכשחבור הולך ללמוד בישיבה... זה נשמע כמו איזה רכישה של 'מוצר'... ואני צריך להשתכנע שזו הפירמה היטרה טובה כדי להשיג בזה בכביש...

אז זהו שלא!!! ישיבה זה לא מוצר!! ישיבה זה לא מקום!!!

ישיבה זה בסה"כ תחנת דלק!!! ואת התחנת דלק צריך להתאים לפי הכביש שאתה צריך לנסוע בו... כשאתה רוצה לבדוק ישיבה האם היא טובה או לא... אתה אמור להצליב נתונים מול בורא עולם!!!!

כן רבש"ע... אני פה למענך!! עקרונית אני כבר בדרך לחרן- בדרך להמליך אותך בשליחותי בעולם... אבל הבנתי שלעת עתה אני עדיין לא מספיק בשל ולכן אני צריך ישיבה בתור תחנת דלק כדי שתעשיר אותי בייצור שאת, להיות עוד יותר כלי מוכשר לעבודתך... (אז כדוגמה - יעקב אבינו בחר את ישיבת שם ועבר כי הוא בדרך להתגורר עם לבן, ולכן הוא צריך שם שיתן לו כלים איך עובדים את ה' בדור המבול, והוא צריך את עבד שיתן לו כלים איך שורדים את דור הפלגה, ואילו אני... אני גם צריך לבחור ישיבה שתוכל לתת מענה לאתגרים הרוחניים שאני עתיד להתמודד איתם במשימות הרוחניות המשכימות לפתח...) אנא ה'... תולקי אותי בדרך הנכונה מהי הישיבה שתוכל לספק לי את הכלים הנדרשים לעשות רצונך בלבב שלם. זה השפראך! זה הנידון!! סביב זה צריך להיות הנושא. לא להפוך את הישיבה לאיזה 'מפלגת שלטון' או 'קבוצת כדורגל' מובילה... ושאר אחד לא יתמם שהוא לא מבין על מה אני מדבר...

-- האמת היא שתמיד לא הבנתי למה התורה מתעלמת מזה שיעקב אבינו הלך ללמוד 14 שנה בישיבת שם ועבר... בתורה כתוב בסה"כ שיעקב יצא מבאר שבע והלך לחרן... ואתה צריך לנחש שיש פה איזה חור של 14 שנים... וכאן חז"ל מגלים לך שבשנים האלו הוא נטמן בישיבת שם ועבר... והשאלה זועקת: 14 שנים שיעקב נטמן בישיבה... למה צריך 'להטמין' את השנים האלו? למה זה לא שווה פסוק מפורש בתורה? למה זה נבלע כאילו על הדרך... מבאר שבע לחרן??

אבל עכשיו אני קולט טוב מאוד מהי התשובה...

אם יעקב אבינו היה הולך באופן רשמי לישיבה כיעד בפני עצמו!! אז רגע... יש רישים... בא נראה איזה ישיבה יותר מובילה... בא נבדוק את ה'מוצר' האם הוא ליגה א'... או סוג ב'... האם זה לבניונים או לאלו ש'מבינים' בלימוד? וכמה כסף אפשר לדרוש שם?? ואיזה ישיב"ק סוגרות איתה?? ברגע שיש ישיבה היא יעד בפני עצמו!!! היא נהפכת למין 'בריה' בפני עצמה... סוג של 'רכב' למכירה וסובו בשוק הספדנים והמותגים...

אז זהו!!! שיעקב אבינו לא נפל בפח הזה... יעקב אבינו ממוקד ביעד שלו לעשות רצונך יתברך!!!! ואני כעת מצידו יוצא לדרך ישראל סבא ובאמצע הדרך!!!!!! הוא עוצר ו... ומחליט ש... שאני זקוק לעוד כמה שנים של 'הטענה' לקראת התפקוד שלי... אבל גם כשאני בישיבה אני לא שוכח לרגע שאני פה על תקן של 'הטענה' להמשך התפקוד שלי כנהג של המרכבה הקדושה ע"פ מעשי... אני פה לא בשביל להתרווח...

חכה חכה... עוד יבא יום ויעקב אבינו יהיה זקן ויושב!! יושב בישיבה!! זה יבא אח"כ, אבל כעת הוא לא יושב בישיבה אלא טמון בישיבה... בחור יקר: תבין שאתה לא בדרך לישיבה! אלא בדרך ללבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי שצריך בשביל זה המון תעצומות נפש ויראת שמים, ועל הדרך אתה צריך תדלוק ולהיות טמון ומחובר להטענה!!! בינה זאת. (ואתה מבין לבד שהאמור הזה מופנה בעיקר לבחור שכבר עמוק בישיבה גדולה)

אני בדרך כלל מקדיש מידי שנה מאמר אחד או שנים לבחורים משיעור ג' ישיבה קטנה בדרום להיבחן לישיבות גדולות... תמיד ידעתי שהעונה היא אחרי שבועות... אבל הכירו לי שכיום אחרי חג השבועות זה כבר לא רלוונטי... זה כבר לאחר מעשה... אז ברגע הראשון חשבתי לעצמי... אוהו... טוב מאוד... זו בדיוק התקופה הכי מתאימה!! ערב חג השבועות זה בדיוק הזמן שכל אחד יושב בינו לבין עצמו ומתבונן בשליחותו 'הוראת חייו' והיעוד האישי שלו בעבודת ה'... אין תקופה יותר מתאימה להירשם ולהתכונן לקראת כניסה לישיבה גדולה כמו ימים אלו...

אבל התברר שכנראה הייתי מאוד מאוד תמים... יצא לי קצת לדבר עם בחורים... לנסות להבין את פני הדברים ולקרא את המפה... מה הצדדים והשיקולים בבחירת הישיבה הגדולה המתאימה לי ששם אוכל לצמוח בעבודת ה'... ותכל'ס יצאתי די בהלם... גיליתי משטחים של סממאות נבובות... סטיגמות שמוכרות לנו בעיקר מעולם האופנה והמותג... בקיצור: מתברר שהרבש"ע רצונו יתברך בכלל לא בסיופי...

ואמנם התופעה הזו כבר מוכרת ואין פה איזה חידוש מיוחד... אבל לי בכל זאת היה פה חידוש!!! כי מילא יש כל מיני 'גוגעים בדבר' שבוחשים בקלחת... אבל אני דיברתי עם צעירים בני עליה משיעור ג' בישיבה קטנה, בחורים מתמידים ומרוממים עם כל הטהרה והקדושה בעינייהם... ואני פתאום שומע אותם!!! שהם!! הם פתאום מדקלמים בתום לב כל מיני סממאות מטופשות... ש... שמישהו הכניס להם את זה לתוך הפה... מישהו שטף להם את המוח בכל מיני מוסכמות שרק בישיבה פלונית אפשר לצמוח... ורק במקום פלוני בחורים מבינים בלימוד...

אני מדבר עם בחור שנורא נורא בוער לו ללכת לישיבה מסוימת ואני שואל אותו למה... מה יש שם?? והוא עונה לי בשיא הכנות: כי רק שם גדלים בלימוד... רק שם אפשר להתפתח ולהיות למדן אמיתי. רק שם...

תגידו לי: מאיפה הגיע הקשקוש הזה?? מי פה המפגור??

מילא קופה פלונית... רק אצלה רואים ישועות ורק בתאריך פלוני... בסיידר... נסלח להם... סו"ס 'בנפשו יבא לחמו'... מילא דנונה ויפלה או חליפות ליבוביך... בסדר... סו"ס הם צריכים פרסומת... ואפילו רבי יהודה מתיר לחנווני לחלק קליות ואגוזים בפתח החנות כדי למשוך לקוחות... אבל להגיד על ישיבה פלונית או אלמונית שרק שם אפשר לצמוח בלימוד?? ו... והבחור העדין והטהור עוד קונה את זה... ואתה עוד ממשיך למכור את הסחורה הזו?? פה באמת יצאתי מהכלים...

תסלחו לי בחורים יקרים: אבל אני מאוד מאוד מאוכזב מכם... תגידו לי: אתם באמת תמימים?? אתם באמת לא יודעים לקרא קמפיין שיווקי?? ציפיתי מאותם אלו שגרים באזור חיוג 03 02 שיהיו קצת יותר משופשפים... למה אני צריך להגיד לכם את זה? מה... צריך לגור בחיפה בשביל להבין שכשאתה שומע נימה כזו שיש ישיבות מסוימות שרק שם מבינים

בלימוד ורק שם נמצאת התורה ורק משם יוצאים גדידיייליים... זה במקרה הטוב עוד איזה קמפיין... ובמקרה הפחות טוב זה שחצנותו ויהירותו ושגגונו גדולות... ש... שתנוה דעתך... מי שבאמת מבין בלימוד, מבין טוב מאוד את מה שאמרת עכשיו... (סו"ס קיי"ל שאסור לאישה ללמוד תורה... למה? כי מי שלומד תורה נכנסת בו ערמומיות... הוא מזהה את השפן גם אם הוא עדיין לא יצא מהסל... אז איפה הערמומיות שלם??) אם אתם באמת מבינים בלימוד... אז איך אתם נתונים לכל מיני סטיגמות לסובב אתכם על האצבע??

ותבין: מילא זה היה מגיע בתור קמפיין... הנהלת הישיבה צריכה תרומות, ולצורך העניין טוענים שהיא הזכינית הבלעדית על התורה... בסיידר... קח הוראת קבע של חמישים שקל... העיקר תשתוק ותספיק לבלבל את המוח... אבל לא!! אותם 15.000 בחורים בני עליה בשיעור ג' ישי"ק קונים את הלוקש... ומצליחים להכניס להם לראש שיש כמה ישיבות ששם עולים ומתעלים במעלות התורה... ומכאן ואילך כל מי שלא התקבל לטופ שבטוף, זהו!! הוא סוג ב'... ולא זו בלבד אלא גם התורה שהוא הולך ללמוד זה הולך להיות סוג ב'?? (תבין: זה לא נגמר בשיעור ג' בישיב"ק... זה ממשיך ללוות אותו גם עד שיעור ג' ישיבה גדולה, הוא עדיין חושב שהוא קצת פחות שייך לתורה הק' כי הוא לא נמצא בישיבה המפוצצת שרק שם 'בנים' בלימוד) והם שמתכנעים בהר עד הסוף! קונים את היוצא הזה!!

תבין: מילא אותו בחור מושפף וכינה שמבין את הנושאים והוא אומר לי בלי להתבייש: תשמע... זו ישיבה יותר מוחתגת!!! יותר אופנתית!!! או יותר מדויק שם אפשר לדרוש דירה... בסיידר... זה כבר עניין של 'דירה להשקעה', אין לי בעיה עם בחור שכבר משיעור ג' ישי"ק מוכיח את היכולת שלך בהשקעות נדל"ן... הבעיה שלי זה עם הבן עליה!!! עם המתמיד הטהור הזה, שאני לא מוכן לבזבז אותו על השקרים האלו... על המיליון כפול אפס הזה... ואי לכן ובהתאם לזאת... אני רוצה להעמיד את הדברים כמות שהם!!! האם זה ידבר למישהו?? לא מעניין אותי... אני כותב את זה ולו בשביל המחאה האישית שלי... ויהיו כמה בודדים שיבינו... ואם אלף הם, אני ובני מהם, אם מאה הם וכו'... מה שבטוח: אני וביתי נעבוד את ה'...

ובכן תקשיב טוב בחור יקר: עקרונית!!! ביום שסיימת ישיבה קטנה... זהו... כעת אתה, בתור עבד ה' שאיכפת לך כבוד שמים... אתה כעת אמור לשבת ולנסות להבין מה ה' מצפה ממך... אתה כעת אמור לצאת לערי השדה ולקרא בשם ה' כאברהם אבינו בשעתו או כמו תלמיד ישיבת נובהרדוק בשעתו וללמד תועים בינה, שיגידו באיים צדקו ויכירו כח מלכותו, ויקבלו עול מלכותו יתברך עליהם וישמעו רחוקים ויבואו ויתנו לו כתר מלוכה!! יתכן שה' רוצה ממך להרביץ תורה לעודים... אם זה על תקן של רבי הק' שמלמד תורה לתלמידים שתונם כברם... או לחילופין כרבי חז"ל שהיה הולך מכפר לכפר והרביץ תורה ותרגם אותה למטה מיל טפחים לפשוטי עם... בקיצור: איגדי יומא אנו!! אני ואתה שכירי יום של הרבש"ע... אנחנו פה בשביל!! וקדימה... היום קצר והמלאכה מרובה ובעל הבית דוחק... אתה אמור להסיק מסקנות מהי המשבצת שלי בגילוי יחודי יתברך ובמה אני יכול לתת את חלקי כדי לקדש את שמו בעולם... כמוכן שבמקביל!! יתכן מאוד שיתברר שהשליחות שלך זה לא כ"כ ישישכר אלא יותר לוי... שזה אמור שהשליחות שלך זה לשבת בבית מדרש שקט ולעסוק שם בתורה הקדושה בקדושה ובטהרה ולא ידבקא באילנא דחיי ולהיות מרכבה לשכינה הקדושה להריק משם שפע וחיים לעולם כמבואר בנפש החיים... ויש עוד כמה אפשרויות נוספות מה יכול להיות השליחות

פרשת בחוקותי

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת כד' אייר התשפ"ד

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:23	20:15	21:12
19:22	20:14	21:09
19:26	20:17	21:13
19:22	20:14	21:09

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל החכיות שמורות ©

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

בימים אשר שימש הרב **אליהו אלפסי** את **הבבא סאלי** זצ"ל, הגיע באחד הבקרים לבית האדמו"ר, וביקש להיכנס לחדר הפנימי, צבא הממתינים גער בו: "יש תור" ... הוא, **בצניעותו ושפלותו**, נעמד בין העומדים. כשהרבנית יצאה וקראה בשמו, ירדו האנשים לטעותם ונבוכו.

ברכות מלוא הטנא
לרב **יובל דהאן שליט"א**
ובני משפחתו הי"ו
לרגל נישואי **הבן נ"י**
בית נאמן בישראל

פעם אחת הלכה אמו של **אליהו לופיאן** זצ"ל: מהעיר גרייווע אל ביתה לכפר, פתאום חשכו השמים וגשם שוטף התחיל לרדת. היא סרה מן הדרך לתחת עץ עבות כדי **להסתור** מהזרם, אולם בעמדה שם נכנס ג"כ ערל גוי אחד שסר מן הדרך גם הוא להסתר מהגשם. היא תיכף חששה אולי יש בזה חשש של **יחוד**, ורצה תיכף מתחת העץ אל הדרך בתוך הגשם, ויהי לנס, כי אחרי שעזבה את העץ הרעים רעם והבריק ברק בעץ **והמית** את הערל שעוד עמד תחתיו.

כדאי לאדם לוותר על הכל אף האמת והצדק אך לא להיות לו איזה יד במחלוקת חזו' ... יידי 'מלה בסלע' 'שתיקא בשתיים'....

לע"נ רחל (של) אלבנו בת קלרה

סיפר הג"ר **יהודה עדס**: פעם אחת הזמנתי את רבנו **שלמה זלמן** זצ"ל להספיד את אחד מגדולי ראשי הישיבות. ידעתי שזמנו של רבנו מצומצם, ולכן הקדמתי ואמרתי שאיני מבקש יותר מהספר של רבע שעה. אך רבנו סירב באמרו: "תמחני עליך, הלא עלי להגיד **שיעור בישיבה**, וכי סבור אתה שהשיעור נופל מן השמים? צריך להכין את השיעור, ומנין יהיה לי זמן להספיד..."

באותו זמן כבר היה ראש ישיבה במשך עשרים שנה, את השיעור ידע בעל פה, גם ללא הכנה, אך רבנו לא הבין כיצד אפשר לומר שיעור ללא הכנה! לא לחינם הורה רבנו **בצוואתו** – שברוב ענותנותו לא קרא לה אלא "בקשה" – לעורר את הציבור לפני מיטתו על אהבת התורה.

קשה להיות דבוק באמת כאשר האמת נגדי'...

דפק רבי **שלום שבדרון** זצ"ל על הסטנדר – **האדם** נולד בעולם בשביל לשבר את טבעו – כך אומרים החסידים, כך סוברים המתנגדים, אפילו החוקרים ופילוסופים (חוץ מבעלי התאוה...)

כי המאמץ חייב לידע ולהכיר שאין חוק וטבע
בבריאה והכל נעשה ע"פ רצון ה' ואין שום מציאות לסיבות בעולם.

זוגתו של ר' **עזרא שניז** זצ"ל הייתה אשה תמימה וצדקנית והייתה חיה באמונה תמימה כל ימיה וכשהציעו לו השידוך שאלה **מה התנאי** שרוצה בעיקר החכם.

והודיעו לה כי רצונו שתכסה ראשה במטפחת (כידוע בדור ההוא היו מקומות רבים באירופה ואף מעט בארצות המזרח שהיה קשה לכסות הראש בגלל הגזרות והשלכותיהן) **והיא הסכימה**

בכל לב ובתמימותה כבר באירוסין באה עם מטפחת לראשה, ומאז נשארה ע"ז והייתה קושרת ב' מטפחות לראשה וכן מהדרת ללכת 'שאל' כדרך רבות מנשי דור הקודם.

כל יחיד בשעה שהוא גדול בתורה כל העולם כולו עומד עליו.

נקודה לפהשפה

יעקב היה מוטרד מכך שבזמן האחרון אשתו **כבר לא שומעת** כל כך טוב. "מה עושים? דוקטור אשתי חנה לא שומעת כל כך טוב. בזמן האחרון אני מדבר איתה והיא לא שומעת. אני מפחד שזה נושא רגיש ואני לא יודע איך להביא אותה לבדיקת שמיעה כדי לבדוק את הנושא בצורה יסודית". הדוקטור הציע לו להתחיל בבדיקת שמיעה ביתית פשוטה. "תעמוד במרחק ברור ומוגדר, תדבר אליה בקול רגיל וברור ותבדוק מהו המרחק שבו היא מתחילה לשמוע. תתחיל בחמש עשרה מטר ומשם תתקדם". "איפה היית?" שאלה חנה כשפתחה את הדלת. "בסידורים!" ענה יעקב ונכנס לחדרו. כמה דקות אחר כך נעמד יעקב בפתח החדר. חנה עמדה במטבח עסוקה בהכנת ארוחת הערב "חמש עשרה מטר" לחש יעקב לעצמו והתקדם צעד אחד נוסף חנה מה **אוכלים לארוחת הערב?**

שקט יעקב התקדם בכמה צעדים "שניים עשר מטר" הוא לוחש ומיד מכריז בקול "חנה מה אוכלים לארוחת הערב?" ושוב שקט. הוא פוסע עוד כמה פסיעות "עשר מטר", הוא אומר ממש בשקט ושואל בשלישית: "חנה מה אוכלים לארוחת הערב?" אין תגובה. "שמונה מטר" הוא מודד ולוחש. ושואל עוד הפעם: "חנה מה אוכלים לארוחת הערב?"

הוא עדיין לא שומע תגובה. ועכשיו הוא כבר ממש קרוב. חמש מטר. הוא אפילו מגביר את הקול מעט ומכריז שוב: "חנה מה אוכלים לארוחת הערב?" חנה מסובבת את הראש "עוף, יעקב, בפעם החמישית אני כבר אומרת לך אוכלים עוף לארוחת הערב, יעקב!"

ובפעם הבאה לפני שאתה יוצא לבדוק את העולם **תבדוק את עצמך**.... (העורך)

רבי יוסף ידיד הלוי זלה"ה נולד בארם צובא, היא חלב שבסוריה, בשנת תרכ"ז לאביו רבי מרדכי ז"ל שהיה מלמד תינוקות בעירו, החל מלימוד האותיות עד לימוד החומש.

פרנסתו היתה בדוחק רב וחי חיי עניות וצער. שנים רבות היה **סגי-נהור** (עירור). בקי בכל התנ"ך בעל פה עם תרגום ערבי, ידע היטב דקדוק, וכן כתב פיוטים לכבוד השם יתברך ופדות השכינה (שניים מהם נדפסו בסוף ספר "תורת חכם" לבנו רבי יוסף).

מסודר היה בכל מעשיו. בגדיו היו תמיד נקיים ללא רבב, **היבנה** פתוח, טוב לשמיים וטוב לבריות, ענו וחסיד. בכל יום מסיים היה את ספר התהילים פעמיים כמנין כפ"ר (=300) עם כל ה"יהי רצון" של אמירת התהילים. נלקח לבית עולמו בשנת תרע"ב, ומנוחתו כבוד בהר הזיתים.

בשעה שרואים אדם המוחזק ישר וצדיק שנהפך עליו הגלגל **מתרעמים** וטוענים כלפי מעלה: הייתכן? היכן היושר? מפני מה ככה לו?

אבל בשעה שאותו אדם מתוודה ושוטח את עוונותיו אז "השיב את אשמו בראשו" – אז מתברר, שהאשם הוא **בו עצמו**. שהוא שהביא על עצמו את כל הרעה.

סיפר הרב בנימין אוזן הי"ו, שאשתו התקשתה בלידתה כ-18 שעות תמימות. הרב אוזן, שלמד אצל מורנו הרב רבי **ינון חורי** זצ"ל כשלוש שנים, התקשר אליו וביקש **ברכה** עבור אשתו. כל אותו הלילה עמד הרב וקרא תהילים לזכות היולדת, ובבוקר התקשר אל ר' אוזן נר"ו, האם הוא יכול ללכת לבית הכנסת להתפלל? הרב בנימין אוזן נדהם וביקש מחילה מהרב, על ששכח להתקשר אליו ולהודיעו **שאשתו ילדה**... איזו רגישות, איזו עדינות, איזה אצילות נפשו!

הרב אינו חושב על עצמו, רק על אחרים, ולא היה **מסוגל להתפלל** עד ששמע שהכל בסדר.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

דורשי ה' לא יחסרו כל טוב

התורה מבטיחה, שאם נלך בחוקות ה' ונחיה עמלים בתורה, נזכה שתתן הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרי, תהיה פרנסה וברכה בכסף, ולא נדע שום מחסור. כאשר התקשה משה רבנו במעשה המנורה, אמר לו הקב"ה: השלך את הזהב לאש, והמנורה תיעשה מאליה, שנאמר: "מקשה תעשה המנורה" – תיעשה מעצמה בדברים אלו טמון מסר עצום לכל אחד מאתנו: זרוק את הזהב, תבז לזהב ולכסף – וכך תזכה לתורה!

אברך בן עליה קבל בקביעות תמיכה מחמיו. מדי חודש דאג חמיו להעביר לו קצבה כספית גדולה בסך ששת אלפים שקלים, והוא יכול היה לשבת וללמוד מתוך יישוב הדעת. באחד הימים בא אליו חמיו ואמר לו: "עד כאן! מהיום עליך להיות חי הנושא את עצמך. מכאן ואילך איני עוזר לך יותר!"

נבוך האברך ולא ידע מה יעשה. מיצד אחד – חשקה נפשו בתורה, ומאידך – מנין ישיג את המימון הדרוש לצרכי הבית? איך ישלם חשבון חשמל ומים? הרי התחייב לכך בכתובה. הלך לשר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א ושאל מה עליו לעשות. אמר לו הרב: "בדבר זה עליך להחליט בעצמך. רק אתה הוא היכול להחליט, ועליך לדעת, שאם אתה בוחר בחיי תורה, תצטרך להצטמצם ולחיות בדוחק. הרהר האברך לרגע, ופתאום התפרץ וקרא בקול: "כן! אני רוצה ללמוד! אני מוכן למסור נפש על התורה!!!"

מיד אמר לו הרב: "אם כך, מברך אני אותך שתהיה לך גם פרנסה". חזר האברך הביתה וסיפר לאשתו כי החליט לשבת ללמוד, ותולה את בטחונו בה'. חלפו כמה ימים, ללא שום מושג איך לשלם את כלכלת המשפחה, ואז הגיע חמיו לביקור, ואמר: "נמלכתי בדעתי והגעתי למסקנה כי טרוד אני בעסקי כל העת, ואני זקוק ליששכר שילמד תורה כנגדי ואני אתמוך בו, כדי שיהיה גם לי חלק בתורה. חשבתי: לשם מה אטרח לחפש אדם זר שיהיה לי יוששכר? הרי יש לי חתן תלמיד חכם. הוא יכול להיות היששכר שלי! האם תסכים לקבל כל חודש תשעת אלפים שקלים תמורת העסקה?"

כבר בחודש הבא קבל האברך יותר ממה שהיה רגיל לקבל!... הרי לנו, שכשארם זרוק את הזהב, והרצון היחיד שבונו הוא הרצון לזכות לתורה – ה' מסייע לו לזכות!

נתן אלבז ז"ל ישרא

בעל אחד קנה לאמא שלו ליום ההולדת תוכי מדבר... אחרי כמה ימים התקשרה האמא לבן ואמרה לו: "מה זה? התוכי הזה לא מדבר!!!" הלך הבן לראות למה התוכי לא מדבר, הוא התקרב לתוכי, והתוכי אמר לו בשקט: "היא לא נותנת לי לדבר!"

סיפר הג"ר ישראל גוסטמן בעל "קונטרסי השיעורים": ביום חמישי, אחרי שיעורו של רבינו **שמועון שקאב** זצ"ל התקיימה מיד תפילת מנחה, פעם נשאר מספר תלמידים ודנו ביסוד שנתחדש בשיעור ולא התפללו מנחה בישיבה, אחר מנחה הלכו **ללן את הענינים** עם רבינו וליוו אותו עד ביתו. בדרך, באמצע הריחתה, הפסיק רבינו ואמר: רגע אחד, **תפילת מנחה** כבר התפללתם.

שני דברים אין בני אדם מבחינים בהם: למי כואב הראש ולמי לוחצת הנעל...

אצלי אין מקרה פעם אחת היה **הבעש"ט** זצ"ל בקהילת קודש נמרוב, והיה הולך הבעש"ט מבית גדול לבית קטן, עד שטעה ונכנס למרתף. וצוה **לבדק מוחות**.

שאל אותו איש אחד: ואם יטעה איזה אדם, יתלה תכף באיזה דבר שמא מקרה הוא? השיב לו הבעש"ט: אצלי אין מקרה. ומזה יאמין כל אדם שכל דבר **בא בהשגחה** ולא יתלה במקרה, חס ושלום.

אבוי למבקש כבוד. אם נתנים לו או מזה, שזה פחות מהראוי לו, לדעתו או שזה לא ברצינות...

כל מי שנכנס אי פעם יחף לחדר ילדו בלילה, בחושך שונא לגו! פולני: למה את עושה קציצות בגודל שונה? פולניה: אתה הרי ביקשת לגוון באוכל שוטר עוצר נהג שנסע במהירות 230 קמ"ש. "נסעתי מהר מדי?" שואל הנהג. עונה השוטר: "לא, טסת נמוך מדי."

הטובע לגמרי בגאווה אינו **מרגיש** שמידה זו קיימת בו ואילו זה שמנסה **להינצל** ממנה הוא יכול להכיר עד כמה משועבד הוא למידותיו.

כשפורקי עול משיחים גידופים **בשומרי תורה**, על האחרונים לבדוק את עצמם ואת מעשיהם.

הצניעות שבאישה הנאה שבתכשיטיה

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשי, דינה בת רובי, יוסף דהאן בן שמחה, לאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוהנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה אייר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברוסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מין הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא? בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

כשכואב

מתפללים
גם עבור אחרים
שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע
כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה
וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל
כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

נא האשיכו
להתפלל עבור
השם אותו הנכח
אקבלים לפחות
30 יוק!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני החיוב הכינו את השם לתפילה
חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:
02-6325070
לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

**שירות
מהיר
ואיכותי**

**משלוחים
לכל חלקי
העיר**

מחזורתנים

את ההזמנות תשאירו עלינו...

1,000 הזמנות + 200 הזמנות קטנות לחתן או לכלה + מדבקות "מזל טוב"

במחיר מיוחד של 600 ש"ח בלבד!

(אפשרות לעיצוב בתוספת מחיר, ניתן לקבל קטלוג דוגמאות במייל)

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

קצת כסף / מאות / חזרות / מקצים / למופע / מהמחיר / מלימון / דפוס / ספידי!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>